॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

જ્ઞાન અને ભક્તિરસથી ભરપુર.

વિવિધ ઘોળ તથા પદ સંગ્રહ

ભાગ ૧ લો.

બહોળા સુધારા વધારા સાથે.

(ઘણાં અપ્રગટિત ઘોળ પદના અપૂર્વ સંગ્રહ)

પુષ્ટિમાર્ગીય વૈષ્ણવોને માટે.

સંશોધન કરી છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

લલ્લુભાઈ છગનલાલ દેસાઈ.

રીચીરોડ, પતાસાનીપોળ પાસે, નં. ૧૧૦, મેડાઉપર–અમદાવાદ

શ્રી કૃષ્ણાબ્દ ૫૨૪૫. શ્રી વલ્લભાબ્દ ૪૪૪.

સંવત ૧૯૭૯ સને ૧૯૨૩

અમદાવાદ–શ્રી અંબિકા વિજય પ્રેસમાં પાના નં. ૧ થી ૧૬૦ સુધી અને ૧૬૧ થી ૩૫૨ સુધી ધી ગુજરાત પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા સોમાલાલ મંગળદાસે છાપ્યું ઠે. પાંચકુવા, ચાર રસ્તા

આવૃત્તિ ૨ જી પ્રત ૨૦૦૦

કીંમત રૂ. ૧—૦—૦

પહેલી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના

વૈષ્ણવ બન્ધુઓ ! આ પુસ્તકનો પ્રથમ ભાગ બહાર પડયો છે ને તેની પ્રસ્તાવના તે વખતે થઇ ગયેલી છે. તેજ પુસ્તકનો આ દ્વિતિય ભાગ છે. માટે તેની પ્રસ્તાવનાની જરૂર નથી એમ કહાય લેખાશે ખરૂં ! ! પણ, ના, જરૂર છે ? તે નીચેનાં કારણોથી આપની ધ્યાનમાં આવશે કે–

૧. ધોળ પદનાં જે જે પુસ્તકો અત્યાર સુધીમાં બહાર પડયાં છે તેમાં જોઇએ તેવી સરળતા તથા પ્રાચિન (અપ્રગટિત) ધોળ પદ બહાર પડેલાં જોવામાં નહિ આવેલાં હોવાથી તત્સંબંધે મારા મનમાં ઘણા વખત પૂર્વની આકાંક્ષા ચાલુજ હતી, તદનુસાર ક્રમશઃ ઘણાં પ્રાચીન ધોળ પદનો સંગ્રહ એકત્ર કરી જોઇએ તેવો સંગ્રહ પ્રમાણે આ પુસ્તકનો પ્રથમ ભાગ બહાર પાડયો છે. જેને મારા ઉત્સાહી વૈષ્ણવ ભાઇઓએ સહર્ષ સ્વીકાર કર્યો છે. ઉક્ત ગ્રંથ બહાર પાડતી વખતે મારી લેશ પણ ઇચ્છા નહોતી કે આ બીજો ભાગ કરવાની જરૂર પડશે પણ પ્રભુકૃપાથી અને મારા પ્રેમીને ઉત્સાહી બન્ધુઓની સલાહ, સુચના ને સંગ્રહ મેળવી આપવાની મદદ મળતાં પ્રથમ ભાગ બહાર પડયા પછી કેટલોક સંગ્રહ મારી પાસે બાકી રહેલો હોવાથી આ દ્વિતિય ભાગમાં તેનો સમાવેશ કર્યો છે.

૨. આ પુસ્તકના પ્રથમ ભાગમાં વૈષ્ણવોનું નિત્ય નૈમિત્તિક કર્મ આપેલું હોવાથી (જુઓ બ્રિ. ધોળ પદ. ભા. ૧. પ્ર. ૧ લું) આ બીજા ભાગમાં શ્રીઠાકોરજીની નિત્યની સેવા, શૃંગાર કરવા સંબંધી કંઇક હકીકત લખવાની જરૂર જણાયાથી મારા મિત્ર શ્રીયુત્ શાસ્ત્રીજી જ્યેષ્ઠારામ હરજીવન જોશી, અધ્યાપક–પુષ્ટિસાંપ્રદાયિક સંસ્કૃત પાઠશાળા, પાટણ અને વૈષ્ણવ સુબોધિની સંસ્કૃત પાઠશાળા, ઉમરેઠ. એમને વિનંતી કરતાં તેઓશ્રીએ સેવા પ્રકાર લખી આપ્યો છે. જેથી ઉક્ત શાસ્ત્રીજીનો આ તકે અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનું છું.

૩. મારા કેટલાક ઉત્સાહી બન્ધુઓની સુચનાથી આ પુસ્તકમાં "બાર માસિક ઉત્સવનાં કીર્તનો" દાખલ કરેલાં છે. (જુઓ પ્ર. ૨ જું. પૃષ્ટ ૨૬ થી) જો કે તેવાં કીર્તનોનો વિસ્તાર ઘણો મોટો છે ને તે બહાર પડી ગયેલો પણ છે. જેથી આ સ્થળે તો તે "પિષ્ટપેષણ" જેવું લખાશે; છતાં પણ સેવા શૃંગારના કાર્યક્રમ સાથે આ પણ એક જરૂરનું છે. તેથી યોગ્યજ લેખાશે.

૪. શ્રીયમુનાજીનાં, તથા શ્રીનાથજી આદિ સાતે સ્વરૂપનાં કેટલાંક અપ્રગટિત ધોળ પદ, વસંતના રસિયા, તથા સુરદાસ આદિઅષ્ટસખાનાં ધોળ વગેરે કે જે અત્યાર સૂધીમાં પ્રગટમાં આવ્યાં નથી એવો સંગ્રહ વૈષ્ણવ બન્ધુઓ પ્રત્યેનો ઉચ્ચભાવ દરશાવી મારા જે જે વૈષ્ણવ મિત્રોએ મને મોકલી આપી કૃતાર્થ કર્યો છે. તેમનો આ સ્થળે અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનું છું.

૫. આ પુસ્તકના પાછળના ભાગમાં શ્રીમહાપ્રભુજી અને શ્રીગુસાંઇજી આદિ બાળકોનાં સેવ્ય શ્રીઠાકોરજીનાં સ્વરૂપ કયાંથી પ્રાગટય થયાં, કોના સેવ્ય, પ્રથમ કોણે સેવા કરી, હાલ કયાં ને કોને માથે બિરાજે છે, વગેરે સંબંધી સવિસ્તર હકીકત આપેલી છે, જેથી વૈષ્ણવ બન્ધુઓના હૃદયમાં કંઇ નવોજ પ્રકાશ પડશે. (જુઓ પાછળ પૃષ્ટ ૩૩૩ થી) આવા પ્રકારની હકીકતનો વૈષ્ણવ વર્ગમાં બહોળો ફેલાવો થવા ખાસ જરૂર છે કારણકે યાત્રાએ જનાર દરેક વૈષ્ણવોએ જાણવું જોઇએ કે યાત્રા શાને માટે કરવી ? પવિત્ર ભગવદીઓનો સમાગમ, પવિત્ર સ્થળનાં દરશન, ત્યાં બિરાજતા પ્રભુનાં દરશન, તે પ્રભુએ કરેલી લીલાઓનું અવલોકન ને ભાવના વિચારવા માટેજ. તે જાણવા માટે અમુક સ્થળે આપણે ગયા ત્યાં અમુક શ્રી......નું સ્વરૂપ બિરાજે છે, તે આવી યાદી હોય તો જાણવામાં આવી શકે. અત્યાર સુધીમાં આવા પ્રકારની યાદી કોઈ પણ ઠેકાણે જોવામાં નહિ આવેલી હોવાથી

હુ પોતે મારા પુજ્ય પિતાશ્રી તથા માતુશ્રીની સાથે બે વખત યાત્રાર્થે ગયેલો પણુ દીલગીરી સાથે ખમતું પડેલ ને આવો અલભ્ય લાભ લેવાનો વખત મળી શકેલો નહિ ને આકાંક્ષા ચાલુ રહેલી. આ પુસ્તકના ધોળ પદનો સંગ્રહ એકત્ર કરતાં કોઇ કોઇ ઠેકાણેથી હસ્ત લીખીત પ્રતોમાંથી યતકીંચીત્ વર્ણુન મળી આવતાં તે સંબંધે ઉત્કંઠા વધતાં કેટલાક મહાનુભાવી ભગવદીઓ સાથે વાર્તાલાપ કરી બનતા પ્રયાસે આ યાદી શુદ્ધ કરી છે જેને મારા પ્રેમાળ બન્ધુઓ સ્વીકારી આ દાસને આભારી કરી લેખકની લેખીની સફળ કરશે, કદાચ જાણુ બહારથી વખતે કેટલીક હકીકત અપૂર્ણું અથવા ભુલ ભરેલી જણુાય અથવા ફેરફાર લાગે તો અમને કૃપા કરી જણુાવશો તો બીજી આવૃત્તિ વખતે સુધારો કરી શકાશે.

૬. જ્યારે આ પુસ્તકનો પ્રથમ ભાગ બહાર પડયો ત્યારે મારા કેટલાક પ્રેમી બન્ધુઓ તરફથી સૂચના થયેલી કે તેમાં જો શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્યજીનો ફોટો આપવામાં આવશે તો વૈષ્ણુવોને દરશનનો ઘણો લાભ ઘણો લાભ મળશે. જે ઉપરથી તે માટે શ્રીવલ્લભાચાર્યજીનો એક ફોટો કે જેને પુષ્ટિભક્તિસુધા માસિકના કાર્યવાહકોએ સતત્ પ્રયત્ને તૈયાર કરાવી વૈષ્ણુવોની સેવામાં મૂકયો હતો, તેની એક પ્રતિ મારા જોવામાં આવી જેથી તે ઉપરથી તેનો બ્લોક કરાવીને વૈષ્ણુવ વર્ગની સેવામાં મૂકવો ધારી આ સ્થળે તે ફોટો આપ્યો છે. તેનો ભાવ એવો છે કે-આપણુામાં સપ્રમાણુ ને ભાવનાનો મુખ્ય ગ્રન્થ શ્રીસુબોધિનીજી મનાય છે તે શ્રીમહાપ્રભુજી પોતે માધવભટ્ટજીને સામા બેસાડી લખાવે છે, તેમજ આપણુા સંપ્રદાયના આદ્ય સેવક શ્રીદામોદરદાસજી કે જેમને માટે શ્રીમહાપ્રભુજી પોતે પણુ એમ આજ્ઞા કરે છે કે "**દમલા તેરે લીયે યહ માર્ગ પ્રગટ કીયોહે**" તે શ્રીદામોદરદાસજી સામા બે હાથ જોડી બિરાજી રહ્યા છે અને કૃષ્ણુદાસ મેઘન તે શ્રીનાચરણુ કમલમાં

સાષ્ટાંગ દંડવત્ કરી રહ્યા છે, આ ફોટો આ પુસ્તકના મુખ પૃષ્ટે આપ્યો છે. તથા પ્ર. ૪ થા આગળ શ્રીયમુનાજીનો સુંદર ફોટો એમ ફોટા બે વૈષ્ણુવોની સેવામાં મૂકતાં મને આનંદ થાય છે પ્રિય વાંચક! આ ફોટા સંબંધે કંઇ નવિનપણું ભાસે તો તે માન મને પોતાને નથી પણ ઉક્ત માસિકના કાર્યવાહકો શ્રીયુત્ વાડીલાલભાઈ તથા શ્રીયુત મુળચન્દ્ર તલીવાળાને છે. વૈષ્ણુવ બન્ધુઓ પ્રત્યે મારી વિનંતી છે કે દરશન કરતી વખતે આ દાસને સંભારી સેવામાં સંભારી શુધ કરશો તો મારો શ્રમ સફળ થયો માનીશ.

૭. આ પુસ્તક પ્રગટ કરવામાં મારા તરફની તો લેશ માત્ર પણ કૃતિ નથી તેમજ ખાસ નવિનપણું પણ નથી. માત્ર વૈષ્ણુવ બન્ધુઓની કૃપાથીજ આ સેવક નિમિત્ત દ્વારા કંઇક થયું છે.

૮. મનુષ્ય માત્ર ભૂલને પાત્ર છે. તેથી પ્રેસ દોષથી અગર દૃષ્ટિ દોષથી આ ગ્રંથમાં રહેલી અશુદ્ધિ તરફ લક્ષ નહિ આપતાં "हंसोयथा क्षीर मिवाम्बु मध्यात्" હંસ જેમ જળમાંથી દૂધ ગ્રહણ કરે છે તેમ આ ગ્રંથમાંથી સાર ગ્રહણ કરવા સુજ્ઞ જનોને વિનંતી છે.

૯. આવા પ્રકારનું પુસ્તક બહાર પાડવાની ઘણા દિવસની મારી આકાંક્ષા આજે પૂર્ણ થયેલી જોઇ મને અત્યાનંદ થાય છે. તેથી તે આનંદના મુળ રૂપ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્યજીના ચરણસરોજમાં આ મારી અલ્પકૃતિ સપ્રેમ-સહર્ષ નિવેદન કરૂં છું

રંગપોળ, ખતરીપોળ
અમદાવાદ.
દેવદિવાળી. ૧૯૭૨.

લી. આપનો દાસાનુદાસ
કૃપાકાંક્ષી વૈષ્ણુવ.
લલ્લુભાઇ છગનલાલ દેસાઇના
દીનતાપુર્વક જયશ્રીકૃષ્ણ.

અનુક્રમણિકા.

સાંઝીનાં પદ.

નવવિલાસનાં પદ. ૪૧ થી ૪૮.

મુરલીનાં પદ.

કરખાનાં પદ.

દશાહરાનાં પદ. ૫૦ થી ૫૧.

રાસનાં પદ.

ધનતેરશનાં પદ.

રૂપચતુર્દશીનાં પદ.

દીપમાલીકાનાં પદ.

ગાય ખીલાયવેકે પદ.

કાનજગાયવેકે પદ.

પ્રકરણ ૩ જું.

નવ વલ્લભાખ્યાન.

પ્રકરણ ૪ થું.

શ્રીયમુનાજીનાં ૪૦ પદ.

શ્રીયમુનાજીનાં પદ.

પ્રકરણ ૫ મું.

શ્રીનાથજીઆદિસાતસ્વરૂપનાં પદ.

શ્રીનાથજીનાં પદ.

શ્રીનવનીત પ્રિયાજીનાં પદ.

શ્રીમથુરાનાથજીનાં પદ.

શ્રીવિઠ્ઠલનાથજીનાં પદ.

ડોલનાં પદ.

હોરીનાં પદ.

હોરીના રસીયા, ખ્યાલ.

પ્રકરણ ૮ મું.

વૈષ્ણવ માહાત્મ્યનાં પદ.

અષ્ટસખાનાં ધોળ.

પ્રકરણ ૯ મું.

પ્રકરણ ૧૦ મું.

॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

॥ श्रीद्वारिकेशोजयति ॥

વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ.

ભાગ ૨ જો.

[illegible]

श्रीमद् वाळमुकुंद [illegible] ऽऽनन्दिनं ।
वन्दे [illegible]न्दरमक मेव [illegible] दारकारन् ॥
वर्तन्ताम चिरंतना दिविषदोऽनन्ता अनन्ता तळे ।
मन्तु ते गणयन्तु माऽय मितशान्मूर्दा न नन्तु क्षमः ॥ १ ॥

अज्ञान तिमिरांधस्य ज्ञानां जन शलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितंये न तस्मै श्री गुरुवे नमः ॥ २ ॥
नमामि हृदये शेषे लीला क्षिराब्धि शायिनम् ।
लक्ष्मीसहस्रलीलाभिः सेव्यमानं कलानिधिम् ॥ ३ ॥
चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च त्रिभिस्तथा ।
षड्भिर्विराजतेयोऽसौ पञ्चधा हृदये मम ॥ ॥ ४ ॥

પ્રકરણ ૧ લુ.

भगवत्सेवा प्रकार.[1]

વૈષ્ણવોએ ઉષઃકાલે બ્રાહ્મ મુહૂર્તમાં ઉઠી “વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લાના પ્રકરણ ૧ લામાં” બતાવ્યા પ્રમાણે સ્નાનાદિ ક્રિયા કરી તિલક મુદ્રા ધારણ કરી ભગવત્સેવા હમેશાં કરવી જોઈએ. સ્થુલ સૂક્ષ્મ દેહ વિશિષ્ટ ચેતનનું નામ જીવ છે. તે જીવ.

ममैवांशो जीवलोके जीवभूतः सनातनः ॥

ઈત્યાદિ શ્રી ગીતાજીનાં વાકયાનુસાર ભગવાનનો અંશ છે, માટે તેને પરબ્રહ્મની સાથે અંશાંશિ ભાવ, જન્યજનક ભાવ; તથા સેવ્ય સેવક ભાવ; વગેરે નિત્ય સંબંધ છે. એ પ્રકારે જીવોને ભગવાનનું સહજદાસત્વ હોવાથી ભગવાનની સેવા કરવી એ અત્યાવશ્યક છે. શ્રુતિમાં કહ્યું છે કે—

૧ લેખક—ઉમરેઠ નિવાસી શાસ્ત્રી. જ્યેષ્ટારામ હરિજીવન જોશી. અધ્યાપક–પુષ્ટિ સાંપ્રદાયિક સંસ્કૃત પાઠશાલા, પાટણ.

यो यदंशः सतं भजेत् ।

જે જેનો અંશ હોય તે તેને ભજે, એજ અભિપ્રાયથી શ્રી આચાર્ય ચરણે સિદ્ધાન્ત મુક્તાવલી ગ્રન્થમાં આજ્ઞા કરી છે કે:—

कृष्णसेवा सदाकार्या मानसी सा परा मता ।
चेत स्तत्प्रवणं सेवा तत्सिद्धयै तनुवित्तजा ॥

શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની સેવા હમેશાં અવશ્ય કરવી તે સેવા **માનસી, તનુજા** તથા **વિત્તજા** એ પ્રમાણે ત્રણ પ્રકારની છે, તેમાં માનસી સેવા મુખ્ય છે; તે માનસી સેવાનું લક્ષણ આચાર્ય ચરણે એ પ્રમાણે કહ્યું છે કે—**માનસી**—શ્રી કૃષ્ણમાં મનની એકાગ્રતા કરવી, ચિત્ત પરોવવું તેનું નામ **માનસી** સેવા છે. અર્થાત્ જેવી રીતે શ્રાવણ માસમાં ગંગાજીનો **પ્રવાહ** સર્વ કાલમાં વ્યવધાન રહિત સમુદ્રમાં પડયા કરે છે, તેવીજ રીતે પોતાના સેવ્યસ્વરૂપમાં વ્યવધાન રહિત મનનો વિનિયોગ થાય, એટલે મન સેવ્યસ્વરૂપ શિવાય ઈતર કોઈપણ સ્થાને પરોવાય નહિ તેનું નામ **માનસી** સેવા છે. જેવી રીતે વ્રજભક્તો—ગોપીજનોનું મન એક પ્રભુમાંજ પરોવાયું હતું, તન્મય, તલ્લીન થઈ ગયું હતું કે જેથી કરી તેમને સગા સંબંધીનું કે પોતાના દેહ સંબંધીનું પણ ભાન રહ્યું ન હતું તેવી રીતે પ્રભુમાં ચિત્ત પરોવવું તેનું નામ **માનસી** સેવા છે.

તનુજા—તથા વિત્તજા એ બે પ્રકારની સેવા ફલરૂપા માનસી સેવાની સિદ્ધિને માટે સાધન રૂપા છે.

તનુજા—તનુ એટલે દેહ તેનાથી જે સેવા થાય તેનું નામ **તનુજા** અર્થાત્ જેવી રીતે લૌકિકમાં નોકર પોતાના માલિકની

પ્રસન્નતા માટે પ્રાતઃકાલથી ઉઠી સાંઝ સુધી તેની ચાકરી કરે છે, તેવીજ રીતે સંપૂર્ણ બ્રહ્માંડના અધિપતિ શ્રીકૃષ્ણની પ્રસન્નતાને માટે ચિત્તને એકાગ્ર રાખી સર્વેન્દ્રિયોથી તત્પર થવું તેનું નામ તનુજા સેવા છે. અર્થાત્ મુખથી પ્રભુના ગુણ ગાવા, નેત્રથી દર્શન કરવાં, કર્ણથી કથા શ્રવણ કરવી, જીભ્હાથી અન્ય રસોને ત્યાગ કરી ભગવત્પ્રસાદ દેહાનર્વાહ પૂરતો ગ્રહણ કરવો, હસ્તથી ભગવન્મંદિરમાં બુહારી વગેરે કરવી, ભગવાન્‌ને શ્રૃંગાર ધારણ કરાવવા, પગથી દર્શનાર્થે પવિત્ર ધામોમાં જવું અર્થાત્ યાત્રા કરવી, વગેરે. વધુ વિગત માટે અમારા તરફથી પ્રકટ થયેલ "[1]બ્રહ્મ સંબંધ કાવ્ય" નામનો ગ્રન્થ વાંચી જુઓ.

વિત્તજા–વિત્ત એટલે ધન, એ ધનથી જે સેવા થાય તેનું નામ વિત્તજા, અર્થાત્ ભગવદ્ ઈચ્છાથી પોતાને પ્રાપ્ત થએલી ધનાદિ સમ્પત્તિનો પ્રભુમાં વિનિયોગ કરવો તેનું નામ વિત્તજા સેવા છે. વિત્તજા સેવા બે પ્રકારની છે. એક તો પોતાના ધનથી મંદિર, આભરણ, પાત્ર, સાજ, ભોગ, વગેરે કરાવી પોતાના દેહથી સેવા કરવી તે અને બીજી પોતે ધન ખરચી અન્ય મનુષ્યો ([2]મુખીયા–ભિતરીયા) દ્વારા સેવા કરાવવી તે. પરંતુ આ

[1] આ પુસ્તક ઘણું લોકપ્રિય હોવાથી હમણાં તેની ત્રીજી આવૃત્તિ સુધારા વધારા સાથે સચિત્ર બહાર પડી છે, ને તે અમારે ત્યાંથી મળશે.

[2] કેવળ પૈસા આપી નોકર [મુખીઆ–ભીતરીયા] પાસે સેવા કરાવવી એતો કેવળ પ્રમાદનુંજ કારણ છે. પોતે તેમાં જરાપણ ચિત્ત ના રાખે તો તેવી સેવા માનસી સેવામાં સાધનરૂપ થતી નથી, કારણ તનુજા સાથે વિત્તજા સેવા હોય તો જ તેથી માનસી સેવા ફળરૂપ થાય છે.

એ પ્રકારમાં પ્રથમ પક્ષજ ઉત્તમ છે, અને તેજ માનસી ફલરૂપા સેવા સિદ્ધ કરી શકે છે. બીજો પક્ષ ગૌણ છે અને તેથી ફલરૂપા માનસી સેવા ઘણાજ વિલંબે સિદ્ધ થાય છે.

વૈષ્ણવ માત્રનું મુખ્ય કર્તવ્ય એ છે કે પોતાના ઘરમાં પુષ્ટિમાર્ગીય આચાર્ય ગુરૂદ્વારા પોતાના [1]મનોભિલષિત સેવ્ય સ્વરૂપને પુષ્ટ કરાવીને અર્થાત્ તેમાં ભગવદાવિર્ભાવ કરાવી સ્વરૂપ સેવા પધરાવવી. અને તે સ્વરૂપમાં મૂર્તિભાવ નહિ રાખતાં સાક્ષાત્પુરુષોત્તમ ભાવ રાખીને પરમ પ્રીતિ પૂર્વક સાંપ્રદાયિક રીતિથી ઋતુ અનુસાર સેવા કરવી.

---

૧. મનોભિલષિત—એટલે ગૌર, શ્યામ, દ્વિભુજ, ચતુર્ભુજ, વગેરે, અથવા શ્રીભાગવત એકાદશ સ્કંધ અધ્યાય ૨૭ શ્લોક ૧૨ માં કહ્યું છે કે—

शैली दारु मयी लौही, लेप्या लेख्या च सैकती ॥
मनोमयी मणिमयी, म[illegible]तिमाष्टवि[illegible]स्मृता ॥ १ ॥

અર્થ—શૈલી [શિલાની] દારૂમયી [ચંદનાદિક કાષ્ટની] લૌહી [સુવર્ણાદિ ધાતુની] લેપ્યા [મૃત્તિકાની અથવા ઘસેલા ચંદનની] લેખ્યા [ચિત્ર પુસ્તકાદિક] સૈકતી (રેતીની) મનોમયી [ધ્યાન કરેલી] મણિમયી [હીરા મણિ વગેરેની] આ પ્રમાણે આઠ પ્રકારનાં સ્વરૂપની સેવા કરવાનું વર્ણવ્યું છે. તો જે સ્વરૂપ ઉપર પોતાને વિશેષ આશક્તિ હોય તે સ્વરૂપની સેવા કરવી.

નિત્યનો સેવા પ્રકાર.

(મંગલાથી શયન પર્યંત સંક્ષેપ.)

સેવા કરનારે એક પહેરેલું વસ્ત્ર તથા બીજું ઉપવસ્ત્ર સાથે રાખી હમેશાં બે વસ્ત્રયુક્ત સેવા કરવી. પ્રથમ મૃતિકા લઇ ખાસા (ભગવદ્-ઉપયોગી) જલથી હાથ ધોઇને અંગુછાથી કોરા કરવા, ત્યારપછી મંદિર પાસે આવી પોતાના પગનો સ્પર્શ થવા માટે વિનંતી કરી મંદિરને દંડવત્ કરી જય-વિજયની ભાવના કરી ધીરેથી મંદિર ખોલવું, ત્યારબાદ મંદિરમાં જઈ બુહારી કરી હાથ ધોઈ જલ છીરકી મંદિર વસ્ત્ર કરવું. બુહારી કરવાથી મનને વિક્ષેપ કરાવનાર રજ નાશ પામે છે, અને મંદિરવસ્ત્રથી અજ્ઞાનરૂપી પાપ નાશ પામે છે. ત્યારબાદ સિંહાસન ઝટકીને ફરીથી બિછાવવું. તે પછીથી શય્યા પાસેથી ઝારી, બંટા. તસ્ટી, ઉઠાવી લેવાં. બંટો પ્રસાદી વસ્તુમાં ઠલવવો, તથા ઝારી પોતાને ઉપયોગી જલની મથનીમાં જળ ગળીને તે પછી તેમાં ઠલવવી, તે પછી મૃતિકા લેઇને ઝારી, બંટો, [1]તસ્ટી વગેરે પાત્રો માંજવાં ઝારીનું વસ્ત્ર ધોવું, પછી ઝારી ભરી નેવટો ચઢાવી એક તસ્ટીમાં સિંહાસન ઉપર ધરવી, પછી મંગલભોગ માટે મગજના લાડુ, દૂધની, દહીંની, સંધાણાની અને માખણ મિશ્રીની કટોરી, વગેરે એ પ્રકારે સાજીને પોતનું કરી

૧ તસ્ટી એટલે તબકડી અથવા તરભાણી.

પડઘા ઉપર ધરવું, પછી હાથ ધોવા. શય્યા પાસે જઈ વિજ્ઞપ્તિ કરવી, પ્રથમ ત્રણ વખત ઘંટાનાદ કરવા. પછી શ્રીમહાપ્રભુજી, શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી, વ્રજભક્તોની ભાવના કરી વિનંતી પૂર્વક શ્રી ઠાકુરજીને જગાડવા, તેમાં પ્રથમ મુખ તરફથી ચાદર ઉઠાવવી, શીતકાલ હોય તો હાથ શેકીને દુલાઈ–રજાઈ જે હોય તે ઉઠાવી શ્રીમુખનાં દર્શન કરી દંડવત્ કરવા. ત્યારબાદ શ્રીઠાકુરજીને સિંહાસન ઉપર પધરાવી શીતકાળ હોય તો અંગીઠી પાસે રાખવી, ઋતુ અનુસાર વસ્ત્ર ધરવાં, બંસી શય્યાથી લેઈ ગાદી ઉપર ધરવાં, મુખ વસ્ત્ર પીઠના તકીયા ઉપર વામ ભાગે ધરવું. શય્યા પણ શ્રીઠાકુરજીની વામ બાજુએ રહે, પછી મંગલભોગ સમર્પી હાથ જોડી દીનતા પૂર્વક શ્રીની પ્રાર્થના કરવી કે:–"હે પ્રભો! શ્રીમદાચાર્યચરણ શ્રીમહાપ્રભુજી તથા શ્રીગુસાંઈજીની કાનિથી, શ્રીગુરૂદેવની કાનિથી કૃપા કરી આરોગો." બાદ બહાર આવી બ્રાહ્મણ વૈષ્ણવે તથા ક્ષત્રિય વૈશ્યોએ યજ્ઞોપવીત ધારણ કરેલી હોય તેમણે પ્રાતઃ સંધ્યા કરવી.

પછી રસોઈ ગૃહમાં જઈ ખાસાના જલઘરાની સેવા જલ ગાળવું, પાત્ર માંજવાં, વગેરે પ્રથમ કરી રસોઇ કરનારને મદદ કરવી, રસોઈ કરનાર બીજો મનુષ્ય ન હોય તો પ્રથમ થોડી રસોઈ કરી લેઈ તે પછી શ્રી ઠાકુરજીને જગાડવા, મંગલ ભોગનો સમય એક ઘડીનો રાખવો, સમય થાય એટલે ભોગ સરાવવો, આચમન મુખવસ્ત્ર કરાવવું. બીડી બે ધરવી મંગલ ભોગ ધરેલો ઉઠાવી પ્રસાદી વસ્તુમાં ઠલવવો, વાસણ માંજવાં, પઠો ધોઈ તેની નીચે પોતનું કરી હાથ ધોઈ ઝારી ઠલવવી, પછી ઝારી

અંગાળી ફેર ભરવી, ઝારીનો નેવડો ધોવાની જરૂર નહી, બની શકે તો અવશ્ય આરતી કરવી નહી તો ભાવના કરવી, હાથ ધોવા ડેરે આવ્યા પછીથી—

અભ્યંગ સ્નાન તથા શ્રૃંગાર.

સ્વરૂપ સેવા બિરાજતી હોય તો સ્નાન માટે એક પાત્રમાં જલ ઉષ્ણ (તાતું) કરવું, ઉત્સવ અથવા વાર હોય તો [1]અભ્યંગનો સાજ તૈયાર રાખવો, એક કટોરીમાં સુકો અથવા લીલો મેવો દુધઘર વગેરે સામગ્રી પણ પાસે ધરવી. પછી એક થાળીમાં એક ચોકી ધરી તેના ઉપર સફેત વસ્ત્ર બિછાવી તે ઉપર શ્રીઠાકુરજીને પધરાવવા, શીતકાલ હોય તો અંગીઠી પાસે રાખવી, અને શ્રી ઠાકુરજીના રાત્રિના શ્રૃંગાર વસ્ત્ર હોય તે વિજય કરવા, તે પછી ફુલેલ લગાવવું, અને શીતોષ્ણ સોહાતા જલથી સ્નાન કરાવી અંગવસ્ત્ર કરવું, ત્યારબાદ અત્તર લગાવી ઋતુ અનુસાર વસ્ત્રો ધરવાં.

વસ્ત્ર ધરવાની રીતિ.

કાર્તિક શુકલ એકાદશીથી ઉત્તરાયણ (મકર સંક્રાંતી)ના આગલા દીવસ સુધી રેશમી, ઉત્તરાયણથી પોષકૃષ્ણ ૧૪ સુધી છીંટનાં, પોષકૃષ્ણ અમાવાસ્યાથી માઘ શુકલ ૪ સુધી જરી વગેરેનાં, માઘ શુકલ છઠથી માઘ શુકલ ૧૪ સુધી રેશમી પુરાણાં, માઘ શુકલ પૂર્ણિમાથી ફાલ્ગુન શુકલ પૂર્ણિમા સુધી સુતરાઉ રંગ બે રંગી તથા સફેત, ફાગણ વદ બીજથી ફાલ્ગુન કૃષ્ણ અમાવાસ્યા સુધી જરી તથા રેશમી વગેરે, ચૈત્ર શુકલ પ્રતિપદાથી

૧ અભ્યંગનો પ્રકાર આગળ પાના ૧૯ માં જુઓ.

ચૈત્ર શુકલ અષ્ટમી સુધી છાપાનાં, ચૈત્ર શુકલ દશમીથી વૈશાખ શુકલ દ્વિતીયા સુધી રંગ બેરંગી મલમલનાં, વૈશાખ શુકલ ૪ થી આષાઢ શુકલ ૫ સુધી ફીકારંગની મલમલોનાં તથા સફેત વિના કિનારીનાં, આષાઢ શુકલ છઠથી ભાદ્રપદ અમાવાસ્યા સુધી રંગ બેરંગી કિનારી વાળાં મલમલનાં, આશ્વિન શુકલ ૧ થી આશ્વિન શુકલ નવમી પર્યંત છાપાનાં, આશ્વિન શુકલ એકાદશીથી કાર્તિક શુકલ દશમી સુધી તાસ તથા જરી વગેરેનાં, કાર્તિક શુકલ ૧૨ થી ફાલ્ગુન શુકલ ૧૫ સુધી આત્મસુખ વાગો રહે, શ્યામ મલમલનો, તથા રાજભોગ સમયે [1]તેહ બીછે, પેંડા નહિ, શય્યાની નીચે તેહ બીછાવીએ તો સદા બીછાવી રાખવી નહિ. પણ શય્યાની સેવા કરતી વખતે બુહારી કરવા માટે ઉઠાવવી. અને વસંતપંચમી સુધી સિંહાસન નીચે રાજભોગ સમયે તેહ બીછે તે ઉત્થાપન પર્યંત રહે. શય્યામાં આત્મસુખની ચાદર રૂ ભરેલી રાતી મલમલની કાર્તિક શુકલ ૧૧ થી ગાદી ઉપર બીછે, તેના ઉપર સફેત ચાદર આવે, શય્યાના કશના પ્રબોધિનીથી વસંતપંચમી સૂધી છુટી જાય. સવારે તથા સાંજે શ્રી ઠાકુરજી પાસે અંગીઠી રહે. અનુસરમાં બહાર કાઢવી. શ્રીઅંગે આત્મસુખ વાગો કાર્તિક શુકલ એકાદશીથી ડોલોત્સવ પર્યન્ત રહે, ફક્ત સ્નાન સમયે વડો કરવો. આત્મસુખ વાગામાં ઉપરના ભાગમાં શ્યામ મલમલ અને અસ્તર ગુલાબી મલમલનું રહે, તથા ઉત્સવના આત્મસુખ વાગામાં ઉપર કેસરી મલમલ સુતરાઉ રહે.

---

૧ નિજ મંદિરમાં તથા શય્યા મંદિરમાં સિંધાસન તથા શય્યા નીચે રૂઇની ગાદી બીછાવે છે તેને તહ કહે છે.

શ્રંગાર કરવાની રીતિ.

ચરણારવિન્દમાં–નેપૂર, કડાં, સાંકલાં. કેડમાં–કટિમેખલા.

શ્રીહસ્તમાં–કડાં, સાંકળાં, પોંચી, બાજુબંધ કુંદના સહીત ધરવાં. હૃદયમાં–રત્નની જડેલી વૈજયન્તી, તારાગણની માલા, સોનાના મણકાની માલા, સાંકળી, કંઠા ભરણ, સર્વે ઉપર ગુંજા. શ્રીમુખારવિન્દ ઉપર–ચિબુક, નકવેસર, તિલક. કર્ણમાં–કુન્ડલ, મત્સ્યાકૃતિ (મકરાકૃતી) અથવા મયુરાકૃતિ, તથા કર્ણફુલ. શ્રીમસ્તક ઉપર–શિરપેચ, શીશફુલ, તિલકની લડો, પાઘની લડો, તોરા, વેણી, ઉષ્ણકાલમાં ઉપર પ્રમાણે મોતીના શૃંગાર, શીરપેચ સહિત કર્ણફુલ, ચન્દ્રિકા શ્રી મસ્તકે ધરવાં હોય તો ધરવાં, અને મુકુટ અગર ટીપારો અથવા શેરાના શ્રૃંગાર હોય, ઉત્સવના દિવસે કુંડલ ધરવાં, ઉત્સવમાં શ્રી કંઠે હાંસ ધરાય, ઉત્સવ વિના કંઠાભરણ ધરાય. ફાલ્ગુન સુદિ બીજથી વૈશાખસુદ બીજ સુધીમાં સુદ તથા વદ બંને પક્ષની બીજ, પાંચમ, અષ્ટમી, એકાદશી, તથા સુદ પૂનમે મુકુટ ધરાય, (અઢીમાસ ઉષ્ણકાલમાં ન ધરાય) પાછો અષાડ સુદ પૂનમથી કાર્તિક સુદ પૂનમ સુધી ઉપર લખેલી તિથિયોમાં મુકુટ ધરાય. કાર્તિક વદ ૧૧ થી માહાવદ ૭ સુધી મુકુટ ન ધરાય. ઉત્સવનો શ્રૃંગાર હોય ત્યારે મુકુટનો આગ્રહ નહિ. રાત્રિના અનુસરમાં કર્ણફુલ, તથા પાઘ, પોંચી તિલક, નકવેસર, ચિબુક, કંઠાભરણ શ્રીહસ્તમાં કડાં, સાંકળાં ચરણારવિંદમાં નેપૂર, કડાં, સાંકળાં એ પ્રમાણે શ્રૃંગાર રહે, શીતકાલમાં સોનાનું કંઠાભરણ અને ઉષ્ણકાલમાં તથા ચોમાસામાં મોતીનું ધરાય, તેમજ શ્રૃંગાર પણ ઘણે ભાગે મોતીના ધરવા.

શ્રીમસ્તક ઉપર નવ તરેહના શ્રૃંગાર થાય છે તેની વિગત.

કુલ્હેપાગ—જોડ મોર પીંછનો તથા કામનો જોડ, મુકુટ-ક્રીટ મુકુટ, કલીનો મુકુટ, તથા સાદા મુકુટ તે પાઘ વિના ધરાય છે. ટીપારો-ટીપારાની ટોપી ઉપર શીખાને આજુબાજુ બે કતરા ધરવાથી ટીપારો થાય છે. તે પાઘ વિના ધરાય છે. શેરો-જડાવનો, મોતીનો, ભરેલો. પાગ અગર દુમાલો ધરી ઉપર ધરાય. દુમાલાનો શ્રૃંગાર-બે તોરા તેના ઉપર ચન્દ્રિકા અગર કતરો ધરાય. ફેંટો-એક તોરો તેના ઉપર ચન્દ્રિકા અગર કતરો ધરાય. પગાનો શ્રૃંગાર-પાછળ તોરાનો તેના ઉપર ચન્દ્રિકા અગર કતરો ધરાય. પાઘ ચન્દ્રિકા-મોર પીછની ચન્દ્રિકા. રેશમી, બાદલાની અથવા ઝીકની. ટોપી-આડી, ગોળ, ટોપો વગેરે. ઉપર પ્રમાણે ઋતુ અનુસાર શ્રૃંગાર કરવો. પછી ટેરો ખોલી દપર્ણ દેખાડવું.

વૈષ્ણવ વર્ગને દર્શન કરાવવાં, પલનાના વખતમાં શ્રીને પલને ઝુલાવવા. ગ્વાલભોગ વૈષ્ણવને ત્યાં ધરાતો નથી.

રાજભોગની રીતી.

જ્યારે રાજભોગ આવે ત્યારે શ્રૃંગારમાં ધરેલી ભોગની કટોરી, તથા ઝારી ઠલાવવી.

રાજભોગ સાજવાની વિધિ—હમેશાં જે જગા રાજભોગ ધરવા માટે મુકરર કરી રાખી હોય તે જગાએ પ્રથમ નીચે પાતળો બીછાવવી. તેને પનવારો કહે છે. તે ઉપર સઘળી સામગ્રીના થાળ તથા કટોરા ધરવા. શ્રી ઠાકોરજીના આગળ સખડીનો

થાળ, તેમાં દાળ તથા ઘી મેળવી ગ્રાસ (કોળ) કરવો. થાળની એક તરફ દાળનો ડબરો, શાકનો કટોરો થાળમાં જગ્યા હોય તો રોટી ધરવી. અગર જુદી ધરવી. દૂધ ભાત ધરવો, શ્રીઠાકોરજીના જમણા શ્રીહસ્ત તરફ સંધાણું (અથાણું) તથા લુણ ધરવું. દૂધ દહીં, ધરવું બે ઝારી ભરીને ધરવી; પછીથી શ્રીને રાજભોગમાં પધરાવવા. ગદ્ય એટલે બ્રહ્મસંબંધના નિવેદન મંત્રથી શ્રી ઠાકોરજીના ચરણારવિંદમાં તુલસી સમર્પવાં. ધુપ દીપ કરવો. ઘંટાનાદ સહ તુલસી શંખોદક કરવાં; પછી દંડવત પ્રણામ કરી હાથ જોડી દીનતા પૂર્વક પ્રાર્થના કરવી કે "હે પ્રભો ! શ્રીમદાચાર્યચરણ શ્રી મહાપ્રભુજી તથા શ્રી ગુસાંઇજી તથા શ્રી ગુરૂદેવની કાનિથી કૃપા કરી આરોગો" એ પ્રમાણે કાની દેઈ વિજ્ઞપ્તિ કરી બહાર આવી બ્રાહ્મણ વૈષ્ણવ અથવા યજ્ઞોપવિત ધારણ કરેલા ક્ષત્રિય વૈશ્યોએ મધ્યાન્હ કર્મ, મધ્યાન્હ સંધ્યા, બ્રહ્મયજ્ઞ, તર્પણ, જપ વગેરે કરવું.

તે પછી રસોઈનાં વાસણ માંજવાં, તથા રસોઈ ઘરમાં પોતવું; બાદ મંદિરમાં સિંહાસન ઉપર ખંડપાટ બિછાવવા. ખિલોનાં ધરવાં. ચોપટ માંડવી, ગેંદ, ગેડી, વગેરે ધરવાં. હંસ, ગાયો, હાથી, સિંહ, ઘોડા, કબુતર, તથા ચકલીઓ, ઘુઘરા, ચુસણી, ટાચકા વગેરે ધરવાં રાજભોગનો સમય બે ઘડીનો રાખવો. સમય થયો જાણી ભોગસરાવવો. આચમન–મુખવસ્ત્ર કરાવવું. બીડાં ચાર ધરવાં, ચરણારવિંદમાથી તુલસી વડાં કરવાં, અને મોટા સિંહાસન ઉપર શ્રીને પધરાવવા બગલ તકીયા ઉપર મુખ વસ્ત્ર ગડીવાળી ધરવું. મંદિર ખોલી દર્શનીક વૈષ્ણવોને દરશન કરાવવાં. દર્પણ

દેખાડવું. ઠાડું સ્વરૂપ હોય તો વેણુ વેત્ર ધરવું, શ્રીબાલકૃષ્ણજી બિરાજતા હોય તો વેત્ર નહિં. રાજભોગ આરતી કરી હાથ ધોવા, અછવાવાની તશ્ટી પાટ પાસે પડઘા ઉપર ઉત્થાપન સુધી રહે. દર્પણ દેખાડવું નિકટથી તથા દૂરથી, પછી વેણુ વેત્ર વડુ કરવું ફુલની માળા વડી કરવી. શય્યાની સેવા પહેલાં કરી હોય તો ઠીક ન કરી હોય તો કરવી; શય્યા પાસે ઝારી તસ્ટીમાં ધરવી. બંટામાં ભોગ ધરવો. તબકડીમાં બે બીડાં સિહાસન ઉપર ધરવાં. પછી દંડવત્પ્રણામ કરી મંદીર મંગલ કરવાં. ત્યાર પછી બ્રાહ્મણ વૈષ્ણવ હોયતો વૈશ્વદેવ કરવો. ત્યાર બાદ સ્વશકત્યાનુસાર બને તો વૈષ્ણવને પ્રસાદ લેવડાવવો. અને શક્તિ ન હોય તો નિત્ય નિયમ પ્રમાણે ગૌ ગ્રાસ કાઢીને પછીથી મહાપ્રસાદ લેવો.

મહાપ્રસાદ લેવાનો વિધિ.

પ્રસાદ લેતી વખતે પૂર્વ અગર પશ્ચિમ દિશા તરફ મુખ-રાખી બેસવું. જલનું પાત્ર ચાંદી અગર તાંબાનું [1]ઉપપાત્ર સહિત જમણી તરફ મુકવું. પૃથ્વી ઉપર ગોમય (ગોબર) સહિત જલથી પોતનું કરી પાતલ ધરવી- (પાતલ કેળ, આંબો. જાંબુ, ફણુસ, ચંપો, તથા ખાખરાનાં પાંદડાંની ઉત્તમ ગણેલી છે. પાત્રમાં પ્રસાદ લેવો હોય તો ચાંદીના પાત્રમાં ઉત્તમ છે. અને પિત્તલના પાત્રમાં મધ્યમ છે. ત્રાંબા તથા લોઢાના પાત્રમાં લેવું શાસ્ત્રથી નિષિદ્ધ છે, માટે તેમાં પ્રસાદ લેવો નહિ.) પછી શ્રી હરિસ્મરણ પૂર્વક પ્રસાદ લેવો. પ્રસાદ લેતી વખતે મૌન રાખવું. મહાપ્રસાદની નિંદા

૧ ઉપપાત્ર એટલે ન્હાની લોટી.

સર્વથા ન કરવી. "પ્રભુના અર્થે બગડયા સુધર્યાની ફક્ત સૂચના કરવામાં દોષ નથી" મહાપ્રસાદ લેતી વખતે જલ લેવું હોય તો ડાબા હાથે ઉપપાત્ર (નાની લોટી) લેઇ જમણા હાથનો ટેકો લેઈ જલ લેવું, કેમકે ડાબા હાથથી જલ લેવાનો શાસ્ત્રમાં દોષ કહ્યો છે. પ્રસાદ લેઇ રહ્યા પછી મૃતિકા લેઈને હાથમાં ચિકાશ ન રહે તેવી રીતે બંને હાથ ભેગા કરી ધોવા. તે પછી મુખ ધોઇને બાર અગર સોળ કોગળા કરવા. તેથી પણ મુખમાં જુઠણનો સંદેહ હોય તો અધિક કરવા. પછી પ્રસાદી બીડી અગર વિધવા સ્ત્રિઓએ પ્રસાદી સોપારી લેવી. જુઠણનું પોતનું ત્રણ વખત કરવું ત્યાર બાદ સો ડગલાં ટહેલવું. ત્યાર બાદ આજીવીકાર્થે એક પ્રહર વ્યવહારિક ઉદ્યમ નીતિ પૂર્વક સત્યતાથી કરવો. બાદ ચતુર્થ પ્રહર થાય એટલે.

ઉત્થાપનનો વિધિ.

શુદ્ધ જલથી સ્નાન કરી શુદ્ધ (અસ્પૃશ્ય–અપરસનું) વસ્ત્ર ધારણ કરી શ્રીજીનું ચરણામૃત લેઇ (વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લામાં લખેલી વિધીથી) તિલક મુદ્રા ધારણ કરી હાથ ધોવા. ઉત્થાપન ભોગ માટે લીલો મેવો પ્રથમથી સિદ્ધ કરી રાખવો, તે પછી ત્રણ વખત ઘંટાનાદ કરવા; બાદ પાંચ મિનિટ ઠેરી મંદિરને દંડવત્ કરી ધીરેથી મંદીરનાં કમાડ ખોલી દરશન કરાવવાં, પેડો ઉઠાવવો. ચોગાન (ગેંદ ગેડી) ઉઠાવવાં. શય્યા પાસેના ઝારી બંટા પ્રસાદી વસ્તુમાં ઠલવવા સિંહાસન ઉપરના ઝારી બંટા ઠલવવા. ઝારી ખંગાળી ફેર ભરવી લીલો મેવો ખાસા કરી ઉત્થાપન ભોગમાં ધરવો. અડધી ઘડીનો સમય રાખવો. સમય થયો

જાણી ભોગ સરાવવો. આચમન મુખવસ્ત્ર કરાવવું પછીથી ભોગનાં દર્શન કરાવવાં. સંધ્યા આરતિ ને ગ્વાલ વૈષ્ણવને ઘેર થતા નથી.

શયનનો વિધિ.

પછી શ્રીઠાકુરજીને છોટા સિંહાસન ઉપર પધરાવી શ્રૃંગાર વિજય કરવા. (અનુસરમાં ક્યા ક્યા શૃંગાર રહે તે શ્રૃંગારના પ્રકારમાં પ્રથમ લખ્યું છે ત્યાં જોઈ લેવું) (દશરાથી પ્રબોધિની સુધી શયનમાં વાગો રહે, પ્રબોધિનીથી તે ડોલ સૂધી આત્મસુખ વાગો શયન તથા અનુસરમાં રહે. દ્વિતીયાપાટથી રામનવમી સુધી શીત માલુમ પડે તો વૈશાખ સુદ બીજ સુધી શયનમાં વાગો રહે પોઢતી વખતે વડો કરવો.) પછી ઝારી બદલીને શયન ભોગ ધરવો. શયન ભોગમાં અનસખડીમાં પૂરી તથા શાક ધરવું. અને અડધો સમય થાય એટલે દૂધની કટોરી ધરવી. એકંદર ઘડી એકનો સમય રાખવો, બહાર આવી વૈષ્ણવ બ્રાહ્મણે અગર ઉપવીત લીધેલા ક્ષત્રિય તથા વૈશ્યોએ સાયંસંધ્યા તથા જપ કરવો સમય થયો જાણી ભોગ સરાવી આચમન મુખવસ્ત્ર કરાવવું, બીડાં બે ધરવાં. ઝારી બદલવી, શય્યાપાસે ઝારી બંટા ધરવા. બંટા ભેગમાં બે નંગ ધરવાં, બીડાનો બંટો ધરવો, પછી શયનનાં દરશન ખુલે બની શકે તો શયન આરતિ કરવી. અથવા ભાવના કરવી પછી સિંહાસન ઉપર ઝારી હોય તે શય્યા આગળ પધરાવવી અનુસરમાં ઝારી બે ધરવાં, શૈયાની સેવા પ્રથમથી કરી રાખવી. પછી શ્રી ઠાકોરજીને પોઢાવવા. વેણુ તથા મુખવસ્ત્ર શય્યામાં ધરવાં. ચાદર ઓઢાવવી. શીતકાલ હોય તો દુલાઇ રજાઈ ઓઢા-

વવી. શયનની માલા હોય તે શય્યા પાસે તરટીમાં પડઘા ઉપર ધરવી. પછી શયન ભોગનાં બીડાં અને રાજભોગની માલા હોય તે લઈ બહાર આવવું; મંદિર તાલાંમંગલ કરી મંદિરને દંડવત્ કરવા, દિવસ અને રાત્રિમાં બે વખત ભોજન કરવાનું વિધાન છે. માટે ક્ષુધા હોય તો પ્રથમ લખેલી વિધિ પ્રમાણે મહાપ્રસાદ લેવો. પ્રસાદ લીધા પછી પ્રથમ લખ્યા પ્રમાણે હાથ તથા મુખની શુદ્ધિ કરી પ્રસાદી સોપારી લેઈ નિશ્ચિંત થઈ સત્સંગ કરવો.

સત્સંગ.

ત્યાર બાદ ગામમાં જો પુષ્ટિ સંપ્રદાયનું ભગવન્મંદિર હોય તો ત્યાં અથવા જ્યાં વૈષ્ણવ મંડલી વા સત્સમાગમ થતો હોય ત્યાં [1]વૈષ્ણવ બ્રાહ્મણના મુખથી શ્રીમદ્ ભાગવત, શ્રી સુબોધિનીજી તત્વદીપ નિબંધ, ષોડશ ગ્રંથોની ટીકા, તથા શ્રી ગુસાંઇજી, શ્રી ગોકુલનાથજી, તથા મહાનુભાવિ શ્રી હરિરાયજી, તથા શ્રી પુરુષોત્તમજી વગેરે આચાર્યોના કરેલા સંસ્કૃત સિદ્ધાંત ગ્રંથોનું એકાગ્ર ચિત્તથી શ્રવણ કરવું. જો સંસ્કૃત ગ્રંથો શ્રવણ કરાવનાર ન મળે તો તે ગ્રંથોનાં ભાષાંતર તથા ચોરાશી, બસો બાવન વૈષ્ણવોની વાર્ત્તા વગેરે સાંપ્રદાયિક ગ્રન્થોનું અવલોકન કરવું (સાંપ્રદાયિક ગ્રંથો માટે અમારે ત્યાં મળતાં વૈષ્ણવોપયોગી પુસ્તકોનું સૂચિપત્ર મંગાવો) જો પોતાના ગામમાં એવો સત્સમાગમ ન મળે તો પોતાના ઘરમાંજ [illegible] તથા ભગવત્કીર્તન અવશ્ય કરવું. એક દિવસ

૧ સ્વમાર્ગીય બ્રાહ્મણ [illegible] સ્વ સંપ્રદાયના સિદ્ધાંતનું રહસ્ય અન્ય સંપ્રદાયના વિદ્વાનો [illegible]

પણ ભગવત્કથા તથા કીર્તન વિના વૃથા જવા દેવો નહિ. કેમકે નારદપંચરાત્રમાં શ્રીશંકરનું વાક્ય છે કે.

तद्दिनं दुर्दिनं मन्ये मेघाच्छन्नं न दुर्दिनम् ।
यद्दिनं कृष्ण संलाप कथा पीयूष वर्जितम् ॥

અર્થ—મેઘથી આચ્છાદિત દિવસને હું દુર્દિન (ખરાબ દિવસ) માનતો નથી. પરંતુ શ્રીકૃષ્ણ નામોચ્ચારણ વિનાનો તથા તેમની કથા રૂપી અમૃત પાન વિનાનો જે દિવસ છે તે દિવસને જ હું દુર્દિન માનું છું. તેમજ શ્રીમદ્ ભાગવતમાં કહ્યું છે કે—

तुलयाम लवेनापि, न स्वर्गं ना पुनर्भवम् ॥
भगवत्संगि संगस्य मर्त्यानां किमुताशिषः ॥

અર્થ:-ભગવદીયનો ક્ષણમાત્ર સંગ હોય તો તે સંગની સાથે સ્વર્ગસુખની તથા મોક્ષ સુખની પણ તુલના થઇ શકતી નથી તો મનુષ્યના રાજ્યાદિ ક્ષણિક સુખની તુલનાની તો ગણનાજ શી ! ઈત્યાદિ સત્સંગ માટે અનેક પ્રમાણો વિદ્યમાન છે.

સારાંશ એ છે કે આ સંસારના જન્મ મરણ રૂપ દુ:ખથી છુટવા સત્સંગજ નિરૂપણ કરેલ છે, માટે સર્વ વૈષ્ણવોએ જેમ બને તેમ લૌકિક કાર્યોથી નિવૃત થઇ સત્સંગ માટે યત્ન કરવો અને દુ:સંગનો સર્વથા ત્યાગ કરવો દુ:સંગથી બચવાની જીજ્ઞાસાવાળાએ શ્રીહરિરાયજીકૃત દુ:સંગવિજ્ઞાનપ્રકાર નામનો ગ્રંથ વાંચવો.

શયનનો વિધિ.

એ પ્રમાણે રાત્રિનો પ્રથમ પ્રહર સત્સંગમાં વ્યતીત કરી પછી શયન વખતે હાથ પગ ધોઇ શ્રીજીનું ચરણામૃત લેઈ જેટલો બની શકે તેટલો અષ્ટાક્ષર મંત્રનો ઉચ્ચારણ કરીને તથા દીનતા-આશ્રયનાં કીર્તન બોલી (જુઓ વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો) શ્રીહરિસ્મરણ કરતાં કરતાં સુઈ રહેવું.

"પુષ્ટિ ભક્તિ સંપ્રદાય વિષે જાણવા યોગ્ય વિષયો."

કીર્તનનો વિધિ–શ્રી ઠાકોરજીને જગાવવાથી માંડી. પોઢવા સૂધીનાં કીર્તન ઋતુ અનુસાર સમયાનુસાર જે તે વખતે કરવાં ને તે અમારા "વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો. પ્ર. ૨-જામાં" જોઇ લેવાં અત્રે સ્થળ સંકોચના લીધે આપી શક્યા નથી.

અભ્યંગનો વિધિ–આંબળાંને પ્રથમ દિવસે પલાળવા અને બીજે દિવસે વાટી નાંખવાં તેમાં સુકો તુલસીનો ભુકો વાટીને હળદર તથા અત્તર નાંખી ગોટી બંધાય છે. એ પ્રમાણે ગોટી બાંધિ રાખવી. અને અભ્યંગ કરાવવાનું હોય ત્યારે ગોટીને ઘશી રાખવી તથા એક કટોરીમાં કેશરીચંદન અને એક કટોરીમાં સફેત ચંદન ઘસી તૈયાર રાખવું, શીતકાલમાં આંબળાં નહિ પણ ફુલેલ તથા અત્તર રાખવું.

નિત્યપાઠ–બ્રાહ્મણ વૈષ્ણવ જો ભણેલો હોય તો તેણે સ્વ શાખીય વેદની સંહિતાનો તથા ઉપનિષદ્નો પાઠ કરવો અને અન્ય દ્વિજ વૈષ્ણવોમાં જેને સ્વમાર્ગીય ગ્રન્થો કંઠસ્થ હોય તેમણે

સ્નાન કરીને શ્રીયમુનાષ્ટકથી પ્રારંભ કરવો ને ભગવત્સેવા કરતાં કરતાં પાઠ કરવા, કંઠસ્થ ન હોય તો સેવાથી પહોંચીને પુસ્તકમાં જોઈને શ્રીમદ્ ભાગવત. ભગવદ્ગીતા, ષોડષગ્રંથ, શ્રીપુરુષોત્તમ સહસ્ત્ર તથા સર્વોત્તમ, વલ્લભાષ્ટક, સપ્તશ્લોકી, નામરત્ન, તથા મધુરાષ્ટક, અને ગોકુલાષ્ટક વગેરે પાઠ કરવા, તમામ પાઠ ન બને તો યમુનાષ્ટક, સર્વોત્તમ, નવરત્ન. કૃષ્ણાશ્રય, તથા ચતુઃશ્લોકી એ પાંચ પાઠ અવશ્ય કરવા. (**તે માટે અમારૂં વૈષ્ણવોપયોગી નિત્ય નિયમના મુખ્ય પાઠ તથા ધોળ મંગાવો.**)

ભોજન સંબંધી જાણવા યોગ્ય વિષય–રજસ્વલા, શ્વાન, (કુતરૂં) કાક, (કાગડો) ચાંડાલ, ક્ષુદ્ર, વગેરેની દૃષ્ટિ ન પડે એવા એકાંત સ્થાનમાં ભોજન કરવા બેસવું.

ભોજનના આરંભ તથા અંતમાં ઉદરપૂર્તી અન્નના બે ભાગથી કરવી, ત્રીજો ભાગ જલથી પૂર્ણ કરવો અને ચોથો ભાગ પ્રાણ વાયુના સંચાર માટે ખાલી રાખવો. ભોજન કરી ઉઠતી વખતે પાતલમાં થોડો થોડો પદાર્થ અવશેષ રાખવો. પાતલ બીલકુલ ખાલી કરી ઉઠવું નહિ. પ્રાતઃકાલ, સાયંકાલ તથા મધ્ય રાત્રીના અનંતર ભોજન કરવું નહિ. પગ ઉપર પગ મુકીને વા પગ ઉપર હાથ મુકીને અથવા પગ લાંબા કરીને વા ડાબા હાથે ભોજન કરવું નહિ. શૂદ્રશેષ–અર્થાત્ જે પાકમાંથી પ્રથમ શૂદ્રે ભોજન કર્યું હોય તે પાકમાંથી દ્વિજે (બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્યો) એ ભોજન કરવું નહિ. કેમકે તે શૂદ્રનું ઉચ્છિષ્ટ કહેવાય છે. તેવીજ રીતે જે પાત્રથી શૂદ્રાદિકને પેય (જલ દૂધ વગેરે) પાન

કરાવ્યું હોય તેજ પાત્રથી જલ પાનાદિક દ્વિજોએ કરવું નહિ. એક પંક્તિમાંથી જો કોઈ મનુષ્ય ભોજન કરી પ્રથમ ઉઠી જાય તો દ્વિજોએ પાતલમાં રહેલું અન્ન ત્યારપછી જમવું નહિ. પરિવેષણ શેષ–એટલે પીરસતાં બાકી રહેલું શેષ ભંડારમાં મૂકવું નહિ. બાલક તથા સ્ત્રીને એક પાતલમાં સાથે બેસાડી ભોજન કરવું નહિ. બાલક તથા વૃદ્ધોને ભોજન કરાવ્યા શિવાય ભોજન કરવું નહિ. વર્ણાશ્રમ ધર્મ પાળવા–શ્રીમહાપ્રભુજીની નિબંધમાં સ્પષ્ટ આજ્ઞા હોવાથી પોતાનાથી ઉતરતી વર્ણનો મહાપ્રસાદ સર્વથા લેવો નહિ. રજસ્વલા સ્ત્રીને અન્ન તથા પાત્રાદિકને સ્પર્શ કરાવવો નહિ. ત્રાંબાના પાત્રમાં દહીં, દૂધ, કાંસાના પાત્રમાં શેલડીનો રસ, તથા નાળિયેરનું પાણી, અને ગોળની સાથે દહીં, દૂધ તથા આદુ ભક્ષણ કરવું નહિ, કેમકે તેનો શાસ્ત્રમાં નિષેધ છે.

શયન સબંધી જાણવા યોગ્ય વિષયો.

સંધ્યા સમયે, ગૌશાલામાં, દેવ, બ્રાહ્મણ તથા ગુરૂના ઉપરના ભાગમાં, ઉચ્છિષ્ટ સ્થિતિમાં, સ્મશાન સંબંધી સ્થલમાં અથાત્ સમાધિવાળા સ્થળમાં, મોટા વૃક્ષના મૂળમાં, નગ્ન; અથવા કાછડી વિના, શયન કરવું નહિ, પૂર્વ, પશ્ચિમ, તથા દક્ષિણ તરફ મસ્તક રાખી શયન કરવું નહિ, ગૃહસ્થને ઋતુકાલમાં પોતાની સ્ત્રી પાસે જવાનું શાસ્ત્રમાં વિધાન છે. ઋતુ એટલે રજસ્વલા થાય ત્યારથી સોળ રાત્રિને ઋતુકાલ કહેવામાં આવે છે, તેમાં પ્રથમના ચાર દિવસનો ત્યાગ કરવો. ઋતુમતી સ્ત્રી પાસે શરીરની અસ્વસ્થતા વગેરેના કારણ શિવાય ન જાય તો ઉલટો શાસ્ત્રમાં

દોષ કહ્યો છે. માટે ઋતુકાલમાં એકાદશી, અષ્ટમી, અમાવાસ્યા, ચતુર્દશી, પૂર્ણિમા, શ્રાદ્ધ, પષ્ઠી, વ્રત, તથા પર્વના દિવસો ત્યાગ કરી પોતાની ધર્મપત્ની એટલે શાસ્ત્રવિધિથી વિવાહિતા સ્ત્રી પાસે અવશ્ય ગમન કરવું. તે સમયે વૈષ્ણવોએ ભગવદ્ભક્ત સુલક્ષણવાન્ પુત્ર થવાની ઈચ્છા રાખવી. એ પ્રમાણે ઋતુ ગમન કરનારને શાસ્ત્રમાં બ્રહ્મચારી ગણેલા છે. સ્ત્રી સમીપ જતી વખતે જનોઇ ગળામાં માળાની માફક કરવું. અથવા પીઠ ઉપર રાખવું. પછી હાથ પગ ધોઇને સોળ કોગળા કરી શ્રીહરિ સ્મરણ પૂર્વક શ્રીજીનું ચરણામૃત લેઈ સુખ પૂર્વક શયન કરવું.

નિષિદ્ધ વિષય—વૈષ્ણવોએ ભગવત સેવામાં પ્રતિબંધક કામ. ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ, મત્સર, એ છ શત્રુઓનો સર્વથા ત્યાગજ કરવો. આ છ શત્રુઓમાં પણ કામ મુખ્ય છે—

महत्सेवां द्वारमाहुर्विमुक्तेस्तमो द्वारंयोषितां सङ्गि सङ्गम् ॥

મહત્પુરૂષોનો જે સંગ તેનેજ મુક્તિનું દ્વાર કહેલું છે. અને સ્ત્રીઓનો તથા સ્ત્રીઓનો જે સંગ કરનારા છે તેમનો સંગ નરકનું દ્વાર કહેલું છે. દયારામ ભાઇએ પણ "ભક્તિ નીતિ" માં કહ્યું છે કે—

" સ્ત્રી એજ મોટી મોહિની, તેથી નવ રહેવું સ્ત્રી પાસ, "
ભોળાને ચંચળ કરે. ક્ષણમાં ઘાલે સત્યાનાશ. "

વળી શાસ્ત્રમાં પણ કહ્યું છે કે:—

दर्शना- हरते चित्तं, स्पर्शना- हरते धनम्
सङ्गमा- हरते वीर्यं, कांता प्रत्यक्ष राक्षसी ॥

સ્ત્રીને જોવાથી તરતજ પુરૂષના ચિત્તને હરણ કરે છે, અને સ્પર્શ કરવાથી ધનને હરણ કરે છે, સમાગમથી બળને હરે છે, માટે સ્ત્રી એજ પ્રત્યક્ષ રાક્ષસી જાણવી.

परयोनौ पतिते बिन्दौ कोटि पूजा विनश्यति ।
जपो हानिस्तपो हानि ब्रह्महत्या पदे पदे ॥

પરસ્ત્રીની યોનિમાં બિંદુ પડવાથી વ્યભિચાર કરનાર પુરૂષના કરોડો જન્મની પૂજા, જપ, તથા તપની હાનિ થાય છે, અને વ્યભિચાર માટે જતાં પગલે પગલે બ્રહ્મહત્યાનું પાપ લાગે છે. એટલુંજ નહિં. પણ વ્યભિચાર કરનાર સ્ત્રી પુરૂષ બન્નેને સાડા ત્રણ કરોડ વર્ષ સુધી કુંભીપાક નામના નરકનું દુ:ખ ભોગવવું પડે છે. માટે પરસ્ત્રી સાથે વ્યભિચાર સર્વથા ત્યાગ કરવો. માનસિક પણ વ્યભિચાર નિષિદ્ધ છે. જુઓ ભાગવતમાં માનસિક વ્યભિચાર કરવાથી શ્રીપરશુરામે પોતાની માતાનું મસ્તક છેદન કરેલું છે. વધુ વિગત માટે " કામાખ્યદોષવિવરણ " નામનું પુસ્તક વાંચવું.

મિથ્યાલાપ. (જુઠું બોલવું) વૃથાલાપ, (કામ વિનાનું બોલવું) ધુત (જુગાર) ચોરી વગેરે નિંદિત કર્મનો સર્વથા ત્યાગ કરવો. તેવીજ રીતે પરસ્ત્રી, કામી, ચોર, બહિર્મુખ, નાસ્તિક, દુર્જન, વગેરેનો સંગ સર્વથા કરવો નહિં. તેમજ સૂતકીનું અન્ન, અગીઆરસું, બારમું, પ્રેતાન્ન વગેરે તામસી ભોજનનો સર્વથા ત્યાગ કરવો. અને લશુન. [લસણ] ડુંગળી, ગાજર, કાળીંગડું, લાલમૂળો. સફેદ વૃંતાક, ઇત્યાદિ શાસ્ત્ર નિષિદ્ધ પદા-

ર્થોનો અવશ્ય ત્યાગ કરવો. તેમજ મદ્ય, ગાંજો, ભાંગ; અફીણ, તમાકુ, વગેરે નિશાવાળા શાસ્ત્ર દૂષિત વસ્તુઓનો સર્વથા ત્યાગ કરવો. મતલબકે શાસ્ત્રવિહિત પદાર્થોનું સેવન કરવું, અને શાસ્ત્ર નિષિદ્ધ પદાર્થોનો ત્યાગ કરવો. ॥ ઇતિશમ્ ॥

इति श्रीमद्वादीन्द्र वृन्द विध्वंसन प्रचण्डमार्त्तण्ड श्रीमदखण्ड भूमण्ड लाचार्य चक्र चूडामणि जगद्गुरु श्रीमन्महाप्रभु श्रीमद्वल्लभाचार्य चरणानुकंपाकांक्षिणा गुर्जर (गुजरात) देशान्तर्गत खेडा मण्डलान्तर्वर्त्युमरेठ ग्राम वास्तव्य ज्योतिर्विदुप नामक. पण्डित हरिजीवनात्मज ज्येष्ठाराम शास्त्रि, सङ्कलितः सेवाप्रकार.

समाप्तिमगमत् ॥

પ્રકરણ ૨ જું.

બારમાસિક ઉત્સવનાં કીર્તનો.

બાર માસિક ઉત્સવનાં કીર્તનો આપતા પહેલાં અમારે વૈષ્ણવ વર્ગને જણાવવું જોઇએ કે શ્રીઠાકોરજીના સન્મુખ કરવાનાં કીર્તનો પ્રાત:સમયથી સાંજ સુધીનાં પ્રથમ આપવાં જોઈએ. તો તે અમોએ અમારા વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો પ્રકરણ ૨ જામાં આપેલાં છે ત્યાં જોઈ લેવાં. (વળી હાલમાંજ "કીર્તન સંગ્રહ ભાગ ૧ લો" (વર્ષોત્સવ કે કીર્તન) આ પુસ્તક બહાર પડયું છે તે જોવું.) તેમજ બારમાસિક ઉત્સવ પ્રથમ જન્માષ્ટમીથી શરૂ થાય છે. તો તેનાં કીર્તનો, વધાઈ તથા ધોળ તે પણ એ પુસ્તકના પ્રકરણ પાંચમામાં આપ્યાં છે; ત્યાં જોઇ લેવાં. અત્રે તો ફક્ત શ્રીરાધાષ્ટમીથી શરૂ કરી રક્ષાબંધન સુધીનાં કીર્તનો આપ્યાં છે.

શ્રીરાધાજીની વધાઇ. (ભાદરવા શુદી ૮.)

રાગ દેવગંધાર. પદ ૧ લું.

આજ બરસાને બજત વધાઈ,
પ્રગટ ભઈ વૃષભાન ગોપકે, સબહિનકી સુખદાઈ. ૧
આનંદ મગન કહત જુવતી જન, મહરિ વધાવન આઈ;
બંદીજન માગધ જાચક ગુની, ગાવત ગીત સુહાઈ. ૨
જય જયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં, પ્રેમ વેલિ પ્રગટાઈ;
સુરદાસ પ્રભુકી યહ જીવન, જોરી સુભગ બનાઈ. ૩

રાગ ધનાશ્રી. પદ ૨જું.

બરસાને વૃષભાન ગોપકેં આનંદકી નિધિ આઈ જુ;
ધનિ ધનિ કુખી રાની કીરતિકી, જીન યહ કન્યા જાઈ. ૧
ઈંદ્રલોક ભુવલોક રસાતલ, દેખી સુની ન ગાઈ;
સિંધુ સુતા ગિરિ સુતા સચી રતી, ઈન સમાન કોઉ નાંઈ. ૨
આનંદ મુદિત જસોદા રાની, લાલકી કરેં સગાઈ;
પ્રભુ કલ્યાણ ગિરિધરકી જોરી, વિધિના ભલી બનાઈ. ૩

રાગ સારંગ. પદ ૩ જું.

આજ રાવલમેં જય જયકાર.
પ્રગટ ભઇ વૃષભાન ગોપકેં, શ્રીરાધા અવતાર. ૧
ભુષન વસન શોભિત અંગ અંગન, કંઠ મનોહર હાર;
હાટક તન વદનારવિંદ છબી; દુહું દિશ ભયો ઉજિયાર. ૨
સબ સખિયન મિલી દ્વારેં આઇ, ગાવત મંગલ ચાર;
નિર્મીત જોરી કુંવર મોહનકી, રામદાસ બલિહાર. ૩

પદ ૪ થું.

પ્રગટયો સબ વ્રજકો શ્રૃંગાર;
કરતિ કુખિ ઓતરી કન્યા, સુંદરતાકો સાર. ૧
નખ શિખરૂપ કહાંલોં વરનોં, કોટિ મદન બલિહાર;
પરમાનંદ વૃષભાન નંદની, જોરી નંદ દુલાર. ૨

રાગ કાન્હરો. પદ ૫ મું.

આઠેં ભાદોંકી ઉજિયારી;
રાવલમેં વૃષભાન ગોપકેં, પ્રગટી શ્રીરાધા પ્યારી. ૧
શ્રૃતિ સ્વરૂપ સબ સંગ કરી લીને, વ્રજપતિ હેત વિચારી;
દાસ ગોપાલ વલ્લભજુકી, સ્વામીની વશકીને ગિરિધારી. ૨

શ્રી રાધાજીની ઢાઢી. રાગ મારૂ. પદ ૬ ઠું.

યદુવંશી જીજમાન, તિહારો ઢાઢી આયો હે;
કુંવરી જન્મ સુનિકેં હોં આયો, રાખી હમારો માન. ૧
એકવાર હોં પહલેં આયો, દેન વધાઈ તાકી;
નંદી સુર વ્રજરાજ ધરનિધર, કુખિ સિરાની જાકી, ૨
અબતો મેરે મનકો ભાયો, દોઉ નેગ ચુકાવો;
નંદરાની કીરતિ દે રાની, ઢાઢીનકો પહરાવો. ૩
બહોત ભાંતિ ઢાઢીન પહરાઈ, ગોપરાય બડદાની;
કીશોરીદાસકોં નિર્ભય કરિકેં, વ્રજ રાખ્યો વ્રજરાની. ૪

શ્રી રાધાજીનાં પાલનાં. રાગ બિલાવલ. પદ. ૭ મું.

અહો મેરી લાડિલી કુંવરિ, કંચન પાલને ઝુલે;
મૃદુ મુસિકાની નિરખી નેન, સુખ કીરતિજુ મનહી મનં ફુલે. ૧

કબહુંક ચટકારી ચટકાવતિ, કબહુંક બોલન બોલે,
સૂરદાસ મદન મોહન પિયકી, આનંદકો રસ બાણુ બોલે. ૨

શ્રી ચંદ્રાવલીજીની વધાઇ. (ભાદરવા સુદ ૫)

રાગ સારંગ.

ચંદ્રભાનકે નવનિધિ આઈ.
સુપમા કુખિ અવતરી કન્યા, ઘર ઘર બજત બધાઈ. ૧
નામ ધર્યો ચંદ્રાવલિ સુખનિધિ, કોટિક ચંદ લજાને;
ભાદોં સુદિ પાંચે શુભ વાસર, અરૂણ હૃદય રસ માને. ૨
સુનિ વૃષભાન નંદ મન હરખે, દેખિ અનુપમ શોભા;
કૃષ્ણદાસ ગિરિધરકી જોરી, દેખત રતિપતિ લોભા. ૩

શ્રી લલિતાજીની વધાઇ. (ભાદરવા સુદ ૬)

રાગ સારંગ.

આજ સખી સારદા કન્યા જાઈ.
ભાદોં સુદિ પષ્ઠીહિ શુભ દિન, શુભ નક્ષત્ર વર આઈ, ૧
ભેરિ મૃદંગ દુંદુભી બાજત નંદકુંવર સુખદાઈ;
ગોપીજન પ્રફુલ્લિત ભઇ ગાવત, મંગલગીત વધાઈ, ૨
નામ કરનકો ગર્ગ પરાશર, ગૌતમ વેદ પઢાઇ;
દીને દાન પિતા વિશોકજુ, નારદ બીન બજાઈ. ૩
આભુષન પાટંબર બહુવિધ, ગો ભૂ દાન કરાઈ;
નંદરાય વૃષભાનરાય મિલિ, વિશોક હી દેત વધાઇ. ૪
સકલ સુવાસિની ધરત સાથિયે, કીરતિ પંજીરિ ધાઈ;
વ્રજપતિકી સ્વામિનીયહ પ્રગટી, લલિતા નામ વધાઈ. ૫

શ્રી નવનાગરી. રાગ બિલાવલ.

શ્રી નવનાગરી પ્યારી. તૂ વૃંદાવનકી રાની.
વિહારીન લાડલી પ્યારી, તેરી કીરતિ જગત વખાની.
છંદ—જગતમેં જગમગ રહ્યો યશ, વિન કૃપા કયોં બુઝહીં;
અભિમાન અંધા લોગ કરમઠ; તાહી કછુબન સૂઝહીં.
કરો કૃપા પરમ ઉદારયે; મોહી વાર વાર સુહાવહી;
બલિજાઉં શ્રી વૃષભાન નંદની, સુજશ તિહારો ગાવહી. ૧
શ્રી નવનાગરી પ્યારી, તેરી મોતિન માંગ સંવારી;
બિહારન લાડલી તેસિ, પહિરે ઝુમક સારી.
છંદ—સારી જો ભીજી કુલેલમેં રહી, પ્રગટ બેની દેખિયે,
ઘસી શિશ સુમેરતે આનોં, ભ્રમર પાંતિ બિસેખિયે,
લલિત કટિ પર લાલ લેંહેગો, નીલ કંચુકી કસિતની;
પ્રથમ જોબન જોત તનકી, કયોં બને કવિપેં ભની. ૨
શ્રી નવનાગરી પ્યારી તું. ચંદ વદન મૃગ નયની;
બિહારન લાડિલી તૈસી હે, ચંપક તન પિક બેની.
છંદ—બેની જુ પિક શુક નાસિકા સમ, અધરબિંબ વિલાસની;
કનિક કુંડલ અલક ઝલક, કપોલમેં મૃદુહાસિની;
લલિત મુખમેં પાન સોહે, નાસિકા મુક્તા ધરે;
ચિંબુક સાવલ બિંદુકી છબિ, કોન ત્રિય સરવર કરે. ૩
શ્રી નવનાગરી પ્યારી, તેરી બેંદી જગમગ તાઈ;
વિહારન લાડલી યહ છબિ, કવિપેં, વરની ન જાઈ.
છંદ—વરની ન યહ છબિ જાય કવિપેં, નિરખી શ્યામ સિરાઇયો;
દસન દામિન આખર ચતે, લાલ અતિ સુખ પાઇયો,

ગૌર ભાલ વિશાલ લોચન, વક્ર અતિ છબિ રાજહીં;
ભોંહ કામ કમાન માનોં, બાણ મનમથ સાજહીં. ૪
શ્રી નવનાગરી પ્યારી તેરી. છોટી લર ગજ મોતી;
બિહારન લાડલી તેઓ, બિચ જંગાલી પોતી.
છંદ–પોતી જો મુજ જડાવ ચોકી, રહી ઉર પર જગમગે;
અંસ પર ગજમૂલ ફોંદા, દૃષ્ટિ જીન ગુરૂજન લગે,
ચરા કંકન બાજૂ પોંચી, ચુરિ ચારૂ બિરાજહી;
રતન જડિત અમોલ મુંદરિ. અંગુરિન છબિ છાજહી.
શ્રી નવનાગરી પ્યારી તેરે, પગ નૂપુર ઝનકાર;
બિહારન લાડલી તેઓ, હૈ મંથર ચરન વિહાર.
છંદ–મંથર ચરન વિહાર ચહુ ગતિ' રાજહંસન અરપહી;
જધન સઘન ઉરોજ ભારી, દેખી સિંઘ કટિ ડરપહી.
પૃથુ નિતંબની કિંકિણી સમ. નિપટહી નીવી બની;
ઝબા ઝલકે દેખ દોઉ, રીઝી રહે સાવલ ધનિ.
શ્રીનવનાગરો પ્યારો તુ, પિય તન મુરિ મુસિકાની;
બિહારન લાડલી તબ ઉન, બંસી ગિરત ન જાની.
છંદ જાની ન બંસી ગિરત કરતે, પીતપટ ખસિ ભૂ પયો;
રહે ઈકટક ચિત્ર જેસે, પગ ન ભૂમિતેં ઠર્યો.
ઝુકી જાત કછુવન ગાતકી, સુધી અંગ અંગ સિથિલ ભયે;
પરત જાન સુજાન સુંદર, ભુજા ભર ભામિન લયે. ૭
શ્રીનવનાગરો પ્યારી તેરે, રસવસ હે જુ કન્હાઈ;
બિહારન લાડલી લાલન રહે, અંગ અંગ લુભાઈ.

છંદ–અંગ અંગ લાલ લુભાઈ રાખે, રસિક શિર મુકુટમની;
ગુનરૂપ શીલ સુહાગ સુંદરિ, ઓર ત્રિયા કબ ન ગીની.
વ્રજરાજ નવલ કિશોરકે, કોઈ ઓર ચિત્ત ન આવહી;
અલજાઉં શ્રી વ્રખભાન નંદની, તો હિત વેણુ બજાવહી. ૮
શ્રીનવનાગરી પ્યારી તુ, શ્યામ મનોહર બોલી;
બિહારન લાડલી તુ ઊઠી, ચલ નવલ કિશોરી.
છંદ–ઊઠી ચલી નવલ કિશોરી રાધે, નવલ લાલ બુલાવહી;
સુંદર શ્યામ સુજાન સખીરી, વાર વાર કહાવહી,
છાંડી માન સંભારી પ્યારી, કહાંલોં તોહિ બુલાવહી;
અલજાઉં શ્રી વ્રખભાન નંદની, તો હિત મોહી પઠાવહી. ૯
શ્રી નવનાગરી પ્યારી યશ, તુમારો મોહિ ભાવે;
બિહારન લાડલી યહ યશ, આપહી શ્રીમુખ ગાવે
છંદ–ગાવેજુ શ્રીમુખ સુયશ તુમારો, તુહી તન મન રમ રહી;
તુહી ધન તુહી પ્રાન જીવન, સપથદે મોસોં કહી,
કરો વિવિધ વિહાર ભામિન, એતો ગહેરૂ ન કીજીયે;
બલિ વિષ્ણુદાસ વિચીત્ર જોરી, લોચનન સુખ દીજીયે. ૧૦

દાનનાં પદ (ભાદરવા સુદિ ૧૧)

રાગ દેવગંધાર. પદ ૧ લું.

હમારો દાન દેહો ગુજરેટી.
બહુત દિનન ચોરી દધિ બેચ્યો, આજ અચાનક ભેટી. ૧
અતિ સતરાત કહાધોં કરેગી, બડે ગોપકી બેટી,
કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્દ્ધનધર, ભુજ ઓઢની લપેટી. ૨

રાગ બિલાવલ. પદ ૨ જું

અરી યહ કોહેરી જાત મેરે યા ગહ્વર વનમેં, બાંહુબરા બાજુબંદવારી.
ઉર લટકત લટકન ગજ મોતી, ચલત ચાલ જોબન મતવારી. ૧
દધિકો દાન દેત નહિ સુંદરિ, કહેત કુંવર ગિરિધારી;
રસિક શિરોમની નંદ લાડીલો, દાન લિયે ઓર સુરત નિવારી. ૨

પદ ૩ જું

તુમ નંદ મહરકે લાલ, મોહન જાનદે, રાની જસુમતિ પ્રાન
આધાર, મોહન જાનદે. ધ્રુવ.
શ્રી ગોવર્દ્ધનકી સિખરતેં, મોહન દીની ટેર;
અંતરંગસોં કહત હેં, સબ ગ્વાલિન રાખો ઘેર. નાગરિ દાનદે. ૧
ગ્વાલિન રોકી ના રહે, ગ્વાલ રહે પચિહાર;
અહો ગિરિધારી દોરિયો, કહ્યો ન માનત ગ્વાર. નાગરિ દાનદે. ૨
ચલિજાત ગોરસ મદમાતી, માનો સુનત નહીં કાન;
દોરી આયે મન ભામતે, સો રોકી અંચલ તાન. નાગરિ દાનદે. ૩
એક ભુજા કંકન ગહે, એક ભુજાગહી ચીર,
દાન લેન ઠાડે ભયે, ગહ્વર કુંજ કુટિર. મોહન જાન દે. ૪
બહુત દિના તુમ બચી ગઈ હો, દાન હમારો માર;
આજહોં લેહોં આપનોં, દિન દિનકો દાન સંભાર. નાગરિ દાનદે ૫
રસ નિધાન નવનાગરી, નિરખ બચન મૃદુ બોલ;
ક્યોં મુરિ ઠાડી હોત હે, ઘુંઘટ પટ મુખ ખોલ નાગરિ. ૬
હરખ હિયે હરિ કરસિકે, મુખતેં નીલ નિચોલ;
પુરન પ્રગટયો દેખિયે, માનો ચંદ ઘટાકી ઓલ. નાગરિ. ૭

લલિત વચન સમુદિત ભયે, નેતિ નેતિ યહ બેન;
ઉર આનંદ અતિહી બઢયો, સો સુફલ ભયે મિલિ નેન. નાગરિ૦ ૮
યહ મારગ હમ નિત ગઈ, કબહુ સૂન્યો નહિ કાન;
આજ નઈ યહ હોત હે, સો માગત ગોરસ દાન. મોહન૦ ૯
તુમ નાવન નવનાગરી, નૂતન ભૂષણુ અંગ;
નયો દાન હમ માગનો, સો નયો બન્યો યહ રંગ. નાગરિ૦ ૧૦
ચંચલ નયન નિહારીયે, અતિ ચંચલ મૃદુ બેન;
કર નહિ ચંચલ કીજીયે, તજી અંચલ ચંચલ નેન. મોહન૦ ૧૧
સુંદરતા સબ અંગકી, વસન ન રાખી ગોય;
નિરખ નિરખ છબી લાડીલી, મેરો મન આકર્ષિત હોય. નાગરિ૦ ૧૨
લે લકુટિ ઠાડે રહે, જાનિ સાંકરી ખોર;
મુંસકી ઠગોરી લાયકે, સકત લઈ રતિ જોર. મોહન૦ ૧૩
નેંક દુરિ ઠાડે રહો, કછુ ઓર સકુચાય;
કહાકીયો મન ભાવતે, મેરે અંચલ પીક લગાય. મોહન૦ ૧૪
કહા ભયો અંચલ લગી, પીક હમારી જાય;
યાકે બદલે ગ્વાલિની, મેરે નયનન પીક લગાય. નાગરિ૦ ૧૫
સૂધે બચનન માંગિયે, લાલન ગોરસ દાન;
મોહન ભેદ જનાઈ કે, સો કહેત આનકી આન. મોહન૦ ૧૬
જેસેં હમ કછુ કહતહે, એસી તુમ કહિ લેહુ,
મન માને સો કીજિયે, યે દાન હમારો દેહુ. નાગરિ૦ ૧૭
કહા ભરે હમ જાત હે, દાનજો માગત લાલ;
ભઈ અવાર ઘર જાનદે, સો છાંડો અટપટી ચાલ. મોહન૦ ૧૮

ભરે જાતહો શ્રીફ્લ કંચન, કમલ વસનસોં ઢાંક;
દાન જો લાગત તાહીકો, તુમ દેકર જાહુ નિસંક. નાગરિ૰ ૧૯
ઇતની વિનતી માનીયે, માગત ઓલી ઓડ;
ગોરસકો રસ ચાખીયે, લાલન અંચલ છોડ. મોહન૰ ૨૦
સંગકી સખી સબ ફ્રિર ગઈ, સુનિહે કીરતિ માય;
પ્રીત હીયેમેં રાખીયે, સો પ્રગટ કીયે રસ જાય. મોહન૰ ૨૧
કાલ્હ બહોરિ હમ આઈ હેં, ગોરસ લે સબ ગ્વાર;
નિકી ભાંતિ ચખાઇ હે, મેરે જીવનહો બલિહારિ. મોહન૰ ૨૨
સુનિ રાધે નવનાગરિ, હમ ન કરે વિશ્વાસ;
કરકો અમૃત છાંડિકે, કો કરે કાલ્હિકી આશ. નાગરિ૰ ૨૩
તેરો ગોરસ ચાખવે, મેરો મન લલચાય;
પૂરન શશિકર પાયકે, ચકોર ન ધીર ધરાય. નાગરિ૰ ૨૪
મોહન કંચન કલસિકા, લિની શિશ ઉતાર;
શ્રમકન વદન નિહારીકેં, સો ગ્વાલિન અતિ સુકુમાર. મોહન૰ ૨૫
નવ વિંજન ગહિ લાલજુ, શ્રીકર દેત ઢુરાય;
શ્રમિત ભઈ ચલો કુંજમેં, નેંક પચ્ચોઢું પાય. નાગરિ૰ ૨૬
જાનતહો યહ કોન હે, એસી ઢીઢચાં દેત,
શ્રીવૃષભાન કુમારહે; તોહિ બીચકો લેત.
ગોરે શ્રી નંદરાયજુ, ગોરી જસુમતિ માય,
તુમ યાહીતે સામરે, એસે લછિન પાય. મોહન૰ ૨૮
મન મેરો તારન વસે, ઓર અંજનકી રેખ;
યાખી પ્રીત હિયે વસે, યાતે સાંવલ ભેખ. નાગરિ૰ ૨૯

આપ ચાલસો ચાલિયે, યહે બડેનકી રીતિ;
એસી કુબહુન કીજીયે, હસે લોગ વિપરિતિ. મોહન૦ ૩૦
ઠાલે ઠુલે ફિરત હો, ઓર કછુ નહિ કામ;
વાટ ઘાટ રોકત ફીરો, આન ન માનત શ્યામ. મોહન૦ ૩૧
યહી હમારો રાજહે, વ્રજમંડલ સબ ઠોર;
તુમ હમારી કુમુદિની, હમ કમલ વદનકે ભોંર. નાગરિ૦ ૩૨
એસે મેં કોઉ આઈ હેં, દેખે અદભુત રીતિ;
આજ સબે નંદલાલજુ, પ્રગટ હોયગી પ્રીતિ. મોહન૦ ૩૩
વ્રજ વૃંદાવન ગિરિ નદી, પશુ પંછી સબ સંગ;
ઈનસોં કહા દુરાઇયે, પ્યારી રાધા મેરો અંગ; નાગરિ૦ ૩૪
અંસ ભુજા ધરિ લે ચલે, પ્યારી ચરન નિહોર;
નિરખત લીલા રસિકજુ; જહાં દાન માનકી ઠોર. મોહન૦ ૩૫

પદ ૪ થું.

ગઢ તેં ગ્વાલિન ઉતરી, શિશ મહિકો માટ,
આડો કન્હેયા વ્હે રહ્યો, રોકત વ્રજ વધુ વાટ. નાગરિ૦ ૧
કહાંકી હો તુમ ગ્વાલિની, કહા તિહારો નામ;
બરસાનેકી ગ્વાલિની, ચંદ્રાવલિ મેરા નામ. મોહન૦ ૨
વૃંદાવનકી કુંજમેં, અચશ પકર્યો દોર.
નામ દાનકો લેહતો, લાલ ચાહત હો કછુ ઓર. મોહન૦ ૩
તુમ અકેલે હમ અકેલી, વાત નહિ કછુ જોગ;
તુમ તો ચતુર પ્રવીણ હો, કહા કહેંગે લોગ. નાગરિ૦ ૪
સંગકી સખી સબ દૂરિ નિકસી ગઈ, તુમ રોકી બનમાંઝ,

ઘરતો દારૂણ સાસહેં, અબ હોન લગી હે સાંઝ. મોહન૦ ૫
તુમ ઓઢી હે કામરી, હમ પહેર્યો હે ચીર;
ઉમડિ ઘુમડિ આઈ બાદરી, અબ કહા વરસાવત નીર. મોહન૦ ૬
પ્રેમ મગન ગ્વાલિન ભઈ, હરિકો દરશન પાય;
મુખ તેં વચનન આવહી, સો લગી ઠગોરી જાય. મોહન૦ ૭
લે મટુકી આગે ધરી, પરી શ્યામકે પાય;
મન ભાવે સો લીજીયે, બચે સો બેચન જાય. મોહન૦ ૮
સુખ બાઢયો આનંદ ભયો, રહી શ્યામ ગુન ગાય;
સુંદર શોભા દેખિકે, સૂરદાસ બલિજાય. મોહન૦ ૯

રાગ ટોડી. પદ ૫ મું.

તેરો કોઉ હુંરે કહૈયા સુનૈયા કન્હૈયા.
દધિ મેરી ખાય મટુકિયા ફોરી, ઓર પ્રાનનકે લિવૈયા. ૧
હાર મેરો તોર્યો કમલ કર મોરયો, ઓર ફારી હે ઉરકી કંચુકીયાં;
ધોંધીકે પ્રભુ તુમ બહુ નાયક, જાનેંગી સાસુ નણંદીયા. ૨

રાગ સારંગ. પદ ૬ ઠું.

કૃપા અવલોકન દાન દેરી, મહાદાન વૃષભાન કુમારી;
તૃષિત લોચન ચકોર મેરે, તુમ વદન ઈંદુ કિરન પાન દેરી. ૧
સબ વિધ સુઘર સુજાન સુંદરિ, સુનિ વિનતી કાનદેરી;
ગોવિંદ પ્રભુ પિય ચરણ પરસ કહેં, યાચક કોં તૂ માન દેરી. ૨

પદ ૭ મું.

આજ દધિ કંચન મોલ ભઈ.
જા દધિકો બ્રહ્માદિક ઇચ્છત, સો ગોપન વાંટી દઈ. ૧

દધિકે પલટે દુલરી દીની, જસુમતિ ખબર ભઈ;
પરમાનંદદાસકો ઠાકુર, વરવટ પ્રીતિ નઈ. ૨

પદ ૮ મું.

ચલન ન દેત હો યહ વટિયાં.
રોકત આય શ્યામ ઘન સુંદર. જબ નિકસત ગિરિ ઘટિયાં. ૧
તોરત્ હાર કંચુકી ફારત, માગ નિહારત પટિયાં;
પરકત બાંહુ મરોર નંદ સુત, ગહિ ફોરત દધિ ચટિયાં. ૨
કુંભનદાસ પ્રભુ કબદાન દીનો, નઈ બાત સબ ઠનિયાં;
ગિરિધર પાય પૂજિયે તિહારે, જાનત હો સબ ગટિયાં. ૩

પદ ૯ મું.

મોહન મેં ગુજર બરસાનેકી, મોસોં નાહક માંડી રાર. ૧
પાંચ ટકાકી કામર ઓઢે, તાપર કરત ગુમાન;
ગૈયા ચરાવે બાબા નંદકી, મોતેં માંગત દધિકો દાન. ૨
રતન જટીત મેરી ઈંડુરીં, અરૂ હીરા જડીયા કોડ;
એક હીરા ગીરી જાયગો, તેરી સબ ગૌવનકો મોલ. ૩
કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પ્યારે, ચરન કમલ ચીતલાંય;
નેક ચીતે બલ જાઉં સામરે, મેરો વિમલ વિમલ દધિખાય. ૪

રાગ કાન્હરો. પદ ૧૦ મું.

સમેં છાંડિ દધિ બેચન આઈ, કાહિ સુંદરિ કોને વિધિ ઠાટી;
અહો નાગરિ ગોવર્દ્ધનકી, વિન દિયે કયોં ઉતરે ઘાટી. ૧
રસિકરાય ચાખ્યો ચાહતહે, તેરી મટુકીયા મીઠી કે ખાટી;
મારહિ દાન જાત નિસ વાસર, કૃષ્ણદાસ પ્રભુ યોં કહિ ડાટી. ૨

રાગ કેદારો. પદ ૧૧ મું.

ગુજરીયાં તુ ગર્વ ગહેલી ઉત્તર નાંહીં દેત.

ચલત ગજગતિ ગોરસકી માતી, અતિ રંગ ભરિયાં. ૧

દિન દિન દાન માર ગઇહે હમારો, કબહુ પાલે નહિ પરીયાં;

ગોવિંદ પ્રભુ કહત સખનસો, ઘેરો ઘેરો તબ ધાય અંચલ ધરિયાં. ૨

રાગ બિહાગરો. પદ ૧૨ મું.

કુંવર કુંવરિ દાન ચુકાઈ.

ચુંબત વદન આઈ દ્વારમેં, જસુમતિ રોહિની લેત બલાઇ. ૧

લિયે ઉઠાય ગોદ અપનીમેં, બેઠી રાની ભવનમેં જાઈ;

પૂછત કો જીતે કો હાર્યો, બોલે મુર મુસકાઈ. ૨

યહ વ્યોહાર દાનકો એસો, મેરીં રાધિકા ઉમગ્યો ચાહો;

શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરન લાલ સંગ, ત્યોંહી ખેલો ઇતને ખિલાહો. ૩

શ્રી વામનજીનાં પદ. રાગ ધનાશ્રી. પદ ૧ લું.

પ્રગટે શ્રી વામન અવતાર.

નિરખ અદિતિ મુખ કરત પ્રસંસા, જગજીવન આધાર. ૧

તન ઘનશ્યામ પીત પટ રાજત, શોભિતહેં ભુજ ચાર;

કુંડલ મુકુટ કંઠ કૌસ્તુભ મણિ, ઔર ભૃગુ રેખા સાર. ૨

દેખી વદન આનંદિત સુર મુનિ, જય જય કરેં નિગમ ઉચ્ચાર;

ગોવિંદ પ્રભુ બલિ વામન વ્હેકે, ઠાડે બલિકે દ્વાર. ૩

રાગ સારંગ. પદ ૨ જું.

બલિરાજાકો સમર્પન સાચો,

બહુત કહ્યો ગુરૂ શુક્ર દેવતા, મન દ્રઢ આપ નહિં કાચો. ૧

યજ્ઞ કરતહેં જાકે કારણ, સો પ્રભુ આપન જાચ્યો
પરમાનંદ પ્રસન્ન ભયે હરિ, જો જનકો જાનતહે સાચ્યો. ૨

પદ ૩ જું.

કશ્યપ પિતા અદિતી માતા, પ્રકટે વામન રૂપ;
ભાદોં માસ સુભગ સુદી દ્વાદશી, લીનોં રૂપ અનુપ. ૧
સુર તેતીસોં હરખન લાગે, હોહિ હમારે કામ;
બટુ સ્વરૂપ ધર દરશન દીયો, આયે બલિકે ધામ. ૨
તબ હસિ રાજા કહ્યો વિપ્રસોં, કહો કહાહે કામ;
સુન રાજા હોં અધિક ન માગું, રહિવેકોં એક ઠામ. ૩
તબ તુલસી દલ લીનોં કરમેં, શુક્ર કરીહે ઘાત;
પરમાનંદદાસકો ઠાકુર, જાનતહેં સબ બાત. ૪

સાંઝનાં પદ. પદ ૧ લું.

મુરલી વારે સાંવરે, નેંક મારગ મોહિ બતાવરે;
સંગ ન સહેલી ફીરોં અકેલી, કિત નંદીસુર ગાંવરે. ૧
ભૂલી પરી સંકેત સઘન વન, હોં અબલા કિત જાઉં,
મૃગનયની કે વચન સુનતહી, આઇ મિલે તિહિં ઠાઉં. ૨
મારગ મિલે અંક ભરિ ભેટે, ભલો બન્યો હે દાઉં;
કહિ ભગવાન હિત રામરાય પ્રભુ, રાધા રમન જાકો નાઉં. ૩

રાગ જંગલો. પદ ૨ જું.

ગઇરી હુંતો ફૂલવા બીનનકું. ૨
નંદગામકી ગેલ બિસર ગઇ, પાઇંરી અચાનક પાઈરી પાઈરી. ૧
ચલરી સખી વૃંદાવન જાઇયે, ફૂલનકી સરસાંઈ;
શ્રી હરિદાસકી સ્વામિની રાધે, સાંઝી ભલી બનાઈરી–બનાઈ. ૨

રાગ જંગલો. પદ ૩ જું.

અરી તુમ કોન હોરી બનમેં ફૂલવા બીનન હારી;
રતન જટિતકો બન્યો બગીચા, ફુલ રહી ફૂલવારી. અરી. ૧
કૃષ્ણચંદ બનવારી આયે, મુખ કયોં ન બોલત સકુમારી. અરી. ૨
તુમતો નંદમહરકે ઢોટા, હમ વૃષભાન દુલારી, અરી. ૩
યા બનમેં હમ સદા બસતહેં, હમહી કરત રખવારી. અરી. ૪
બીન બુઝે બીનત હો ફૂલવા; જોબન મદ મતવારી. અરી. ૫
તબ લલિતા એક મતો ઉપાયો, સેન બતાઈ પ્યારી. અરી. ૬
સૂરદાસ પ્રભુ રસ બસ કીને, વિરહ વેદના ટારી. અરી. ૭

પદ ૪ થું.

રહેરી દોઉ બદન નીહારી નીહારી.
સાંજી પૂજત શ્યામ સખી ઇત, ઉત રાધા સકુમાર. ૧
લતા સઘનમેં વ્હે ગઇ ઈતિ ઉત, સકે ન કોઉ નીરવાર;
નાગરીયા મીલ નેન દોઉનકે, બડે ઠગન ઠગવાર. ૨

પદ ૫ મું.

એરી આજ સાંજ સમે જમુનાકે કુલન, ફુલ લેત ફલ પાયોરી;
હેરત હેરત સઘન કુંજમેં, ચિતવત ચિત્તહી દુરાયોરી. ૧
યહ મંગલ વૃષભાન ગોપકે, ગાવત ચલી વધાયોરી;
નાગરીયાં સાંજીકે પૂજન, યહ મનોરથ પાયોરી. ૨

પદ ૬ ઠું.

દોઉનકી અખીયાં અખીયનમાંજ.
અખીયાં હુ સાંજીકે ખેલન, અખીયાં ભૂલી સાંજ.

રૂપ બગીયન કરત રંગ ભર, ગરે બુહીયાં દૃ અખીયાં;
અખીયાંહી સાંજીકે ઉરઝન, ઉરઝન નાગર સખીયાં. ૨

રાગ જંગલો. પદ ૭ મું.

કોઉ ગોપ કિશોરી સાજી પૂજન આવેરી.
સાંવરે અંગ કમલ દલ લોચન, સુંદર શ્યામ બનાવેરી. ૧
ભાન ભુવન રાધાજુકે સંગ, સખીયન મંગલ ગાવેરી,
કારન કોન કુંવર નાગર મીલી, દેખ દેખ મુસકાવેરી.

પદ ૮ મું.

કન્હૈયા રોકી રહ્યો મેરી ગેલ.
હું જમુના જલ ભરન નીકસી, આડોઈ ઠાડો છેલ. ૧
પાંચ સાત મિલ ખેલન નીકસી, કોકીલા બનકી સેલ;
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નીરખત, જોબન મદકે ફેલ.

રાગ ઈમન. પદ ૯મું.

રાધે કોન ગોર તેં પુજી.
વૃંદાવન ગોકુલ ગલીયનમેં, સબ કોઉ કહત વહુજી. ૧
મદન મોહન પીયકો મન હરલીનો, કહાવાત તોહેં સુજી;
પરમાનંદદાસકો ઠાકોર, તોસી ત્રીયા નહિ દુજી. ૨

શ્રી નવ વિલાસ. રાગ માલવ. પદ ૧ લું.

પ્રથમ વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, કીનો વિપિન વિહારજુ;
ઉનકે વિધકી શોભા વરનોં. કહત ન આવે પારજુ. ૧
વાકે યુથકી ગણના નાહીં, નિર્ગુણ ભક્ત કહાવે;
તાકી સંખ્યા કહત ન આવે, શેષહુ પાર ન પાવે. ૨

ઘોષ ઘોષ પ્રતિ ગલિન ગલિન પ્રતિ, રંગ રંગ અંબર સાજે;
કિયો શૃંગાર નખશીખ અંગ યુવતિ, જ્યોં કરની મધ્ય રાજે. ૩
બહુ પૂજા લે ચલી વૃંદાવન, પાન ફૂલ પકવાને;
તાકે યુથ મુખ્ય ચંદ્રાવલિ, ચંદ્રકલાસી બાને.
પોહોંચી જાય નિકુંજ ભવનમેં, દરસી વૃંદા દેવી;
તાકે પદ વંદન કરી માગ્યો, શ્યામ સુંદર વર એવી. ૫
તીહિ છિન પ્રભુજી આપ પધારે, કોટિક મન્મથ મોહે;
અંગ અંગ પ્રતિ રૂપ રૂપ પ્રતિ, ઉપમા રવિ શશિ કોહે. ૬
દ્વૈ જુગ જામ શ્યામ શ્યામા સંગ, કેલિ વિવિધ રંગ કીને;
ઉઠત તરંગ રંગ રસ ઉછલિત, દાસ રસિક રસ પીને. ૭

પદ ૨ જું.

દ્વિતિય વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, ખેલ સમશ્યા કીની;
તાકી મુખ્ય સખી લલિતાજુ, આનંદ મહારસ ભીની. ૧
ચલી સંકેત વિહાર કરન બલિ, પૂજા સાજિ સંપૂરન;
બહુ ઉપહાર ભોગ પાયસલે, બાંહ હલાવત મૂરન. ૨
મંદિર દેવી ગાન કરત યશ, આય મિલે ગિરિધારી;
મનકો ભાયો ભયો સબનકો, કામ વેદના ટારી. ૩
શ્યામાકો શ્રૃંગાર શ્યામકો, લલિતા નીવી ખોલી;
લીલા નિરખત દાસ રસિકજન, શ્રી મુખ શ્યામા બોલી. ૪

પદ ૩ જું.

તૃતીય વિલાસ કિયો શ્યામાજુ પ્રવીન,
ખેલનકો ઉચ્છાહ સખી એકત્ર કીન. ૧

તિનમેં મુખ્ય સખી વિશાખાજૂ એન,
ચલી નિકુંજ મહેલમેં કોકિલા જ્યોં બેન. ૨
ભોગ ધરી સંવાર બાસોંધી સની,
કુસુમ રંગ અનેક ગુહિ કામિની. ૩
ગાન સ્વર કિયો વન દેવી વિહાર;
નવ ત્રિયાકો વેષ કોટિ કામવાર. ૪
ઢિંગ આસન કરાય પ્યારીકોં બેઠાય,
દોઉ એકત્ર કીને નિરખત લેત બલાય. ૫
યહ લીલાકો ધ્યાન મમ હૃદય ઠેહરાય,
દેખત સુરનર મુનિ ભૂલે રસિક બલ બલ જાય. ૬

પદ ૪ થું.

ચોથો વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, પરાસોલી વનમાંહી;
તાકે વૃક્ષલતા દ્રુમવેલી, તન પુલકિત આનંદ ન સમાઈ. ૧
ચંદ્રભગા મુખ્ય યુથાવલિ, અપની સખી સબ ન્યોતિ બુલાઈ;
ખંડમંડા જલેબી લડુવા, પ્રત્યેક અંગકો ભાવ જનાઈ. ૨
સાજ કિયો પૂજન દેવીકો, બહુ ઉપહાર ભેટ લે આઈ;
ખેલન ચલિ બની તિહિં શોભા, જ્યોં ઘનમેં ચપલા ચપલાઈ. ૩
પોહોંચી જાય હરસ દેવી તબ, બ્હે ગયે શ્યામ કિશોર કન્હાઈ;
મનકો ચીત્યો ભયો લાલનકો, હાસ વિલાસ કરત કિલકાઈ. ૪
શ્યામા શ્યામ ભુજ ભર ભેટે, તૃણ તોરત ઓર લેત બલાઈ;
કહી ન જાય શોભા તા સુખકી, કુંજન દુરે રસકિ નિધિ પાઈ. ૫

પદ ૫ મું.

પાંચો વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, કદલી વન સંકેત;
તાકિ સખી મુખ્ય સંજાવલિ, પ્રિયા મિલનકે હેત. ૧
ચલી રલી ઉમંગી યુવતિ સબ, પૂજન દેવી નિકસી;
ધુપ દીપ ભોગ સંજાવલી, કમલ કલીસી વિકસી. ૨
આનંદ ભર નાચત ગાવત વધુ, રસમેં રસ ઉપજાતિ;
મંડલમેં હરિ તતક્ષિણુ આયે, હિલમિલ ભયે એક પાતી. ૩
દ્વૈયુગ જામ શ્યામ શ્યામા સંગ, ભામિની યહ રસ પીનો;
ઉનકી કૃપા દૃષ્ટિ અવલોકત, રસિકદાસ રસ ભીનો. ૪

પદ ૬ ઠું.

છઠ્ઠો વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, ગોધન વનકો ચલી ભામાજુ;
પહેરે રંગ રંગ સારી, હાથન પૂજા થારી.
તાકી મુખ્ય સહચરિ રાઈ, ખેલનકોં બહુત સુઘરાઈ. ૧
છંદ–ચલિ વન વન વિહસિ સુંદરિ, હાર કંકણુ જગમગે;
આય મંદિર પૂજન દેવી, ભોગ સિખરન સગમગે. ૨
તા સમય પ્રભુ આપ પધારે, કોટેક મન્મથ મોહહી. ૩
નિરખ સખિયન કમલ મુખ માનો નિધન ધન જો સોહહી. ૩
ખેલકો આરંભ કીનો, રાધા માધો ખેચ કીયે;
વાકી પરછાંઈ પરી તબ, રસિક ચરનન ચિત્ત દિયે. ૪

પદ. ૭ મું.

સાતો વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, ગહવર વનમેં મતોજુ કીન;
મુખ્ય કૃષ્ણુાવતી સહચરી, લઘુ લાઘવ અતિહી પ્રવીન. ૧

વન દેવી હે ગુંજા કુંજા, પોહોપન ગુહી સુમાલ;
ચંદ્રાવલિ પ્રમુદિત વિહસત; મુખ જયોં મુનિયા લાલ. ૨
રચ્યો ખેલ દેવી ઢિંગ યુવતિ, કોક કલા મનોજ;
અતિ આવેશ ભયે અવલોકત, પ્રકટે મદન સરોજ. ૩
કોઉ ભૂજધર કર ચરન ઉર, કોઉ અંગો અંગ મિલાય;
કુંવર કિશોર કિશોરી રસિક મણી. દાસ રસિક હુલશાય. ૪

પદ ૮ મું.

આઠો વિલાસ કિયો શ્યામાજુ, શાંતન કુંડ પ્રવેશજુ;
ઉનકી મુખ્ય ભામા સારંગી, ખેલત જનિત આવેશ. ૧
સુરજ મંદિર પૂજત કર, મેવા સામગ્રી ભોગ ધરી;
આનંદ ભરી ચલી વ્રજ લલના, ક્રીડન વનકો ઉમગિ ભરી ૨
ભદ્રવન ગમન કિયો વનદેવી, પૂજન ચંદન વંદન લીને;
ભોગ સ્વચ્છ ફેની એની સબ, અંબર અભરન ચીને. ૩
ગાવત આવત ભાવત ચિતવત, નંદલાલ કે રસ માતી;
કૃષ્ણકલા સુંદર મંદિરમેં, યુવતિ ભઈ સુહાતી. ૪
દેખી સ્વરૂપ ઠગી લલનાતે, ચકચોંધીસી લાઈ;
અચવત દ્રગ ન અધાત, દાસ રસિક વિહારિન શાઇ. ૫

પદ ૯ મું.

નવમો વિલાસ કીયો જુ લડેંતી, નવધા ભક્ત બુલાયે;
અપને અપને સિંગાર સબે સજ, બહુ ઉપહાર લિવાયે. ૧
સબ શ્યામા જુર ચલી રંગ ભીની, જયોં કરિણી ઘનઘોરે;
જયોં સરિતા જલ કૂલ છોડિકે, ઉઠત પ્રવાહ હલોરે. ૨

બંસીબટ સંકેત સઘન વન, કામકલા દરસાયે,
મોહન મુર્તિ વેણું મુકુટમણિ, કુંડલ તિમિર નસાયે. ૩
કાછની કટિતટ પિત પિછોરી, પગ નુપુર ઝનકાર કરેં;
કંકણ વલય હાર મણિ મુકતા, તીન ગ્રામ સ્વર ભેદ ભરેં. ૪
સબ સખીયન અવલોક શ્યામ છબી, અપનો સર્વસ્વ વારે;
કુંજ દ્વાર બેઠે પ્રિય પ્યારી, અદભુત રૂપ નિહારે. ૫
ખૂવા ખોવા મિઠાઈ મેવા, નવધા ભોજન આને;
તહાં સત્કાર કીયો પુરૂષોત્તમ, અપનો જન્મ ફલ માને. ૬
ભોગ સરાય અચવાય બીરા ધર, નીરાજન ઉતારે;
જય જય શબ્દ હોત તિહું પુરમેં, ગુરૂજન લાજ નિવારે. ૭
સઘન કુંજ રસ પુંજ અલિ ગુંજત, કુસુમન સેજ સંવારે;
રતિ રણ સુભટ જુરે પિય પ્યારી, કામ વેદના ટારે. ૮
નવરસ રાસ વિલાસ હુલાસ, વ્રજ યુવતિન મીલ કીને;
શ્રી વલ્લભ ચરન કમલ કૃપાતે, રસિકદાસ રસ પીને. ૯

મુરલીનાં પદ. રાગ રામકલી. પદ ૧ લું.

મુરલી હમસોં વૈર દઢાયો.
ચલી નિપટ ઇતરાયનેં કહી, હરિ અધરન પરસાયો. ૧
ફૂલી ફિરત શ્યાંમ કર બેઠી, ચોંહી ગર્વ બઢાયો.
જો નિરધન ધન પાય અચાનક, નયન અકાશ ચઢાયો. ૨
સૂરશ્યામ દેખત સિહાતહેં, તાકું જાય રિઝાયો;
ત્રિભુવનપતિ શ્રી પતિ જે કહાવત, તિન મુરલી વસ પાયો. ૩

રાગ બિલાવલ. પદ ૨ જુ.

વાહી કે બલ ધેનુ ચરાવત.
વ્હે લકુટ જાકી વહુ મુરલી, વાતે વે સુખ પાવત. ૧
વહુ અતિ નિઠુર વે બાતે અતહિ, મિલકે ઘાત બનાવત;
બનહી બનમેં રહત નિરંતર, તાહિ બજાવત ગાવત. ૨
વાકે બચન અમૃત હેં ઇનકોં, તાહિ અધર રસ પ્યાવત;
સુરશ્યામ બનવારી કહિયત, વહુ બનબાંસ કહાવત. ૩

રાગ ધનાશ્રી. પદ ૩ જું.

મુરલી આપ સ્વારથિન નાર.
તાકી હરિ પ્રતીત કરતે હેં, જીત ન જાનત હાર. ૧
એસે વશ ભયે હરિ વાકે, કહા ઠગોરી ડાર;
લૂટત હે અધરનકો અમૃત, ખાત હેતહે હાર. ૨
કો બક મરે બની હે જોરી, તૃણુ તોરતહે વાર,
સૂરશ્યામકો ભલેં કહતહો, દેહું કહા અબ ગાર.

રાગ સારંગ. પદ ૪ થું.

મુરલી હમપર રોસ ભરી.
અંશ હમારો પુનિ પુનિ અચવત, નેકહુ નહિન ટરી. ૧
વાર વાર અધનસોં પરસત, દેખત સબે ખરી;
એસી ઢીઠ ટરી નહિં યહાંતે, જ્યોં હમ રિસનિ જરી. ૨
યહુતો કીધોં અકાજ હમારો, અબ હમેં જાન પરી;
સૂરજ પ્રભુ યહ નિઠુર કરાયો, એસી કરણિ કરી. ૩

પદ ૫ મું.

આવરિ જો બાંસુરી સોં લરે.
વહ ઉનસોં પ્રેમ નેમસો તુમસોં નાહિન આલી,
યાતે ગિરિધારીલાલ લે લે અધર ધરે. ૧
જો લોં મધુ પીવત રહત તોં લોં જીવતહેં,
ઘરી ઘરી પલ પલ છિન છિન નહિ વિસરે; ૨
સૂરદાસ પ્રભુ વાકે રસ બસ ભયે,
રહત આલી તાતેં વાકી સરવર કહો ધોં કવન કરે. ૩

કરખાનાં પદ. રાગ મારૂ. પદ ૧ લું.

હો લક્ષમણ સીતા કોને હરી.
યહજુ મઢી વૈરણ ભઇ હમકો, કંચન મૃગ જો છરી. ૧
જો પેં સીતા હોય મઢીમેં, ઝોંકત દ્વાર ખરી;
સુની મઢી દેખી રઘુનંદન, આવત નયન ભરી. ૨
એક દુઃખ હતો પિતા દશરથકો, દૂજો સિય કરી;
સૂરદાસ પ્રભુ કહત ભ્રાતસોં, વનમેં બિપત્ત પરી. ૩

પદ ૨ જું.

જો પેં રામ રજા હોં પાંઉં.
ન કરો શંક લંક ગઢકી, કહુ સાયર ખોદ બહાઉં. ૧
બઢું શરીર પેઠ પરમિત કર, સકલ કટક પહોંચાઉં;
કહીતો રાવણ કુલ સમેત સબ, વિધહિં ચરનતર લાઉં ૨
હું સેવક હરિ એસો તુમારો, કમલ મુખ કરગાઉં;
સુર ઓર અસુરન સબે તે, રણ ન પીઠ દિખાઉં. ૩

રાવણ મારી સિયા ઘર લાઉં, તો તુમકો દાસ કહાઉં;
સૂરદાસ પ્રભુ ઉહિકો કહો તુમ, રીઝો આન દિખાઉં. ૪

પદ ૩ જું.

વનચર કોન દેશતેં આયો.
કહાં હે રામ કહાં હે લક્ષમણ, કહાં તે મુદ્રિકા લાયો. ૧
હોં હનુમાન રામજુ કો સેવક, તુમ સુધિ લેન પઠાયો;
રાવણ માર લે જાઉં તુમકો, રામ આજ્ઞા નહિં પાયો. ૨
તુમ જિન જીય ડરપો મેરી માતા, જોર રામ દલ ધાયો;
સુરદાસ રાવન કુલ ખોયો, સોવત સિંધ જગાયો. ૩

પદ ૪ થું.

આજ રઘુવીરકો દૂત આયો.
જારી લંકા સકલ મારિ રાક્ષસ બહુ,
સિય સુધલે કુશલ ફિર સિધાયો. ૧
કહત મંદોદરી સુનહુ દશકંધ પિય,
બડો અપમાન કરિ ગયો તેરો;
અજહુ મન સમઝિકે મૂઢ મિલિ રામસોં,
સૂર મતિમંદ કહ્યો માન મેરો. ૨

પદ ૫ મું.

આજ રઘુપતિ ચઢે લંકે ગઢ બંકો.
અવનિ ચંચલ ભઇ શેષ સુધિ બુધિ ગઇ,
કમઠકી પીઠ ફુટ ભિન્ન ગઇ રેનકો. ૧
હોત [illegible] સાગર [illegible] [illegible],

ભયે ભયભિત અતિ ઉડ ચલે ગેનકો;
કહત મંદોદરી સુનહુ દશકંધ પિય.
લે મિલો સિય રાજીવદલ નેનકો. ૨
વેતો જગદીશ તો, ઈશકો બલ કહા,
એક બનચર આય જારિ ગયો એનકોં;
હરિનારાયન શ્યામદાસ કે પ્રભુ સોં,
વૈર કર કિત પાવે ન સુખ ચેનકોં. ૩

દશાહરાનાં પદ. [આસોસુદી ૧૦] રાગ મારૂ. પદ ૧લું.

આજ દશાહરા શુભ દિન નીકો.
ગિરિધરલાલ જવારે બાંધત, બન્યોહે ભાલ કુમકુમકો ટીકો. ૧
આરતિ કરત દેત ન્યોચ્છાવરં, ચિરંજીયો લાલ ભાવતો જીકો,
આસકરન પ્રભુ મોહન નાગર, સુખ ત્રિભુવનકો લાગત ફીકો. ૨

પદ ૨ જું.

આજ દશહરા શુભ દિન નીકો, વિજય કરો પ્રિય પ્યારેપેં આજ;
ઘેરીહે વિકટ મદનગઢ ગાઢે, તોર મેંડ લાલન કર હો રાજ, ૧
ઇતની વાત સુનત નંદનંદન, વિહસિ ઉઠે દલકીનોં સાજ;
રસિક પ્રભુ પિય રતિ પતિ જીત્યો, નુપુર કિંકીની રુનુઝુનુ બાજ. ૨

પદ. ૩ જું.

આજ દશહરા શુભદિન નીકો, પાયતો પૂજે હો ગોપાલ;
વ્રજરાની વ્રજરાજ કુંવરકો, કરેસિંગાર પરમ રસાલ. ૧
તબ વ્રજરાજ અશ્વ સિંગારે, તાપર ચઢે શ્રી ગિરિધરલાલ;
રસિક પ્રીતમ પિય ચલે કુદાવત, જહાં બેઠી વૃષભાનકી બાલ. ૨

પદ ૪ થું.

આજ દશહરા શુભ દિન નીકો, જવારે પહરત ગિરધરલાલ;
આસપાસ સબ વ્રજકે બાલક, મધ્ય મનોહર બાલ. ૧
કરત આર્તિ માત યશોદા, વારત મોતિમાલ;
આશકરન પ્રભુ મોહન નાગર, પ્રેમ પુંજ વ્રજબાલ. ૨

રાસનાં પદ. રાગ ભૈરવ. પદ ૧ લું.

અદ્‌ભુત નટ ભેખ ધરે નાચત ગિરિધરન લાલ,
ઉઘટતસંગીત ત ત થેઈ થેઇ થેઇ તાધે;
લેત ઉરપમાન લાગ ડાટ સુઘરતાન,
આન આન ગુણ ગનનનનનન ગતિ બંધાન સાધે. ૧
શરદ નિશા પૂરનચંદ્ર ત્રિવિધ વાયુ વહત મંદ,
ખગ મૃગ દ્રુમ વેલી પત્ર પત્ર રટત રાધે રાધે;
યુવતી મંડલ સમૂહ રાગ રંગ અતિ કૌતૂહલ,
રામકૃષ્ણહિત દામોદર ચરન અંબુજ આરાધે. ૨

રાગ બિલાવલ. પદ ૨ જું.

નિતંત રાધા નંદકિશોર.
તાલ મૃદંગ સહચરી બજાવત, બિચબિચ મોહન મુરલી કલઘોર. ૧
ઉરપ તિરપ પગ ધરત ધરણિપર, મંડલ ફિરત ભુજનભુજ જોર;
શોભા અમિત વિલોક ગદાધર, રીઝ રીઝ ડારત તૃણ તોર. ૨

રાગ ટોડી. પદ ૩ જું.

વિશદ કદમ સઘન વૃન્દાવન, રચ્યો રાસ તરણિ તનયા તટ;
શરદ નિશા ઉડુપતિ ઉજિયારો, પૂર્યો નાદ મુરલી નાગર નટ; ૧

શ્રવણ સુની ચલત વ્રજ સુંદરી, સાજી સિંગાર પહેરે ભૂષણ પટ;
અતિ ઉલ્લાસ કુમુદિની મન પ્રફુલિત, નિરખલાલ ઠાડે બંસીબટ.૨
મંડલ મધિ નાચત પિય પ્યારી, ગાવત સ્વર ઢોડી તાન વિકટ;
દાસ સખી દેખત નયનન ભર, વાર ફેર ડારેં કોટિ મદન ભટ.૩

રાગ સારંગ. પદ ૪ થું.

રાસ મેં નાચત લાલ વિહારી, નચવત હે સબ વ્રજકી નારી;
તા થેઈ તા થેઇ તા તા થેઇ થુંગ, નિભુંગ નિતટ કત તારી, ૧
શ્રી રાધા એક તરતજ મિલવત, લેત અલાપ સપ્ત સ્વર ભારી;
કૃષ્ણદાસ નટ નાટય રસીક વર, કુશલ કેલી શ્રી ગોવર્દ્ધન ધારી;

રાગ પુર્વી. પદ ૫ મું.

નર્તત ગોપાલલાલ તરણિ તનયા તીરે.
યુવતી જન સંગ લીયે મન્મથ મન કરષ કીયે,
અંગ અંગ સુખદ કીયેં રાજત બલવીર. ૧
લાવણ્ય નિધિ ગુણ સાગર કોક કલા ગુણ સાગર,
ત્રિવિધ તાપ હરત સીતલ સમીરે;
આશકરન પ્રભુ મોહન નાગર ગુણ નિધાન સંગીત સાગર,
રીઝવત વ્રજ વધુ નાગર ફૂરકત પટપીરે.

રાગ માલવ. પદ ૬ ઠું.

મદન ગોપાલ રાસ મંડલમેં, માલવ રાગ રસ ભર્યો ગાવે;
અવઘર તાન બંધાન સપ્ત સુર, મધુર મધુર મુરલીકા બજાવે. ૧
નર્તત સુલપ લેત નૌતન ગતિ, બહુ વિધ હસ્તક ભેદ દિખાવે;
ઉઘટત શબ્દ ત ત થેઇ ત ત થેઇ, યુવતિ વૃંદ મનમોદ બઢાવે. ૨

થક્યો ચંદ મોહે ખગ નગ મૃગ, પ્રતિક્ષણ અમિત અનાગતિ લાવે;
ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર નટનાગર, સુરનર મુનિગતિ મતિ વિસરાવે.૩

પદ ૭ મું.

રાસ વિલાસ ગહે કર પલ્લવ એક એક ભુજ ગ્રીવા મેલી;
દ્વે દ્વે ગોપી બિચ બિચ માધો, નર્તત સંગ સહેલી. ૧
ટુટ પરી મોતિનકી માલા, ઢુંઢત ફિરત સકલ વ્વારી;
વિગલિત કુસુમ માલ કચ વિલુલિત, નિરખ હસે ગિરિવર ધારી. ૨
શરદ વિમલ નભ ચંદ બિરાજે, નિર્તત નંદ કિશોરા:
પરમાનંદ પ્રભુ વદન સુધા નિધિ, ગોપી નયન ચકોરા. ૩

પદ ૮ મું.

ચંદ ગોવિંદ ગોપી તારા ગણ, બને રાસમેં બનવારી;
સુખ પ્રતાપ રંજતિ વૃંદાવન, નવલ યુવતિ તન સુખકારી. ૧
કમલ નયન કમનિય મનોહર, મનહરની ગોકુલનારી;
હસ્ત કમલ પર ગલિત કુસુમદલ, નૃત્યમાન પ્રીતમ પ્યારી; ૨
રસ મય રાસ રસિકની ભામિની, અતિ રસાલ બને બિહારી;
કૃષ્ણદાસ પ્રભુ રસિક શિરોમણી, રસિકરાય ગિરિવરધારી. ૩

રાગ ગોરી. પદ ૯ મું.

રાસ નાયક કુંવર સંગ. લેત અતિ સુધંગે,
કાછનિ કટિ શિર ટિપારો; નઈ નઈ ગતિ રંગે. ૧
જોરી અતિ સૌભગ શીમા સમર માન ભંગે;
કૃષ્ણદાસ પ્રભુ વિલસત, યુવતી યુથ સંગે. ૨

રાસ લીલાનાં ધોળ ગાવાની ઇચ્છાવાળાઓએ અમારા “ વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો.” પ્ર. ૧૦ મું. જાવું.

ધનતેરસનાં પદ. રાગ દેવગંધાર.

આજ માઈ ધન ધોવત નંદરાની.

કાર્તિક વદી તેરસ દિન ઉત્તમ, ગાવત મધુરી વાની; ૧

નવ સત સાજ સિંગાર અનૂપમ, કરત આપ મન માની:

કુંભનદાસ લાલ ગિરિધર પ્રભુ, દેખત હિયો સિરાની. ૨

રૂપચતુર્દશીનાં પદ. રાગ દેવગંધાર.

આજ ન્હાઓ મેરે કુંવર કન્હૈયા, માની કાલ દિવારી;

અતિ સુગંધ કેસર ઉવટનો, નયે વસન સુખકારી. ૧

કછુ ખાઓ પકવાન મિઠાઈ, હોં તુમ ઉપર વારી;

કર શૃંગાર ચલે દોઉ ભૈયા, તૃણ તોરત મહતારી. ૨

ગોધન ગીત ગાવત વ્રજ પુરમેં, ઘર ઘર મંગલ ચારી;

કૃષ્ણદાસ પ્રભુકી યહલીલા, ગિરિ ગોવર્ધન ધારી. ૩

દીપમાલિકાનાં પદ. રાગ–કાન્હરો. પદ ૧ લું.

આજ કુહૂકી રાત્ર માધો, દીપમાલિકા મંગલ ચાર;

ખેલો ઘુત સહિત સંકર્ષન, મોહન મૂરતિ નંદકુમાર. ૧

કહત યશોદા સુનો મનમોહન, ચંદન લેપ શરીર કરો;

પાન કુલ ચોવા દિવ્ય અંબર, મણિમાલા લે કંઠ ધરે. ૨

ગો ક્રીડન પુનિ કાલ્હ હોયગો, નંદાદિક દેખેંગે આય;

પરમાનંદદાસ સંગ લીને, ખિરક ખિલાવત ધોરી ગાય. ૩

પદ ૨ જું.

આજ અમાવાસ દિપમાલીકા, બડી પર્વણી હૈ ગોપાલ;

ઘર ઘર ગોપી મંગલ ગાવેં, સુરભી વૃષભ શિંગારો લાલ. ૧

કહત યશોદા સુનો મન મોહન, અપને તાતકી આજ્ઞા લેહ;
કરેહ દિપક બહુત લાડિલે, કર ઉજીયારો અપને ગેહ. ૨
હસ વ્રજનાથ કહત માતાસોં, ધોરી ધેનુ સિંગારેં જાય;
પરમાનંદદાસકો ઠાકુર, જાઈ ભાવત હેં નિશદિન ગાય. ૩

પદ ૩ જું.

દેખો દીન દીપનકી સુંદરાઇ.
જાનોં ઘનમેં વિધુ મંડલ રાજત, તમ નિશ પરમ સુહાઈ. ૧
નંદરાય અગણિત પાંતી રચિ, અદભુત યુક્તિ બનાઇ;
વિવિધ સુગંધ કપૂર આદિ દે, ઘૃત પરિપૂરણ તાઇ. ૨
ઘર ઘર મંગલ હોત સબનકે. ઉર આનંદ ન સમાઈ;
કુંભનદાસ પ્રભુ ધેનુ ખિલાવત, ગિરિધર સબ સુખદાઇ. ૩

ગાય ખિલાયવેકે પદ. રાગ–સારંગ. પદ ૧ લું.

શ્યામ ખરિકકે દ્વાર કરાવત, ગાયેનકો સિંગાર.
નાના ભાંત સિંગ મંડિત કિયે, ગ્રીવા મેલે હાર, ૧
ઘંટા કઠ મોતિનકી પટીયાં, પીઠિનકો આછે ઓછાર;
કિંકિણી નૂપુર ચરણ બિરાજત, બાજત ચલત સુઢાર. ૨
વહુવિધ સબ વ્રજ ગાય સિંગારી, શોભા બઢી અપાર;
પરમાનંદ પ્રભુ ધેનુ ખિલાવત, પેહેરાવત સબ ગ્વાલ. ૩

પદ ૨ જું.

ખેલનેકોં ધોરી અકુલાની.
ઠાઢ મેલ સન્મુખ આતુર વ્હેં, નંદ નંદનકી સુન મૃદુબાની. ૧
ઠાડરે ગોપ ચકિત ભયે દેખત, એસી કબહુ સુની ન કહાની;

નાચત ગાય ભઈ નૌતન વ્રજ, વરસોં વરસ કુશલ યહ જાની. ૨
નંદકુમાર નિવેર ઝાર મુખ, જય જય શબ્દ કરત કલગાની;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધર અબ યહ વ્રજ,રાજ કરો ભક્ત ન સુખદાની.૩

પદ ૩ જું.

વિફર ગઈ ધુમર ઓર કારી.
ફૂકત ગ્વાલ વછરુવા લીને. બદન પિછોરી ડારી. ૧
તબ તો હુંક હુંક સન્મુખ વ્હે, ભલી ભાત સંભારી;
પૂંછ ઉઠાયકર દોરી દોઉ, કુંવર ભરે અંક વારી. ૨
ભીર ખરિકકે અટા અટારી, ઠાડી હેં વ્રજનારી;
પરમાનંદ દેખે બની આવે, નવલલાલ ગિરિધારી. ૩

કાન જગાયવેકે પદ. રાગ.–કાન્હરો.

દીપ દાન દે શ્યામ મનોહર, સબ ગાયનકે કાન જગાવત.
ગાંગ બુલાઈ ધુમર ધૌરી, ઉંચે લે લે નામ બુલાવત. ૧
હોઇ સચેત ભોર ખેલનકો, દોરી આવત નેંક સુનાવત;
સન્મુખ જાય ફૂક મારતહેં, મુખ પર ફેર પિછોરી ધાવત;
ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરન ડાઢ સુન, હસ ગાવત કર તાલ બજાવત.૩

હટરીકે પદ. રાગ કાન્હરો. પદ ૧ લું.

સુરભિ કાન જગાય ખરિક બલ, મોહન બૈઠે રાજત હટરી;
પિસ્તા દ્રાક્ષ બદામ છુહારે, ખુરમા ખાજા ગુંજા મઠરી. ૧
ઘર ઘરતેં નર નારિ મુદિત મન ગોપી ગ્વાલ જુરે સબ ઠટરી;
ટેર ટેર લે હેત સબનકોં, લે લે નામ બુલાય નિકટરી. ૨

દેત અસીસ સકલ ગોપીજન, જસુમતિ દેત હરખ બહુ પટરી;
સૂર રસિક ગિરિધર ચિરંજીવો, નંદમહુરકો નાગર નટરી. ૩

પદ ૨ જું.

હટરી બૈઠે ગિરિધરલાલ,
સુંદર કુંજસદન અતિનીકો, શોભિત પરમ રસાલ. ૧
ચહું ઓર પાંત બની દીપનકી, ઝલકત ઝાલ ઝમાલ;
મેવા મિશ્રી પાન ફુલ સબ, ભર ભર રાખે થાલ. ૨
કનક લતાસી સંગ મૃગ નયની, શોભિત શ્યામ તમાલ;
ભાવ પરસ્પર લેત દેતહેં, રાજત અંગ રસાલ. ૩
ઘર ઘરતેં સબ ભેટ લે લે, આઈ સબ વ્રજ બાલ;
રસિક પ્રભુ કે આગે રાખત, ગાવત ગીત રસાલ. ૪

ગોવર્દ્ધન પુજાકે પદ. રાગ બિલાવલ. પદ ૧ લું.

ગોકુલકો કુલદેવતા, પ્યારો ગિરિધરલાલ.
કમલ નયન ઘન સાંવરો, વપુ બાહુ વિશાલ. ૧
ભેગ કરો મેરે કહે, પકવાન રસાલ;
બલિ મઘવા બલ લેતહે; કર કર ઘૃત ગાલ. ૨
ઇનકે દીયે બાઢિહેં ગૈયા વચ્છ બાલ;
સંગ મિલ ભોજન કરતહેં, જેસે પશુપાલ. ૩
ગિરિ ગોવર્દ્ધન સેવિયે, જીવન ગોપાલ;
સૂર સદા ડરપત રહે, જાતેં યમ કાલ. ૪

પદ ૨ જું.

ગોકુલ ગોધન પૂજિયે, ગિરિધર નંદરાય;
નરનારિ સબ હુલસકેં, પૂજે સુખપાય. ૧
ગહી દોહની કર લીયે, દઈ લાલે જાઇ;
હસ હસ દેવ ન્હવાવહીં, દુહિ દુહિ સબ ગાઇ. ૨
ખીર હાંડી દધિ ભાત લે, પકવાન બનાય;
કુનવારો ભર લે ચલી, શુભ મંગલ ગાય. ૩
ગાય ખિલાવેં અપની, ફૂકે કિલકાય;
શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરનકી, બલ બલ જાય. ૪

પદ ૩ જું.

સાત વરસકો સાંવરો, બોલે તુતરાત;
હસ હસ કાન્હ કહેં સુનો, મેરી એક બાત. ૧
ઈંદ્ર ન પૂજા કીજીયે, પૂજો ગિરિ તાત:
તુમ દેખત ભોજન કરે, પકવાન અરૂ ભાત. ૨
યહ મતો નિરધારકે, ગોપ ગૃહકોં જાત;
મૃદુવાની ગિરિધરનકી, સુન સૂર સિહાત, ૩

પદ ૪ થું.

ગોવર્દ્ધન પૂજન ચલેરી ગોપાલ.
મત્ત ગયંદ દેખ જિય લજ્જિત, નિરખ મંદ ગતિ ચાલ. ૧
વ્રજનારી પકવાન બહુત કર, ભર ભર લીને થાલ;
અંગ સુગંધ પહર પટ ભૂષણ, ગાવત ગીત રસાલ. ૨
વાજે અનેક વેણુરવસોં મિલ, ચલત વિવિધ સુરતાલ;
ધ્વજા પતાકા છત્ર ચમર ધર, કરત કુલાહલ ગ્વાલ. ૩

બાલક વૃંદ ચહું દિશ સોહત; માનોં કમલ અલિ માલ;
કુંભનદાસ પ્રભુ ત્રિભુવન મોહન ગોવર્ધન ધર લાલ. ૪

રાગ સારંગ. પદ ૫ મું.

બડડેનકોં આગેં દે ગિરિધર, શ્રી ગોવર્દ્ધન પૂજન આવત;
માનસિ ગંગા જલ ન્હવાઈકેં, પાછેં દૂધ ધોરીકો નાવત. ૧
બહોરિ પખાર અરગજા ચરચિત, ધુપ દીપ બહુ ભોગ ધરાવત;
દે બીરા આરતિ કરતહેં, વ્રજ ભામિની મિલ મંગલ ગાવત. ૨
ટેર ગ્વાલ ભાજન ભરદેકેં, પીઠ થાપ શિર પેચ બંધાવત;
ચતુર્ભુજપ્રભુ ગિરિધર અબ યહ વ્રજ,યુગ યુગ રાજ કરો મન ભાવત.૩

પદ ૬ ઠું.

ગોવર્દ્ધન પૂજકે ઘર આયે,
જનની જસોદા કરત આરતિ, મોતીન ચોક પુરાયે. ૧
મંગલ કલશ બિરાજત દ્વારે, બંદન વાર બંધાયે,
લાલદાસ ગિરિધર ગિરિ પૂજો, ભયે ભક્તન મન ભાયે. ૨

ગોવર્ધનલિલાકે પદ. રાગ બિલાવલ. પદ ૭ મું.

ગોદ બૈઠે ગોપાલ કહત વ્રજરાજસોં.
અહો તાત એક બાત શ્રવણદે સુનો જો મેરી,
ભવનમાંઝ હોં ગયો ધરી જહાં સોંજ ઘનેરી;
મેં હસ માગ્યો માયપેં ભોજન દેરી મોહિ,
કર લકુટી લે યોં કહ્યો યહ કયોં દેહો તોહિ. કહત વ્રજ૦ ૧
ક્ષુધિત જાનકેં નેહ રોહિણી નિકટ બુલાયો,
દૂધ પ્યાઈ ચુચુકાર શીખદે કંઠ લગાયો;

યહબલિ ભુક્તે દેવતા કહ્યોં હરે લગ કાન,
તાતેં રચિપચિ કરત હેં શાક પાક પકવાન. ૨
યહ નિશ્ચય કર કહો કોંનસો દેવ તુમ્હારો,
જો ઈતની બલિખાય કાજ કહા કરે હમારો;
કહા દેવકો નામહે કોન લોકકો નાથ,
ઈકલોહી ભોજન કરે લે અપનોં ગણ સાથ. ૩
સુનો શ્યામ ચિત્ત લાય દેવકી કહું કહાની,
આગમ નિગમ પુરાણ કહેં ઋષિવર મુનિ જ્ઞાની;
સબ સુખનિધિ સુર લોકહે કહિયત તાકો ઈશ,
સેવતહેં સબ દેવતા, જાહિ કોટિ તેતીસ. ૪
જાકે અનુચર મેઘ વરસ જલ ધરણી પોખેં,
અન્નાદિક ફલ ફુલ નિપજ પ્રજા સંતોષે;
બહુ તૃણ ઉપજે પશુનકો ભરે સરોવર તોય,
દેવ દિવાકી પૂજિયે તો વ્રજ અતિ સુખ હોય. ૫
એક બાતહું કહું બાવા જો સાચી માનો,
એસે અનુચર કોટિ કોટિ કહી કહાં બખાનો;
અશ્વમેધ સતતેં લહે ઈંદ્રાસનકો ભોગ,
વ્રજ રજકણ પાવે નહિ કોટિ યજ્ઞ તપ યોગ. ૬
સો પ્રભુ અબહી ચલો તુમ્હે હોં નિકટ બતાઉં,
મન ભાવે તબ બોલ આપને સંગ ખિલાઉં,
ગોવર્દ્ધનકી તરહટી હમ વચ્છ ચરાવન જાય.
અખિલ લોકકે નાથ સોં છાક વાંટ હમ ખાય. ૭

બ્રહ્મા શિવ મુનિ રટેં તનક પાવે નવ સેરો,
કાટે વિઘ્ન અનેક સદા વ્રજવાસિન નેરો;
વેદ ઉપનિષદમેં કહ્યો સો ગોવર્દ્ધન રાય,
બડરે બૈઠ વિચાર મતો કર ગોવર્દ્ધન પૂજો આય.
ભયે નંદ મન મુદિત બડે સબ ગોપ બુલાયે,
કાન્હ કહેં સો કરો ભયે સબહિન મન ભાયે;
શકટ પૂતના આદિ દે ડારે વિઘ્ન નસાય,
ગિરિ પ્રતાપ ચિર કાલતેં થિર વ્રજવાસ વસાય. ૯
હરખ નંદ ઉપનંદ સકલ વ્રજ કહી દુહાઈ,
સુરપતિ પૂજા મેંટ રાજ ગોવર્દ્ધન રાઈ;
આદિ લોક વૈકુંઠ લોં વ્રજપર પૂરણ સોય,
વ્રજવાસિન હિત કારને આયે હરિ ગિરિ હોય. ૧૦
સુન વ્રજવાસી સકલ હરખ મન કરી વધાઈ;
કહા કરેગો ઈંદ્ર હમારે કૃષ્ણ સહાઈ;
ગોપી ગો સુત ગાયલે ઓર બાલક સંગ લાય,
ગોપ ચલે ઉત્સાહસેં પૂજનકોં ગિરિરાય. ૧૧
અગણિત શકટ જુરાય સોંજ પૂજાકી સાજે,
કાન પરી નહીં સુનત ચહુંધા બાજત બાજે;
વ્રજનારિનકો ઝુંડસોં ચલી યશોદામાય,
ગોધન ગાય મ્હલાવહીં ઉર આનંદ ન સમાય. ૧૨
ચલે નંદ ઉપનંદ આદિ વ્રજ નંદ અગોઉ,
કરત પરસ્પર ખ્યાલ ચલે મોહન બલદાઉ;

વૃદ્ધ તરૂણ બારે સબે વ્રજ ઘર રહ્યો ન કોય,
આપનો કુલ પતિ પૂજિયે મહા મહોત્સવ હોય. ૧૩
કીનો દરશન શૈલ દૂરતેં શીશ નવાયે,
નિકટ આય પ્રણામ કરત અઘ દૂર નસાયે;
દીપદાનદે નંદજૂ રજની મુખ ચહું ઓર,
ગાયન કાન જંગાય કેં ખુઝત નંદ કિશોર. ૧૪
આજ કુહુંકી રાતિ ચલો પરિક્રમા કીજે,
ગિરિ સન્મુખ નિશ જાગ ભોર બલિ પૂજા દીજે;
ચલે હરખ ગિરિરાજકોં સબે દાહિનો દેહિ,
ગોવર્દ્ધન ગોપાલકી સબ ગોપ બલૈયા લેહિ. ૧૫
મધ્ય અધિ દૈવિક રત્ન ખચિત ગિરિરાજ બિરાજે,
દિપમાલિકા ચહું ઓર અદભૂત છબી છાજે;
સકલ નિશા આનંદમેં રજની ગઇ વિહાય,
વિધિવત પૂજા કીજીયે બલિ ઉપહાર મગાય. ૧૬
ગાવત ગીત પુનિત સકલ વ્રજનારિ સુહાયે,
અગણિત વાજે વિવિધ અખિલ વ્રજરાજ બજાયે;
ગિરિવર પ્રથમ ન્હવાવહી માનસીગંગા નીર,
અગણિત કલશા હેમકે લે નાવત ધોરી ક્ષીર.
પુન ચંદન ઉવટાય સ્વચ્છ જલ ગિરિહી ન્હવાયે,
અરગજા કુંકુમ પોહોપ ચરચ પટ પીત ઉઢાયે;
ધુપદીપ બહુ વિધિ કીયે કુણવાડો ધર ભોગ,
સુખ સમુદ્ર લહેરિન બઢ્યો ઇન વ્રજવાસિન લોગ. ૧૮

ગુજાકો પ્રસાદ દેત ગ્વાલન મન ભાયે,
આશે ઠેરા બાંધ પીઠ થાપે સરસાયે;
નંદરાય આજ્ઞા દઇ આંન ખિલાઓ ગાય,
કાન્હ તોકસોં યોં કહ્યો ધોરી પેહેલેં ખિલાય. ૧૯
કાન્હ ગહે પટ પીત આન જબ બોલી ધોરી,
હુંકત લેહેંડે પેલી વચ્છકે સન્મુખ દોરી;
ચુવત વચ્છ અકુલાઇકે ડાઢ મેલિ સમુહાય,
ભલી ભલી ખેલી કહેં સબ ગોપ શ્યામકી ગાય. ૨૦
એલી ધુમરિ ગાંગ ભુલાઈ કાજર કારી,
ઓરેં અગણિત ઝુંડ સકલ ગોપનકી ન્યારી;
સુખ પયોધી લહરીન બઢયો રહ્યો સકલ વ્રજ છાય,
અન્નકૂટ વિધિવત્ રચ્યો નાના પાક બનાય. ૨૧
બહુવિધ વ્યંજન મધુર ચરપરે ખાટે ખારે,
બેસનકે કો ગિને કઇક સુકવનિકે ન્યારે,
તિન મધ્ય પૂર્યો પ્રેમસોં નવ ઓદનકો કોટ,
મધ્ય ચક્ર ચિત્રિત ધર્યો ગિરિ ઓદનકી ઓટ. ૨૨
બહુત ભાંત પકવાન નામલે કોંન વખાનેં,
ગણુત ન આવે પાર પરમ રૂચિ ધરે સંધાને;
બાસોંધી મિશ્રી સની મિલિ મૃગ મદ ઘન સાર,
નાનાવિધ મેવાનકે ગિણુત ન આવે પાર. ૨૩
દધિ સિખરન સંચાવ સેવ અતિ રોચક પ્યારી,
વરા મગોરી વરી તિલવરી રોચક ન્યારી;

પાપર અતિ કોમલ ધરે ઘૃત નવનીત મગાય,
ઓટચો દૂધ ધર્યો ઘોરીકો મિશ્રી પનો છનાય. ૨૪
તુલસીદલ દે નંદ પોહોપ માલા પહેરાવે,
સૌરભ ચંદન પીત સજલ શંખોદક નાવે;
દુહું કર જોરે દીન વ્હૈ ધ્યાન ધરત વ્રજરાજ,
પ્રત્યક્ષ વ્હે ભોજન કરે રૂપ ધરે ગિરિરાજ. ૨૫
કહુત ગોપ સમૂઝાય રૂપ ગિરિરાજ નિહારો.
જાકે એસો પૂત સુફલ વ્રજવાસ તિહારો;
મોર પખૌવા શિર ધરે ઉર રાજત વનમાલ,
સબ દેખત ભોજન કરે હો માનો શ્રીગોપાલ. ૨૬
યથાશક્તિ ફૂલ પત્ર પાક વ્રજવાસી લાયે,
પ્રેમ ભક્તિ પ્રતિપાલ પરમ રૂચીસોં વે ખાયે;
કાહુ અતિ સંકોચ તેં સજિ ધર રાખ્યો ગેહ,
માંગ માંગ સબપેં લીયો પ્રગટ જનાયો નેહ.
સીતલ પરમ સુવાસ સુખદ યમુનોદક લાનો,
રહ્યો જો શેષ પ્રસાદ વાંટ વ્રજવાસિન દીનો;
બીરી દેત સંભારકેં આપુન નંદ કુમાર,
આરોગત વ્રજરાજ સાંવરો ભોજન લેત ઉગાર. ૨૮
સદા મહોત્સવ માનિ લીયો ગિરિરાજ હમારો,
વ્રજવાસિન શિર છત્ર સદા ગોધન રખવારો,
વ્રજરાની કર આરતો લાગત ગિરિકે પાય,
પટ ભૂષણ ન્યોચ્છાવર કરકેં ગ્વાલન દેત બુલાય. ૨૯

નંદાદિક વ્રજ ગોપ સબેં જુર સન્મુખ આયે.
નયન પાણી ઓર ગ્રીવ શીશ ગિરિ ચરણ છુવાયે;
રામકૃષ્ણકે શીશપેં દેવ પાણી પરસાય,
આજ્ઞા લે ઘરકોં ચલે પદ વંદન કરવાય. ૩૦
ઈંદ્ર ઉઠયો અકુલાય આજ કયોં હોત અવેરો,
ઓર વેર વ્રજ જાઈ લેહું બલિ ભોગ સવેરો;
વ્રજ બલિકી સુધ લેનકોં દીને દૂત પઠાય,
મહા મહોત્સવ દેખકેં કહ્યો ઈંદ્ર સોં જાય. ૩૧
કોપ ઈંદ્ર ઘન જોર સબેં વ્રજલોક પઠાયે,
ચહું આરતેં ઘેર ઘેર, વ્રજ બોરન આયે;
મૂશલ ધાર વરખન લાગ્યો, વ્રજ કંપ્યો અકુલાય,
કહ્યો સબન વ્રજરાજસોં અબ કો હો હેં સહાય. ૩૨
વ્યાકુલ લખ વ્રજવાસિ કાન્હ ગોવર્દ્ધન ધાર્યો,
વામ પાણી અંગુલીન એક નખ અગ્ર ઉછાર્યો;
ગોપ લકુટિયા લે રહે ટેકી ચહુધા આય,
કોમલ કર અતિ ભારતેં મતિ ઇત ઉત ડિગિ જાય. ૩૩
લે કટિતેં કર વેણુ ધર્યો અધરન ગિરિધારી;
સપ્ત રંધ્ર સ્વર પૂર ઘોષ ઉંચી દે ભારી;
પરવત દીયો ઉછારકેં સ્વરપેં રહ્યો ઠહેરાય,
ગોપનકો બલ દેખકેં ફિરિ ગિરિ થાંભ્યો આય. ૩૪
સાત દોસ નિશ પરી પ્રબલ અતિ જલકી ધારેં,
ગિરિકી છાયા સકલ ગોપ ગોધન તૃણ ચારેં;

બુંદ ન કાહુ પરસહીં યહ સુન અતુલ પ્રતાપ,
પરમ પુરૂષ વહ જાનકે ઇંદ્ર બઢયો સંતાપ. ૩૫
લે સુરભી વ્રજ આઇ પાય હરિ કે શિર નાયો,
તુમ દેવનકો દેવ કિયો મેં અપનો પાયો,
અબલોં મેં જાન્યો નહિં વ્રજ વૃંદાવન રૂપ,
કૃપા દૃષ્ટિસોં દેખિયે અખિલ લોકકે ભૂપ. ૩૬
ગિરિધર ધરણી કાન્હ પાણી સુરપતિ શિર ધાર્યો,
ધેનુ ક્ષીર અભિષેક માન અપરાધ નિવાર્યો;
સ્વર્ગ લોકકો રાજ દે કરસોં થાપી પીઠ,
અબતેં યહ વ્રત રાખીયો વ્રજપર અમૃત દીઠ. ૩૭
ઇંદ્ર પઠાયો ગેહ આપ વ્રજ માયા ફેરી,
દેવ વિમાનન આય વરખ કુસુમનકી ઢેરી;
સબ કોઉ ગોવિંદકો શ્રી મુખ નિરખત આય,
દેત દાન બહુ નંદજુ ઉર આનંદ ન સમાય. ૩૮
ધાય યશોમતિ માય લાલકોં કંઠ લગાવેં,
વાર વાર જલ પીવે ચુંમ કર નયન છુવાવે;
સાત વરસકો સાંવરો સાત દ્યોસ ઈક હાથ,
ગિરિ ધાર્યો બલદેવકે સો પ્રભુ વૈકુંઠનાથ. ૩૯
સબ વ્રજવાસી લોગ કહત વ્રજરાજ દુહાઇ,
જય જય શબ્દ ઉચ્ચાર હમારો દેવ કન્હાઇ;
દે અસીસ ઘરકોં ચલે ગ્વાલ ગોપ વ્રજનારિ,
વ્રજજન ગિરિધર રૂપપેં ડાર્યો સર્વસ્વ વારિ, ૪૦

પદ ૮ મું.

અપને અપને ટોલ કહત વ્રજ વાસિયાં.
શરદ કુહુ નિશ જાન દીપમાલિકા જો આઇ,
ગોપન મન આનંદ ફિરત ઉનમદ અધિકાઇ;
એપન થાપે દિજિયે ઘર ઘર મંગલ ચાર,
સાત વરસકો સાંવરો ખેલત નંદ દુવાર. ૧
બૈઠ નંદ ઉપનંદ બોલ વૃષભાન પઠાયે,
સુરપતિ પૂજા જાન તહોં ચલ ગોવિંદ આયે;
વાર વાર હા હા કરે કહો બાવા યહ બાત,
ઘર ઘર ગોરસ સંચિયે કોન દેવકી જાત. ૨
કાન્હ તુમારી કુશલ જાન એક મંત્ર ઉપેહેં.
ખટરસ વ્યંજન સાજ ભોગ સુરપતિકોં દેહેં;
નંદ કહ્યો ચુચકારકેં જા દામોદર સોય,
વરસ ઘોસકો ઘોસ હે મહા મહોત્સવ હોય. ૩
તબ હસ બોલે લાલ મંત્ર બહોર્યો ફિર કીનોં,
આદિ પુરૂષ નિજ જાન રેંન સ્વપ્નો મોહિ દીનો;
સબ દેવનકો દેવતા ગિરિ ગોવર્દ્ધન રાજ,
તાહિ ભોગ કિન દિજીયે સુરપતિકો કહા કાજ. ૪
બાઢે ગોધન વૃંદ દૂધ દધિકો કહા લખો,
યહ પરચો વિદ્યમાન નયન અપને કિન દેખો,
તુમ દેખત બલ ખાઇગો મોહોં માંગ્યો ફલ દેય,
ગોપ કુશલ જો ચાહિયે તો ગિરિ ગોવર્દ્ધન સેય. ૫

ગોપન કિયો વિચાર સબન મિલ શકટ જો સાજે;
બહુ વિધ કર પકવાન ચલે જહાં બાજત બાજે;
એક વનહી વન કોં ચલે એક નંદી સુર ભીર,
એક ન પેંડો પાવહી ફુલે ફિરત અહીર. ૬
એક ઉબટ વ્હૈં ચલે એક વનહિ વન છાયે,
ગાવે ગુણ ગોવિંદ પ્રેમ ઉમંગે ન સમાયે;
ગોપનકો સાગર ભયો ગિરિ ભયો મંદિરા ચાર,
રત્ન ભઇ સબ ગોપિકા કાન્હ વિલોવનહાર. ૭
વ્રજ ચોરાસી કોસ પરે ગોપનકે ડેરા,
લંબે ચોવન કોસ જહાં વ્રજવાસ વસેરા;
સબહિનકે મન સાંવરો દેખિયત સબન મઝાર,
કૌતુક ભૂલે દેવતા આયે લોક વિસાર. ૮
લીને વિપ્ર બુલાય યજ્ઞ આરંભન કીનો,
સુરપતિ પૂજા મેંટ રાજ ગોવર્દ્ધન દીનો,
દેવ દિવારી શ્યામહી સબમિલ પૂજન જાય,
નંદ પ્રતીત જો ચાહીયે તો તુમ દેખત બલિ ખાય. ૯
પ્રથમહી દૂધ ન્હવાય બોહોરિ ગંગાજલ ડાર્યો,
બડો દેવતા જાન કાન્હકો મતો વિચાર્યો;
જેસેં હેં ગિરિરાજ જૂ તેસેં અન્નકો કોટ,
મગ્ન ભયે પૂજા કરે નરનારી બડ છોટ. ૧૦
સહસ્ત્ર ભુજા ઉર ધરેં કરેં ભોજન અધિકાઈ,
નખસિખ લોં અનુહાર માનો દૂસરો કન્હાઈ;

લલિતા રાધાસોં કહે તેરે હ્રદેં સમાય,
ગહે અંગુરિયા નંદકી સો ઢોટા પૂજા ખાય. ૧૧
પીત હુમાલો બન્યો કંઠ મોતિનકી માલા
સુંદર સુભગ શરીર ઝલમલે નયન વિશાલા;
શ્યામકી શોભા ગિરિ ભયો ગિરિકી શોભા શ્યામ,
જેસો પરવત ભાતકો ઢિંગ ભૈયા બલરામ. ૧૨
વ્યંજન બહુત બનાય કહાંલોં નામ વખાનોં,
ભયો ભાતકો કોટ ઓટ ગિરિરાજ છિપાનો;
બરા બિરાજે ભાતપેં ચંદા પટતર સોય,
યજ્ઞ પુરૂષ ભોજન કરે સબ દેવન સુખ હોય. ૧૩
જેસી કંચન પુરી દિવ્ય રત્નનસોં છાંઈ,
બલિ દીની હે પ્રાત છાંહ ચલી પૂરવ આઈ,
બદરોલા વ્રષભાનકી રહી વીલોવન હાર,
તાકી બલી ઉન દેવતા લીની ભુજા પસાર. ૧૫
સબ સામગ્રી અરપિ ગોપ ગોપીન કર જોરે,
અગણીત કીને સ્વાદ દાસ વરણે કહા થોરે;
યહુ વિધ પુજા કીજીયે કહ્યો સબન સમઝાય,
સ્યામ કહ્યો સૂરદાસસોં મેરી લીલા સરસ બનાય. ૧૫

રાગ સારંગ. પદ ૯ મું.

અન્નકુટ કોટીક ભાંતનસોં, ભોજન કરત ગોપાલ,
આપહી કહત તાત અપનેસોં ગિરિ મૂરતિ દેખો તત્કાલ; ૧
સુરપતીસે સેવક ઈનહીકે શીવ વિરંચી ગુણ ગાવે;
ઈનહી તે અષ્ટ મહા સિદ્ધિ નવ નિધિ પરમ પદારથ પાવે. ૨

હમ ગૃહ વસત ગોધન વન ચારત ગોધનહી કુલ દેવ;
ઇને છોંડ જો કરત યજ્ઞ વિધિ માનો ભીંત કો લેવ. ૩
યહ સુન આનંદે વ્રજવાસી આનંદ દુંદભી વાજે;
ઘર ઘર ગોપી મંગલ ગાવે, ગોકુલ આન બિરાજે, ૪
એક નાચત એક કરત કુલાહલ એક દેત કરતારી;
વનિતા વૃંદ વાયનોં વાંટત ગુંજા પુઆ સુહારી. ૫
તબહી ઈંદ્ર આયુસ દીયો મેઘન જાય પ્રલય કે વરખો.
યહ અપમાન કીયો ધોં કોને, તાઈ પ્રકટ વ્હે પરખો. ૬
સાત દ્યોસ જલ શિલા સહસ્ત્રન, મહા ઉપદ્રવ કીનો;
નંદાદિક વિસ્મિત ચિતવત સબ, તબ ગિરિવર કર લીનો. ૭
શક્ર સકુચ સુરભી સંગ લાયો, તજી આપની ટેક;
ગહે ચરણુ ગોવિંદ નામ કહિ કિયો આપ અભિષેક ૮
મેહરિ મુદિત વર વસન મગાયે, બોલ બોલ સબ ગ્વાલીન દીને;
પ્રભુ કલ્યાણુ ગિરિધર યુગ યુગ યોં, ભક્ત અભય પદ દીને. ૯

પદ ૧૦ મું.

દેખોરી હરિ ભોજન ખાત.
સહસ્ત્ર ભુજા ધર ઉત જેમતહેં, ઇત ગોપન સોં કરત હેં બાત. ૧
લલિતા કહત દેખ હો રાધા, જો તેરે મન બાત સમાત;
ધન્ય સબે ગોકુલકે વાસી સંગ રહત ગોકુલકે નાથ. ૨
જેંમત દેખ નંદ સુખ દીનો, અતિ આનંદ ગોકુલ નારિ;
સૂરદાસ સ્વામી સુખ સાગર, ગુણુ આગર નાગર દે તારી. ૩

ઇંદ્રમાન ભંગકે પદ. રાગ બિલાવલ. પદ ૧ લું.

આવો રે આવો રે ભૈયા ગ્વાલો યા પર્વતકી છૈયાં,
નાચો ગાવો કરો વધાઈ, સુખે ચરાવો ગૈયાં. ૧
જીન તુમારો પકવાન જો ખાયો, સોઈ રક્ષા કરિ હે;
પરમાનંદદાસકો ઠાકુર, ગિરિ ગોવર્દ્ધન ધરી હે. ૨

પદ ૨ જું.

બલિહારી ગોપાલકી ગોવર્દ્ધન ધાર્યો;
ઈંદ્ર ઢીઠ મદમત્તકો જિન ગર્વ પ્રહાર્યો. ૧
બહુત યત્ન મઘવા કીયે પાછો ન સંભાર્યો,
વેર કિયો વ્રજનાથ સોં આપનહી હાર્યો. ૨
લે સુરભી પાયન પર્યો અપરાધ નિવાર્યો,
કૃષ્ણદાસકે પ્રાણકો હસ વદન નિહાર્યો. ૩

પદ ૩ જું.

રાખલેહો ગોકુલ કે નાયક.
ભીજત ગાય ગોપ ગો સુત સબ, વિષમ બુંદ લાગત જાનો સાયક. ૧
મુશલધાર વરખત સેના પર, મહા મેઘ મઘવાકે પાયક;
એસો ઓર કોન હે નંદ સુત, યહ દુઃખ દુસહ મેટવે લાયક. ૨
ખલ મર્દન નખ ઉદર વિદારણ, બકી સિંધારણ સબ સુખદાયક;
તિનહીકું કોન ડર હે સૂર પ્રભુ, જિનકે તુમસે સદા સહાયક. ૩

રાગ ધનાશ્રી. પદ ૪ થું.

મહાબલ કીનો હો વ્રજનાથ,
ઈત મુરલી ઉત ગોપિનસોં રતિ, ઈત ગોવર્દ્ધન હાથ. ૧

ઉત બાલક પયપાન કરાવત, ઇત સુરભી તૃણુ ખાત;
ઉતહિ ચરત વછરા અપને રસ, ગ્વાલ બજાવત પાત. ૨
કોપ્યો ઇંદ્ર મહાપ્રલયકો, ઝર લાયો દિન સાત;
પરમાનંદ પ્રભુ રાખ લિયો વ્રજ, મેટ ઇંદ્રકી ઘાત. ૩

રાગ સારંગ. પદ ૫ મું.

અબ ન છાંડો ચરન કમલ મહિમા મેં જાની,
સુરપતિ મેરો નામ ધર્યો લોક અભિમાની. ૧
અબલોં મેં નહિ જાનત ઠાકુર હે કોઈ,
ગોપીં ગ્વાલ રાખ લિયે મેરી પત ખોઇ. ૨
એરાવત કામધેનુ ગંગાજલ આની;
હરિકો અભિષેક કિયો જય જય સુર વાની. ૩
વારંવાર પ્રણામ કરત ગોવર્દ્ધનધારી,
પરમાનંદ ગોપ ભેખ લીલા અવતારી. ૪

ભાઈ બીજકે પદ. રાગ સારંગ. પદ ૧ લું.

આજ દ્વૈજ ભૈયાકી કહિયત કર લિયે કંચન થાલ કેં,
કરો તિલક તુમ બેહેન સુભદ્રા, બલ ઓર શ્રી ગોપાલ કે. ૧
આરતિ કરત દેત ન્યોછાવર વારત મુક્તા માલ કે,
આસકરન પ્રભુ મોહન નાગર, પ્રેમ પુંજ વ્રજ બાલકે. ૨

પદ ૨ જું.

દ્વેજ દિવારીકો બલ મોહન, બહેન સુભદ્રાકે ઘર આયે;
વિવિધ શ્રૃંગાર વિવિધ પટ ભુષણુ લટકત ચલત સુહાયે. ૧

અતિ પ્રસન્ન આનંદીત આનન, ભયે ભોજન મન ભાયે;
કર શિર તિલક અક્ષત બીરાદે, દેખત અતિ સુખ પાયે. ૨
શ્રીફલ વિવિધ મીઠાઈ મેવા, દોઉ લૈયનકી ગોદ ભરાઈ;
રામદાસ પ્રભુ તુમ ચિરંજીયો, દે અસીસ હરખાઇ. ૩

ગોપ અષ્ટમીનાં પદ. રાગ બિલાવલ. પદ ૧ લું.

પ્રથમ ગોચારન ચલે કન્હાઇ.
માથે મુકુટ પીતાંબરકી છબી, વનમાલા પહરાઇ. ૧
કુંડલ શ્રવણુ કપોલ બિરાજત, સુંદરતા બનિ આંઈ;
ઘર ઘર તે સબ છાક લેતહેં, સંગ સખા સુખદાઈ. ૨
આગેં ધેનુ હાંક સબ લીની, પાછેં મુરલી બજાઈ;
પરમાનંદ પ્રભુ મન મોહન, વ્રજ વાસિન સુરત કરાઇ. ૩

રાગ સારંગ. પદ ૨ જું.

મૈયા મેં કૈસી ગાય ચરાઈ.
બુઝ દેખ બલભદ્ર દદાસોં, કેસી મેં ટેર બુલાઇ. ૧
બિડર ચલી સઘન વન મહિયાં, હેરી દે ઠહરાઈ;
ગ્વાલનકે લરિકા પચિહારે, વે સબ મેરી દાઈ. ૨
ભલો ભલો કહિ મહરિ હસત હે, ફુલિ અંગ ન માઈ;
પરમાનંદ પ્રભુ વીર વચન સુન; જસુમતિ હેત વધાઈ. ૩

રાગ પુર્વી. પદ ૩ જું.

આગે ગાય પાછે ગાય ઇત ગાય ઉત ગાય,
ગોવિંદાકો ગાયનમે રહિવોહી ભાવેરી;

ગાયનકે સંગ ધાવે ગાયનમેં સચુપાવે,
ગાયનકી ખુર રજ અંગ લપટાવેરી. ૧

ગાયનસોં વ્રજછાયો વૈકુંઠ વિસરાયો,
ગાયનકે હેત ગિરિ કર લે ઉઠાવે;
છીતસ્વામી ગિરિધર શ્રી વિઠ્ઠલેશવપુ,
ગોપાલકો ભેખ ધરે ગાયનમેં આવે. ૨

દેવ પ્રબોધિનીકે પદ. રાગ કાન્હરો.

જાગે જગજીવન જગનાયક.
કિયો પ્રબોધ દેવગણ જબહીં, ઉઠે જગત સુખદાયક. ૧
જા પ્રભુકી પ્રભુતાઈ ભારી, શિવ બ્રહ્માદિક પાયક;
કમલા દાસી પાય પલોટે, નિપુણ નિગમસેં ગાયક. ૨
જહાં જહાં ભીર પરે ભક્તનકો, તહાં તહાં હોત સહાયક;
પરમાનંદ પ્રભુ ભક્ત વત્સલ હરિ, જિનકે મન વચ કાયક. ૩

પદ ૨ જું.

આજ પ્રબોધિનિ શુભ દિન નીકો, અમલ પક્ષ એકાદશી આઈ;
બહુત ઇખ કુંજન રચીકે સખી, ચહું ઓર દીપકન સુહાઇ. ૧
ઘર ઘર ગોપી ચૌક પૂરત સબ, બંદન વાર બંધાઇ;
સિંઘાસન ગાદી તકિયા ધર, કર ઉત્થાપન ગોકુલ રાઈ, ૨
હરે હરે સબ મેવા ધરકે, સામગ્રી સબ ભોગ લગાઈ;
ચાર જામ જાગરણ જાગ નિસિ, જાગે દેવ ગોવર્ધન રાઈ. ૩
મંગલ આરતિ કર વ્રજ સુંદરી, પ્રેમ મગન આનંદ ન સમાઇ;
રસિક પ્રભુ મંગલ નિધિ આનંદ, મંગલ રૂપ રાધા સુખદાઇ. ૪

વ્યાહકે પદ. રાગ આસાવરી. પદ ૧ લું.

મૈયા મોહિ એસી દુલહનિ ભાવે.
જૈસી યે કાહુકી ડિઠોનિયા રૂનક ઝુનક ઘર આવે. ૧
કર કર પાક રસાલ રસોઈ, અપને કરલે મોહિ જિમાવે;
કર અંચલ પટ ઓટ બાબાકો ઠાડી બ્યાર ઢુરાવે. ૨
મોહિ ઉઠાય ગોદ બૈઠારે, કર મનુહાર મનાવે;
અહો મેરે લાલ કહો બાવાસોં, તેરો બ્યાહ કરાવે. ૩
નંદરાય નંદરાની હિલ મિલ, સુખ સમુદ્ર બઢાવે;
પરમાનંદ પ્રભુકી બાતેં સુન, આનંદ ઉર ન સમાવે. ૪

રાગ સારંગ. પદ ૨ જું.

અપને લાલકોં વ્યાહ કરૂંગી, બડે ગોપકી બેટી;
જાસોં હમસોં જતિયાચારો, ભોજન ભેટા ભેટી. ૧
માત યશોદા લાડ લડાવે, અંગ શૃંગાર કરાવે;
કસ્તુરીકો તિલક બનાવે, ચંદન પીત ચઢાવે. ૨
કહેરી મૈયા કબ લાવેગી, મોકોં દુલહિયા નીકી;
પરોસ પરોસ મોહિ ખવાવે, રોટી ચુપરી ઘીકી. ૩
એ સબ સખા બરાત ચલેંગે, હું વ ચઢુંગો ઘોરી;
જન પરમાનંદ પાન ખવાવે, બીરી રાખે ભર ઝોરી. ૪

રાગ કેદારો. પદ ૩ જું.

કુંજ ભવનમેં મંગલ ચાર.
નવ દુલહનિ વૃષભાન નંદિની, દુલ્હે શ્રી વ્રજરાજ કુમાર. ૧

નચે નચે પુષ્પ કુંજકે તોરન, નવપલ્લવકી બંદનવાર;
ચોરી રચી કદમ ખંડીમેં, સઘન લતા મડંપ વિસ્તાર. ૨
કરત વેદ ધ્વનિ વિપ્ર મધુપગણુ. કોકિલ ત્રિય ગાવત અનુસાર.
દીની ભૂર દાસ પરમાનંદ, પ્રેમ ભક્તિ રત્નનકે હાર. ૩

રાગ બિહાગ. પદ ૪ થું.

જુગલવર આવતહેં ગઠજોરે.
સંગ શોભિત વૃષભાન નંદની, લલિતાદીક તૃણુતોરેં. ૧
શીશ શેહેરો બન્યો લાલકે, નિરખ હસત મુખમોરેં;
નિરખ નિરખ બલ જાય ગદાધર, છબિ ન બઢી કછુ થોરેં. ૨

પદ ૫ મું.

અરી ચલ દુલ્હે દેખન જાઈ.
સુંદર શ્યામ માધુરી મુરતિ, અખિયાં નિરખ સિરાઇ. ૧
જુરી આઇ વ્રજનારિ નવેલી, મોહન દિશ મુસકાઈ;
મોર બન્યો સિર કાનન કુંડલ, મરવટ મુખહિ સુહાઇ. ૨
પહરે વસન જરકશી ભૂષણુ, અંગ અંગ સુખદાઇ;
તેસી બની બરાત છબીલી, જગમગ રંગ ચુચાઇ. ૩
ગોપ સભા સરોવરમેં કુલ્યે, કમલ પરમ લપટાઇ;
નંદદાસ ગોપિનકે દગ અલિ, દેખનકો અકુલાઇ. ૪

આ પછી માગશર વદી ૯ એ શ્રી ગુસાંઇજીનો ઉત્સવ આવે છે, તેનાં પદ વધાઇ તથા ધોળ અમારા " **વિવિધધોળ તથાપદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો. પ્ર.** ૭ માં આપેલાં છે. ત્યાં જોવું.

મકરસંક્રાંતિકે પદ. રાગ બિભાસ. પદ ૧ લું.

તરણિ તનયા તીર આવતહેં પ્રાત સમે,
ગેંદ ખેલત દેખ્યોરી આનંદકો કંદવા;
કાછિની કિંકણી કટી પીતાંબર કસ બાંધે,
લાલ ઉપરના શિર મોરનકે ચંદવા. ૧

પંકજ નયન સલોલ બોલત મધુરે બોલ,
ગોકુલકી સુંદરી સંગ આનંદ સ્વછંદવા;
કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિ ગોવર્દ્ધનધારી,
લલસારૂ ચિતવન ખેલત કંચુકીકે બંદવા. ૨

રાગ ધન્યાશ્રી. પદ ૨ જું.

ગ્વાલિન તેં મેરી ગેંદ ચુરાઈ.
ખેલત આન પરી પલકાપર અંગિયા માંઝ દુરાઈ. ૧
ભુજ પકરત મેરી અંગિયાં ટટોવત, છુવત છતિયાં પરાઈ;
સુરદાસ મોહિ એહી અચંબો, એક ગઈ દ્વય પાઇ. ૨

આ પછી માહા સુદિ ૫ વસંત પંચમી આવે છે, તેનાં કીર્તનો વસંતનાં પદ, ધમાર, હોરી, ડોલનાં પદ, રસીઆ, ખ્યાલ વગેરે આ પુસ્તકમાં આગળ પ્રકરણ ૭ મામાં આપ્યાં છે ત્યાં જોવું.

દુતીયા પાટનાં પદ. રાગ સારંગ. પદ ૧ લું.

લાલ નેક દેખીયે ભવન હમારો,
દુતીયા પાટ સિંઘાસન બેઠે, અવિચલ રાજ તિહારો. ૧
સાસ હમારી ખરિક સિધારી, પિય વન ગયો સવારો;
આસપાસ ઘરકોઉ નાંહી, યહ એકાંત હે ન્યારો. ૨
ઓટયો દૂધ સદ્ય ધોરીકો, લેહુ શ્યામધન પીજે;
પરમાનંદ દાસકો ઠાકુર, કહ્યો હમારો કીજે; ૩

પદ ૨ જું.

લાલ નેક ભવન હમારે આવો,
જો માગો સો દેહોં મોહન, લે મુરલી કલ ગાવો. ૧
મંગલચાર કરો ગૃહ મેરે, સંગકે સખા બુલાવો;
કરો વિનોદ સુંદર યુવતિનસોં, પ્રેમ પિયુષ પિવાવો. ૨
બલ બલ જાઉં મુખારવિંદકી, લલિત ત્રિભંગી દીખાવો;
પરમાનંદ સહચરી રસભર, લે ચલી કરત ઉપાવો. ૩

ફુલ મંડલીનાં પદ. રાગ સારંગ. પદ ૧ લું.

બેઠે લાલ ફુલનકી ચોખંડી.
ચંપક બકુલ ગુલાબ નિવારો, રાયવેલિ શ્રીખંડી. ૧
જાઈ જુઈ કેવરો કુંજો, કરણ કણેર સુરંગી;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધર જુકી બાનક, દિન દિન નવ નવરંગી. ૨

પદ ૨ જું.

બેઠેલાલ પુલનકે ચોવારે.
કુર્ણક બકુલ માલતી ચંપો, કેતકી નવલ નિવારે. ૧
જાઈ જુઈ કેવરા કુજો, રાયવેલી મહેકારે;
મંદ સમીર કીર અતિ કૂજત, મધુપ કરત ઝંકારે. ૨
રાધા રમણ રંગ ભર ક્રિડત, નાચત મોર અખારે;
કુંભનદાસ ગિરિધરકી છબિપર, કોટીક મન્મથ વારે. ૩

પદ ૩ જું.

લાલન બેઠે કુસુમ ભવન.
લટપટી પાગ વિધુર્ણિત લોચન, મકર કુંડલ સોહે શ્રવણ. ૧
સીતલતાઇ સુંદરતાઇ, સૌરભ છાંય રહી શોભાતન;
કહું કહા રસરૂપ માધુરી, રસિક પિવત રસ પ્રમુદિત મન મન. ૨

પદ ૪ થું.

બેઠે કુસુમ બંગલા લાલ.
જાઈ જુઇ ગુલાબ માધુરી; બિચબિચ કમલ રસાલ. ૧
ફુલનકો ગહનો પહરે, હરિ ઓર ઢિંગ વ્રજબાલ;
ફુલનહીકી રચીજુ શય્યા, સુંદર મદન ગોપાલ. ૨
છાંટત પોહોપ ભવન નંદ નંદન. શોભા બઢી રસાલ;
કૃષ્ણદાસ તહાં બીરી ખવાવત, હિતકર દિયેહે ઉગાર. ૩

પદ ૫ મું.

ફુલનકી મંડલી મનોહર બેઠે, જહાં રસિક પિયપ્યારી,
ફુલનકે વાગે ઓર ભૂષણ, ફુલનકી પાગ સંવારી. ૧

ઢિંગ ફુલી વૃષભાન નંદિની, તૈસી યે ફુલ રહી ઉજીયારી;
ફુલનકે ઝુમખા ઝરોખા બહુ, ફુલનકી રચી અટારી. ૨.
ફુલે સખા ચકોર નિહારત, બીચ ચંદ મિલ કિરણ સંવારી;
ચતુર્ભુજદાસ મુદિત સહચરી, ફુલે લાલ ગોવર્ધનધારી. ૩.

પદ ૬ ઠું.

ફુલનસોં વેની ગુહી ફુલનકી અંગીયાં,
ફુલનકી સારી માનોં ફુલી ફુલવારી.
ફુલનકી દુલરી હમેલહાર, ફુલનકી ચોલી ચારૂ ઓર ગજરારી. ૧
ફુલનકે તરોના કુંડલ, ફુલનકી કીંકણી સરસ સંવારી;
ફુલ મહલમેં ફુલી શ્રી રાધા પ્યારી,
ફુલે નંદદાસ જાય બલહારી. ૨.

શ્રીરામ નોમીકી વધાઈ. રાગ બિલાવલ. પદ ૧ લુ.

આજ મહા મંગલ કૌશલપુર સુન નૃપકે સુત ચાર ભયે,
સદન સદન સોહિલો સુહાયો, નભ ઓર નગર નિશાન હયે. ૧
અતિસુખ વેગ બોલ સુર ગુરૂ મુનિ, ભૂપતિ ભીતર ભવન ગયે,
જાતિ કર્મકર કનક વમન મણિ, ભૂષણ સુરભી સમુહ દયે. ૨
દધિ અક્ષત ફલ ફુલ દૂબ, નવ યુવતિન ભર ભર થાર લયે;
આવત ચલી ભીર ભઇ વીથન, વંદન માંગ સિંદૂર દયે. ૩
કનક કલશ ઓર ધ્વજા પતાકા, બિચ બિચ બંદન વાર નયે;
ઉડત ગુલાલ અગરજા છિરકત, સકલ લોક ઈક રંગ રયે. ૪
સજ સજ જાન અમર કિન્નર મુનિ, જાન સમાગમ ગગન ઠયે;

નૃત્યત નવ અપ્સરા મુદિત મન, પુનપુન વરખત કુસુમ ચયે. ૫
અતિ આનંદ મગ્ન પુર વાસી, દેત સબન મંદિર શિતયે:
તુલસીદાસ પુન ભરેહી દેખીયત, રામકૃપા ચિતવન ચિતયે. ૬

પદ ૨ જો.

આજ અયોધ્યા પ્રગટે રામ.
દશરથ વંશ ઉદય કુલ દીપક, શિવ વિરંચી મુનિ ભયો વિશ્રામ. ૧
ઘરઘર તોરન બંદન માલા, મોતિન ચોક પૂરે નિજધામ;
પરમાનંદદાસ તિહિ અવસર, બંદીજનકો રાખત માન. ૨

પદ ૩ જું.

રઘુકુલમેં પ્રગટે રઘુવીર,
દેશ દેશ તેં ટીકો આયો, દિવ્ય રત્ન મણિ હીર. ૧
ઘર ઘર મંગલ હોત વધાઇ, અતિ પુર વાસિન ભીર;
આનંદ મગન ભયે અતિ ડોલત, કછુવ સુધિ ન શરીર. ૨
હાટક બહુ ઇચ્છા જો લુટાયો, રત્ન ગાયદે ચીર;
દેત આશીશ સૂર ચિરજીયો રામચંદ્ર રઘુવીર. ૩

આ પછી ચઈતર વદી ૧૧ એ શ્રી મહાપ્રભુજીનો ઉત્સવ આવે છે. તેનાં પદ વધાઇ તથા ધોળ અમારા "વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો. પ્ર, ૬ ઠ્ઠામાં." આપ્યાં છે ત્યાં જોઈ લેવાં.

અક્ષય તૃતિયાનાં પદ. રાગ સારંગ. પદ ૧ લું.

અક્ષય તૃતિયા અક્ષય લીલા, નવરંગ ગિરિધર પહેરત ચંદન;
વામ ભાગ વૃષભાન નંદિની, વિચવિચ ચિત્ર કિયે નવ વંદન. ૧
તન સુખ છીંટ ઇજાર બની હે, પીત ઉપરેના વિરહ નિકંદન;
ઉર ઉદાર વનમાલ મલ્લિકા, સુભગ પાગ યુવતિન મન ફંદન. ૨
નખશિખ રત્ન અલંકૃત ભુષણ, શ્રીવલ્લભ મારગ જન રંજન;
કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિધર નાગર, લોચન ચપલ લજાવત ખંજન. ૩

પદ ૨ જું.

અક્ષય તૃતિયા ગિરિધર બેઠે ચંદનકો તન લેપ કીયે;
પ્રફુલ્લિત વદન સુધાકર નિરખત, ગોપી નયન ચકોર પીયે. ૧
કનક વરણ શિર બન્યો ટિપારો, ઠાડેહેં કર કમલ લિયે;
ગોવિંદ પ્રભુકી બાનક નિરખત, વારફેર તન મન જુ દીયે. ૨

પદ ૩ જું.

આજબને નંદ નંદનરી નવચંદનકો તન લેપ કીયે.
તામેં ચિત્ર બને કેસરકે રાજત હે સખી સુભગ હિયે. ૧
તન સુખકો કટિ બન્યો હે પિછોરા, ઠાડે હેં કર કમલ લિયે;
રૂચિ વનમાલ પીત ઉપરેના, નયન મેંન સરસે દેખિયે. ૨
કનકુલ પ્રતિબિંબ કપોલન મૃગ મદ તિલક લલાટ દિયે;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધરન લાલ છબી,ટેડી પાગ રહી ભ્રકુટિ છિયે. ૩

પદ ૪ થું.

ચંદનકો વાગો પહેરે ચંદનકી ખોરકીયે,
ચંદનકે રૂખતર ઠાડે હે પિય પ્યારી.

ચંદનકો ફેંટા કટિ ચંદનકી પાઘ શીર.
ચંદનકી ચોલી પહેરે ચંદનકી સારી. ૧
ચંદનકી આરસી લે દેખત દોઉજન;
હસ ગિર જાત ભરત અંકવારી; ૨
સૂરદાસ મદન મોહન ચંદનકે મહલ બેઠે;
ગાવત સારંગ રાગ રંગ રહ્યો ભારી. ૩

પદ ૫ મું.

ચંદન પહરે આય હરિ બેઠે કાલિંદીકે કુલ.
સઘન કુંજ દ્રુમ ચહું દિશ ફુલે, લલિત લતા કે મૂલ ૧
કુંદમાલ શ્રીકંઠ બની ઓર વિવિધ ભાંત કે ફુલ;
રૂચિર પ્રવાહ વહત યમુના મધ્ય, તરૂ તમાલકે ઝુલ. ૨
નાચત ગાવત બેણુ બજાવત, સકલ સખા લીયે સંગ;
ગોવિંદ પ્રભુ પિયકી છબી નિરખત, હોત નયન ગતિપંગ ૩

પદ ૬ ઠું.

બન્યો વાગો બામના ચંદનકો.
ચંપકલીકી પાગ બનાવત, ભાલ તિલક નવ વંદનકો. ૧
ચોલીકી છબી કહેત ન આવે, કાછોટા મન ફંદનકો;
પરમાનંદ આનંદ તહાં નિત, મુખ નિરખત નંદ નંદનકો. ૨

શ્રીનૃસિંહ ચતુર્દશીનાં પદ. રાગ કાન્હારો. પદ ૧ લું.

યહ વ્રત માધો પ્રથમ લીયો.
જો મેરે ભક્તનકો દુખવે, તાકો ફારૂં નખન હિયો. ૧
જો ભક્તનસોં વૈર કરતહેં, પરમેશ્વરસોં વૈર કરેં;
રખવારીકોં ચક્ર સુદર્શન. માથે ઉપર સદા ફિરે. ૨
પરાધીન હોં અપને ભક્તનકોં, જા કારણ અવતાર ધર્યો;
યહજુ કહિ હરિ મુનિજન આગે, અભિમાનીકો ગર્વ હયો. ૩
ભજતે ભજો તજું નહિ કબહું, પારથ પ્રતિ શ્રીપતિ યોં ભાખી;
પરમાનંદદાસકો ઠાકોર, અખિલ ભુવન સબ સાખી. ૪

પદ ૨ જું.

અપનો જન પ્રલ્હાદ ઉબાર્યો,
ખંભ બિચતેં પ્રગટે નરહરિ, હિરણ્ય કસ્યપ ઉર નખન વિદાર્યો. ૧
બરખત કુસુમ શબ્દ ધ્વનિ જય જય સુર દેખત સદા કોતુક હાર્યો;
કમલા હરિ જુકે નિકટ ન આવત, એસો રૂપ હરિ કબહુ ન ધાર્યો. ૨
પ્રલ્હાદે ચુંબત ઓર ચાટત, ભક્ત જાનીકે ક્રોધ નિવાર્યો:
સૂરદાસ બલિજાય દરશકી, ભક્ત વિરોધી દૈત્ય નિસ્તાર્યો. ૩

પદ ૩ જું.

હરિ રાખેં તાહિ ડર કાકો
મહા પુરૂષ સમર્થ કમલા પતિ, નરહરિસેં ઇશહેં જાકો. ૧
અનેક શાસના કરકર દેખી, નિર્ફલ ભઈ ખિસ્યાય રહ્યો;
તા બાલકકો વાર ન વાંકો, હરિકી શરણ પ્રલ્હાદ ગયો. ૨
હિરણ્યકસ્યપકો ઉદર વિડાર્યો, અભયરાજ પ્રલ્હાદે દીનો,
પરમાનંદ દયાલ દયાનિધિ, અપને ભક્તકો નીકો કીનો. ૩

ગંગાદશમાનાં પદ. રાગ કાન્હરો. પદ ૧ લું.

જય જય શ્રી સૂરજા કલિન્દ નંદની.
ગુલ્મલતા તરૂ સુવાસ કુંજ કુસુમ મોહ મત્ત,
ગુંજત અલિ સુભગ પુલિન વાયુ મંદિની. ૧
હરિ સમાન ધર્મ શીલ કાન્તિ મંજુલ જલદ,
નીલ કટી નિતંબ ભેદત નિત ગતિ ઉતંગની;
સિકતા જનું મુકતાફલ કંકણુ યુત ભુજ તરંગ,
કમલ ઉપહાર લેત પિયા ચરણુ વંદિની. ૨
શ્રી ગોપેન્દ્ર ગોપીસંગ શ્રમજલકણુ સિકત અંગ,
અતિ તરંગ નિરખ રસ સુકૃંદિની
છીતસ્વામી ગિરિવરધર નંદ નંદન આનંદ કંદ,
યમુને જલ દુરિત હરણુ દુખ નિકંદિની. ૩

પદ ૨ જું.

જય જય શ્રી યમુના આનંદ કંદિની.
દરસ પરસ ત્રિવિધતાપ, જાત દુખ નિકંદિની.
અંગ અંગ છબિ તરંગ શોભા સિંધુની,
તાહીકે અઘ કુઠાર જાકે વંદિની. ૨
અક્ષય આનંદ ગોવિંદ અગમ ગામિની,
હરિદાસ તટ નિવાસ જન્મ જન્મની. ૩

સ્નાન યાત્રાનાં પદ, રાગ બિલાવલ. પદ ૧ લું.

જેઠમાસ પુન્યો જેઠાકો, કરત સ્નાન મુદિત ગોપાલ.
આગેદ્વિજ મિલી કરત વેદ ધ્રુનિ, સુનિ સુનિ મગન હોત નંદલાલ.૧

સિતલ જલ રજની અધિવાસન, બહુ સુગંધ ચંદન છિરકાઈ;
તુલસી દલ પોહોપાવલી ધરિકે, કેસર ઓર કપુર મિલાઈ. ૨
ભરિભરિ શંખ ડારત હરિકે શિર, શ્રીવિઠ્ઠલનાથ પ્રભુ અપને હાથ;
દરસન કરત હરખિ મન વ્રજજન, દોઉ દ્રગભર નિરખે નાથ. ૩

પદ ૨ જું.

મંગલ જેષ્ટ જેષ્ટા પૂન્યો કરત સ્નાન ગોવર્ધન ધારી.
દધિ અરૂ દૂધ મધુલે સખીરી, કેસર જલ ઘટ ડારત પ્યારી. ૧
ચોવા ચંદન મૃગમદ સૌરભ, સરસ સુગંધ કપુરન ન્યારી;
અરગજા અંગ અંગ પ્રતિ લેપત, કાલિંદિ મધ્ય કેલિ વિહારી. ૨
સખિયન યુથ યુથ મિલ છિરકત, ગાવત તાન તરંગન ભારી;
કૈશો કિશોર સકલ સુખદાતા, શ્રીવલ્લભનંદનકી બલિહારી. ૩

રથયાત્રાનાં પદ. (અસાડ સુદિ ૨) રાગ મલ્હાર. પદ ૧ લું.

સુન દેખો માઇ હરિજીકે રથકી શોભા.
પ્રાત સમય માનો ઉદિત ભયો રવિ, નિરખ નયન અતિ લોભા. ૧
મણિમય જટિત સાજ સરસ સબ, ધ્વની ચમર ચિત્ત ચોભા;
મદન મોહનપિય મધ્ય બિરાજત, મનસિજ મનકે છોભા. ૨
ચલત તુરંગ ચંચલ ભુ ઉપર, કહા કહું યહ ઓભા;
આનંદ સિંધુ માનોં મકર ક્રિડત, મગન મુદિત ચિત ચોભા. ૩
યહ બિધ બની વ્રજ વીથન મહિયાં, દેત સકલ આનંદ;
ગોવિંદ પ્રભુ પ્રિય સદા વસો જીય, વૃંદાવન કે ચંદ.

પદ ૨ જું.

તુમ દેખો સખી રથ બેઠે વ્રજનાથ,
સંકરષણકે સંગ બિરાજત, ગોપ સખા લે સાથ. ૧

એક ઓર રાધા યુવતિસબ, છત્ર ચમર લલિત્તા કે હાથ;
વિવિધ ભાંત શ્રી ગોવર્દ્ધનધારી, કૃષ્ણદાસ કીયો સનાથ.

પદ ૩ જું.

આજ માઈ રથ બેઠે ગિરિધારી.
વામ ભાગ વૃષભાન નંદિની પહેરે કસુંભી સારી. ૧
તેસોઈ ઘન ઉનયો ચહુ દિશતેં, ગરજત હેં અતિ ભારી;
તેસેઇ દાદુર મોર કરત રટ, તેસી ભુમિ હરિયારી. ૨
શીતલ મંદ વહેત મલયાનિલ, લાગતહે સુખકારી;
નંદ નંદનકી યા છબી ઉપર, ગોવિંદ જન બલિહારી. ૩

પદ ૪ થું.

રથપર રાજત સુંદર જોરી.
શ્રી ઘનસ્યામ લાડિલો સુંદર, શ્રી રાધાજુ ગોરી. ૧
વ્યોમ વિમાન ભીર ભઈ સુર મુની, જય જય શબ્દ ઉચ્ચારી;
કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરકી, બાનિકપર બલિહારી. ૨

પદ ૫ મું.

તુમ દેખો સખી રથ બેઠે નંદલાલ.
અતિ વિચિત્ર પહરે પટ ઝીનોં, ઉર સોહે વનમાલ. ૧
સુંદર રથ મણિ જટિત મનોહર સુંદર હે સબ સાજ;
સુંદર તરંગ ચલત ધરણીપર, રહ્યો ઘોષ સબ ગાજ. ૨
તાલ પખાવજ બીન બાંસુરી, બાજત પરમ રસાલ;
ગોવિંદ પ્રભુ પ્રિયપર બરખતહેં, વિવિધ કુસુમ પ્રતિબાલ. ૩

મલ્હારનાં પદ. પદ ૧ લું.

બોલે માઈ ગોવર્ધન પર મુરવા.
તેસીયે શ્યામ ઘન મુરલી બજાઇ, તેસેહી ઉઠે ઝુક ધુરવા. ૧
બડી બડી બુંદન બરખન લાગ્યો, પવન ચલત અતિ ઝુરવા;
સૂરદાસ પ્રભુ તુમ્હારે મિલનકો, નિશ જાગત ભયો ભુરવા. ૨

પદ ૨ જું.

ધુમરે બાદર સધરી નિશાકે બરખનકો રહે હે છાય.
જાગે સબ ગ્વાલ બાલ આયે ઘેર ઠાડે દ્વાર, લીને હે લાલ લગાય- ૧
દોહની ઘોયદીની હાથ હલધર દીજે સાથ,
પરમાનંદ નંદરાની ફુલી અંગ ન સમાની,
વાર વાર તેરી લેઉ બલાય. ૨

પદ ૩ જું.

લાલમાઈ ઠાડે નિકુંજકે દ્વાર,
શીશ મુકુટ મકરાકૃત કુંડલ ગલે ગુંજાકો હાર. ૧
મુરલી મધુર બજાવે, મોહન સુનિ ધાંઇ વ્રજનાર;
સૂરદાસ પ્રભુકી યા છબિ પર તન મન ધન બલિહાર. ૨

પદ ૪ થું.

હુતો ઈન મોરનકી બલિહારી,
જીનકી સુભગ ચંદ્રિકા માથે, ધરે શ્રી ગોવર્ધનધારી. ૧
બલિહારી યા ગુંજમાલકી મહા ભાગ્યકી સારી;
સદા રહત મોહન કે ઉર પર, ટરત ન કબહુ ટારી. ૨

બલિહારી યા બંસ કુલ સજની, બંસીસી સકુમારી;
રહતહી લાગ સદા મુખગિરિધર, નિમિષ ન હોતબુ ન્યારી, ૩
બલિહારી વ્રજભુમી મનોહર, કુંજનકી ઉજીયારી;
સુરદાસ પ્રભુ નાગે પાયન, અનુદિત ગૈયા ચારી. ૪

પદ ૫ મું.

કંદબતર ઠાડે શ્રીમદન ગોપાલ.
શીશ ટિપારો કટિ લાલ કાછની, ઓર વૈજંતી માલ. ૧
રાગ મલ્હાર અલાપત સપ્તસુર, ગાવત ગાન રસાલ;
સુરદાસ પ્રભુકી છબિ નિરખત, મોહિ રહી વ્રજબાલ. ૨

પદ ૬ ઠું.

દેખો માઈ સુંદરતાકો બાગ.
હરી વ્રજભૂમિ હરી દ્રુમ વેલી, હરી ગિરિધર શિર પાગ. ૧
હરે હરે મોર હરી શુક સેના, ભીજ રહે અનુરાગ;
રાજત હરી મન હરણ રાધિકા નિરખદાસ બડભાગ.

પદ ૭ મું. (રાજભોગ સમયે બોલવાનાં)

આરોગત નાગર નંદ કિશોર.
ઉમડ ઘુમડ ચહું દિશતેં છાયો, સઘન ઘટા ઘન ઘોર. ૧
ન્હેની ન્હેની બુંદન બરખન લાગ્યો, પવન ચલત ઝકઝોર,
ચત્રભુજ પ્રભુ પાતલ લે ભાજે, સઘન કુંજકી ઓર.

પદ ૮ મું. (રાજભોગમાં બોલવાનાં)

ચહુંદીશ ટપકન લાગી બુંદ,
બહોંછારન બિંજન ભીજેંગે, દ્વાર પિછોરી મુંદ.

ભોજન કરત શીશધર છતના, ચાહી સુખહિત ગુંદે;
કહે સુચેત નંદદાસ પ્રભુ, કોન કીચ અબ ખુંદે. ૨

પદ ૯ મું. [છાકનાં પદ]

મોહન જેમત છાક ગ્વાલ મંડલી માંહ,
લુમ ઝુમ રહી દેખી રાધા સબ, કંદબકી છાંહ. ૧
વ્યંજન હેત નિહારે કર કર, કોઉલેત કોઉ કરત જુ નાંહ;
નંદદાસ આસ જૂઠનકી, ફુલે અંગ ન સમાહ. ૨

પદ ૧૦ મું. (રાજભોગ સરવાનાં)

ભોજન ભયો લાલ નીકી વિધસોં સદન કુંજકી માંહ,
ગરજ ગરજ ઘન બરસ્યો પ્રબલ અતિ, કહુ હમ જાન્યો નાંહ. ૧
કર અચવન અબ દેખો વ્રજ શોભા, કદંબ ખંડવન માંહ;
નંદદાસ પ્રભુ તુમ ચિરજીયો, હમ નિત્ય જૂઠન ખાંહુ.

પદ ૧૧ મું. (બીરીઆરોગવાનાં)

લટકી લાલ રહે શ્રી રાધાકે વર.
સુંદર બિરી સંવાર સુંદરી હસિ હસિ જાત દેત મોહન કર. ૧
સખી વૃંદ સનમુખ ભઈ ઠાડી, તિનસોં કેલિ કરત સુંદર વર;
જ્યોં ચકોર ચંદાતંન ચિતવત, ત્યાં આલ નિરખત ગિરિવર ધર. ૨
કુંજ કુટિર ઓર વૃંદાવન, બોલત મોર કોકિલા તરૂપર;
પરમાનંદ સ્વામિ મન મોહન, બલિહારી યા લીલા છબિપર. ૩

પદ ૧૨ મું.

હમારે માઈ શ્યામાજીકો રાજ,
જાકે આધીન સદાહી સાંવરો, યા વ્રજકો શિરતાજ. ૧
યહ જોરી અવિચલ શ્રી વૃન્દાવન, નહી ઓરનસોં કાજ;
વિપુલ વિપિન વિહારનકે સંગ, જયોં જલ ધરૂ સંગ ગાજ. ૨

પદ ૧૩ મું.

દેખો માઇ એ બડ ભાગી મોર;
જીનકી પંખકો મુકુટ બનત હેં, શિરધરે નંદ કિશોર. ૧
યે બડભાગી નંદ યશોદા, પુન્ય કીયે ભરિ ઝોર;
વૃંદાવન હમ કયોં ન ભઇ હેં, લાગત પગકી ઓર. ૨
બ્રહ્માદિક સનકાદિક નારદ, ઠાડે હેંકર જોર;
સુરદાસ સંતનકો સર્વસ્વ, દેખિયત માખન ચોર. ૩

પદ ૧૪ મું.

વૃંદાવન કયોં ન ભયે હમ મોર,
કરત નિવાસ ગોવર્ધન ઉપર, નિરખત નંદ કિશોર. ૧
કયોં ન ભયે બંસીકુલ સજની, અધર પીવત ઘનઘોર;
કયોં ન ભયે ગુંજા વનવેલી, રહત શ્યામકી ઓર. ૨
કયોં ન ભયે મકરાકૃત કુંડલ, શ્યામ શ્રવન ઝક ઝોર;
પરમાનંદ દાસકો ઠાકુર, ગોપિનકે ચિત્ત ચોર. ૩

પદ ૧૫ મું.

ગાય સબ ગોવરધન તેં આઇ.
વછરા ચરાવત શ્રીનંદનંદન, બેનુ બજાઈ બોલાઇ. ૧
ઘેરિન ઘેરિ ગોપ ગ્વાલનપેં, અતિ આતુર વ્હે ધાઇ;
આઢી પ્રીત મદન મોહનસોં, દૂધકી નદી બહાઈ. ૨
દેખી સ્વરૂપ વ્રજરાજ કુંવરકો, નેન નીમેષ ન લાઇ,
કુંભનદાસ પ્રભુ કે ચહુંદીશ તેં ઠાડી, માનોં ચિત્ર લખાઇ. ૩

પદ ૧૬ મું.

દૂધ પીવત ભર કનક કટોરન, હરિહલધર બીચ હોડ પરી.
અરસ પરસ દોઉ પીવત પિવાવત, ગોપીજન મન મોદ ભરી. ૧
ન્હેની ન્હેની બુંદન બરખન લાગ્યો, દામિની ચમકત હોત ખરી;
એસે સુખ દેખત પરમાનંદ, જ્યોં જ્યોં ભાવત સુફલ કરી. ૨

પદ ૧૭ મું

અધર રંગ રાચ્યો અરૂન અતિ, પ્રેમ પ્રીતકે પાન હરત મન બીરા.
યહ સુખરાસ વ્રજવાસ નંદલાલ સંગ, હિત ગૌચારન હિત વનક્રીડા. ૧
યહ બરખારિતુ હરિત ભૂમિ જીત તિત, વૃંદાવન જમુનાકે તીરા;
ગોપીજન વ્રજવાસિનકે હિત, નંદદાસ પ્રભુ ઝુક ઝુક દીયો બલવીરા. ૨

પદ ૧૮ મું.

દોઉમલ પોઢે ઉંચી અટાહો.
શ્યામ ઘન દામીની માનોં, ઉનગી ઘટાહો. ૧
અંગસોં અંગમીલે તનસોં તન, ઓઢે પીત પટાહો;
દેખત બને કહત નહિ આવે, સૂરશ્યામ છટાહોં. ૨

પદ ૧૯ મું.

દેખ શ્રીવલ્લભ રૂપ છટા.
પ્રેમકથા રસ બરખત ચહુંદીશ, ઉનયે નવલ ઘટા. ૧
ચાંપત ચરન દમલા નિજકર, પોઢે ઉંચી અટા;
રસિક પ્રીતમ શ્રીવલ્લભજી કે ચરનન મન લપટા. ૨

અથ હિંડોરાનાં પદ. રાગ ધનાશ્રી. પદ ૧ લું.

સાખી–રચ્યો હિંડોરો નંદ ગૃહ, મહુરત શુભ ઘરી દેખ;
વિશ્વકર્મા રચિપચિ ગઢયો, સુહાટક રત્ન વિશેખ.
ઢાળ–હિંડોરનાહો રચ્યોનંદ અવાસ,
હિંડોરાનાહો મણિમય ભૂમિ સુવાસ;
હિંડોરનાહો વિશ્વકર્મા સૂત્રધાર, હિંડોરનાહો કંચનખંભ સુઢાર.
છંદ–કંચન ખંભ સુઢાર ડાંડી સાલ ભમરા ફૂબ રહે,
હિરા પિરોજા કનક મણિમય, જોતિ અતિ જગમગ રહે;
ચિત્ર ફૂટક પ્રકાશ ચહુંદીશ, કહા કહું નિરમોલના,
કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિશદિન, નંદ ભવન હિંડોરના. ૧
સાખી–સોલ સહસ્ર વ્રજ સુંદરી, નિરખત શ્યામ સુભાય;
અતિ આનંદે હુલસકે, યુવજન હિલમિલ ગાય;
ઢાળ–હિંડોરનાહો યુવજન હિલમિલ ગાય,
હિંડોરનાહો આનંદ ઉર ન સમાય;
હિંડોરનાહો નિરખત નયન નિહાર,
હિંડોરનાહો સોલસહસ્ર વ્રજનાર.
છંદ–સોલ સહસ્ર સબ ઝુરકે આઇ, ફિર ન ઉલટી ભવન ગઇ;
નવ નેહ નયન કુરંગ રાચી, અચ્યુત તન મન મય ભઇ;

પીત લેહેંગા લાલ ચુનરી, શ્યામ કંચુકી બાય,
કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિશદિન, યુવજન હિલમિલ ગાય. ૨

સાખી—રૂનક ઝુનક નૂપુર બજે, કિંકિણી કુનિત રસાલ;
પરમ ચતુર બનવારીહે. ઝુલવત સુંદર નાર.

ઢાળ—હિંડોરનાહો ઝુલવત સુંદર નાર, હિંડોરનાહો પરમ ચતુર બનવાર;
હિંડોરનાહો રમકન ઝમક વિશાલ હિંડોરનાહો કિંકિણી કવણિત રસાલ

છંદ—કવણિત કિંકિણી રૂણત નૂપુર, જટિત તરોના સોહહી,
ઉર ઉડત અંચલ મદન વેરખ, દેખ ગિરિધર મોહહી,
ખસિત કુલજો સિથિલ બેની. ગુપ્ત પ્રકટ વિહાર,
કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિશદિન, ઝુલવત સુંદર નાર. ૩

સાખી—ગાવત સુઘર રસ ભેદસાં, તાન માન બંધાન;
રીઝિ દેત વૃષભાનજા, હરિ ગુણ સકલ નિધાન.

ઢાળ—હિંડોરનાહો હરિ ગુણ સકલ નિધાન, હિંડોરનાહો શ્રીરાધાજી પરમ સુજાન;
હિંડોરનાહો ગાવત સુઘર સમાજ, હિંડોરનાહો મુરલી મધુર ધુનિબાજ.

છંદ—તાલ મુરલી બીન બાજે, લાલ ગિરિધર ગાવહી,
હરખ સુરપતિ કુસુમ બરખે, નભ નિશાન બજાવહી;
હરખકે કર દેત તારી, અતિ પ્રકાશિત ગાન,
કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિશદિન, હરિ ગુણ સકલ નિધાન. ૪

સાખી—સહજ ગોપાલ નટ ભેખહી, સબ વ્રજ દેખન આઇ;
જો સુખ ગોકુલમેં લહે, સો સુખ વૈકુંઠ નાહી.

ઢાળ—હિંડોરનાહોયહસુખગોકુલમાંહી,હિંડોરનાહોયહ સુખવૈકુંઠનાહી;
હિંડોરનાહો સહજ ગોપનટભેખ,હિંડોરનાહો સબહી નયનભર દેખ
છંદ—નયન નિરખત બેંન મોહે, મેન કોટિક વારહી,
ભુજભરે સુંદરિ હરે હરિમન, કહત કછુવ ન આવહી;
શ્યામ સુંદર ભક્ત વત્સલ, લાલ ગિરિધર જહાંહિ,
કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિશદિન, યહ સુખ ગોકુલ માંહે. ૫
સાખી—શ્રી યમુનાતટ સંકેતબટ, નિશદિન યહ વિલાસ;
કુંજ સદન ગિરિવરધરન, હૃદય વસો કૃષ્ણદાસ.

રાગ મલ્હાર. પદ ૨ જાું

તેસોઈ વૃંદાવન તેસીયે હરિત ભૂમિ,
તેસીયે વીર વધુ ચલત સુહાઈ માઈ.
તેસેઈ કોકિલા કુહુ કુહુ કૂજત, તેસેઈ નાચત મોર;
નિરખત નયના સુખદાઇ. ૧
તેસેઈ નવરંગ નવરંગ બની જોરી,
તેસેઈ ગાવત રાગ મલ્હાર તાન મન ભાઇ,
ગોવિંદ પ્રભુ સુરંગ હિંડોરે ઝુલે, ફુલે આછે રંગ ભરે;
ચહુંદિશતેં ઘટા જુરી આઇ. ૨

રાગ સોરઠ. પદ ૩ જાું

ઝુક ઝુક ઝુલો મેરી પ્યારી આજ.
બાંધ્યો હિંડોરો કદમકી ડાંડી, ગાવત સુઘર સમાજ. ૧
અંત ચિતવત ઠાડે મનમોહન, બલભદ્ર હેમ રસાલ;
પુરુષોતમ પ્રભુકી છબી નિરખત, પુરણ મનોરથ કાજ. ૨

રાગ ઈમન. પદ ૪ થું

સેન કામકી લાયો સો સાવન આયો.
ચલ સખી ઝુલિયે સુરંગ હિંડોરે, કીજે શ્યામ મન ભાયો. ૧
ભાવ ભાવકે ખંભ મનોહર, કચ ઘન ગગન સુહાયો;
કામ નૃપતિ વૃષભાન નંદિની રસિકરાય વરપાયો. ૨

રાગ માલર. પદ ૫ મું.

ઝુલતહેં રાધા સુંદરવર, સાવન સરસ હિંડોરેહો.
ચહું ઓર રમકત બાઢયો રસ, વ્રજ જુવતીન તન તોરે હો. ૧
વરન વરન પહરેં તન અંબર, પ્રેમ વિવસ દ્રગજોરેહો;
કીલકી હસત પ્રેમરસ લપટે, કામત્રિયા ચિત ચોરેહો. ૨
તીહીં ઓસર બરસત રસ બુંદન, ચહું દિશતેં ઘનઘોરેહો;
કલ્યાનકે પ્રભુ ગિરિધર રિઝે અતિ, દેત પિત પટ છોરેહો. ૩

પદ ૬ ઠું

ઝુલત લાલ ગોવર્ધનધારી, શોભા બરની ન જાઈ.
વામ ભાગ વૃષભાન નંદિની, નવસત અંગ બનાઇ. ૧
અતિ સુકુમાર નારિ ડરપતહેં, મોહન ઉરહી લગાઈ;
નીલપીત પટ ફરહસતહેં, ઘન દામિન દુરજાઈ. ૨
માનો તરૂણ તમાલ મલ્લિકા, અંગ અંગ અરૂઝાઈ;
ગૌર શ્યામ છબિ મરકત મણિપર, કનક વેલિ લપટાઈ. ૩
સુરત સુધા વિલસત દોઉજન, સબ સહચરી સુખ પાઈ;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ લાલ ગિરિધર યશ, સુરનર મુનિમિલ ગાઈ.

રાગ સામેરી. પદ ૭ મું.

અનીહાંરે શ્રાવણ માસ તૃતિયા ઉજીઆરી.
બેઠે હીંડોરે શ્યામસંગ પ્યારી,
હીંડોરો નંદ ભવનમેં સોહે, નિરખત સુરનરકો મન મોહે.
ઢાળ—નિરખ સુર નરકો મન મોહે, ગોપી ગુણ ગાવે ખરી.
વાજીંત્ર નાના ભાંત વાજે, ઝુલાવત સન્મુખ રહી;
ચંગ મૃદંગ ઉપંગ તાલજુ, ઝાંઝ રૂન ઝુન બાજહી,
વ્રજ મંડલ રનકાર સોહે, શંખ સુર અતિ રાજહી;
તાન માન બંધાન સુરસોં, મુદિત ગોકુલનાથજુ,
કહત કૃષ્ણોદાસ ગિરિધર, ઝુલાવત વ્રજસાથજુ.

રાગ ધનાશ્રી. પદ ૮ મું.

શ્રી વૃંદાવિપિન સુહાવનો, રંગ છાયો લાલ.
ઝુલત ગિરિધરલાલ, સુરંગ હિંડોરના રંગ છાયો લાલ.
શ્રી યમુનાપુલિન સુહાવનો, રંગ; પ્રફુલીત શ્યામ તમાલ; સુરંગ. ૧
શ્યામ ઘટા ઘન બરખહી, રંગ; બોલત મધુર મરાલ. સુરંગ. ૨
બાજત બીના કીન્નરી, રંગ; ગાવત મિલિ વ્રજબાલ. સુરંગ. ૩
ઇત રાધે નવ નાગરી, રંગ; ઉતહીં મદન ગોપાલ. સુરંગ. ૪
કટિ લચકત ઝુકરત બદન, રંગ; પટ ફરકત ઉરમાલ. સુરંગ. ૫
કોઉ પરસ્પર ઉમગિભરે, રંગ; ઝોટા દેત રસાલ. સુરંગ. ૬
કૃષ્ણકુગાલ પરસત ચરન, રંગ; નિરખત હોત નિહાલ. સુરંગ. ૭

રાગ મારૂ. પદ ૯ મું.

ઝુલે નવલ બિહારી પ્યારો, લાલ ઝુલાવન આઈયાં;
સુરંગ હિંડોરો લાલકો તહાં, યુગલ કિશોર સુહાઇયાં. ૧
મણિ કંચનકે ખંભ મનોહર, વિદ્રુમ ડાંડી બનાઈયાં,
પચરંગ ડોરી પાટકી તહાં, ચોકી હેમ જરાઇયાં. ૨
બરન બરનકે કુંદના તહાં, મોતીન માલ બનાઇયાં;
નિરખત શોભા દંપતિ તહાં, કૃષ્ણદાસ બલ જાઈયાં. ૩

રાગ. કાફી.પદ ૧૦ મું.

ઝુલે હિંડોરે સાંવરો, વાકી શોભા બરની ન જાય. લલના.
યમુનાતીર સુભગ કુંજનમેં, રચ્યોહે હિંડોરો આય લલના. ૧
કુંચનકે દ્વે ખંભ બિરાજત, ડાંડી ચાર સોહાય લલના;
ચોકી ખચિત હે પાંચ પિરોજા, હીરા રત્ન જડાય લલના. ૨
પટુલી હેમ જડાવકી જોરી લાલ બનાય લલના;
દાદુર મોર બપૈયા બોલે, થોરી થોરી બુંદ સોહાય લલના. ૩
ગૃહ ગૃહ તેં સબ સુંદિર ચલિ દેખન નંદલાલ લલના;
નિરખી નિરખી મુખ દેત ઝોટીકા, પુષ્પની વૃષ્ટિ કરાય લલના.૪
આરતિ કરત યશોદા મૈયા, મોતીન ચોક પુરાય લલના;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધરન લાલકો, શ્રી રાધા ઝુલાવન આઇ લલના.૫

રાગ કાફી. પદ ૧૧ મું.

ઝુલત મોહન રંગ ભરે હો, સખીરી નંદ નૃપતિ કે દ્વાર.
કુંચન ખંભ રચ્યો હે હિંડોરો, વિદ્રુમ ડાંડી ચાર;
તાપર મોર કલાસી શોભિત અતિ, મરૂવનકી બલિહાર. ૧

શીશ ટીપારો બન્યો અતિ અદ્ભુત, અરૂ શોભિત હે સિંગાર;
શામલ વરન કમલ દલ લોચન, મોહીત સબ વ્રજબાલ. ૨
વામભાગ સુકુમારિ રાધિકા, શોભા બઢી અપાર,
કૃષ્ણદાસ ગિરિધર છબિ નિરખત; તન મન ડારત વાર.

પદ ૧૨ મું.

શ્રી યમુના પુલિન હિંડોરો રોપ્યો કન્હાઈ હે; ૧
ઝુલનકો વ્રજબાલ, સબેં મિલ આઈ હે;
લલિતા ચંદ્રાવલી ઓર રાધા જુ ગોરી હેં;
સાજે નવ સત અંગ, પ્રેમ રંગ બોરી હેં. ૨
મુદિત અપને ચાહ, સબે મિલ ગાવહી;
હસિ હસિ મદન ગોપાલસોં, રંગ બઢાવહી. ૩
કેસરી પાગ કસુંભી, ઢરક ઈકઢાર સોં;
વ્રજ વનિતા ન રહી, લખિ અંગ સંભારસોં. ૪
કુચ તની ગઇ ટુટી, હિયે હુલસાની હેં,
મદન મોહન પિયકે, ઉરસોં લપટાની હેં. ૫
પ્રકટ કરત રસ રીત, રસીલી બાલસોં;
શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધર પિય, નેન વિશાલસોં. ૬

રાગ જેજેવંતિ. પદ ૧૩ મું.

આઈ આજ તો હિંડોરે ઝુલે, છેયાં કદંમકી;
ગોપી સબ ઠાડી માનોં, ચિંત્ર કે સદનકી. ૧
પીતાંબર મુકતા માલ, બન્યો હે તિલક ભાલ;
કુંડલ મુકુટ છબી, છુટી અલકનકી. ૨

દેખત રંગીલે નેન, બોલત મધુરે બેન;
મોહેહેં કોટિક મેન, શોભા દેખ વદનકી. ૩
બાજત મુરલી ધુની, મોહે સુર નર મુનિ;
શંકરસેં મહા જ્ઞાની; તારી છુટી તનકી. ૪
હરિ યશ જેહી ગાવે, તેહી તેહી સુખ પાવે;
ભઈ હેં મગન શોભા, દેખી શ્યામ ઘનકી. ૫

રાગ રાયસો. પદ ૧૪ મું.

ઝુલત મોહન રંગ ભરે, ગોપ વધુ ચહું ઓર;
શ્રી યમુના પુલિન સુહાવનો, વૃંદાવન શુભ ઠોર. ૧
શ્રી રાધાજુ કરે કિલકારીયાં, જયોં ગરજત ઘનઘોર;
તા પાછેં સબ સખીયન, મિલજુ કરત હેં સોર. ૨
તેસેઈ રટત પપૈયા, બોલત દાદુર મોર;
નંદદાસ આનંદભરે, નિરખત યુગલ કિશોર. ૩

પદ ૧૫ મું.

લલિત લાલકો શહેરો. ઝગમગ રહ્યોરી ભાય;
દુલહની પ્યારી રાધિકા, દુલ્હે શ્યામ કન્હાઈ. ૧
કુંજ ભવનમેં હિંડોરો, બાંધ્યો હે પરમ સોહાય;
ઝુલવત હેં સબ સહચરી, મિલિ સબ ઝુંડન આય. ૨
બોલત મોરપપૈયા, દાદુર શબ્દ સોહાય;
યહ સુખ શોભા દેખિકેં, દાસ રસિક બલિજાય. ૩

પદ ૧૬ મું.

ઝુલત રાધા મોહન, કાલિંદિકે કુલ;
સઘન લતા સુહાવની, ચહું દિશ ફુલે ફુલ. ૧

સખી ઝુરી ચહું દીશતેં, કમલ નયનકી ઓર;
બોલત વચન અમૃત મય, નંદદાસ ચિત્ત ચોર. ૨

પદ. ૧૭ મું.

વૃંદાવન કુંજન મેં, ઝુલત જુગલ કિશોર;
મધુર મધુર ઝૂલવત, પ્રેમ સહિતવ્રજ ખોર. ૧
કુસુમ લતા સોહાવની, શુક પીક બોલત મોર;
ભંવર ગુંજાર ઉચ્ચારત, દાદુર કરત હેં સોર. ૨
મધુરે જલધર બરખહી, મીલી જુ કરત ઝક ઝોર;
ઝુલાવત આનંદ સોં, સોહાઈ શોભા જોર. ૩
રીઝદેત વૃષભાનની, પ્રિયકે પ્રાણ અકોર;
શોભા દેખત વારત, ગદાધર ચિત્ત ચોર. ૪

રાગ જેજેવંતિ. પદ ૧૮ મું.

ફુલકો હિંડોરો બન્યો; ફુલ રહી જમુના.
ફુલનકે ખંભ દોઉ, ફુલનકી ડાંડી ચાર;
ફુલનકી ચોકી બની હીરા જગમગના. ૧
ચહું દીશ સખી ફુલી, ફુલ્યો બન સઘના;
નંદદાસ પ્રભુ ફુલે, ફુલી રહ્યો અંગના. ૨

રાગ રાયસો. પદ ૧૯ મું.

હીંડોરો ફુલન રચ્યો, નંદ મહરજુ કે ધામ;
જુવતિ જુથ મિલિ ગાવહી, ઝુલત નંદકુમાર, ૧
પાવસ રીતુ સુહાવની, આયો સાવન માસ;
દાદુર મોર ચકોરહી, કોકીલ કૂંજત પાસ. ૨

ફુલન ખંભ દોઉ બને, ફુલન ડાંડી ચાર;
ફુલનકો મરૂવા બન્યો, પટુલી પરમ રસાલ. ૩
ઝુલવન આઇ પ્યારી રાધિકા, સખી સબ લીને સંગ;
એસી છબિ તબ આવહી, ફુલભઈ સબ અંગ. ૪
અરૂ ઝુલવત લલિતા સખી, આનંદ અંગ અપાર;
ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનકો. નિરખ જાત બલિહાર. ૫

રાગ મલ્હાર. પદ. ૨૦ મું.

હિંડોરે માઈ કુસુમન ભાંત બનાઈ;
નવલ કિશોર મનોહર મૂરતિ, ઢિંગ રાધા સુખદાઇ. ૧
છાય રહે જીત તીતતેં બાદર; બિચ દામિની અધિકાઇ;
દાદુર મોર પપૈયા બોલે, ન્હેની ન્હેની બુંદ સુહાઈ. ૨
ઝોટા દેત સકલ વ્રજ સુંદરી, ત્રિવિધ પવન સુખદાઇ;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધરન લાલકી, યહ છબિ બરની ન જાઇ. ૩

રાગ અડાનો. પદ ૨૧ મું.

સાવનકી પૂન્યોં મન ભાવન હરિ આયે ઘર,
ઝુલુંગી પચરંગી ડોરી બાંધ હિંડોરે;
પહરેંગી સુરંગ સારી કંચુકી કસ બાંધેં કારી,
હીરાકે આભુષણ સોહે તન ગોરેં. ૧
ધરિ હોં ઉર કુસુમહાર નિરખોંગી વારંવાર,
નયન નિહાર નંદલાલ કછુક વેષ થોરેં;

રસિક પ્રીતમ સંગ સુખદ પાવસ ઋતુ.
વિલસોંગી ભેટોંગી આનંદભર કંઠ ભુજા જોરેં. ૨

રાગ જંગલો. પદ ૨૨ મું.

પ્યારે સંગ ઝુલન હામાનુ ચાય; વાકે સંગ ઝુલનાવે જરૂર;
ચંદ સરોવર તિર હિંડોરો, રંગ રંગીલી ડોર. ૧
કહા કરેગી સાસ નનદીયાં, ચોંહી સબનકું લાય;
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત, લાગ લાગ ગરે બાંહ. ૨

પવિત્રાનાં પદ. રાગ સારંગ. પદ ૧ લું.

શ્રાવન માસ શુકલ એકાદશી જસોમતી કરત વધાઈ;
અતિ સુગંધ ઉવટનોં ઉવટીકેં, સુંદર શ્યામ ન્હવાઇ. ૧
કરી સીંગાર ઓહોભાંત પરમ રૂચી, મૃગમદ તિલક બનાઇ;
મોર ચંદ્રિકા શીશ બિરાજત, દિશ દાહિની ઢરકાઈ. ૨
પચરંગ પાટ બનાય પવિત્રા, કંચન તાર ગુંથાઈ;
કુમકુમ તિલક દીયો અક્ષત ધરી, નંદલાલ પહરાઇ. ૩
વિવિધ ભોગ લે આગે રાખત, તનકજુ લીયો કન્હાઈ;
આરતિ વારત અતિ પ્રફુલ્લિત મન, શોભા બરની ન જાઈ. ૪
દેત અશીશ સકલ વ્રજ વનિતા, ચિરંજીયો તુમ બલ દોઉ ભાઇ;
શ્રી વિઠ્ઠલ પદરજ પ્રતાપતેં, હરજીવન સુખદાઇ. ૫

પદ ૨ જું.

પવિત્રા પહરત ગિરિધરલાલ.
સુંદર સ્યામ છબીલો ઢોટા, સકલ ઘોષ પ્રતિપાલ. ૧

હઠ મન હરત હમારો મોહન, સંગ નાગરિ બાલ;
ફુલી પ્રીરત મત્ત કરિણિ વત, અતિ આનંદ નંદલાલ ૨
દેખ સ્વરૂપ ઠગીસી ઠાડી, હરખત મંગલ ગાવે;
ગોવિંદ પ્રભુ પર સકલ દેવતા, કુસુમાંજલિ બરખાવે. ૩

પદ ૩ જું.

પવિત્રા પહરત વિઠ્ઠલનાથ;
શ્રી ગિરિધર આદિ બાલક સંગ બેઠે, શોભીતહે સબ સાથ. ૧
અપને જન પવિત્ર કીયે હેં, પવિત્રા દીયે હાથ;
ગોવિંદ પ્રભુ કરૂણામૃત વરખત, ધરત લાલ કર માથ. ૨

રક્ષાબંધનનાં પદ. રાગ સારંગ. પદ ૧ લું.

રાખી બાંધત હે નંદરાની.
રતન જટિતકી સુભગ બની અતી, મોહનકે મન માની. ૧
વિપ્ર બુલાય દેઈ બહુ દક્ષિના, જસોદા મન હરખાની;
કુંભનદાસ ગિરિધરકે ઉપર, સર્વસ્વ વારતિ આની. ૨

પદ ૨ જું.

માત જસોદા રાખી બાંધત બલિ ઓર શ્રીગોપાલકે.
કંચન થારમેં અક્ષત કુમકુમ, તિલક કીયો નંદલાલકેં. ૧
આરતિ કરત દેત ન્યોછાવર, વારત મુક્તા માલકે;
છીતસ્વામિ ગિરિધર મુખ નિરખત, બલિ બલિ નેન વિશાલકે. ૨

પ્રકરણ ૩ જું.

પરમભકત ગોપાલદાસજી કૃત નવાખ્યાન.

આખ્યાન ૧ લું.—રાગ કેદારો.

વંદુ શ્રીવિઠ્ઠલવર સુંદર, નવઘનશ્યામ તમાલ;
જગતિતલ ઉદ્ધાર કરેવા, પ્રગટયા પરમ દયાલ. ૧
શ્રીપુરુષોત્તમ સ્વતંત્ર ક્રીડા, લીલા દ્વિજ તનુધારી;
સાત દિવસ ગિરિવર કર ધાર્યો, વાસવ વૃષ્ટિ નિવારી. ૨
તે પ્રગટયાનું કારણ કહીયે, જો સુરતા મન આણો;
કરો કૃપા હું કરૂં વિનતિ, પોતાનો કરી જાણો. ૩
વ્યાપક રૂપ અદ્વૈતબ્રહ્મ જે, તેજોમય કહેવાય;
આર્ય પંથ અધિકારી મુનીજન. તે માંહે લય થાય. ૪
અક્ષર આદ્ય અખંડ અનુપમ, ઊપમા કહી ન જાય,
અસ્તિ વસ્તુ સઉકો મળી બોલે, નિગમ નેતિ નેતિ ગાય. ૫

નિર્ગુણનો નિર્દેશ અટપટો, રસના શી પેરે કહીયે;
રૂપ વર્ણ વપુ દ્રષ્ટ પદારથ, ત્યાં એકો નવ લહીયે. ૬
તેહ થકી પુરુષોત્તમ અળગા, લીલા અચળ વિહાર;
બ્રહ્મજ્ઞાની ને મુક્તિ મારગી, સ્વપ્ને નહિં વ્યવહાર. ૭
જ્યાં શ્રીવૃંદાવન આદ્ય અચળ શશિ, શરદ રેન બહુ વેશ;
વનદેવી પદ કુમકુમ મુખ સુખ, પરસે રંગ વિશેષ; ૮
જ્યાં સરિતા ચામીકર મણિ ગણ, ઉભય બદ્ધ સોપાન;
કમલ કુમુદ નાના અલિ સુંદર, મધુર કરે ત્યાં ગાન; ૯
કનકલતા માલતી મલ્લિકા, વિવિધ કુસુમ મકરંદ;
શીતલ પવન ઝકોરે લહેરે, પરસે અતિ આનંદ, ૧૦
પદ્મરાગ મરકતમણિ સ્ફટિક, શ્રીગોવર્દ્ધન સોહે;
બ્રહ્મા રૂદ્ર ત્યાં કોણ બાપડા, શ્રીહરિનું મન મોહે. ૧૧
નાના પક્ષીની શબ્દ માધુરી, શોભા તણો નહિં પાર;
વિવિધ પ્રકારે જુજવા કહેતાં, ગ્રંથ થાય વિસ્તાર. ૧૨
શ્યામા શતદલ નયન સુંદરી યુથ તણો નહિં પાર.
અનેક રાસમંડલ રચના રચિ, ખેલે શ્રી નંદકુમાર. ૧૩
એણી પેરે નિત્ય નવલી લીલા, ઘોષ વાદ્યઝંકાર;
અંગ સ્વેદ મકરંદે મોહ્યા, મધુપકરે ગુંજાર. ૧૪
એ પ્રભુને મન ઈચ્છા ઉપની, યશ થાવા વિસ્તાર;
અધિકારી પાખે એ વાણી, નહિં કોને ઉચ્ચાર: ૧૫
ભ્રૂભંગેથી સૃષ્ટિ નીપની, અતિ સુંદર બ્રહ્માંડ;
ચોદલોક નાના વૈચિત્ર્યે, ભુમંડલ નવખંડ. ૧૬

પરપોતાની વ્યક્તિ કરેવા સૃષ્ટિ તે દ્વિધા પ્રકાર;
દેવી આસુરી બે ઉપજાવી, પ્રભુ મન કરી વિચાર. ૧૭
ભક્તિ સુંદરી ને માયા દાસી, બે મૂરત પ્રકટાવી;
તેમાં પહેલી નખશિખ સુભગા, શ્રીહરિને મનભાવી. ૧૮
કૃપા કટાક્ષે હુવા અક્ષરમાં, ઉપન્યા સત્વ અનંત;
ભક્તિ લીન હુવા સાૈભાગી; તે વૈષ્ણવ ગુણવંત. ૧૯
બીજી કટાક્ષે જે જન ઉપન્યા, માયામાં થયા લીન;
કર્મજડ આસુર અન્ય ઉપાસક, ભજન ધર્મથી હીન. ૨૦
એણી પ્રકારે સૃષ્ટિ દ્વિધાગુણ, મિશ્રિત ચાલી જાય;
ભક્તિમારગી જીવ સ્વતંતર, કેવળ ભક્ત ન થાય. ૨૧
શ્રી પુરુષોત્તમે વળી વિચાર્યું, હવે પ્રકાર શો કરીયે;
મારી સેવા અને કથારસ, નિરૂપવા તનુ ધરીયે. ૨૨
ભકત જીવનાં ભાગ્ય વિસ્તર્યાં, ઇચ્છા કરી હરિ સાર;
તેણે હેતે આપો પેં પ્રગટયા શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર. ૨૩
પૂર્ણ બ્રહ્મ શ્રી લક્ષ્મણ સુત, પુરુષોત્તમ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ;
શ્રી ગોકુળમાં પ્રકટ પધાર્યા, સ્વજન કીધા સનાથ. ૨૪

આખ્યાન ૨ જું—રાગ રામકલી.

શ્રી લક્ષ્મણ સુત શ્રી વલ્લભરાયજી;
સ્મરણ કરતાં દુષ્કૃત જાયજી;
કલિજન તરવા નહિં અવર ઉપાયજી,
યજ્ઞ પુરૂષ હરિના શ્રુતિ ગુણ ગાયજી, ૨

ગાય શ્રૃતિ ગુણરૂપ અહર્નિશ ધરી ધ્યાન વિચાર;
આનંદરૂપ અનુપમ સુંદર, પામે નહીં કોઇ પાર. ૧
પ્રાણપતિ પ્રાકટય કારણ, કાંઇક કહું મતિમંદ;
હર સુર વિધાતા નવલહે, સાક્ષાત બ્રહ્માનંદ. ૨
શ્રી વૃંદાવનચંદ મુખરૂચિ, અગ્નિ તે અવતાર;
દ્વિજ તિલક ત્રિભુવન નામ નિરૂપમ, રૂપ અંગીકાર. ૩
દેવલોક દુદુંભી વાગીયાં, આનંદ કરેરે નિઃશંક;
અસુર તિમિર ઉચ્છેદવા, ભૂમિ વલ્લભદેવ મયંક ૪
પૂરણ પુરૂષ પ્રમાણ પંથા વ્યાખ્યાતા વેદાન્ત;
ગ્રંથ સર્વે રસરૂપ કીધા, પોતાને સિદ્ધાન્ત. ૫
રસીક રસના રસિક વાણી, જાણી નર (સર્વ) નવખંડ;
ઉર્ધ્વ પંથે સ્વયશ પ્રસર્યો, વાધીયો બ્રહ્માંડ. ૬
એક બ્રહ્માંડે જેનો યશ ન માયો, તેના હુવા કોટી અનંત;
તોય ત્યાં થકી વાધીયો, જઈ વસ્યો મુખ ધીમંત. ૭
અતૂલ અમલ ઉદ્યોત ઉદયો, ભૂતલ દ્વિજ માર્તંડ;
ભક્તિ મારગ કેસરિ ગજ, માયિક મત શતખંડ. ૮
દિગ્વિજય દશ દિશાએ કીધો, પરિક્રમાને વ્યાજ;
તિર્થ સકળ સનાથ કીધાં, ચરણ રેણુ સમાજ. ૯
પત્રાવલંબે પંડિત જીત્યા. માયિક મત માતંગ:
શ્રીકૃષ્ણ પૂરણ બ્રહ્મ સ્થાપ્યા. જેનાં રૂપ કોટિ અનંગ. ૧૦
સ્વમારગ સ્થિર સ્થાપવા, આપવા ભજનાનંદ;
નામ આપ્યાં જીવને, શુભ મિષ્ટ મુખ મકરંદ. ૧૧

અનેક જીવને કૃપા કરવા, દેશાંતર પરવેશ; (પ્રવેશ)
કોમલ પદ જ્યાં કમલ વિલસે, ધન્ય કહું તે દેશ. ૧૨
અંગ બંગ કલિંગ કૈકટ. માગધ મારૂ સૂર સિંધ;
તે તામસનાં અઘ હર્યાં, પ્રતાપ પદરજ ગંધ. ૧૩
કનક સ્નાન શત મણુ સૂવર્ણું, કરાવ્યું મહીપાળ;
તે મૂકી વેગે ચાલીયા, રાય દૃષ્ટિ ન પાછી વાળ. ૧૪
દક્ષિણ પ્રભુજી પાઉં ધારિયા, પાંડુરંગ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ;
નેત્ર મલતાં વાત કીધી, વચન દીધું હાથ. ૧૫
વચન નિશ્ચે શ્રીનાથે માગ્યું, કીધી શ્રી વલ્લભજીશું વાત;
અમનેતો ઇચ્છા એહુ છે જે, હું નંદન તમે તાત. ૧૬
તે પુરૂષોત્તમ પ્રકટશે, શ્રી વિઠ્ઠલરૂપ નિધાન;
નેત્ર કમલે નાના ભાવે, દેશે ભક્તને સનમાન. ૧૭
ત્યાંથી શ્રી વૃંદાવન પાઉં ધારીયા, જ્યાં મધુપ કરે ઝંકાર.
કુસુમ દ્રુમ નવ મલ્લિકા, મકરંદનો નહિં પાર. ૧૮
તરૂ તમાલ અતિ શોભિતાં, હેમ જુથીકા સંઘોડ;
લલના તે સુભગા લટકતાં, હીંડે તે મોડા મોડ. ૧૯
તાન ધુનિ મુનિ મયુર રૂપે, સાંભળે ધરી ધ્યાન;
નિત્ય લીલા ગાન શ્રવણે, કરે તે મધુપાન. ૨૦
કુંજ સદન સોહામણું, શોભા તણો નહિ પાર;
વિવિધ [૧]રાસ લીલા કરે વ્રજમાં, ખેલે શ્રી નંદકુમાર. ૨૧

૧ રાસમંડળ રચના રચી.

રંગે તે રમતા દીઠડા, બલદેવ શ્રીગોવિંદ;
તે પુત્રભાવે પ્રકટશે, મન ઉપન્યો આનંદ. ૨૨
બલદેવ શ્રી ગોપીનાથ કહીએ, શ્રી વિઠ્ઠલ નંદનંદ;
તે વેદ પંથ વિસ્તારશે, જન આપશે આનંદ. ૨૩
ત્યાંથી કેશીઘાટ પાઉંધારીયા, કહિ કથાતત્ત્વ સમાધિ;
રસપુંજ પુરુષોત્તમ પ્રમાણ્યા, સરસ્વતિ તજી આધિ. ૨૪
ગિરિરાજને આશ્વાસ દીધો ધરી કોમલ ચર્ણ;
હરખે તે સામા આવીઆ, શ્રી ગોવર્દ્ધન ઉદ્ધરણ. ૨૫
હલીમળીને ચાલીયા, ચરણાટ જયાં નિજધામ;
નવરંગ નાગર પ્રકટિયા, મનપુરવા બહુ કામ. ૨૬
તત્ત્વ સંખ્યાયે કહ્યાં, પદ સાર માંહે સાર;
હવે કાંઇ એક સ્તુતિ કરૂં શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર. ૨૭

આખ્યાન ૩ જું—રાગ ધન્યાશ્રી.

આ પોષ મધ્યાન્હે નોમે શ્રી નાથજી,શ્રીઅક્કાજી ઉર ઉપન્યો આનંદ;
આ ચંદ શ્રી વૃન્દાવન તણો પ્રકટીયો એ.
આ સૌભાગ્ય સુંદરી મલી ધવલ ગાયે; સુહાયે રૂડા કંઠના નાદ;
આલ્હાદ ઉપન્યો તે અંગોઅંગ ઘણો એ. ૨
આ સુતિકા સદન સોહામણું; શોભા રૂડી લેહેરડે જાય;
આ [1]વાજીંત્ર વાગે તેણે સમેતણાં એ.
આ સર્વસ્વ દાન તેણે સમે, કરેરે શ્રી વલ્લભજી ઉદાર;
સુકુમારસુત ઉદયો શ્રવણે સુણી એ. ૪

---

૧ આ વાય વાદિત્ર તે સમે તણાંએ.

આ પાતાળે શેષ નાગ રીઝીયા, ઉપર ઈંદ્રાદિક દેવ;
આ તતખેવ સુણી નિશાન વજડાવીયાં એ. ૫
આ બ્રહ્મા મહાદેવ મુનિ હરખીયા, વરખીયા કુસુમ સમૂહ;
આ મોહ ટાળ્યો જગતના જીવનો એ. ૬
આ સિદ્ધ ગાંધર્વ[1] ગુણી અપસરા, ઉલટીયા નૃત્ય ને નાદ;
આલ્હાદ ભર્યાં શ્રી વલ્લભજીયે માનીયાં એ. ૭
આ નિગમ સામ શાખા સહસ્ત્રશું, કરેરે ભલ્લા નિર્ઘોષ;
આ ઘોષપતિ [2]ભગવદી ભેટતાં એ. ૮
આ વેદ વિહિત કૃત્ય સર્વે કીધાં, દીધાં બહુ પેરે ગોદાન;
આ માન સું સ્વજન સંતોષીયા એ. ૯
આ કનક કચોળાં કુમકુમ ભર્યાં, અક્ષત દૂર્વા ભર્યારે સુથાળ:
આ માળ પારિજાતની મહમહે એ. ૧૦
આ તોરણ પર્ણ સહકારનાં, ધરણી ચંદન તણાં નીર;
આ વીર શ્રી ગોપીનાથ શ્રી વિઠ્ઠલ પ્રગટીયા એ. ૧૧
આ દધિ દૂધ ઘૃત મધુ માંડવે, શેરડીયે વહેરે સુગંધ;
આ સુગંધે મોહ્યા અલિકુલ આવીયાએ. ૧૨
આ સુત માગધ સાધુ સર્વે મળ્યા, મળીઆ તે માંહોમાંહે;
ઉત્સાહ ભર્યા કો કોને જાણે નહિ એ. ૧૩
આ શુકદેવ સબળ આનંદિયાં, વંદિયા શ્રીવલ્લભજીના ચરણ;
ગિરિવરણ શ્રીભાગવત મારૂં નીરખશે એ. ૧૪

૧ ગણ. ૨ ભગવંત.

આ સકલ કલા કલીકાળમાં કલ્પદ્રુમ પ્રગટિયો આજ;
આ કાજ મન વાંછિત પુરવા એ. ૧૫
આ તેલંગ તિલક ત્રિભુવન ધણી, મણિ મરકત ઘનવાન;
આ સમાન રૂપ નિરખતાં કો નહિ એ. ૧૬
આ ગણુક ગર્ગાદિક આવિયા, ભાવિયા દીયેરે આશિષ;
આ જગદીશ શ્રી વલ્લભ ઘેર પ્રગટીયા એ. ૧૭
આ ધવલ ધન્યાશ્રી ગાન જે કરે. ઉચ્ચરે શ્રીવિઠ્ઠલજી અવતાર:
સારસ્વત લીલા તે જન લહે એ. ૧૮
આ દાસનો દાસ જાય વારણે, બારણે રહયો રે ઉત્સવ જુએ;
કો એક [1]ભગવદી તે સમે એ. ૧૯

આખયાન ૪ થું—રાગ ભુપકલ્યાણ.

તે પદ વદું શ્રી વલ્લભનંદજી, ત્રિભુવન મંગલ પરમાનંદજી,
સકળ જીવનો ટાળ્યો દ્વંદજી, જગમાં વ્યાપ્યો સુખ મકરંદજી.

ઢાળ—સુખદ વંદુ શ્રીવલ્લભસુતના, પદાંબુજ સુકુમાર;
નિગમ રહસ્ય વિચાર કીધો, સકળ જન નિસ્તાર—તે પદ. ૧
બ્રહ્મકુલ હરિ અવતર્યા તે, ટાળવા ભૂમિ ભાર;
શ્રીનાથ શ્રી વિઠ્ઠલ નામ નિરૂપમ, વૃન્દાવન શૃંગાર—તેપદ. ૨
એક રસના કેમ કહું ગુણ, પ્રકટ વિવિધ વિહાર;
નિત્ય લીલા નિત્ય નૌતન, શ્રુતિ ન પામે પાર—તેપદ. ૩
સકલ શાસ્ત્ર પ્રમાણ બોલે સાર માંહે સાર;
તત્ત્વ માંહે તત્ત્વ ત્રિભુવન, ભક્તનો આધાર— તેપદ. ૪

---

૧ કો એક ભાગ્યવાન તે સમે અથવા કો નહિ ભાગ્યવાન તે સમે.

સર્વ અંગોઅંગ રસ ભર્યા, રસ ભર્યા લોચન ચાર;
ચલણુ વલણે બોધવ્યા, હૃદે ભાવ અનેક પ્રકાર—તેપદ. ૫
મુખ સુગંધે મોહ્યા અલિ સકળ તે, આવી કરે ઝંકાર;
સરસ વચન ઉચ્ચાર માત્રે, સંશયનો પરિહાર—તેપદ, ૬
નામ વ્યાજે પ્રગટ કીધો, મુક્ત શત્રુકાર;
ભુજદંડ પરસે ભય હર્યા, એવા નાથ અમિત ઉદાર—તેપદ. ૭
સ્વ સ્વરૂપ અર્થે પ્રોજીઆ, કૃત હુતા જે સંસાર,
રાજ કાજે જોડીયા જન, ઉચ્ચાવચ નર નાર—તેપદ. ૮
આગળ અંશે પ્રકટિયા જે, ગ્રંથે કહ્યા બહુવાર;
શ્રી યશોદા ઉત્સંગ લાલિત, પુરણુ અતિ સુકુમાર—તેપદ. ૯
અનેક ધર્મ કહ્યા પ્રભુજીએ, નિગમને અનુસાર;
ગિરિરાજધરણુનો તાપ ટાળ્યો, શ્રીલક્ષ્મણ સુત નિરધાર—તેપદ.૧૦
પોતે તે પ્રાગટય પોતાતણો, યશ તણો કર્યોરે ઉચ્ચાર;
પોતે અંગોઅંગ સુખદ શોભા, સદન અંગીકાર—તેપદ. ૧૧
સ્કંધ સંખ્યાએ કહ્યાં પદ, શ્રી ભાગવત રસરાજ;
ભક્તજન પદરજ પ્રતાપે, સકલ સરીયાં કાજ.—તેપદ. ૧૨

આખ્યાન ૫ મું. રાગ સામેરી.

(અનીહાંરે) શ્રી વિઠ્ઠલ સુખકારી, નામે નિષ્પાપ થાય નરનારી;
દુર્ગતિ સકલ નિવારી, પ્રગટયા શ્રી વ્રજપતિ રાસ વિહારી. ૧
માયિક મત જેણે ખંડયો, ભક્તિ મારગ જેણે બહુ પેરે મંડયો.
ઉત્પથ જન સર્વે દંડયો, મુરખ હેતુ કુશબ્દ વિતંડયો. ૨

વદન સુધાકર જોતે, વચન રસિક રસ રાસ ઉદ્યોતે.
નવ જળ ઘનવપુ પોતે, સરસ સુધારસ કીધા પ્રભુ હોતે. ૩
ભક્તિપક્ષ દૃઢ કીધો, વચન સુધારસ જન શ્રુતિ પીધો;
અર્થ સકળ તેને સાધો, તે લીલા માંહે તાણીને લીધો. ૪
ઢાળ—જે લીલામાં અંગીકાર કરીયોરે, તેનો સકલ તાપ નિસ્તારીયોરે;
જેને શ્રી વિઠ્ઠલનાથ વિચારેરે, તેને પ્રગટ પદારથ ચારે. ૫
ઉપરાંત ભજનફળ આપેરે. વ્રજમંડળ સ્થિર કરી સ્થાપેરે;
તેને દેવમુનિ સર્વે ગાયેરે, તેતો સર્વ ઉપરાંત સુહાયેરે. ૬
તેને કાળ કર્મ નવ બાંધેરે, યમ તે શિર ધનુષ્ય ન સાંધેરે;
એવો માર્ગ શ્રીવલ્લભ વરનોરે, જ્યાં નહિ પ્રવેશ વિધિ હરનોરે. ૭
જ્યાંહાં નિત્ય રાસ બહુ પેરેરે, મધ્ય નાયક નિરતત ઘેરેરે;
જ્યાંહાં રત્ન જટિત તટ સરિતારે,ત્યાં નવપલ્લવ ભુમિ હરિતારે ૮
જ્યાંહાં ધાતુ રત્ન ગિરિરાજેરે, વાજીંત્ર વિવિધ પેરે વાજેરે;
જ્યાંહાં યુવતિ યુથ બહુ માંચેરે,શ્રીજી શ્યામલ વર્ણ સુહાયેરે. ૯
એણીપેરે શ્રીગુસાંઇજીને જાણોરે, જાણી અહર્નિશ ગાય વખાણોરે;
જે જીવ જાતિ હોય કોયરે, તેને તત્ક્ષણ સર્વ સુખ હોયરે. ૧૦
સેવકજન દાસ તમારોરે, તેનો રૂપ વિયોગ નિવારોરે. ૧૧

આખ્યાન ૬ ઠું. રાગ પરજ.

સગુણ સનેહી શામળા વ્હાલા, અહર્નિશ દર્શન આપોજી;
પરમ સુખ દેવાને કાજે, વ્રજમંડલ સ્થિર કરી સ્થાપોજી. ૧
શ્રીવલ્લભ કુંવર કોડામણા, તમારૂં નામ નિરંતર લીજેજી;
રૂપ સુધારસ માધુરી તે, લોચન ભરી ભરી પીજેજી ૨

તે પદ ક્યારે દેખીશું, જે ગોધન પૂઠે ધાયજી;
વ્રજસુંદરી સુખ પામીને તે, વારંવાર અઘાયજી. ૩
દીવસે સર્વ શ્યામા મળી, રસરૂપ તવ જશ ગાયેજી,
ગોપ મંડળી મધ્ય દેખીને, વારંવાર સુખ થાયજી. ૪
વાસર નિર્વાહ એમ કરે, સખી સાયંકાળે પેખેજી;
અલકમુખ ખુરરજ લાગી તે, કમલ ભ્રમર વિશેખેજી. ૫
ગોપબાલક મંડલી મધ્ય, રંગ અનેક ઉપજાવેજી,
મત્ત ગજગાત મલપતા તે, શ્રીગોકુળમાં આવેજી. ૬
લોચન ભૃંગ પીયે ઘણું તે, પ્રગટ મુખ મકરંદજી;
કમળપત્ર શી આંખડીતે, જોઇ જોઇ ટાળ્યો દ્વંદજી. ૭
જોતાં તૃપ્તિ ન ઉપજે પ્રભુ અધર સુધારસ પાયેજી;
ભુજલતા ભીડી ભામિનીના, દિવસ તાપ બુઝાવેજી. ૮
પૂરણ સુખ દઇ ગોષ્ટમાં પ્રભુ, આઘેરા પાંઉંધારેજી;
યશોમતી લે ભામણાં સુતને, નીરાંજન ઉતારેજી. ૯
વસ્ત્રાંચલ મુખ રજ પોંછીને, સકલ રૂપ નિહાળેજી;
ઉભી થાય રોમાવલી કર, કોમળ અંગ સંભાળેજી. ૧૦
કરી પેરે પેરે વારણાં સુતને, સદન માંહે પધરાવેજી;
સુંદરી ગૃહ કારજ મિષેવલી, નિરખવાને આવેજી. ૧૧
ઉષ્ણોદક સોંધો ભેળીને, અંગ અંધોળ કરાવેજી;
અંગવસ્ત્ર કરી સ્વચ્છ વપુને, પછે તેલ લગાવેજી. ૧૨
વિવિધ વસન સુગંધ ને ભૂષણ, ફુલ અંબોડે ફાવેજી;
ઠણુઠણુતો વ્હાલો લાડકડો તે, ભોજન શાળાએ આવેજી. ૧૩

શ્રીરાધા અધર સુધા વિના પિયુને,બીજું તે કાંઈ નવ ભાવેજી;
પ્રાતઃ પધારે ને નિશાયે આવે, વાહાલો પ્રીત નવી ઉપજાવેજી. ૧૪
માતાનું મન રંજવા પ્રભુ, આરોગ્યા બહુ સ્વાદેજી;
સુગંધ બીડી કર ધરીને, ઉઠયા નૂપુરને નાદેજી. ૧૫
સકળ વ્રજમાં પોઢીયા કરે, વિવિધ રસ સુખ દાનજી;
એ લીલા મ્હારે મન વસો જે, ભક્ત માગે માનજી. ૧૬
શ્રી વિઠ્ઠલ દ્વિજરૂપ તમારી, લીલા એણીપેરે ઝાઝીજી;
ઓળંગ્યે કેમ ચાલશે જે, પ્રીત અમશું બાઝીજી. ૧૭

આખ્યાન ૭ મું. રાગ સામેરી.

આપસેવા કરી શીખવે શ્રીહરિ, ભક્તિ પક્ષ વૈભવ સુદૃઢ કીધો;
આપની લીલા તે વદન પોતે કહી, ઉચ્ચાર આનંદ અધિક દીધો. ૧
વેદદધિ મધ્ય નવનીત જે ભજન રસ,મથિત માધુરી જીવે શ્રવણેપીધો;
તક્રસમ કર્મપથ સ્નેહ રસહીન જે, શ્વેત જાણી વિમુખ તાણી લીધો.
એ ચરણ શરણ વિના લોક દશચારમાં,કહોને કેનો કાંઇ અર્થ સીધો
શું કહું ચતુર થઈ થઈ અને વિસ્તરે, ભજે નહિં પશુ જેમ વિષય કીધો ૩
બોલ વલ્લભ સુવન વિમલ વાણી જેની, ગતિ બ્રહ્માદિ દેવે ન જાણી
નંદનંદન રૂપે રાસલીલા કરી, પોતે ન ઉચ્ચારી છાની રાખી;
દિવસ એકાદની ઉત્તરાકુંવરપ્રતિ; વ્યાસનંદન વિમલ વદનં ભાખી.
બ્રહ્માદિ મહામુનિ અતિ જ્ઞાનપારંગત, તે મધુસિંધુની કહીયે માખી
ન કોય હુવો ન હોય એ રૂપ સમ, તેના સકળ નિજ નિગમ સાખી.
એ પ્રભુ રસ પુંજ ભૂમિ પર રૂચિ કરી, ભાગ્યહીન જીવ જેણે
કણિકા ન ચાખી;

તેને દેવ ઉપર રહ્યા ધિક્કાર બોલે, મંદમતિ કહી અને નિંદા દાખી.
વિબુધ વાંછે વાસ વસુમતિ ઉપરે, શ્રીવલ્લભ કુંવરની ટેહેલ કરવા;
ઘોષથી વેગે પાઉં ધારિયા ગિરિભણી, શ્રી ગિરિરાજધરણુનો
તાપ હરવા. ૮
કુલફેંટે ભર્યા વસન વાઘા તણાં, વિવિધ ભૂષણ તે અંગ ધરવા;
તુરંગ ચાલે વાયુ વેગે ઉતાવળો, જાણે નૌકા ચાલી સિંધુ તરવા. ૯
દીવસ એકાર્ધનો વિરહ તે યુગ સમો, નિરાંજન મિષે રૂપ હૃદય ધરવા;
જીવને એ કૃત્ય નિત્ય પ્રતિ ક્ષણુ ક્ષણુ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ એવા ઉચરવા. ૧૦
રૂપ બેઉ એક તે ભિન્ન થઈ વિસ્તરે, વિવિધ લીલા કરે ભજન સાર;
વિવિધ વચનાવલી નયન સેને મીલી, સંજ્ઞા સૂચવે નિશિ વિહાર;
વિવિધ મુક્તાવલી પાટ સુત્રે કરી, ગલસરી શોભિતા કરે શૃંગાર;
વિવિલ કુસુમાવલી ગ્રથિત હાથેકરી, એક એકને કંઠે આરોપે હાર.
વિવિધ મેવા ભોગ મધુર મિષ્ટાન્ન રસ,રસમસ્યા અપ તે બહુ પ્રકાર;
વિવિધ બીડાં સુગંધી કર્પુર એલચી. લવિંગ પુંગી અને ખેર સાર.
વ્યંજન શિતલ વાયુ મુકર કરકમલ ધરી,દેખાડતાં મોહે સકલ સંસાર;
અહર્નિશ ધ્યાન શ્રી વિઠ્ઠલાધીશનું, સકલ કલિમલ દુરિત કોટીક્ષાર
એ પ્રભુ ભુવિ પ્રકટ વિપ્રવર તનુધરી,દીઠડે ત્રિભુવનતણાં ચિત્ત ચાલે;
હાવભાવાદિક કોટી કોટી કરે, મદન જ્વર વ્યથા તે વેગે ટાળે. ૧૫
જાળરંધ્રે સખી જાણે ચિત્રે લખી, વાંછિતા નાથની છબી નિહાળે;
કમલ ખંજન મીન મધુપ જ્યાં ત્યાં થકાં, વક્રલોચન પ્રાંત પાછાં વાળે. ૧૬
દાસનો દાસ ભણે સકળ સજ્જન સુણે,શ્રીવિઠ્ઠલ આપનું બિરદ પાળે.૧૭

આખ્યાન ૮ મું. રાગ ધન્યાશ્રી.

લલિત મનોહર, શ્રી વલ્લભ સુવન સુજાણ;
નખશિખ સુંદર, વ્રજ જન જીવન પ્રાણ. ૧
વદન કાંતિ, જાણે ઉદયા કોટિક ભાણ;
દ્વિજકુલ મંડન, પ્રગટયા પુરૂષ પ્રમાણ. ૨
નામ નિરુપમ, ઉચરે સકળ કલ્યાણ;
તેના સાખી, ચારે વેદ પુરાણ. ૩
અસુરહણેવા, બ્રહ્મવાદ [1]કરપાણ;
ભક્તિ કરે સહુ, વાજંતેરે નિશાણ. ૪
વૈષ્ણવ જનને, આપે પદ નિરવાણ;
મારગ મુકતો, કોઇ ન માગે દાણ. ૫
ચરણ ચાખડી, વંદે રાણોરાણ;
સરસ કીધા, જે હુતા પ્રેત પાષાણ. ૬
હતિત પતિતનું, જુઓ તમે પ્રગટ એધાણ;
શેષ સહસ્ત્ર મુખ, ઉચરે જેનાં વખાણ. ૭
ચોદ લોકમાં, વરતે જેની આણ;
ત્રાસ તિમિરનું, જાણે સકલ વિહાણ, ૮
અધર્મ સકલનું, પેરે પેરે કીધું વિત્રાણ;
ધર્મ સકલનું, પ્રભુજીએ કીધું ત્રાણ. ૯
સન્મુખ કીધા, જે હુતા ભ્રષ્ટ અજાણ;
નિર્ભય કીધા, શિરપર ધરી નિજપાણ. ૧૦

---

૧ તલવાર અથવા "કરીવખાણું" એવો પણ પાઠ છે.

નિગમ તત્વરસ યશ ભયો, અમૃત સંધાન;
રૂપ સુંદરતા શું કહું નહિં કો એ સમાન. ૧૧
કૃપા કરી હરિ, રાખી બહુ વિધિ કાન;
સેવક જનને, રાખી હ્યો એહલાણ. ૧૨
ઢાળ—એવા તે ગુણ નિધી નાથ ગાતાં, બ્રહ્મહત્યાદિક અઘ ટળે;
લીલા તે લહરી સિંધુ ઝીલે, રાસ રસિકને જઇ મળે. ૧૩
નિ:સાધન જન હિત કરેવા, શ્રીનાથ વિઠ્ઠલ આવિયા,
વ્રજમાં તે હીંડે મલપતા તે, વ્રજ સખી મન ભાવીયા. ૧૪
કમળ નેણે અમૃત વેણે, વાક્ય માધુરી રેડતા;
[1]વેદાધ્યયન મિષે ભુજ ચલણે કરી, શોભે સૌને તેડતા. ૧૬
રંગેતે રમતા રસભર્યા, પ્રભુ ઘોષમાં લીલા કરે;
અધિક અધિક પ્રતાપ પૂરણ, યશ દશોદિશ વિસ્તરે. ૧૬
ભાંતિ ભાંતિ લીલા કરે પ્રભુ, સાત સ્વરૂપ સોહામણા;
એક એકથી અધિક શોભા વ્રજ સખી લે ભામણા. ૧૭
પેરે પેરે પરિવાર સોહે, દેવ મોહે નિરખતાં.
[2]ઉત્સાહ આનંદ ઉલટીયો તે, કુસુમ વરખે હરખતાં ૧૮
પ્રતિ સદન શોભા અતિ ઘણી, ભણી વેદ વદને ન જાય,
મરકંદ માતા ભ્રમરગુંજે, પક્ષી નાદ સોહાય. ૧૯
અંત:પુર લીલાકરે સખી, સકલ જન સંતોષતા;
જાણે મત્ત માતંગ છુટયો, નૂપુરને નિરઘોષતાં. ૨૦

૧ વેદધ્વનિ મિષે હસ્તચલણી. ૨ ઉત્સાહ આનંદ અધિક વાધ્યો.

હારકંકણુ કર્ણ ભુષણુ, નાદ નાના હિંડતાં.
ગાન ગાયે સ્વર સુહાએ, શ્રીનવનીતપ્રિયાજીને પોઢતાં. ૨૧
સંધ્યા સમે શૃંગાર નૌતન, ફુલ ગુંથે સૌ મલી;
સદન શોભા નિરખતાં તે, લક્ષ્મી મન પામ્યાં રળી. ૨૨
વાસ વાંછે વ્રજ વસેવા એણીપેરે સુખ પામવા;
શ્રી પુરુષોત્તમ ઉત્તમ વરને; સમે જોઈ શિર નામવા. ૨૩
લીલાને અનુસાર કલરવ, કુજતા દ્વિજ શોભતા,
સ્વ સ્વભાવ ત્યાગી ધ્યાન રાગી, કોઈક ભાવે લોભતા ૨૪
સહચરી રત્ન સુકંઠ નાદે, ગાન સુયશ પ્રકાર;
રસિક જન મન સહચરી, મલિ કરેતે ઉચ્ચાર. ૨૫
એણીપેરે લીલા કરે, શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર;
ભક્તજનના કોડ પૂરો; આપો ચરણ વિહાર. ૨૬

આખ્યાન ૯ મું-રાગ બિભાસ.

નિત્ય પ્રિત ક્ષણુ ક્ષણુ સમરીયે, શ્રી વલ્લભનો પરિવારરે રસ
શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રગટિયા, જગત કરેવા ઉદ્ધારરે રસના. ૧
કલિમાં કારણુ એક એ; બીજું સર્વે ભૂમિનો ભારરે રસના;
એ વિના બીજું સરવે બાદલું, ચૌદલોક શણુગારરે રસના. ૨
શ્રી ગોપીનાથજી સોહામણા, મણિ મરકત ઘનવાનરે રસના;
સુખદાતા લઘુ ભ્રાતના, પૂરણ પુરૂષ પ્રમાણુરે રસના. ૩
કમળલોચન કરૂણા ભર્યાં શ્રી વિઠ્ઠલ સુખ રાસરે રસના;
દીઠડે તાપ ત્રિવિધિ ટળે, સ્મરણ માત્ર અઘનાશરે રસના. ૪

શ્રીગિરિધર નર ભૂષણુ, ભ્રાત સકળ ધુરિંધારરે રસના.
વક્તા વેદ શાસ્ત્રતણા, શ્રીભામિનીજી ભરતારરે રસના. ૫
શ્રીગોવિંદજી આનંદમય, ધર્મ સકલનું ધામરે રસના.
શ્રીરાણીજી રંજન રૂડલા, ભક્ત સકળ વિશ્રામરે રસના. ૬
શ્રીબાલકૃષ્ણજી બાલુડા, સુંદર ભીનલે વાનરે રસના;
કમલ લોચન કમલાપતી, છબી નહિં કો એહ સમાનરે રસના. ૭
શ્રીગોકુલપતિ અતિ ગુણનિધિ, તાત તણો પ્રતિબિંબરે રસના;
શ્રીપાર્વતીપતી પ્રેમશું, શોભા સકલ કુટુંબરે રસના; ૮
શ્રીરઘુપતિ અતિ ગજગતી, રતિપતિ કરૂં બલિહારરે રસના;
શ્રીજાનકી જીવન એ સદા, મધ્યમણિરત્નમય હારરે રસના; ૯
શ્રીયદુપતી જીવન જગતના, સદા મન પ્રસન્ન ઉલ્લાસરે રસના;
નાહ તે મહારાણીજી તણા, સુખમાધુરી વિલાસરે રસના. ૧૦
શ્રીઘનશ્યામજી સિંચે સુધા, જીવન સકલ બ્રહ્માંડરે રસના;
નાહ તે કૃષ્ણાવતી તણા, લીલા નિત્ય અખંડરે રસના ૧૧
લક્ષ્મી સત્યભામા બેહુ, અગ્રજની અનુહારરે રસના.
શ્રીનવનીત પ્રિયાજીને રીઝવ્યા, સેવ્યા વિવિધ પ્રકારરે રસના. ૧૨
શોભા યમુના કમલા દેવકા, જેને સાત બાંધવ સૌભાગ્યરે રસના,
એમનાચરણ સ્મરણ કરી, શ્રવિઠ્ઠલ પદ રજરતિ માગ્યરે રસના.
પુત્ર પૌત્રાદિ સુખ હું શું કહું જો તું મુખ માંહિ એકરે રસના,
શ્રીવિઠ્ઠલ કલ્પ દ્રુમ ફળ્યો, તેની શાખા પ્રસરી અનેકરે રસના. ૧૪

ઇતિ શ્રીવલ્લભાખ્યાન સમાપ્ત.

अथ श्रीमद्गोस्वामी श्रीद्वारकेशजी कृत.

मूल पुरुष प्रारंभ.

રાગ બિલાવલ.

મૂલ પુરૂષ નારાયણુ યજ્ઞ, શ્રૃતિ અવતાર ભયે સરવજ્ઞ;
શાખા તૈત્તરીય ગોત્ર ભારદ્વાજ, તૈલંગકુલ ઉદિત દ્વિજરાજ.
(છંદ) દ્વિજરાજ તેં હરિ આય પ્રકટે, સોમયજ્ઞ કીયો જબેં,
કુંડતેં હરિ કહી બાની, જન્મકુલ તુમ્હારે અબેં,
ચકિત તતક્ષણુ ભયે સબજન, એસી અબલોં ભઇકબેં,
સુનતહી મન હરખ કીનો, ધન્ય ધન્ય કહ્યો સબેં. ૧
તિનકે પુત્ર ભયે ગંગાધર, તિનકે ગણુપતિ સુત વલ્લભવર,
શ્રીલક્ષ્મણુ ભટ્ટ અનુભવટેવ, શુદ્ધ સત્વ જયોં શ્રી વસુદેવ.
(છંદ) સત્વગુણુ વિદ્યા પયોનિધિ, વિશદ કીર્તિ પકટઈ;
ગામ કાંકરવારમેં રહી, જાતિ સબ હરખિત ભઈ.
પર્વ પર સકુટુંબ લેકેં, ચલે પ્રાગકું સાથ લેં;
સ્નાન દાન દીવાય દ્વિજકું, ચલે કાશી પાતલે. ૨
કછુક દીન રહીકે ચલે સબ દક્ષણુ, આનંદીત તનુ સકુન સુલક્ષન;
ચંપારણ્ય મહીં જબ આયે. એલમાગારૂ ગર્ભ શ્રવિત જતાયે.
(છંદ) શ્રાવજાનિ ચલે તહાં તેં, નગર ચોડા મેં બસે;
જગતમેં આનંદ ફેલ્યો, દશ દિશા માનો હસેં.
ચેન હે સુનિ ચલે કાશી, ફેર વહિ બન આવહિ;
અગ્નિ ચોંધા મધ્ય બાલક, દેખી સનમુખ ધાવહિ. ૩

મારગ દિયો જાની જીય માતા, લિયે ઉચ્છંગ મોહે દિયોહે બિધાતા
તાત સુનત દૌરી કંઠ લગાયે, તિહિ છિન મંગલ હોત બધાયે.
(છંદ) મંગલ બધાયો હોત તિહુંપુર, દેવ દુદુંભી બાજહી,
જોતસીકો લગ્ન પૂછત, પ્રથમ સમયો સાધહી.
ધન્ય સંવત્ પંદ્રહા, પેંતીસ માધવ માસહેં;
કૃષ્ણ એકાદશી શ્રીવલ્લભ, પ્રકટ વદન વિલાસહેં. ૪
શ્રીવલ્લભકું લે આયે કાશી, સુંદર રૂપ નયન સુખરાશી;
સાત વરસ ઉપવિત ધરાયે, તબતં વિદ્યા પઢન પઠાયે.
(છંદ) પઢે ચારોં વેદ અરૂ, ખટશાસ્ત્ર મહિના ચારમેં,
તાતકું અચરજ ભયો, યહ કોન રૂપ વિચારમેં.
નીંદ આઈ કહ્યો પ્રભુ, સંદેહ કયોં તુમ કરતહો.
પ્રથમ બાની ભઈહે સો પ્રકટ જાનો અબ ભયો. ૫
જાગપરી કહ્યો પત્નિ આગેં, યે હેં પૂરણ બ્રહ્મ અનુરાગે;
શ્રીમુખ બચન કહે શ્રી વલ્લભ, માયા મત ખંડન ભયે સુલ્લભ.
(છંદ) સુલભતેં દક્ષિણ પધારે, ગ્યારે વરસકો વપુ ધરેં
દેખ મામા હરખકેં, આદર કીયો આવો ઘરેં.
[1]વિદ્યાનગર કૃષ્ણ દેવરાજા, બહુત મતહી જહાં મીલે;
જીતકેં કાનકાભિષેકસું, પઢે આવત ઈહાં પહિલે. ૬
રામાનુંજ અરૂ મધ્વાચાર્ય, વિષ્ણુસ્વામી [2]નિમાદિત્ય હરિભજ;
શંકરમેં અનુસરત ઔરમત, યુક્તિ બળતેં આજ સબળ અતિ.

૧ હાલનું વિજયનગર (જુઓ અમારૂં "વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો. ૨ નિમાવત.

(છંદ) સબળ સુન આપુહી પધારે, દ્વારપેં પહુંચે જબેં;
ભૃત્ય દૌરિ પ્રતાપ બરન્યો, રાય આવોઇહાં અબે.
રાય આય પ્રણામ કિનો, સભામેં જુ પધારિયે
સુનહો બિનતી કૃપાસાગર, દુષ્ટ મતહિ વિડારીએ. ૭
ગજ ગતિ ચાલ ચલે શ્રી વલ્લભ ઈનકી કૃપા ભયે સબ સુલભ;
રાવકે ઉદય કિરણ જ્યોં બાઢી, તૈસી સભા પાંત ઉઠી ઠાડી.
(છંદ) ઠાડે સબ સ્તુતિ કરે જબ, કિયો માયામત ખંડન;
શબ્દ જે જે હોત સબ મુખ, ભક્તિ પંથ ભુવ મંડન.
સ્તુતિ કરેં દ્વિજ હાથ જોરેં, રાય મસ્તક નાવહીં,
પરમ મંગલ હોતહેં, કનકાભિષેક કરાવહીં, ૮
પાછે જલસેં ન્હાય બિરાજે વિનતિ કરી રાયેં મન સાજે;
દ્રવ્ય સબે અંગીકૃત કરિયે, પ્રભુ બોલે યહ નાંહી ગ્રહિયે.
(છંદ) ગ્રહિયે નાહિન સ્નાન જલવત્ બાંટ સબકો દીજીયે;
બાંટ દીનો કરી બિનતી, મોહિ શરણ જુ લીજીએ,
કૃપા કરકે શરણ લીનો, થાર ભરી મહોરે ધર્યો,
૧સપ્ત લેકેં કહ્યો દૈવી, દ્રવ્ય અંગીકૃત કર્યો. ૯
તહાંતે પંઢરપુરજુ સિધારે, શ્રી વિઠ્ઠલનાથ મિલનકોં પધારે;
ભીમરથીકે પાર મિલે જબ, દોઉ તનમેં આનંદ બઢયો તબ.
(છંદ) બઢયો આનંદ કરી બીનતી, આપકોં યહ શ્રમ ભયો;
કહિ શ્રી વિઠ્ઠલનાથજીનેં મિત્રતા પથ પ્રગટિયો.

૧ આ સાત મહોરનાં નેપુર કરાવ્યાં છે જે હાલ સૂધી પણ શ્રીનાથજી અંગીકાર કરે છે.

ફેર શ્રી ગોકુલ પધારે, નિરખ યમુના હરખહીં;
સંગ દમલાદિક હતે, તિનપેં કૃપારસ બરખહીં, ૧૦
એક સમે ચિંતા ચિત્ત આઇ, દૈવી કિહિંબિધ જાના જાઇ;
આસુરીસોં સબ મિલિત સદાઈ, ભિન્ન હોય સો કોંન ઉપાઈ.
(છંદ) ભિન્નકો જબ ચિત્ત ધર્યો, તબ પ્રભુ પધારે તિહિં સમેં,
મધુર રૂપ અનંગ મોહિત, કહત સુધ કીને હમેં.
કરો અબતેં બ્રહ્મકો સંબંધ દૈવી સૃષ્ટિસોં;
પાંચ દોષ ન રહે તાકે, નિવેદન કરો વૃષ્ટિસોં. ૧૧
વચન સુની હરખે શ્રીવલ્લભ, યહ આજ્ઞા તે પરમ અતિ સુલભ;
કંઠ પવિત્રા લે પહેરાયે, મિસરી ભોગ ધરી મન ભાયે.
(છંદ) ભયો ભાયો ચિત્તકો તબ, પુષ્ટિ પથકું અનુસરે;
શરણુ જે આવત નિરંતર, કાલ ભયતેં ના ડરે.
પ્રકટ સબ લીલા દિખાવત, નંદ નંદન જે કરી;
અવનિપર પદ પદ્મ રાખી, પરિક્રમા મિષ ઉર ધરી. ૧૨
ફેર પંઢરપુર જબ આયે, શ્રી વિઠ્ઠલનાથ કહી મન ભાયે;
કરિ વિવાહ બહુ રૂપ દિખાવો, મેરો નામ સુવનકો ધરાવો.
(છંદ) ધરો ચિત્તમેં બાત યહ, કાશી વિવાહ જુ હોયગો;
મેં કહ્યો દ્વિજ આય બીનતી, કરે ચરણુ સમોયગો.
આય વહાંતે વિવાહ કીનો, અધિક મંગલ તબ ભયો;
નામ ધર્યો શ્રી મહાલક્ષ્મી, દેખી જોરિ દુઃખ ગયો. ૧૩
પરિક્રમા ત્રીજી ચિત્ત આઈ, નિકસ ચલે શ્રી વલ્લભરાઈ;
ઝાડખંડમેં પ્રભુને જતાઈ, અબકેં મોહિ મિલો મનભાઇ,

(છંદ) મિલેંગે હરિદાસપેં, જહાં તીન દમન કહાવહી;
ઈંદ્ર નાગ જુ દેવ દમન, સો મેરો નામ જતાવહીં.
ફેરકે જબ વ્રજ પધારે, પાંચ સેવક સંગહે;
સદુ હેં આન્યોરમેં, તહાં દ્વારપેં ઠાડે રહે. ૧૪
સદૂ કહે સ્વામિ કછુ એહેં, મેઘન કહિ સેવકકો લેહેં;
ઈતને પ્રભુ ગિરિ ઉપર બોલે, લાઈ નરો દૂધ અનબોલે.
(છંદ) બોલી નરો યહ પાહુને આયે, તીનહીંકો બેઠારિયેં;
પ્રભુ કહત મોહે બેર લાગત, ભલી ચિન્તા બિચારીયે.
લે ગઇ પય ધ્યાય આઈ, દેખ શ્રીવલ્લભ કહ્યો;
બચ્યો હેં કછુ હમેં દીજે, બોલ પેહેલો હી ગહ્યો. ૧૫
દેખ નરો બોલી હોં વારી, નામ દીજીયે ગર્વ પ્રહારી;
નામ દીનો પૂછી વે કહાં હે, કહિ પર્વતપર જાઓ તહાંહે.
(છંદ) તહાં દેખે પ્રાણપતિ તબ, હુલસિ દોઉ તન ફુલહી,
વહી સમેં સુખ કહિ ન આવે, પંગુ ગતિ મતિ ભુલહી.
હસિ કહ્યો સકુટુંબ આવો, નિકટરહી સેવા કરો;
માની વચન પ્રમાણુ કીનો, સાસુરે દિશ પગ ધર્યો. ૧૬
કછુક દિન રહી સંગલે આયે, બસે અડેલમેં નિજ હરખાયે;
સંવતપંદ્રહા સડસઠ આયો આસો વદી દ્વાદશી શુભ ગાયો.
(છંદ) ગાયો શ્રી ગોપીનાથજી, જબ જન્મ લીનો આયકેં,
જાનિ બલકો રૂપ હરખિત, દેતદાન બઢાયકે.
ફેરકેં ચરણાટ આયે; કછુક દિન રહેં જાનકે;
ધન્ય સંવત પંદ્રહા ધન બહોતરા શુભ માન કેં. ૧૭

પૌષ કૃષ્ણ નૌમી જબ આઈ, ઘર ઘર મંગલ હોત બધાઈ;
શ્રી વિઠલનાથ જન્મ ભયો સુનિકે, કહત ફિરત આનંદ ગુણ ગનિકે
(છંદ) આનંદ બાઢયો ચહું દિશા, છબિદેખ શ્રીવલ્લભ હસે;
બેઉ કછુ મુસકાય ચિતયે, દોઉ હસન મેરે મન વસે.
તિલક મૃગમદ છિપ્યો હરખિત, કહાંલોં ગુણ ગાઇએ;
કૃપાતેં ઉછલિત નિજરસ, છિપત નાંહી છિપાઇએ. ૧૮
શ્રી ગોકુલમેં વાસ સુહાયો, શ્રી રૂકિમણી પદ્માવતી પતિ ગાયો;
શ્રીગિરિવરધર જિનહીં છબીલો. શ્રીનવનીતપ્રિય અરવીલો,
(છંદ) પ્રિય શ્રી મથુરેશ શ્રી વિઠુલેશ શ્રી દ્વારિકેશજુ;
શ્રી ગોવર્દ્ધનધર શ્રી ગોકુલચંદ્રમા શ્રી મધુરેશજૂ.
શ્રીમદનમોહન અષ્ટ ઇહિ વિધિ, રમન શ્રી વિઠુલનાથકે;
તાતકો ચિત્ત જાની સેવા, વિસ્તરી સબ સાથકે. ૧૯
પંદ્રહસેં સત્તાણું કાર્તિક, વિમળ દ્વાદશી મંગળ નિત ઢિંગ;
પ્રથમ પુત્ર પ્રગટે શ્રી ગિરિધર, ષટગુણ ધર્મી ધર્મ ધુરંધર.
(છંદ) ધુરંધર ઐશ્વર્ય ગાવિંદ પંચદશ નન્યાનવે;
ઉર્જ શામલ અષ્ટમિ શુભ, ગુરૂ સુદીન પ્રગટે જબેં,
ઋતુ વિચત શૃંગાર આશ્વિન, અસિત તેરસ ભ્રાજહી;
શ્રી બાલકૃષ્ણજી મહા પરાક્રમી વે સુખ સોલે રાજહી. ૨૦
કવિસહ સુદિ સાતેં શ્રી ગોકુલપતી, યશ સ્વરૂપ માળા
સ્થાપિત રતી;
સોરહસેં અઠ્ઠારહ કાર્તિક સિત, અર્ક બુધ રઘુનાથ શ્રીસહિત.
(છંદ) હેતુ નિજ અભિધાન પ્રકટે, તાત આજ્ઞા માન કે;

તિથી કલા બુધ મધુ છઠ, વિમલ જ્ઞાન બખાનકે.
શ્રી યદુનાથ પ્રકટે રહ્યો વિરહ શ્રી ઘનશ્યામ સ્વરૂપકે,
સહ કૃષ્ણ તેરસ રવિજ રિક્ષ, સત કળા શ્રીવિઠ્ઠલ ભુપકે. ૨૧
ભામિની, રાની, કમલા, બખાની, પારવતી, જાનકી, મહારાની;
કૃષ્ણાવતિ મિલિ સાતો કહાયે યહ અલૌકિક રૂપ મહા યે.
મહા અલૌકિક અગ્નિકુલ સબ અલૌકિક અષ્ટ છાપહે;
અલૌકિક સબ ભક્તજન જો, શરણ લીને આપહેં.
યથામતિ કછુ બરનિઆઈ, જાનિયો યહ દાસ હેં;
શ્રી દ્વારકેશ નિરોધ માગે, યહી ફલકી આસ હેં.

इति श्रीमूल पुरुष संपूर्ण.

શ્રી વલ્લભાખ્યાન તથા મૂલપુરૂષ નિત્યનિયમના પાઠમાં બોલાય છે. તેવા બીજા પણ કેટલાક નિત્ય નિયમના પાઠો વાંચવા હોય તેમણે અમારૂં વૈષ્ણવોપયોગી નિત્ય નિયમના મુખ્ય પાઠ તથા ધોળ એ નામનું પુસ્તક જોવું.

પ્રકરણ ૪ થું.

અથ શ્રીયમુનાજીના ૪૦ પદ.

પદ ૧ લું. રાગ રામકલી.

પિયસંગ રંગભરિ કરી કલોલેં, પિય૦
સબનકો સુખદેન, પીયસંગ કરત સેન;
ચિત્તમેં તબ પરત ચેન, જબહી બોલેં. પિય૦ ૧
અતિહી વિખ્યાત, સબ બાત ઇનકે હાથ;
નામ લેત કૃપા કરે અતોલેં,
હરસકરિ પરસકરિ ધ્યાન હિયમેં ધરે,
સદા વ્રજનાથ ઈનસંગ ડોલે. પિય૦ ૨
અતિહિ સુખકરન, દુઃખ સબનકે હરન;
એહી લીનો પરન દે અકોલેં;

એસી જમુને જાન તુમ કરો ગુન ગાન,
રસિક પ્રિતમ પાએ નગ અમોલે. પિય૦ ૩

પદ ૨ જું.

શ્યામ સુખધામ જહાં નામ ઇનકે, શ્યા૦
નિશદિના પ્રાણપતિ આયે હિયેમેં બસે;
જોઇ ગાવે સુજશ ભાગ્ય તિનકેં. શ્યામ. ૧
ચેહિ જગમેં સાર; કહત વારંવાર,
સબનકે આધાર, ધન નિર્ધનનકે;
લેત યમુને નામ દેત અભય પદ દાન,
રસિકપ્રિતમ પ્રિયા બસ જુ ઇનકે. શ્યામ. ૨

પદ ૩ જું.

કહેત શ્રુતિસાર નિર્ધાર કરિકે, કહેત.
ઇન બિના કોન એસી કરે હે સખી;
હરત દુઃખદ્વંદ, સુખકંદ બરખે. કહેત. ૧
બ્રહ્મસંબંધ જબ હોત યા જીવકોં,
તબહિં ઈનકી ભુજા વામ ફરકે;
દોરિકરિ સોરકરિ જાય પિયસોં કહે,
અતિહિ આનંદ મનમેંજુ હરખેં. કહેત. ૨
નામ નિર્મોલ નગ લે કોઉ ના શકે,
ભક્ત રાખત હિયે હાર કરકે;
રસકપ્રિતમ જુકી, હોત જાપર કૃપા,
સોઈ શ્રીયમુનાજીકો રૂપ પરખે. કહેત. ૩

પદ ૪ થું.

નેનભરિ દેખિ અબ ભાનુ તનયા. નેન.
કેલિ પિયસોં કરે ભ્રમર તબહિં પરે;
શ્રમજલ ભરત આનંદ મનયા. નેન. ૧
ચલત ટેઢી હોહિ, લેત પિયકો મોહી,
ઇન બિના રહત નહિ, એક છિનયા;
રસિક પ્રિતમ રાસ કરત યમુના પાસ,
માનો નિર્ધનનકી હે જુ ધનયા. નેન. ૨

પદ ૫ મું.

શ્યામસંગ શ્યામળ્હે રહિરિ શ્રીજમુને. શ્યામ.
સુરત શ્રમબિંદુતેં સિંધુસી વહિ ચલી;
માનોં આતુર અલી રહી ન ભવને. શ્યામ૦ ૧
કોટિ કામહિ વારોં, રૂપ નેનન નિહારો,
લાલ ગિરિધન સંગ કરત રમને;
હરખી ગોવિંદપ્રભુ નીરખી ઇનકી ઓર,
માનો નવદુલહની, આઈ ગવને. શ્યામ૦ ૨

પદ ૬ ઠું.

ચરણપંકજરેણુ શ્રીયમુનેજુ દેની. ચરણ૦
કલિયુગ જીવ ઉદ્ધારણ કારન;
કાટત પાપ અબધાર પેની. ચરણ૦ ૧
પ્રાણપતિ પ્રાણસુત, આયે ભક્તન હિત,

સકલ સુખકી તુમ હો જુ શ્રેની;
ગોવિંદ પ્રભુ વિના રહત નહિ એક છિનું,
અતિહિ આતુર ચંચલ જુ નયની. ચરણ૦ ૨

પદ ૭ મું.

શ્રીયમુનાસી નાહીં કોઉ ઓર દાતા. શ્રીજ૦
જો ઇનકી શરણ જાતહે દોરિકે;
તાહિકોં તીહિછિનુ કરિ સનાથા. શ્રીજ૦ ૧
એહિ ગુન ગાન રસખાન રસના,
એક સહસ્ર રસના કયોં ન દઈ બિધાતા;
ગોવિંદ પ્રભુ તન મન ધન વારને,
સબહિકો જીવન ઈનહીકેજુ હાથા. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૮ મું.

યમુના જસ જગતમેં જોઈ ગાવે. શ્રીજ૦
તાકે આધીન વ્હે રહત હેં પ્રાણપતિ;
નેન ઓર બેનમેં રસજુ છાવે. શ્રીજ૦ ૧
વેદ પુરાનકિ બાત યહ અગમ હે,
પ્રેમકો ભેદ કોઉ ન પાવે;
કહેત ગોવિંદ શ્રીયમુનેકિ જાપર કૃપા,
સોઈ શ્રીવલ્લભકુલ શરણ આવે. શ્રીજ૦

પદ ૯ મું.

ધાય કે જાય જો શ્રીયમુના તીરે. ધાય૦
તાકિ મહિમા અબ કહાંલગ બરનિયે,
જાય પરસંત અંગ પ્રેમ નીરે. ધાય૦ ૧
નિશ દિના કેલિ કરત મનમોહન,
પિયાસંગ ભક્તનકી હે જુ ભીરે;
છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ,
ઈન બિના નેક નહિ ધરત ધીરે. ધાય૦ ૨

પદ ૧૦ મું.

જો મુખતેં શ્રીયમુને યહ નામ આવે. જો મુ૦
તાપર કૃપા કરેં શ્રીવલ્લભ પ્રભુ,
સોઈ શ્રીયમુનાજીકો ભેદ પાવે જો મુ૦
તન મન ધન સબ લાલ ગિરિધરનકો,
દેકેં ચરન જબ ચિત લાવે;
છીતસ્વામિ ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ,
નેનન પ્રગટ લીલા દિખાવે. જો મુ૦ ૨

પદ ૧૧ મું.

ધન્ય શ્રીયમુને નિધી દેનહારી,
કરન ગુન ગાન અજ્ઞાન અઘ દૂર કરિ;
જાય મીલવત પ્રિયા પ્રાનપ્યારી. ધન્ય. ૧
જીનકોઇ સંદેહ કરો બાત ચિત્તમેં ધરો,
પુષ્ટિપંથ અનુસરો, સુખજુ કારી;

પ્રેમકે પુંજમેં, રાસ રસકુંજમેં,
તાહી રાખત રસરંગ ભારી. ધન્ય. ૨
શ્રીયમુને ઓર પ્રાણપતિ પ્રાણ ઓર પ્રાણસુત,
ચહું જન જીવપર દયા બિચારી;
છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ,
પ્રિતકે લીયે અબ સંગ ધારી. ધન્ય. ૩

પદ ૧૨ મું.

ગુણ અપાર મુખ એક કહાંલોં કહિયે. ગુણ.
તજો સાધન ભજો નામ શ્રીયમુનાજીકો;
લાલગિરિધરનવર તબહિં પૈયે. ગુણ. ૧
પરમ પુનિત પ્રિતકી રીત સબ જાનકે,
દ્રઢ કરી ચરણ કમલ જુ ગ્રહીયે;
છીતસ્વામિ ગિરધરન શ્રીવિઠ્ઠલ,
એસી નિધિ છાંડિ અબ કહાં જુ જેયે. ગુણ. ૨

પદ ૧૩ મું.

ચિત્તમેં શ્રીયમુના નિસદિન જો રાખો. ચિત્ત.
ભક્તકેવશ કૃપા કરતહે સર્વદા;
એસો શ્રાયમુનાજીકો હેજુ સાખો. ચિત્ત. ૧
જા મુખતેં શ્રીયમુને યહ નામ આવે,
સંગીકીજે અબ જાય તાકો;
ચતુર્ભુજદાસ અબ કેહેતહેં સબનસોં,
તાતેં શ્રીયમુને યમુને જુ ભાખો. ચિત્ત. ૨

પદ ૧૪ મું.

પ્રાણપતિ વિહરત શ્રીયમુના કૂલે. પ્રાણ.
લુબ્ધ મકરંદકે ભ્રમર જ્યોં બસ ભયે;
દેખી રવિઉદય માનોં કમલ ફુલે. પ્રાણ. ૧
કરત ગુંજાર મુરલીજુ લે સાંવરો,
સુનત બ્રજવધુ તન જુ સુધિ ભૂલે,
ચતુર્ભુજદાસ જમુને પ્રેમસિંધુમેં,
લાલગિરિધરન અબ હરખી ઝુલે. પ્રાણ. ૨

પદ ૧૫ મું.

વારંવાર શ્રીયમુને ગુણ ગાન કીજે. વારં.
એહી રસનાતેં જો નામરસ અમૃત;
ભાગ્ય જાકે હેં સોઈ જુ પીજે. વારં. ૧
ભાનુતનયા દયા અતિહી કરૂણામયા,
ઈનકી કરિ આસ અબ સહાઇ જીજે;
ચતુર્ભુજદાસ કહે સોઈ પિયાપાસ રહે,
જોઈ શ્રીયમુનાજીકે રસ જુ ભીજે. વારં. ૨

પદ ૧૬ મું.

હેત કરી દેત શ્રીયમુને વાસ કુંજે. હેત.
જહાં નિસ વાસર રાસમેં રસિકવર,
ક્હાં લગ બરનિયે પ્રેમ પુંજે. હેત. ૧

થકિત સરિતાનીર, થકિત વ્રજ વધુ ભીર,
કોઉ ન ધરત ધીર મુરલી સૂનીજે;
ચતુર્ભુજદાસ જમુને પંકજ જાનિ,
મધુપકીનાંઇ ચિત્ત લાય ગુંજે. હેત. ૨

પદ ૧૭ મું.

ભક્તપર કરી કૃપા શ્રીયમુને એસી. ભક્ત.
છાંડી નિજ ધામ વિશ્રામ ભૂતલ કિયો,
પ્રગટલીલા દિખાઇ જુ તેસી. ભક્ત. ૧

પરમ પરમારથ કરતહે સબનકોં,
દેત અદ્‌ભુત રૂપ આપ જેસી;
નંદદાસ યોં જાનિ દ્રઢકરિ ચરણ ગ્રહે,
એક રસના કહા કહોં વિસેષાં. ભક્ત. ૨

પદ ૧૮ મું.

નેહ કારન શ્રીયમુને પ્રથમ આઇ, નેહ.
ભક્તકે ચિત્તકી વૃત્તિ સબ જાનહી;
તાહીતેં અતિહિં આતુર જુ ધાઇ. નેહ. ૧

જાકે મન જેસી ઇચ્છા હતી તાહિકી,
તેસિહી આય સાધજુ પુજાઇ;
નંદદાસ પ્રભુ તાપર રીઝિ રહે.
જોઇ શ્રીયમુનાજીકો જસ જુ ગાઇ. નેહ. ૨

પદ ૧૯ મું.

તાતેં શ્રીજમુને જમુને જુ ગાવો. તાતેં.

શેષ સહસ્રમુખ નિસદિના ગાવત;
પાર નહિ પાવત તાહિ પાવો. તાતેં. ૧

સકલ સુખ દેન હાર તાતેં કરો ઉચ્ચાર,
કરતહુ વારંવાર જીન ભુલાવો; (જમુને ભુલાવો.)
નંદદાસકી આસ શ્રીજમુને પૂરન કરી,
તાતેં ઘરી ઘરી ચિત્ત લાવો.

પદ ૨૦ મું.

ભાગ્ય સૌભાગ્ય શ્રીજમુને જુ દેઇ. ભાગ્ય.

બાત લૌકિક તજો પુષ્ટિ જમુને ભજો;
લાલ ગિરિધરનવર તબ મિલેઇ. ભાગ્ય. ૧

ભગવદીસંગ કરી બાત ઇનકી લહે,
સદા સાનિદ્ધિ રહે દેની મેઇ;
નંદદાસ જાપર કૃપા શ્રીવલ્લભ કરે,
તાકો શ્રી જમુને સર્વસ્વ જો દેઇ. ભાગ્ય. ૨

પદ ૨૧ મું.

નામ મહિમા એસો જો જાનો. નામ.

મર્યાદાદિક કહે લૌકિક સુખલહે;
પુષ્ટિકો પુષ્ટિપથ નિશ્ચે બાનો.

સ્વાતિ જલ બુંદ જબ પરતહે જાહિમેં,
તાહિમેં હોત તેસો જુ વાનો;
શ્રીજમુને કૃપા સિંધુ જાનિ, સ્વાતિ જલ બહુ માનિ,
સુર ગુણ પૂર કહાંલો બખાનો. નામ. ૨

પદ ૨૨ મું.

ભક્તકોં સુગમ શ્રીયમુને અગમ ઓરેં. ભક્ત.
પ્રાતહી ન્હાત અઘ જાત તાકે સકલ;
જમ હું રહત તાહી હાથ જોરે. ભક્ત. ૧
અનુભવિ બિના અનુભવ કહા જાનડ્રી,
જાકો પિયા નહિ ચિત્ત ચોરે;
પ્રેમકે સિંધુકો મરમ જાન્યોં નહિ,
સુર કહે કહા ભયો દેહ બોરે. ભક્ત. ૨

પદ ૨૩ મું.

ફલફલિત હોત ફલરૂપ જમુને. ફલ.
દેખીહુ ના સુની તાહાકી આપુની;
તાકી બાત કહો કૈસે જુ માને. ફલ. ૧
તાહિકે હાથ નિર્મોલ નગ દીજીયે,
જોઇ નીકે કરી પરખી જાને;
સુર કહે કૂરતેં કૂરિ બસિયે સદા;
શ્રીજમુનાજીકો નામ લિજે જુ છાને. ફલ. ૨

પદ ૨૪ મું.

શ્રીજમુને પતિ દાસકે ચિન્હ ન્યારે. શ્રીજ૦
ભગવદીકો ભગવદસંગ મિલિરહે;
જાકે હીયે બસત પ્રાણ પ્યારે. શ્રીજ૦ ૧

ગુઢ જમુને બાત સોઇ અબ જાનિયે,
જાકે મન મોહન નેનતારે;
સુર સુખસાર નિરધાર વે પાવહી,
જાપર હોય શ્રીવલ્લભ કૃપા રે. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૨૫ મું.

શ્રીજમુને રસખાનકોં સીસ નાંઊ. શ્રીજ.
એસી મહિમા જાની ભક્તકોં સુખદાન;
જાઈ માગો સોઇ જુ પાઊ. શ્રીજ. ૧
પતિત પાવન કરન નામ લિનો તરન,
દ્રઢ કરિ ગ્રહી ચરન કહું ન જાઉં;
કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરનમુખ નિરખત,
યહિ ચાહત નહિ પલક લાઉં. શ્રીજ. ૨

પદ ૨૬ મું.

શ્રીજમુને અગનિત ગુન ગને ન જાઇ. શ્રીજ.
જમુને તટ રેણુંતેં હોત હે નવિન તનુ;
ઈનકે સુખદેનકી મેં કરોં બડાઇ. શ્રીજ. ૧

ભક્ત માંગત જોઇ દે તેહી છિનું,
સો એસી કો કરે પ્રભુ નિવાઈ;
કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરનમુખ નિરખત,
કહો કેસે કરિ મન અઘાઇ. શ્રીજ. ૨

પદ ૨૭ મું.

શ્રીયમુનેપર તન મન ધન પ્રાણુ વારોં. શ્રીજ.
જાકી કીરતિ કોન અબ કહિસકે;
તાહી નેનનતે ન નેક ટારોં. શ્રીજ. ૧
ચરન કમલ ઇનકે જુ ચિંતત રહોં,
નિસદિના નામ મુખ તેં ઉચ્ચારોં;
કુંભનદાસ કહે લાલગિરિધરનમુખ,
ઇનકી કૃપા ભઇ તબ નિહારોં. શ્રીજ. ૨

પદ ૨૮ મું.

ભક્તકી ઇચ્છા પૂરન શ્રીયમુનેજુ કરતા. ભક્ત૦
બિના માગે હુ દેત કહાંલોં કહોં હેત;
જેસે કાહુકોં કોઊ હાય ધરતા. ભક્ત૦ ૧
શ્રીજમુના પુલિન રાસ વ્રજ વધુ લિયેં પાસ,
મંદમંદ હાસકર મનજુ હરતા;
કુંભનદાસ લાલગિરિધરનમુખ નિરખત,
યહી જીય લેખત શ્રીજમુનેજુ ભરતા. ભક્ત૦ ૨

પદ ૨૯ મું.

રાસરસસાગર શ્રીજમુને જુ જાની,
બહેત ધારા તન પ્રતિછિનુ નૌતન;
રાખત અપને ઉરમાંજુ ઠાની. રાસ૦ ૧
ભક્તકો સહિ ભાર, દેત જુ પ્રાનઆધાર,
અતિહી બોલત મધુર મધુરિબાની;
શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનવર બસ કીયે,
કોનપેં જાત મહિમા બખાની. રાસ૦ ૨

પદ ૩૦ મું.

ભક્તપ્રતિપાલ જંજાલ ટારે ભક્ત૦
અપને રસરંગમેં સંગ રાખત સદા,
સર્વદા જોઈ શ્રીજમુને નામ ઉચ્ચારે. ભક્ત૦ ૧
ઇનકી કૃપા અબ કહાંલગ બરનિયે,
જેસે રાખત જનની પુત્ર વારે;
શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનસંગ વિહરત,
ભક્તકો એક છિન ના બિસારે. ભક્ત૦ ૨

પદ ૩૧ મું.

શ્રીજમનાજીકો નામ લે સો સભાગી. શ્રીજ૦
ઈનકે સ્વરૂપકો સદા ચિંતન કરત;
કલ ન પરત જાય લેહ લાગી. શ્રીજ૦ ૧
પુષ્ટિમારગમરમ અતિહી દુર્લભ કરમ,
છાંડી સગરે પરમ પ્રેમપાગી;

શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન એસી નિધી,
ભક્તકોં દેત હે બિના માગી. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૩૨ મું.

કોનપેં જાત શ્રીજમુને જુ બરની,
સબહીકો મનમોહત મોહન;
સો પીયાકો મન હેજુ હરની. કોન૦ ૧
ઈનબિના એકછિંન રહેત નહિ જીવન,
ધન્ય વ્રજચંદમન આનંદ કરીન;
શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન સહિત આયે,
ભક્તકે હેત અવતાર ધરની.

પદ ૩૩ મું.

શ્રીજમુને તુમસી એક હો જુ તુંમહી. શ્રીજ૦
કરિ કૃપા દરસ નિસવાસર દીજિયે;
તિહારે ગુન ગાનકો રહે ઉદ્યમહી. શ્રીજ૦ ૧
તિહારે પાયેતે સકલનિધિ પાવહી,
ચરણકમલ ચિત ભ્રમર ભ્રમહી;
કૃષ્ણદાસનિ કહે કોન યહ તપ કિયો,
તિહારે ઢિગ રહેતહેં લતા દ્રુમહી. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૩૪ મું.

એસી કૃપા કીજે લીજીયે નામ. એસી૦
શ્રીયમુને જગવંદની ગુણ ન જાત કાહુ ગિની;
જિનકે એસે ધણી સુંદર શ્યામ. એસી૦ ૧

હેત સંયોગરસ એસે પિયુ હેજુ બસ,
સુનત તિહારો સુજસ પૂરે કામ;
કૃષ્ણુદાસનિ કહે ભક્તહિત કારને,
શ્રીજમુને એકછિંન નહિ કરે વિશ્રામ. એસી૦ ૨

પદ ૩૫ મું.

શ્રીજમુનાકે નામ અઘ દૂરિ ભાજે.
જિનકે ગુન સુનનકોં લાલગિરિધરનપિય,
આય સનમુખ તાકે બિરાજે. શ્રીજ૦ ૧
તિહિછિંનું કાજ તાકે સગરે સરે,
જાય કે મિલત વ્રજ વધુ સમાજે;
કૃષ્ણુદાસનિ કહે તાહિ અબ કોન ડર,
જાકે ઉપર શ્રીજમુને સી ગાજે. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૩૬ મું.

શ્રીજમુનાજીકો નામ તેઇજુ લેહે,
જાકી લગન લાગી નંદલાલસોં;
સર્વસ્વ દેકે નિકટ રહેહે. શ્રીજ૦ ૧
જિનહી સુગમ જાનિ વાત મનમેંજુ માનિ,
બિના પહેચાંનિ કૈસેંજુ પૈયે;
કૃષ્ણુદાસનિ કહે શ્રીજમુનેનામ નોકા,
ભક્ત ભવસિંધુતેં યોંહી તરિયે. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૩૭ મું.

શ્રીયમુનેકી આસ અબ કરતહેં દાસ. શ્રીજ૦
મન કર્મ બચન કર જોરી કે માગત,
નિસદિના રાખીએ અપનેજુ પાસ. શ્રીજ૦ ૧
જહાં પિય રસિકવર રસિકની રાધિકા,
દોઉ જન સંગમિલિ કરત રાસ;
દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ,
દેખી સીરાને નેન મંદહાસ. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૩૮ મું.

શ્રીજમુનેકે સાથ અબ ફિરતહેં નાથ. શ્રીજ૦
ભક્તકે મનકે મનોરથ પુરન કરત;
કહોંલોં કહિયે ઇનકીજુ ગાથ. શ્રીજ૦ ૧
વિવિધસિંગાર આભુખન પહેરે,
અંગ અંગ શોભા બરનિ ન જાત;
દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ,
રાખે અપને શરન બહે જુ જાત. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૩૯ મું.

શ્રીજમુને પિયકોં બસ તુમજુ કિને. શ્રીજ૦
પ્રેમકે ફંદકે ગ્રહિજુ રાખે નિકટ,
એસે નિર્મોલ નગ મોલ લિને. શ્રીજ૦ ૧
તુમજુ પઠાવત તહાં અબ ધાવત,

તિહારે રસરંગમેં રહત ભીને;
દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ.
પરમ ઉદાર શ્રીજમુનેજુ દીને. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૪૦ મું.

શ્રીજમુને સુખકારની પ્રાણપતિકે
જીને ભુલિજાત પિયા તિને સુધિકરિદેત;
કહાંલોં કહિયે ઇનકેજુ હિતકે. શ્રીજમુ. ૧
પિયસંગ ગાન કરે, ઉમંગી જો રસ ભરે.
દેત તારી કર લેત ઝટકે;
દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ,
એહી જાનત સબ પ્રેમગતિકે. શ્રીજમુ. ૨

ઇતિ શ્રીયમુનાજીકે ૪૦ પદ સમાપ્ત.

શ્રી યમનાજીના પદ.

પદ ૧ લું.

શ્રીયમુના કરત કૃપાકો દાન,
જો કોઉ આવત શરણ તિહારે, સબકે રાખત માન. ૧
કલિકે જીવ દોષ ભંડારી, કરત તિહારો પાન;
ભયે અનન્ય સબહી ઓરતેં, સુર મુની કરત વખાણ. ૧
જે જન હરિ લીલા અધિકારી, કરત તીહારો ગાન;
મેં મતિ મંદ કહાંલોં બરનો રસીકદાસ જન જાન. ૩

પદ ૨ જું.

શ્રીયમુના પરમ કૃપાલ કહાવે,
દર્શન તેં અઘ દૂર જાતહેં, હરી લીલા સુખ આવે. ૧
જે જન તેરે નિકટ બસતહેં, નંદ નંદન રસ પાવે;
જીવ કૃત્ય દેખત નહિ કબહુ, અપનો પક્ષ દ્રઢાવે. ૨
કરતુ અકરતુ અન્યથા કરતુ, યહ સુન મન લલચાવે;
રસીકદાસકો દાસ જાનીયો, તાતે યહ જસ ગાવે. ૩

પદ ૩ જું.

શ્રીયમુનાજી તુમસી ઓર ન દાતા,
તનુ નવ દાન કરત સેવા હીત, સકુચ રહેત વિધાતા. ૧
ગોપ કુમારિ કીયો વ્રત પુરન, કીરતી જગ વિખ્યાતા;
રસીકદાસ જન સોઇ માંગતહેં, કરો કૃપા મન માતા. ૨

પદ ૪ થું.

રસના એક ગુણ કહાંલોં વખાનોં,
સપ્ત સમુદ્ર કલ્પદ્રુમ લેખન, પત્ર ભૂમિ તિહું લોકકી આનો. ૧
શ્રીવલ્લભ વ્રજવલ્લભ જન વલ્લભ, સકલ સુખ સાન્યો;
મેં મતિ મંદ કહાંલોં વરનો, રસીકદાસકો દાસહી જાનો. ૨

પદ ૫ મું.

દીન જાન મોહે દીજે શ્રીયમુનાજી,
નંદ કુમાર સદા વર માગો, ગોપીનકી દાસી મોહી કીજે. ૧
તુમતો પરમ ઉદાર કૃપાનિધી, ચરણ શરણ સુખકારી;
તિહારે વશ સદા લાડીલી વર, તુવત્રટ ક્રિડત ગિરિધારી. ૨
સબ વ્રજજન વિહરત સંગ મિલ, અદ્ભુત રાસ વિલાસી;
તુમ્હારે પુલિન નિકટ કુંજન દ્રુમ, કોમલ શશી સુવાસી. ૩
જ્યોં મંડલમે ચંદ બિરાજત, ભર ભર છીરકત નારી;
શ્રમજલ હસત ન્હાત અતિ રસભર, જલ ક્રિડા સુખકારી. ૪
રાનીજીકે મંદિરમેં નિત ઉઠ પાય, લાગ ભુવન કાજ સબ કીજે;
પરમાનંદ દાસ દાસી વ્હે, નંદ નંદન સુખ દીજે. ૫

પદ ૬ ઠું.

પ્રફુલ્લિત બન વિવિધ રંગ ઝલકત,
યમુના તરંગ સોરભ ઘન, મુદિત અતિ સુહાવનો. ૧
ચિંતામણી કનકભૂમી છબી, અદ્ભૂત લતા ઝુમી;
શિતલ મંદ અતિ સુગંધ, મરૂત આવનો. ૨

સારસ હંસ શુક ચકોર, ચિત્રિત નૃત્યત સુમોર;
કલ કપોત કોકિલા કલ, મધુર ગાવનો. ૩
યુગલ રસિકવર વિહાર, પરમાનંદ છબિ અપાર;
જયાત ચારૂ વૃંદાવન પરમ ભાવનો. ૪

પદ ૭ મું.

શ્રીયમુનાજીકી મહિમા, મોપે વરણી ન જાય;
સુર સુતા ઘનશ્યામ વરણ પ્રફુલ્લિત રૂપ નિકાઈ. ૧
શ્રીહરિ ગોપ વધુ દ્વિજ સબ, શ્રીગોકુલકે લરકાઇ;
વ્રજાધીશ પ્રભુ આદિ ભક્તનકો, સકલ સિદ્ધિ સુખદાઈ. ૨

પદ ૮ મું.

શ્રીયમુના યમુના નામ ભજો,
હરખત કરો આરાધન ઈનકો, ઓરકો પંથ તજો. ૧
દેહેં સકલ પદારથ તુમકો, ઈનકે નામ રજો;
વ્રજપતિકી અતિહી પ્યારી, તાતેં સકલ શૃંગાર સજો. ૨

પદ ૯ મું.

નિરખતહી મન અતિ આનંદ ભયો, દેખ પ્રભાત પ્રભાકર કન્યા;
જલ પરસતહી સકલ અઘ ભાજે, જ્યાં હરિ દેખ હરણકી સિન્યા.
ઓર જીવનકો ઓરનકી ગતિ, મેરી ગતિ તો તુમહી અનન્યા;
વ્રજપાતકી તુમ અતિહી પ્યારી; તુમ સંગમતે જાન્હવી ધન્યા.૨

પદ ૧૦ મું.

શ્રીયમુનાજી તિહારો પુલિન મોહિ ભાવે,
સુર બ્રહ્માદિક ધ્યાન ધરત હેં, એ સુપને નહિ પાવે. ૧

બીચ બીચ કુંજ સદન અતિ સુંદર શ્યામા શ્યામ સુહાવે;
ચહું દિશ સકલ ફૂલ અતિ ફૂલે, ગુહી ગુહી કંઠ ધરાવે. ૨
કુસુમનકે વીજના જો સંવારે, સખીયન વહી ઢુરાવે;
સુરદાસ પ્રભુ સબ સુખ સાગર, દિનંદિન શોભા ભાવે. ૩

પદ ૧૧ મું.

જયતિ ભાનુ તનયા ચરણ યુગલ વંદે,
જયતિ વ્રજરાજ નંદ પ્રીયે સર્વદા, દેત આનંદ જ્યું શરદ ચંદે
જયતિ સંકલ સુખ કારિણી, કૃષ્ણ મન હારિણી,
શ્રીગોકુલ નિકટ વહત મંદે;
જાકે તટ નિકટ હરિ રાસમંડળ રચ્યો, ત્યાંહાં નૃત્યત તાતાથેઇ થંદે
જયતિ કલિંદ ગિરિ નંદિની દેત આનંદિનિ,
ભક્તકે હરત સબ દુઃખ દ્વંદે;
ચિત્તમેં ધ્યાન ધર મુદિત વ્રજપતિ કહે, જયતિ યમુને જયતિ
નંદનંદે ૩

પદ ૧૨ મું.

શ્રીયમુનાજી પરમ કૃપાલ, જગતમેં,
વિનતિ કરત કરત મુનીલિની, ભયે મોપેં દયાલ. ૧
જો કોઉ મજ્જન કરત નિરંતર, તાતેં ડરગતહેં યમકાલ;
વ્રજપતિકી અતિ પ્યારી કાલિંદિ, સ્મરત હોત નિહાલ. ૨

પદ ૧૩ મું.

શ્રીયમુનાજી યહ વિનંતિ ચિત્ત ધરીએ,
ગિરિધરલાલ મુખારવિંદ રતિ, જન્મ જન્મ નિત કરીયે. ૧
વિષ સાગર સંસાર વિષમ, સંગતેં મોહિ ઉદ્ધરિયે;
કામ ક્રોધ અજ્ઞાન તિમિર અતિ, ઉર અંતર તે હરિયે. ૨
તુમ્હારે સંગ વસો નિજજન સંગ, રૂપ દેખ મન ઠરીયે;
ગાઉં ગુણ ગોપાલલાલકે, અષ્ટ વ્યાધિ તેં ડરીયે. ૩
ત્રિવિધ દોષ હરકે કાલિંદી એક કૃપા કર ઢરીયે;
ગોવિંદદાસ યહ વર માંગે, તુમારે ચરણ અનુસરીયે. ૪

પદ ૧૪ મું.

જયતિ શ્રીયમુને પ્રગટ કલ્પ લતિકે,
અષ્ટસિદ્ધિ અદ્ભુત વૈભવ સકલ,સ્વજન વિખ્યાત સ્વાધિન પતિકે.
કેલિશ્રમ સુરત પયરૂપ વ્રજભુપકો, પુત્ર પયપાન દે વિશ્વ માતા;
અંગ નૂતન કરત પુષ્ટી તબ અનુસરત,ત્રિદલ રસકેલિકી અમિતદાતા
રહતયમ દ્વારતેં,મુક્ત સુખ ચારતેં,નામ ત્રય અક્ષર ઉચ્ચાર કીને;
ઉભય લીલા વિષ્ટ વ્રજ પ્રિય કુમારિકા,તુર્યપ્રિયા વહત રસ રંગભીને
અનાવૃત બ્રહ્મતેં સદાવૃત વ્હે રહી કનક છાયા વિટપ શામ વલ્લી;
સદા પ્રફુલ્લિત દ્વારકેશ અવલોકકે નિત્ય આનંદ આભીર પલ્લી ૪

પદ ૧૫ મું.

શ્રીયમુનાજી અધમ ઉદ્ધારની મેં જાની,
ગોધનસંગ શ્યામ ઘન સુંદર, તીર ત્રિભંગી દાની. ૧

ગંગા ચરન પરસતે પાવન, હર શીર ચીકુર સમાની;
સાત સમુદ્ર ભેદ યમ ભગિની, હરિ નખ શીખ લપટાની. ૨
રાસરમણુમાં નિત્ય પરાયણ, પ્રેમપુંજ ઠકરાની;
આલીંગન ચુંબન રસ બીલસન, કૃષ્ણ પુલીન રજધાની. ૩
ગ્રીષ્મ ઋતુ સુખ દેત નાથકો, સંગ રાધીકા રાની;
ગોવિંદ પ્રભુ રવિતનયા પ્યારી, ભક્તિ મુક્તિકી ખાની. ૪

રાગ દેવગંધાર. પદ ૧૬ મું.

તુમસેં ઓર ન કોઇ શ્રીયમુનાજી,
કરોહો કૃપા મોહે હિન જાનકે, વ્રજ નિજ વાસો હોઈ. ૧
પ્રેમ ભજન મેં કરત વિઘ્નતા, સંત સંતાપે સોઇ;
તાંકો સંગ મોયે સ્વપ્ને ન દીજે, માગું નેન ભર રોઈ. ૨
રાખો ચરણ શરણ તરણિ તનયા, જન્મ આપદા ખોઈ;
યહ સંસાર સ્વારથકો સબવિધ, સુત બંધુ સગો ન કોઇ. ૩
ગૃહ લંપટ ડારત અમૃતમેં વિષયા રસસોં મોઇ;
રસિક કહે હિન હોય માગું, લહેર સમુદ્ર સમોઇ. ૪

પદ ૧૭ મું.

યહ પ્રસાદ હોં પાઉં શ્રીયમુનાજી,
તુમારે નિકટ રહો નિશ વાસર, રામકૃષ્ણ ગુણ ગાઉં. ૧
મજ્જન કરોં વિમલ જલ પાવન, ચિંતા કલેશ વહાઉં;
તિહારી કૃપા તેં ભાનુકી તનયા, હરિ પદ પ્રીત બઢાઉં. ૨
વિનતિ કરોં યહા વર માંગો, અધમ સંગ બિસરાઉં;
પરમાનંદ પ્રભુ સબ સુખ દાતા, મદન ગોપાલ લડાઉં. ૩

કાવત. પદ ૧૮ મું.

હતો એક પાપી, હરિ નામ કો નિંજાપી;
સહકો શ્રાપી, દેહ ફુલના તો પુત્રકી. ૧
પરોહે અનાથ, કોઇ સગું નહિ સાથ;
જીવન મેં ઓછ રહી, સાત પાંચ પલકી. ૨
ગોકુલ બિહારી જુકી, કૃપા હોતી ન્યારી;
નારી એક ગાગરી લે આઇ ભર, તાકી છીંટ ચલકી. ૩
દેખી જમ દુત સબેં, ગયો નરપતિ પાસ;
જાકે શીર બુંદ પરી, શ્રીજમુનાજીકે જલકી. ૪

ધોળ ૧૯ મું.

જનમ ધરી શ્રીજમુનાજીમાં નાહીએ,
પાપ મૂકી સહેજે પાવન થઈએ. ૧
શ્રીજમુનાજી તો જમની પાસેરે આવ્યાં,
બહેન જાણી બંધવેરે બોલાવ્યાં. ૨
માગ બહેની હુરે આપું છું વચન,
હું તો તમારા ઉપર થયો છું પ્રસન્ન. ૩
જમરાય જોર તારૂં છેરે ઝાઝું,
માટે તારી પાસેરે પસલીહું માગું. ૪
માગું મુજ જળમાં આવી જે ન્હાય.
તેને કદી તારૂં તેડું નવ થાય. ૫
ત્યારે હસી બોલ્યા તે જમરાય વાણી,

તમારૂં જેને દીલે અડે છે પાણી. ૬
તેની પાસે મારે કદી નવ જાઉં,
ઘણો પાપી હોય તો ન બોલાવું. ૭
ધન્ય જેણે વ્રજમાં તે પૂર્યો વાસ,
બલિહારી જાય છે માધવદાસ. ૮

ઘોળ ૨૭ મું.

ધન્ય શ્રીજમુનાંમા કૃપા કરીને, શ્રીગોકુલ વ્રજ સુખ દીજીયે;
એ રવિતનયા, અઘ આવરણ દુઃખ દૂર કૃપા કરી કીજીયે.
તમે અધમ ઓધારણ મહારાણી, તમે ભવ બંધન છોડયાં પ્રાણી;
તમે કરો કૃપા પોતાનાં જાણી. ધન્ય શ્રીજમુનાં. ૧
ઘનશ્યામ સ્વરૂપ તન સુખકારી, તટ ખેલે નિત્ય પ્રતિ ગિરિધારી;
સંગ વિલસે સુંદર વ્રજનારી. ધન્ય. ૨
તમે લીલા રસ વનમાં ભરીયાં, જળ રૂપ દીઠે કારજ સરીયાં;
થયાં પરસ અલૌકીક, અંગ કરીયાં. ધન્ય. ૩
ગુણ અનંત તમારા અઘ હરણી, વ્રજલીલા સબ સુખ વિસ્તરણી;
શ્રીગિરિરાજ ધરણને ચિત્ત હરણી. ધન્ય. ૪
તમો તુર્ય પ્રિયા પ્રભુજીને ગમતાં,
સદા રાસ મંડલમાં રંગ રમતાં;
થયાં મન વાંછિત ફૂલ મન ગમતાં. ધન્ય. ૫
હું અપંગ અધમ અબળા બાળો,
મતિ મંદશું જાણું કૃત્ય કાળો;
તમે આપણું પૂરણ બિરદ પાળો. ધન્ય. ૬

ધોળ ૨૧ મું.

દરશન દ્યોની મા શ્રીયમુનાજી;
હુંતો બીજા કશાથી નથી રાજી. દરશન. ૧

પાન કરાવો અમૃત જળનું, જોર હઠાવો માયા દળનું;
રટણ કરાવો શ્રીરાધાવરનું. દરશન. ૨

શરણ પડયો છું દુઃખડાં કાપો, પાપ નિવારી સુખડાં આપો;
જુગલ સ્વરૂપ મ્હારા હૃદયે સ્થાપો. દરશન. ૩

માયા જાળ ટાળો એ મહારાણી, માજી લીલામાં લ્યો તાણી;
દેવી જીવતણી કરૂણા જાણી. દરશન. ૪

હરનિશ સેવામાં દીન ભાગું, કૃષ્ણ કૃપાને દીનતા માગું;
અવિચલ પદ આપો પાયે લાગું. દરશન. ૫

છોડાવી દ્યો વિષયાસક્તિ, માનસી સેવામાં અનુરકિત;
શ્યામ ચરણ દ્યો મા દૃઢ ભક્તિ. દરશન. ૬

દુર્ગુણ મારા કાઢી નાંખો, વાંક હમારો હોયતો સાંખો;
વ્રજમાં વાસ મળે, એમ મુખ ભાખો. દરશન. ૭

લાલાલહેરી સેવક ત્હારો, દીન થઈ જાચે અતિ દુખીયારો;
ઉગરવાનો બીજો નથી આરો. દરશન. ૮

પ્રકરણ ૫ મું

॥ श्रीनाथजीआदि साते स्वरुपनां पद तथा धोळ. ॥

શ્રીનાથજીનાં પદ તથા ધોળ.

રાગ બીલાવલ પદ ૧ લું

કુંજદ્વાર ઠાડે સખી પ્રિય,
દેખી વદન ચિત્ત ચોર લીયો હે, તનક વિલોકી ગડયો તન હીય ૧

વામભુજા તન ચિતચોરી મોતન, દક્ષણ ભુજા કટી મુઠી સંવારી;
વક્ર ભોંહ ચંચળ અનીયારે, નેન બાન જયોં ડારત મારી. ૨

ટેઢી પાગ અરૂઝી અલકાવલી, બરૂહા ચંદન ધુજા ફેહેરાત;
દેખત બને કહેત નહિ આવે, સુંદર નાગર સાંવરે ગાત. ૩

કછુ સંકોચ ભયો ગુરૂ જનકો, અબ દેખે બીનકલ ન પરાત;
સો ઉપચાર કરો મેરી સજની, નિરખી દાસ વારને જાત. ૪

ધોળ ૨ જું.

દયા કરી દરશન આપશે,
શ્રીનાથજી દયા કરી દરશન આપશે. શ્રીનાથજી. ૧
શ્રીમહાપ્રભુજીની કાની થકી આ,
દૈવીજીવનાં ત્રિવિધિ દુઃખ કાપશે, શ્રીનાથજી. ૨
વિષયની વાસનાને મનની અવિદ્યા,
દૈવીના દિલમાંથી ઉથાપશે. શ્રીનાથજી. ૩
નિકુંજ નાયક મને નિજજન જાણી,
દાસી થવાની છાપ આપશે. શ્રીનાથજી. ૪
દયાનિધિ છે નહિ દોષ જુવે દાસના,
મનમાં અનન્ય ભક્તિ આપશે. શ્રીનાથજી. ૫
લાડીલો લાલ વહાલો લાલાલહેરીને,
ચરણ સેવાને માટે થાપશે. શ્રીનાથજી. ૬

ધોળ ૩ જું.

ઉભા કદંબ વનવેલીમાં,
છબીલો લાલ ઉભા કદંબ વન વેલીમાં. છબીલો. ૧
જો પ્રભુ મારે મંદિરે પધારો તો,
રાખું રમાડું આ હથેલીમાં. છબીલો. ૨
પ્રભુના શ્રીઅંગમાં જેવી કોમળતા,
તેવી ના દીઠી મેં ચમેલીમાં. છબીલો. ૩

શ્રીમુખ નીરખવા તનડું તલફે છે,
ઘડી નથી ગોઠતું હવેલીમાં. છબીલો. ૪
ગોપાલલાલ જોઇ નંદ સુવનને,
મનડું મોહ્યું છે નંદ કેલીમાં. છબીલો. ૫

ધોળ ૪ થું.

મનડું માન્યું છે મોહનલાલશું,
સાહેલી મારૂં મનડું માન્યું છે મોહનલાલશું. ૧
નંદનો દુલારો મને પ્રાણથી પ્યારોરે,
હૃદયે લપટાવું ઘણા વહાલશું. સાહેલી. ૨
કાલે સખી આપણુ સરખી સાહેલીઓ.
જોવા જીવણજીને ચાલશું. સાહેલી. ૩
એ મારૂં જીવન એ મારૂં તન મન,
વિધિનાએ લખ્યો મારા ભાલશું. સાહેલી. ૪
જન્મો જન્મ એની દાસી થવાને,
મુખ બોલ્યા વચન અમે પાલશું. સાહેલી. ૫
લાલાલહેરી એ જસોદા જીવણને,
નયણાં ભરીને નિહાળશું. સાહેલી. ૬

ધોળ ૫ મું.

શ્રીનાથજીના ચરણકમલે ચીત્ત રાખો,
હાંહાંરે ભક્તિ સુધારસ ચાખો. ૧
હાંહાંરે અહર્નીશ મુખે કૃષ્ણકૃષ્ણ ભાખો,
હાંહાંરે એથી જન્મ સફળ થશે આખો. ૨

હાંહાંરે ઘર બાર ધન માલ ખજાના,
હાંહાંરે તેમાં તારૂં નથી એ દિવાના. ૩

હાંહાંરે માત તાત સુત ભ્રાત ભગીની દારા,
હાંહાંરે તેમાં કોઈ નહિ છોડાવે જમના મારા. ૪

હાંહાંરે સગાં સંબંધી છે સૌ સુખનાં બેલી,
હાંહાંરે આખર સમે ઉપર મૂકશે ધકેલી. ૫

હાંહાંરે દયા કરી તને મનુષ્ય દેહ દીધો,
હાંહાંરે તોયે તેં હરિનો આશરો ન કીધો. ૬

હાંહાંરે ચેતી લો ચેતાયતો એ સારૂં,
હાંહાંરે હજુ ઘટી ગયું નથી આયુષ્ય તારૂં. ૭

હાંહાંરે વાર વાર લાખ ચોરાશી રઝળશે,
હાંહાંરે ફરી આવો જન્મ ક્યાં થકી મળશે. ૮

હાંહાંરે તારા હાથમાં આવ્યો છે પારસમણિ,
હાંહાંરે તારે માથે બિરાજે શ્રીનાથજી ધણી. ૯

હાંહાંરે એઉની સેવા કરે સુખ થાશે,
હાંહાંરે તારાં પાપને સંતાપ દૂર જાશે. ૧૦

હાંહાંરે હરિના દાસનો દાસ થઇ રહેજે,
હાંહાંરે મુખે નામ નિરંતર લેજે. ૧૧

હાંહાંરે લાલ લહેરીનાં વચન સુખકારી,
હાંહાંરે સાચા માનીને સેવો ગીરધારી. ૧૨

ધોળ ૬ ઠું.

શ્રીનાથજીના વિરહે મહા દુઃખ થાય છે,
હાંહાંરે મારો જીવ જવાને અકળાય છે. શ્રીનાથજી. ૧
હાંહાંરે મને ઘરમાં ઘડી નથી ગમતું,
હાંહાંરે મારૂં મન ઘણું રહે છે ભમતું. શ્રીનાથજી. ૨
હાંહારે ઘડી સાઠ પહોર આઠ રહું ઉદાસી,
હાંહાંરે સુંદર મુખડું જોવાને અભિલાષી. શ્રીનાથજી. ૩
હાંહાંરે કર જોડીને માગે છે લાલોલહેરી,
હાંહાંરે જરા દૃષ્ટિ કરોને કૃપા કરી. શ્રીનાથજી. ૪

ધોળ ૭ મું.

શ્રીવ્રજમંડળના ચંદ ગોવર્ધનનાથજી.
કમળ નેન અણીયાળાં સોહેલાલજો,સમેસમેનાં દરશન આપે શ્રીનાથજી,
પ્રેમ ભક્તિવશ કીધા વ્રજની બાલજો. શ્રીવ્રજ. ૧
નિશા પાછલી ગાગર બોલે રાતની, આથે નાથુ બાગથકી ગોવળજો,
મારા પ્રાણુ પ્રભુજીના સેવકને હેલો પડયો, અતિ આતુર થઇ આવે
સો તત્કાળજો. ૨
મુખ્યાજી ભીતરીઆ સેવક સહુ મળી,કરતા સેવા જે જેને અધિકારજો;
પ્રથમ શ્રીપ્રભુજીને જગાવ્યા પ્રેમશું, પછે જગાવ્યા પ્યારા શ્રી
નંદ કુમારજો. ૩
ગોસ્વામી ટિકેત વહુ બેટી સહુ, આનંદે આવે મંદિર માંહેજો;
શંખ ધ્વનિ ત્યાં ત્રણવાર કીધી સહી, ધ્વનિ સુણી શ્રી
ગોવર્ધનધર જાગ્યા જો. ૪

શ્રીમુખ નિરખી હૃદય કમળ શિતળ થયાં, મંગળ ભોગ ધરાવ્યો,
કંચન થાળજો;
જળ જમુનાની ઝારી લેઇ પાસે ધરી, પ્રેમ સહીત આરોગ્યા
પ્રાણજીવન જો ૫
સજ્જયાની સેવા સીંગારી કરે, સેજ સમારતાં સમય એટલો થાયજો;
આચમન કરાવી મુખ વસ્ત્ર કરી બીડાં ધર્યાં, દરશન ખોલ્યાં ને
કીરતન થાય જો. ૬

ધોળ ૮ મું.

શ્રીનાથજીકો ધ્યાન મેરે નિશદિનારી માઇ;
શ્યામરી સુરત માધુરી મૂરત, ચીત્ત લીયો હે ચુરાઈ. ૧
લાલ પાઘ લટકે ભાલ, ચીબુક વેસર કંઠમાળ;
કરણફુલ મંદહાસ, લોચન સુખદાઇ. ૨
મોરપક્ષ શીશ ધરે, મોતીનકી માલગરે;
બાજુબંધ પોહોંચીકર, મુંદ્રકા સુહાઈ ૩
કટી ક્ષુદ્ર ઘંટ્રીકા, જેહર વિછીયા સુદેશ;
અંગ અંગ શોભા, ઉર આનંદ ન સમાઇ. ૪
મુરલી અધર ધરે શ્યામ, ઠાડે વ્રજજુવતીન માંજ;
સપ્ત સુરન તાન ગાન, શ્રીગોવર્દ્ધનરાઇ. ૫
નિરખરૂપ અતિ અનુપ, થાકે સુર નર વિમાન;
શ્રીવલ્લભ પદકી દામોદર બલજાઈ. ૬

ધોળ ૯ મું.

એકવાર દરશન દીજીએ, શ્રીનાથજી.
જીવ અનાદિથી અવિદ્યાનો ભરેલો, દોષ દેખી નવ ખીજીએ. ૧

કૃપાનાથ કરૂણાના સિંધુ, દીન જાણી દયામાં ભીજીએ. ૨
શ્રીગુરૂએ તો મને તમને સોંપ્યો છે, શ્રીમહાપ્રભુજીની
કાની થકી લીજીએ. ૩
પુષ્ટિમાર્ગમાં પડયોરે પતિત હું, બોલ્યાં વચન પાલી લીજીએ. ૪
વલ્લભના દાસનો દાસ હું કહાવું, વ્રજભક્તની દાસી મુને કીજીએ. ૫

ધોળ ૧૦ મું.

હાંરે વહાલો એહી હમારે શ્રીનાથજી, હાંરે ભવતારણ હાર. એહી.૧
દેવ ન યાચું દુસરોરે, મન કીયો હે વિચાર. એહી.૨
યોગ યાગ વ્રત કો કરેજી, હાંરે જપ તપ તીર્થ અપાર. એહી.૩
સોચ સબે જીયા વ્હે ગયો રે, મન માની લે મોરાર. એહી.૪
દો અક્ષર સૂરદાસ કહેરે, ભવસારમાં એ સાર. એહી.૫

ધોળ ૧૧ મું.

શ્રીનાથજીનું વદન કમળ જોયું, જેણે એકવાર શ્રીનાથજીનું
કોટિ કલ્પનું મેલું થયેલું મન, એક પલકમાં ધોયું. જેણે.૧
મનુષ્ય દેહ ધર્યો તેનો સફળ છે, જન્મ મરણ દુઃખ ખોયું. જેણે.૨
મેવાડ દેશમાં બિરાજે માહારો વાહાલમો, શેષ શંકરે ચિત્ત પ્રોયું.૩
કમળચોક રત્નચોક જગમોહન જોયું, રહ્યો એકબાકી સર્વે ખોયું.૪
દયાના પ્રીતમજી શું પ્રીત નથી જેને, માત પિતા નામનેવગોયું.૫

ધોળ ૧૨ મું.

શ્રીનાથજીના નામ સમાન કોઇ ન આવે. (૨)
કોઇ જાયે ગંગાને કોઇ જાય કાશી, કોટિ કોટિ તીરથ મનાવે. ૧
કોઇ કરાવે પૃથ્વિ પરિક્રમા, કોટિ કોટિ કન્યાને પરણાવે. ૨

કોઈ દીયે હાથીને કોઈ દીયે ઘોડા, કોટિ કોટિ ગાયોને દેવરાવે. ૩
શ્રીવલ્લભના સ્વામિ પ્રભુ રસિક શિરોમણી, ચરણકમલ ચિત્તલાવે.૪

ધોળ ૧૩ મું.

ઉભા રહોતો કહું વાતડી શ્રીનાથજી,
તમ માટે ગાળી છે મેંતો જાતડી, શ્રી નાથજી. ૧
જે દિવસે મળ્યા હતા વૃંદાવનમાં, શ્રી નાથજી.
તે દિવસની તાલાવેલી તનમાં, શ્રી નાથજી. ૨
શ્રી નાથજી જોયાના મુને કોડરે, શ્રી નાથજી.
પુરી મારા મન કેરી આશરે. શ્રી નાથજી. ૩
હસોછો મધુરૂં વાંકું જોઈને, શ્રી નાથજી.
નયનને કટાક્ષે માહારાં મન મોહિને. શ્રી નાથજી. ૪
ક્ષણ ક્ષણ ભણકારા વાગે કાનમાં, શ્રી નાથજી.
ઘરમાં જાઉંને ગાઉં તાનમાં, શ્રી નાથજી. ૫
ચિત્ત ચોટતું નથી ઘર કામમાં, શ્રી નાથજી.
ઘેલી ઘેલી કહે છે ગોકુળ ગામમાં, શ્રી નાથજી. ૬
કહેનારાં છો કહે પણ માથે છો ધણી, શ્રી નાથજી.
વલ્લભના સ્વામિની દાસી તમ તણી, શ્રી નાથજી. ૭
પુરો મારા મન કેરી આશરે, શ્રી નાથજી.
શરણે આવ્યો છું તમ દાસરે, શ્રી નાથજી. ૮
ભવોભવ પાર ઉતારીએ, શ્રી નાથજી.
બલિહારી જાય માધવદાસરે. નાથજી. ૯

ઘોળ ૧૪ મું.

પ્રથમ શ્રીવલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલેશ પ્રભુનું, ધ્યાન રૂદેમાં લાવુંજી,
શ્રીગુરૂ ચરણકમળ રજ વંદી, શ્રી ગિરિધર જશ ગાવું.
ગોવરધન રંગ રસિયા,
રંગ રસિયા શ્રીવ્રજરાજ, શ્રીજી મારે મન વસીયા. ૧
ધન્ય મેવાડ સીંહાડ વખાણું, ઉદય નરેશ બડભાગીરે,
એ કુંળ અજબકુંવરી બડભાગી, પ્રેમભક્તિ લહે લાગી. ગો૦ ૨
પ્રેમભક્તિ મૂર્તિ પ્રગટી, વશ કીધા કુંજબિહારીરે;
ભક્તવત્સલ શ્રીજી સિંહાડ બિરાજ્યા, વ્રજગિરિ તજી ગિરિધારી. ૩
શ્રીનવનીતલાલ પ્રભુ સંગે પધાર્યા, શ્રી નંદ જસોદાના લાલરે;
વ્રજ રમણુને બાલ રમણુ બે, રૂપ છે યુગલ રસાળ. ગો૦ ૪
શ્યામ વર્ણ ને ગૌર વર્ણ એ, સેવ્ય સ્વરૂપ મહારાજરે,
શ્રીવલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલનાં રૂપ પ્રમાણો શ્રીવલ્લભકુલ શિરતાજ. ગો૦ ૫
પવિત્ર સ્થલ જોઈ મંદિર સ્થપાવ્યાં શ્રી વલ્લભકુલ મહારાજેરે;
પુરણુ બ્રહ્મ નિજ પુરી વસાવી, સેવા ભક્તિને કાજે. ગો૦ ૬
વ્રજ નિજ ધામ ને સેવા સદન, વળી વિવિધ વૈભવના ઠામરે;
શ્રીનાથ તણી ઇચ્છા અનુસારે, નીરમ્યા અલૌકિક ધામ. ગો૦ ૭
ગોલોક નિજ ધામ તણા જહાં, વૈભવ અપરંપારરે;
ત્રણ ભુવનમાં ધામ નથી એવું, જાણો શ્રીનાથદ્વાર. ગો૦ ૮
શ્રીવલ્લભ કુલ લાડ લડાવે; ભોગ આભ્રણુ અતિ ભારીરે;
નિત્ય નવલ વ્રજરાજ બિરાજે, છબિ નિરખી જાઉં વારી. ગો૦ ૯

એવાં શ્રીનાથજીને મંદિર પધાર્યા, મોટા શ્રીમથુરાંનાથરે;
કોટાથી લેઈ રાજ રસાલા, શ્રીરણછોડલાલ સાથ. ગો૦ ૧૦
શ્રીરણછોડલાલજીના પુરવા મનોરથ, વ્રજલીલા સુખ લેવારે;
મોટા મનોરથ ઓચ્છવ કેરા, નિજજનને દરશન દેવા. ગો૦ ૧૧
શ્રીમથુરાંનાથ પરોણા પધાર્યા, શ્રીનાથ તણે દરબારરે;
શ્રીગોવર્દ્ધનલાલજીને હરખ ઘણેરો, હરખ્યો સકલ પરિવાર. ગો. ૧૨
સંવત ઓગણીસ પંસઠ સાલે, આનંદ વરત્યો અપારરે;
જુગતે નિધી શ્રીનાથ સંગાથે, તેજ તણા ભંડાર. ગો૦ ૧૩
મહા મહોત્સવ કેરાં કારજ, નવલ નવલ નિત્ય થાયરે;
શ્રીગોવર્દ્ધનલાલજીએ ખોલ્યા ખજાના, આનંદ ઉર ન સમાય. ગો૦૧૪
શ્રીકાંકરોલીથી રાજા ઠાકોર પધાર્યા, શ્રીદ્વારિકેશરૂપ નિધાનરે.
રાજ છત્ર રૂડી સ્વારી ભરી, શ્રીમથુરેશજીને દીધાં છે માન. ગો૦૧૫
રાજસ્વારી સુંદર શોભા, શ્રીદેવકા બેટીજીએ જાણીરે;
શ્રીવલ્લભ પ્રભુ ચરણ પ્રતાપે, લીલા ગાઉં વખાણી. ગો૦ ૧૬

ધોળ ૧૫ મું.

આવો આવોરે સુહાગી શ્રીવલ્લભીનો સાથ;
રાખી મેવાડે પધાર્યા શ્રીગોવર્દ્ધનનાથ. ૧
સખી મન કર્મ વચને તજો ઘરનાં કાજ;
મેલો લોક વેદ મર્યાદાને કુળની લાજ. ૨
છાંડો માત પિતા પતિ સુત અને પરિવાર,
આપણે નયણે નિરખો શ્રીનંદકુમાર. ૩

વહાલો રૂપેછે રૂડલો ને ભીનલે છે વાન;
ગળ સ્થળ મંડીત કુંડલ લળકેછે કાન. ૪
બિરાજે અલક તિલક જાણે કંચન રેખ;
નાસા ગજ મોતીના નટવર ભેખ. ૫
શીશ પાઘ સોરંગી ઉપર ચંદ્રિકા મોર;
વાહાલો મનોહર મૂરતિ ચિત્તડાનો ચોર. ૬
વાહાલો બંક અવિલોકની ભ્રકુટી કમાન;
એમનાં નેણાં અણીયાલાં જાણે મદનશ્યાં બાણ. ૭
વાહાલો ચંચલ ચપળતા વારૂ ખંજન મીન;
શોભા જોઇને મૃગ થયા આધીન. ૮
બીંબાધર છે અતિ અરૂણ પ્રવાલ;
મુખ માધુરી માધુરી વાંસલડી રસાલ. ૯
જીરે કુસુમ ઝરે મંદ મુસકની હાંસ;
ઝળકે દંત દાઢમ જયમ બીજ પ્રકાશ. ૧૦
કંઠે કંદસરી ગળે ગુંજાના હાર;
બાજુબંધ પહોંચી ને ઝુમક સાર. ૧૧
પાયે પેંજણીને નૂપુરનો ઠમકાર;
ચાલે ગજની ચાલ ઘુઘરી ઘમકાર. ૧૨
કટી કાછની કીંકણીનો ઝમકાર;
પાયે અણુવટ વીંછવાનો ઠમકાર. ૧૩
જીરે સોળકળાએ ઊદયો ચંદ;
વ્રજ જુવતી સુંદરી હસે મંદ મંદ. ૧૪

જીરે એહુની આરતિ ઉતારે શ્રીવલ્લભરાય;
શોભા જોઇને જન વલ્લભ બલિહાર. ૧૫

ધોળ ૧૬ મું.

વાંકે અંબોડે શ્રીનાથજી, મુને મલીયા મારગ માંહ્ય;
મન હરી લીધાંજી.
મનડું તે મારૂં મોહી રહ્યું, નિરખી છબીલાને તાંય. મન. ૧
વાંકી તે પાઘ વરણાગીયા ને, વાંકી ચાલો છો ચાલ;
વાંકાં તે નયણાં સોહામણાં, વાંકી વેણુ રસાળ. મન. ૨
નયણાં તમારાં શ્રીનાથજી, હુતો કઈ પેરે કરૂંરે વખાણ;
જોતાં તે શુદ્ધ બુદ્ધ વિસરી, માનુનીએ મેલ્યાં છે માન. મન. ૩
કાલીંદીને કાંઠડે વાહાલો, ગિરિધારી ચારે છે ગાય;
શીળી કદમ કેરી છાંયડી, વાહાલો મીઠી મોરલી વાય. મન. ૪
વૃંદાતેવનની કુંજમાં, અમને રંગ ભેર રાસ રમાડયાં;
બાંહે બાજુબંધ બેરખા, પહોંચી છે રત્નજડાવ. મન. ૫
કાને તે કુંડળ ઝગમગે, હરિના ખીટલીયાળા કેશ;
શોભા શી કહું માહારા શ્યામની,
માહારો વાહાલોજી નટવર વેશ. મન. ૬
સહુ મલી ચાલ્યાં સુંદરિ શ્રીયમુનાજીનેરે ઘાટ;
મારગ જાતાં મોહન મળ્યા, રોકી ઉભા છે વાટ. મન. ૭
જમુના જળમાં ઝીલતાં, તૂટયો નવસર હાર;
મોતી સઘળાં વેરાઇ ગયાં, હીરલો લાધ્યો છે સાર. મન. ૮

શેષ સહસ્ત્ર મુખ સ્તુતિ કરે, એનો નિગમ ન પામે પાર;
શ્રીવલ્લભ પ્રભુ મને અહીં મળ્યા, માહારૂં મન પામ્યું ઉલ્લાસ. મન. ૯
દાસનો દાસ વિનતિ કરે, અમને દેજો વ્રજમાં વાસ;
દીન જાણી કરૂણા કરો, પોહોંચે મનડાંની આશ. મન. ૧૦

श्रीनवनीतप्रियाजीनां पद तथा धोळ.

રાગ બિલાવલ. પદ ૧૭ મું.

હાં વારી નવનીતપ્રિયા.
નિત ઉઠી દેન ઉરાહનો આવત, ચોરી લાવત ગોપ ત્રીયા. ૧
તુમ બલિરામ સંગ મિલકેં સુત, યહ આંગન ખેલો દોઉ ભૈયા;
નિરખી નિરખી નેન સચુપાઉં, પ્રાણજીવન ઘનશ્યામ બલૈયા. ૨
જો ભાવે સો લેઉ મેરે મોહન, માખન મિશ્રી દૂધ મલૈયા;
ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર કાકેઘર, તુમ હું તે કછુ અધિક સવૈયા. ૩

પદ ૧૮ મું.

લેજુ ગયો ચિત્ત માખન પ્યારો.
તનક કમલ મુખમેં દ્વે દતિયાં, ઇન આંખનતેં હોત ન ન્યારો. ૧
રીંગન લીલા ભાવ જનાવત, મર્યાદા રહિત એ રૂપ;
કટી કિંકની અરૂ પાય પેંજની, ફીરી ચિતવત હસત બજત અનુપ. ૨
દેખી સખી લપટે ભુજ ભીડત, નખ છત કુચ કપોલ કર પરસત;
કહત ફીરત સબસોં નંદરાની, દેખી મૈયા બ્હાવરો વ્હે દરશત. ૩
મુગ્ધ ભાવ ગોપીનસોં સોચત, યહ લીલા કોઉ અન્ય ન જાને;
કે જાને સેવા સંયોગી, દાસ ભાવાદિક લેશ બખાને. ૪

પદ ૧૯ મું.

શોભીત કર નવનીત લીયે.
ઘુટરૂન ચલત રેન તન મંડીત, મુખ દધી લેપકીયે ૧
ચારૂ કપોલ લોલ લોચન છબિ, ગોરોચનકે તિલક દીયે;
લર લટકન માનુ મત્ત મધુપગન, માદક મધુર પીયે. ૨
કઠુલા કંઠ વજ્ર કેહુરી નખ, રાજત હેં સખી રૂચીર હીયે;
ધન્ય સૂર એકો પલ યહ સુખ, કહા ભયો શત કલ્પ જીયે ૩

ધોળ ૨૦ મું.

મારૂં મન મોહ્યું શ્રી નવનીતલાલ.
નિત પ્રતિ દરશન કરીને થઇએ ન્યાલ. મારૂં મન. ૧
શ્રીમુખ જોતાં સુખીયાં થઇએ, પ્રભુની સેવામાં નિરંતર રહીએ;
નંદાલયની લીલા શું કહીએ. મારૂં મન. ૨
શ્રીજસોદાજીના ઉછંગ વિષે, અતિ ઉંચા બેઠા દીસે;
એ સુખ જોવા મારૂં મન હીસે. મારૂં મન. ૩
બાળ સ્વરૂપે બહુ સુખ આપે, શરણુ પડયાનાં સંકટ કાપે;
હૃદયે નિજ રંગીલું રૂપ થાપે. મારૂં મન. ૪
લાલાલહેરી પદ રજનો દાસ, પ્રેમે રાખો પોતાની પાસ;
સોંપે યુગલ ચરણુની સેવા ખાસ. મારૂં મન. ૫

શ્રી મથુરાંનાથજીનાં પદ તથા ધોળ.

રાગ બિલાવલ. પદ. ૨૧ મું.

વ્રજમેં ઠાકોર દોય ચત્રભુજ.
શ્રીમથુરેશ ઓર શ્રીદ્વારકેશજી, મુખ્ય મર્યાદા પુષ્ટિ લીલાધુજ. ૧
ઈન દ્વે હસ્ત નેનન સોં ચાંપત, દ્વે કર મુરલી ટેરી દેત સુર;
પિયા વિલખી મનમાંજ લજાની, એ તો બંસી દૂર બજત ભર. ૨
ઇન લીલા કરી માન મનાવત, ઇન લીલા કરી નેત્રન મેલન;
ઇન દ્વે હસ્ત કુસુમ મારગ સજી, દ્વે કર ડારી ઉંચી સોં મેલન. ૩
ઈન મનુહાર કરી પ્યારીસોં, ઈન હસાય ખીલાય રહે લસી;
દ્વે સ્વરૂપ દરશત બરખત રસ, પીયો દાસ ઈન અખીયન તરસત ૪

*ધોળ ૨૨ મું.

જે જે બોલો શ્રીરણછોડલાલકી,
પધરાવ્યા શ્રીમથુરાંનાથ, શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧
જે જે બોલો શ્રીગોવરધનલાલકી, પધરાવ્યા શ્રીનવનીતલાલ. ૨
જે જે બોલો શ્રીબાલકૃષ્ણલાલકી પધરાવ્યા શ્રીદ્વારિકાંધીશ. ૩
જે જે બોલો શ્રીગોપેશ્વરલાલકી, પધરાવ્યા શ્રીવિઠ્ઠલનાથ. ૪
એ ચારે સ્વરૂપ પધરાવીયાં, રૂડા લાલ બાગની માંહ્ય. ૫

---

* શ્રીનાથદ્વારમાં શ્રીમથુરાંનાથજી પધાર્યા ત્યારે ટિકેત શ્રીગોવર્દ્ધનલાલજી મહારાજે સંવત ૧૯૬૫ના ચૈતર વદિ ૬ ના રોજ શ્રી લાલબાગમાં છપ્પન ભોગ કર્યો તે સમયનું ધોળ.

મુખ્યમાં શ્રીમહાપ્રભુ બિરાજતા, બીજા ગોદમાં સ્વરૂપઅપાર. ૬
મોતી મહેલથી શ્રીગોવરધનલાલ પધારીયા,
એમની ગોદમં શ્રીદામોદરલાલ. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૭
કોટાથી શ્રીરણછોડલાલજી પધારીયા,
એમની સાથે શ્રીગોપાલલાલ. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૮
શેરગઢથી શ્રીગિરિધરલાલજી પધારીયા,
એમની ગોદમાં શ્રીવલ્લભલાલ. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૯
ઈંદોરથી શ્રીગોપેશ્વરલાલજી પધારીયા,
એમની સાથે શ્રીકૃષ્ણરાય. (બચુબાવા) શોભા. ૧૦
કાંકરોલીથી શ્રીબાલકૃષ્ણલાલજી પધારીયા,
એમની ગોદમાં શ્રીદ્વારકેશલાલ. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૧
૧૪ બાળક ૧૯ વહુબેટી પધારીયાં,
શ્રીભાભીજીને હરખ ન માય. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૨
પ્રથમ અન્નકોટનો મનોરથ કરાવીયો,
પછી છપ્પન ભોગનાં દરશન થાય. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૩
શ્રી ગોવરધનલાલે મનમાં વિચારીયું,
કોઈ દરશન વિના નહિ જાય. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૪
મહાપ્રસાદનાં દરશન કરાવીયાં,
દૂધઘરને અનસખડી અપાર. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૫
સખડી સરવે સેવક મળી વાંટતા,
જેના ભાગ્યમાં હોય તે લેઇ જાય, શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૬

અનુભવી એ રસને જાણશે;
વિમુખ જનને એ રસ દૂર. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૭
કર જોડી કીંકર વિનતિ કરે;
એવાં દરશ દ્યો નિત્ય નિત્ય. શોભા છપ્પન ભોગકી. ૧૮

રાગ બીલાવલ. પદ ૨૩ મું.

દેખીરી એક અદ્ભુત વામ.
દેખે બને કહત નહી આવે, નખ કટિરાધે કટિશીખ શ્યામ. ૧
પ્રિયકે પ્રેમ છકયો તન ભુલ્યો, કહે મેરી શ્યામા ગઇ અબ હાં કીત;
અપને સખન સોં બુઝત ડોલત, કટિ દ્વે હસ્ત લગે આકર્ષીત. ૨
શ્રમ જલબિંદુ લગ્યો ગંડિતમેં, નેન વદન વ્હે વિલસેં દ્વે લખ;
ક્રીડા ચટક ભવરી સંવરી તન, શ્યામાતેં શ્યામ ભયે તન મનસુખ ૩
ક્રીટ સહીત હરિ દરશ દીખાવત, અતુલ સ્વભાવ નાથ શ્રીવિઠ્ઠલ;
રજ આરજ લાગો મેરી અખીયન, નિરખી દાસજાતરસબકલિ મલ ૪

॥ શ્રીવિઠ્ઠલનાથજીનાં પદ તથા ધોળ ॥

ધોળ ૨૪ મું.

અમને વહાલારે શ્રીવિઠ્ઠલનાથ.
એમના ચરણકમલમાં જોડું હાથ. અમને. ૧
એ પ્રભુ પૂરણ બ્રહ્મ સનાતન છે, દૈવી જીવને તન મન જીવન છે. ૨
ભક્ત મનોરથ પૂરણ કરવાને, પ્રગટયા આસુરીનો મદ હરવાને. ૩

જુથ લીલા જગમાં જાહેર કીધી, મુક્તિ ભક્તિ સોંઘી કરી દીધી.૪
પુષ્ટિ મારગહિત બતાવાને, પ્રગટ પધાર્યા ગુણ ગવરાવાને. ૫
એમનું સુંદર શ્રીમુખ નિરખીને, હું તો મારા મનમાં રહું છું હરખીને ૬
એ ગિરિવરધર ગુણના સાગર છે, નંદકુંવર એ નટવર નાગર છે. ૭
લાલા લહેરી શું જાણે માયામાં, રાખજો ચરણ કમળની છાયામાં. ૮

ધોળ ૨૫ મું.

શ્રીવૃંદાવનના ચંદ શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી,
રાસવિલાસમાં કીધો અપરમપારજો.
શ્રીજમુનાજીની તીરે કદમનાં ઝાડ છે,
ઝુમી રહ્યાં જળ ઉપર વરસે ફુલજો;
શ્રીજમુનાજીમાં કમળ ફુલ્યાં તે અતિ ઘણાં,
ફુલી રહ્યાં ત્યાં ભ્રમર કરે ગુંજારજો.
ત્યાં સુંદર પંખી હંસ બેઠા હતા,
હરનિશ ધરતા પ્રભુજી કેરાં ધ્યાનજો;
શ્રીવિઠ્ઠલનાથજીના સ્વરૂપની શોભા શી કહું.
દાસ કહે મને આપો શ્રીવ્રજમાં વાસજો. ૧

॥ શ્રી દ્વારિકાંનાથજીનાં પદ તથા ધોળ. ॥

ધોળ ૨૬ મું.

સખી મેં આજ દીઠા કુંજ ભવન વ્રજ ચંદ્રને,
શ્રીદ્વારકાંનાથજી મનોહર પ્યારા,નંદ જસોમતિ કેરા લોચનના તારા;

પ્રેમ રસ પાય વ્રજ સુંદરીને ન્યારા. સખીમેં. ૧
સખીરે હુંતો કુંજ ધામ ગઈ હતી વહેલી,
ત્યાંતો બેઠાં રાધિકા પરમ અલબેલી;
વાત કરે સંગે લલિતા સાહેલી. સખીમેં. ૨
રાધા પ્યારી સજે છે શણગાર ઘણા ત્યાંહે,
શ્યામ આવ્યા ખબર ન પડી પળમાંહે;
નેત્ર કમલ મીચ્યાં તેથી વ્યાકુળ થાયે. સખીમેં. ૩
પ્યારી પુછે કોણ મારાં નેત્ર મીંચે આવી,
ત્યારે શ્યામે બેઉ કરે બાંસુરી બજાવી;
ભુજા ચાર જોઈ મૂરત મન ભાવી. સખીમેં. ૪
માન મૂકી મન થકી પ્રિત ઘણી કીધી,
ત્યારે શ્યામે રાધા પ્યારી અંક ભરી લીધી,
કૃપાની કટાક્ષે સેન સહચરીને દીધી. સખીમે. ૫
કુંજ ખેલ કરે રંગ રતિ રસ પુરા,
કોક કલામાંહે નથી એકે અધુરા;
પ્રેમ ઉન્નમત્ત રસે બેઉ જન શુરા. સખીમેં. ૬
જાળ રંધ્ર જોઈ સખી મન સુખ પામી,
વિનતિ કરૂં છું સદાય શિર નામી;
દરશન દેજો નિજ જન કેરા સ્વામી. સખીમેં. ૭

ધોળ ૨૭ મું.

ધન્ય ધન્ય શ્રીદ્વારિકાંનાથજીરે, વંદુ વૈષ્ણવ જન સાથરે;
તટ રાજીત મોહોલ અટારીરે, રાય સાગર અમૃત વારિરે. ૧

મહા ભાગ્ય મેવાડો દેશરે, જ્યાં પ્રિતે કર્યો પ્રવેશરે,
ધન્ય ધન્ય તે કાંકરોલી ગામરે, માહારે વાહાલે કર્યો વિશ્રામરે. ૨
મુક્તિ અધિક પુરી માહારાજરે, સદા વૈષ્ણવ જનને કાજરે;
અમરાપુરી એ થકી લાજેરે, પ્રભુ પુષ્ટિ પ્રકાશ બિરાજેરે. ૩
પરથાર અનોપમ દીસેરે, જોતાં વૈષ્ણુવનાં મન હીસેરે;
ચોક ચંદરવા ઘણું શોભેરે, જોતાં વૈષ્ણુવનાં મન લોભેરે; ૪
નિજ મંદિરની શોભાયરે, તેતો મુખે કહી નવ જાયેરે;
હીરા હેમ જડાવની જાળીરે, કુંજ રાજીત પુંજ શાળીરે. ૫
હીમ આસને હીરા ઝળકેરે, મુક્તાફળ ચોદિશાએ લળકેરે;
દીધું દરશન શ્રીદ્વારિકાંધીશરે, એતો સકળ ભોવનના ઇશરે. ૬
મેઘ વર્ણ મનોહર અંગેરે, જોતાં લાજે છે લક્ષ અનંગરે;
બેઉ પાસે શ્રીગુસાંઇજી ઉભારે, રૂપ ચારની એકજ શોભારે. ૭
શ્રીવિઠ્ઠલ રૂપ નિધાનરે, શોભા કોટિક કામ સમાનરે;
ગુણવંત શ્રીગોકુળનાથરે, શ્રીવ્રજભુષણુલાલજી સાથરે. ૮
જોતાં નયણાં તૃપ્ત ન થાયરે, રૂપ અધિક શોભાયરે;
બહુ જીવને ઉદ્ધારવા કાજેરે, તેવું રૂપ ધર્યું મહારાજેરે. ૯
સુખ સિંધુ હરિયે વિનોદરે, જોતાં ઉપજે મહા મન મોદરે;
ધરૂં ચરણુ કમલની આશરે, ગાય નિરખે પ્રભુદાસરે. ૧૦

॥ श्री गोकुलनाथजीनां पद तथा धोळ ॥

રાગ બીલાવલ. પદ ૨૮ મું.

ગિરિધાર્યો શ્રીગોકુલનાથ, જે જે મંગલ કીયે સનાથ;
ગોપી ગાય ગોપ વ્રજ કે સબ, ધીરજ દે તબ હાથ. ૧
દક્ષિણ પાણિ સ્વીકાર કિયો હે નગ, વામ પાણિ શંખોદક લાય;
દ્વે કર મુરલી નાદ કીયે હે, કમલાસન ઠાડે ગિરિરાય. ૨
ઉપરકે પંછી દ્રુમ વેલી, કીન હું ન લાગી તાતી બ્યાર;
ગોરંભન ધુની કરત કોતુહલ, તન પુલકિત અંગ કછુ ન સંભાર. ૩
મધવા શરણ ભયે પદ દીનો, જે જે કુસુમ બરખે સબ દેવ;
ચિરંજીયો પ્રભુ કુંવર લાડીલો, નિરખી દાસ ચરણરજ સેવ. ૪

॥ श्री गोकुलचंद्रमाजीनां पद तथा धोळ. ॥

રાગ બિલાવલ. પદ ૨૯ મું.

ગોપીજન સંતાપ મિટાવન, પ્રગટ ભયે શ્રી ગોકુલચંદ;
કોટિ કોટિ અનંગ વિમોહિત, નિરખ મીટયો દુખ દ્વંદ. ૧
સખિયન મિલ બુઝત હેં પિયકું, પરોક્ષ ભજત એક ભજત પરસ્પર;
એક ભજત ભજવે નહી જાનત, ઉનકો ભેદ કહો ગિરિવરધર. ૨
ઈનહી તેં ન્યારે મોહી જાનો, ઇનહી તેં રહો અતિ નિર્મળ;
મન ક્રમ બચન હોં જાત બીકાનો, વશ કર લીનો પ્રેમ સ્નેહ બલ. ૩
નૃત્ય કરન આરંભન કીનો, યુવતી એક એક પ્રતિ વપુધર;
જે જે હરખી રહી વ્રજ વનિતા, નિરખી નિરખી દાસ વારનો કર. ૪

॥ श्रीमदनमोहनजीनां पद तथा धोळ. ॥

રાગ માલવ. પદ ૩૦ મું.

મદન મોહન મુરલી ધુન કીની, વ્રજ વનિતા આકર્ષિત લીની;
માત પિતા સુત બંધુ વિસારે, કમલનેન ચરણે રતિ દીની. ૧
વૃંદાવન મુખ ચંદ વિલોકયો, ફુલી રહ્યો સબ ગાત;
મોહન વાસોં કુશલ બુઝતહેં, તમ નિશ રાકા પરમ સુહાત. ૨
અબ ઘર બગદાવો ગોપીજન, ધર્મનહી પતિની રહો;
કૃષ્ણ કલામેં સબ અંગ ઉરઝયો, તન ન રહી સંભારહો. ૩
અધર ડસે નેનન આંસુ ઢરે, ગતિ ભુલી વ્રજ નારીહો;
યાતેં હુર મદન મોહન પિય, નિરખી દાસ બલિહારહો. ૪

ધોળ ૩૧ મું.

શ્રીમદનમોહનલાલ તમ શું લહે લાગી;
મારે તમ ઉપર ઘણું વહાલ ભે ભવની ભાગી. ૧
છું ચર્ણકમળની દાસ ચિત્ત ચરણે રાખો,
મને આપજો વ્રજમાં વાસ સુખ સંપત્ત દાખો. ૨
માહારા પ્રાણ તણા આધાર અળગા રહેશો નહિ,
હરિ છો હૈયાના હાર કોઈને કહેશો નહિ. ૩
માહારા કુટુંબ સહિત દરશન તમારાં મેં કીધાં,
વાહાલા તમે મટાડયા તાપ દરશન બહુ દીધાં. ૪

માહારી વિનતી સાંભળો નાથ તો તમને કહીએ,
મને આપો વ્રજમાં વાસ, તો શર્ણે રહીએ. ૫
નાહીએ જળ જમુનાં નીર, દરશન નિત્ય કરીયે,
એમ કહે છે હરિદાસ ભવોભવ તરીએ. ૬

श्रीबालकृष्णजीनां पद तथा घोळ.

પદ ૬૨ મું.

શ્રીબાલકૃષ્ણકું ગોદલે સ્તન પાન કરાવે,
ચુચકારત મુખ પ્રફુલિત, અતિ આનંદ બઢાવે. ૧
ગોપીજન હસી કહત મહરીસોં; હમે દેઉતો હમહી ખેલાવે;
તીહારે ભાગ્ય દીયો ફૂલ માગ્યો, યહ તુમ તેં સુખ પાવે. ૨
જબ લીને પ્રફુલિત વ્હે, પ્રિયકુ કંઠ લગાવે;
રસિક દાસકે પ્રભુ રતિ નાયક, સબ તન તાપ બુઝાવે. ૩

પદ ૬૩ મું.

વંદો શ્રીબાલકૃષ્ણ નવ બાલ.
જસુમતિ ગૃહ ઝૂલતહે પલના, રસ લીલામેં અધિક રસાલ. ૧
કઠુલા કંઠ ભૃકુટિ મસી બિંદુકા, તિલક વિચિત્ર બિરાજત ભાલ;
રસિકરાયકે દાસકી વિનતિ, શરણુ રાખીયે કરી પ્રતિપાલ. ૨

॥ શ્રીનટવરલાલનાં પદ તથા ધોળ. ॥

પદ ૩૪ મું.

વંદો નટવર નવલ કન્હાઇ.
રત્ન જાટત આંગનમેં નાચત, કીલકી કીલકી અતિ હરખ બઢાઇ.૧
માગત માખન માટ માતસોં, બોલત વચન સુ મુખ તુતરાઈ;
જનની લાય દીયો હિતચિત કરી, લીનો અતિ સુખ પાઇ. ૨
એક કરમેં નવનીત બિરાજત, એક કર માટ સુહાઇ;
નીર્તત સુલપ સંચ નોતન ગતી, હસ્ત કે ભેદ દિખાઈ. ૩
વ્રજ વનિતા નેનન સુખ નિરખત, અંતર ભાવ જતાઇ;
રસિકદાસકે પ્રભુ રસદાયક, રસ સંકેત બતાઈ. ૪

ધોળ ૩૫ મું.

શ્રીનટવર નિરખ્યા, હરખ્યા ઘણુા હૈડામાં મુજને હેલી.
પ્રિતે પરખ્યા સુંદર વર સુખદાયક જાણુ સાહેલી. ટેક.
નટ નાગર સાગર રૂપાળો, ગૌધેન ચરાવે ગોવાળો;
છબિ કોટિ કામથી શોભાળો. શ્રીનટવર. ૧
રૂડા મોર મુગટ કુંડલ કાને, ભૂદર વર છે ભીનેવાને;
મન મોહ્યું બંસીને તાને. શ્રી નટવર. ૨
મને ભોળવીને નાખ ભૂરકી, ઘેલી થઈ નટવરને નિરખી;
નિરલજ કીધી પોતા સરખી. શ્રીનટવર. ૩
વાહાલે ગુજર ઘર પાવન કીધાં, રસીઆજીએ આદર કરી લીધાં;
શ્યામ સ્વરૂપ નિરખ્યાની પેરે કીધાં. શ્રીનટવર. ૪

વાહાલે મધુરીસી મોરલી વાઇ, માંહે ગારૂડીની વિદ્યા ગાઈ;
મન સર્પ તણી પેરે સાઇ. શ્રીનટવર. ૫
હરિદાસ સુફલ નયનાં કીધાં, શ્રીનટવરજીએ દરશન દીધાં;
મારાં સકળ કારજ એણીપેરે સીધ્યાં. શ્રીનટવર. ૬

*શ્રીમદનમોહનલાલના સ્વરૂપની ભાવનાનું ધોળ.

(રાગ—શ્રીલક્ષ્મણભટ્ટજીને ઘેર એ કુલ દીવોરે.)

પદ ૩૬ મું.

શ્રીમદન મોહનલાલ, તમપર વારીરે;
કૃપા કરી પધાર્યા વૈરાટ, જાઊં બલિહારીરે. ૧
આપે મદનને મોહ પમાડી, મૂરછીત કરીયોરે;
તેથી મદન મોહન નામ, પ્રિયાજીએ ધરીયોરે. ૨
ફલ પ્રકરણના[1] પ્રથમાધ્યાયની; એ લીલારે;
કરી પ્રગટ બીજી ગુપ્ત, છેલ છબીલારે. ૩
ગોદે શ્રીબાલકૃષ્ણજી શ્રીદ્વારિકાનાથરે;

*આ શ્રીમદનમોહનલાલ કાશીવાળા શેઠ પુરૂષોત્તમદાસના શ્રી ઠાકોરજી, શ્રીમહાપ્રભુજીના સેવ્ય છે, ને તે હાલ જોધપુરમાં બિરાજે છે. આ સ્વરૂપના જેવુંજ બીજું સ્વરૂપ શ્રીમદનમોહનલાલનું ધોળકામાં વૈષ્ણવ છોટાલાલ મથુરાદાસને ઘેર બિરાજે છે. આ ધોળ પણ તેઓશ્રીએ આ દાસ ઉપર કૃપા કરી મોકલ્યું છે. જે અત્રે આપ્યું છે.

૧ રાસપંચાધ્યાય.

શ્રી હરિદાસ[1] વર્ય યુગલ સ્વરૂપ છે સાથેરે. ૪
ગૌર સ્વરૂપનો ભાવ હવે હું વિચારૂંરે,
પિય પ્યારી એક સ્વરૂપ, નથી કોઇ ન્યારૂંરે, ૫
અક્ષરાત્મક[2] વ્યાપી વૈકુંઠમાંહીરે,
જબ પ્રિયાજી સબ સખી આદિક પ્રાગટ નાંહીરે. ૬
તબ ગૌર નરાકૃતી સ્વરૂપે રમણુ વિચાર્યું રે,
કર્યું પ્રિયાજીનું આપ સમાન પ્રાગટય ન્યારૂંરે. ૭
શ્રીસ્વામિનીજીનાં શ્યામ કટાક્ષે મોહીને રે,
થયા ગૌરથી શ્યામ સ્વરૂપ પરવશ હોઇને રે. ૮
ફરી ભૂતલ ગૌર સ્વરૂપે બંસી બજાઇરે,
ગોપી વ્યંગ[3] વચનાદિક અંતર પીડ ભજાઇરે. ૯
જલસુત[4] પ્રફુલીત થવા રસ અનુભવ હોવારે,
મહા જલથી નીકલે બહાર દિનમણી[5] જોવારે. ૧૦
એમ કરવા મહારસ દાન કમલ કરી સ્થિતીરે,
જેની ઉપર ગોપી રાસ રમ્યાં રસ રીતીરે. ૧૧
શ્રીયમુનાં પુલીન[6] મધ્ય આદ્ય વૃંદાવન નામરે,
જ્યાં ચંદ સરોવર પરાસોલી છે ધામરે. ૧૨
પદ્માકારે[7] રાસ ચોતરો નિરખું રે,
તેની પાંખડી ત્રણને વીસ જોઈ જોઇ હરખું રે. ૧૩

---

૧ શ્રીગિરિરાજજી. ૨ અક્ષરબ્રહ્મ. ૩ અનેક અર્થવાળું. ૪ કમલ. ૫ સૂર્ય, ૬ કીનારો. ૭ કમલાકાર.

તે કમલ ઉપર વિધિવાહન[1] અનુપમ પેખોરે,
જેનું પ્રાગટય પ્રિયાજીના ચરણ કમલથી લેખોરે. ૧૪
પય મિશ્રિત જે ભિન્ન કરે છે વારિરે,
મર્યાદ પ્રવાહથી પુષ્ટિ સૃષ્ટિ કરી ન્યારીરે. ૧૫
વામ ચરણ તે મરાલ[2] સહીત ધર્યો સ્થાપનરે,
પદ દક્ષિણ પાદુકા પરસ કર્યો ઉત્થાપનરે. ૧૬
તે સ્થાપન ઉત્થાપનનું કહુ હું કારણરે,
જે દર્શી વ્રજ રત્નાએ ધરી છે ધારણરે. ૧૭
વામ ચરણથી પુષ્ટિ ભક્તિ રસ મંડનરે,
આપે દક્ષિણ ચરણે કરી મર્યાદા ખંડનરે. ૧૮
[3]જુગ ચરણ કમલમાં [4]વિનગુન ઘુઘરી ઘમકેરે,
[5]મીન ધોતી [6]કદલી વત બે જંઘા દમકેરે. ૧૯
ઘુઘરી શ્રીયમુનાં મન વ્રજ વધુનાં મીનરે,
વશ્યાં [7]તરણીતનયા વાસ કમલ રસ લીનરે. ૨૦
તનીયો શ્રીવૃષભાન સુતાજી લહીએરે,
ધોતીમાંહી [8]ઉતરીય ભાવ હ્રદેમાં ગ્રહીએરે, ૨૧
કટિ દેશે કટિ કિંકિની રૂન ઝુન બાજેરે,
તે શોભા જોઈને સિંધ [9]ઉર્વસી લાજેરે. ૨૨

---

૧ બ્રહ્માનું વાહનહંસ. ૨ હંસ. ૩ બે. ૪ દોરાવિનાની. ૫ મચ્છ. ૬ કેળ. ૭ સૂર્ય પુત્રી શ્રીયમુનાજી. ૮ સાડી. ૯ એ નામની અપસરા છે.

[૧]સુધા સરોવર નાભી કુંડી રસ ઘેરીરે,
[૨]ત્રીવલી ત્રીવિધિ ભક્ત ઉદર ઊઠે લેહેરીરે. ૨૩

રોમાવલી રસ ભરન ચલી પનીઆરીરે,
છોડી માતપિતા સુત ભ્રાત ગાર ભરથારીરે. ૨૪

[૩]વક્ષ:સ્થલ ઉપર છે સરવે માલારે.
જે હ્રદે કમલની માંહી વસી વ્રજ બાલારે. ૨૫

વામ હસ્તમાં [૪]ઋતુ મુદ્રીકા સોહેરે,
દક્ષિણ [૫]પાણી પાંચ જોઇ મન મોહેરે. ૨૬

[૬]ગુણ [૭]ઋતુ [૮]ગ્રહ મલી હસ્ત કમલ પદ પાંખડીરે,
સ્વરૂપાત્મક રૂપે દો દરસન મુજ આંખડીરે. ૨૭

દશ વિધ શ્રુતીરૂપા નવધા અગ્ની કુમારીરે,
શ્રી [૯]પ્રભાકર તનીયા શ્રીવૃષભાન દુલારીરે. ૨૮

વેણું નાદ કરી ટેરી ગોપી મન હેરીરે,
કહ્યું જશે તમારો ધર્મ જાઓ ઘર ફેરીરે. ૨૯

થઇ વ્યંગ વચન સુણી વિરહ વેદના ભારીરે,
દેહ દશા શુદ્ધ ને બુદ્ધ મેલ્યાં વિસારીરે. ૩૦

બીચ [૧૦]કરતલ [૧૧]મધ્યમા [૧૨]અનામીકા અવકાસેરે,
વ્રજ વધુને અભયનું દાન કીધું મહારાસેરે. ૩૧

---

૧ અમૃત. ૨ ત્રણવાટા. ૩ હ્રદય ૪ છ. ૫ હસ્ત. ૬ છ. ૭ છ. ૮ નવ. ૯ સૂર્યનાં પુત્રી શ્રી યમુનાજી. ૧૦ હથેલી. ૧૧ અંગુઠા પાસેની મોટી આંગળી. ૧૨ મોટી આંગળી અને છેલી નાની આંગળી વચ્ચેની આંગળી.

બે કરમાં કંકણ બાજુબંધ છે બાંહેરે,
તે ધરીયાં પ્યારી વ્યાહુ રસ ઉચ્છાહેરે.   ૩૨
વેદ મર્યાદા રાખવા ઉપવિત ધરીયાં રે,
તે રાસ રમણની માંહી ઉલંઘન કરીયાંરે.   ૩૩
કંઠે કંઠસરી [1]દુલરી [2]વિનંગુન ધારીરે,
તે [3]સુરત લીલાની માંહી ધરી છે પ્યારી રે.   ૩૪
શ્રીપ્રિયાજીની ઉતરીય.ભાવે ઉપરના ધરીયારે,
શ્રીવૃષભાન દુલારી સાથ મોહન વર વરીયારે.   ૩૫
પ્યારી રવી શશી શીશફુલ બે રસનાં માતાંરે.
જે વ્યાપી વૈકુંઠ વ્રજ લીલા સુખદાતારે.   ૩૬
તે કરણમાં કરણ ફુલ રસના પાગેરે,
જે દર્શી [4]ચાલીસ માંહી [5]મનસીજ જાગેરે.   ૩૭
ચીબુકે [6]નિષ્ક શ્રી ચંદ્રાવલીજી પ્રમાણું રે,
નથ નાસિકા [7]દાહીની દીસ ગાઈ વખાણુંરે.   ૩૮
[8]હાટક સ્વામિની માણેક યમુનાં માઈરે,
જેના દરશ પરશ પેપાને કૃતારથ થાઈરે.   ૩૯
અધર બીંબરસ આશે [9]બક [10]શુક લટકેરે,

૧ બેસેરનીમાલા. ૨ વગર દોરાની. ૩ રહસ્યલીલા. ૪ મન. ૫ કામદેવ. ૬ હીરા. ૭ જમણી બાજુ. ૮ સોનું ૯ બગલો. ૧૦ પોપટ.

મોટું મુક્તા શ્રી ચંદ્રાવલી જેવડીએ મટકેરે. ૪૦
ઉપર છોટું [૧] જલસુત રાધા સહુચરીરે,
નકવેસર ચારે યુથપતી લીધાં ઘેરીરે. ૪૧
શ્રીમુખ ચંદ્ર કોટી તાપ કે [૨]હારીરે,
આ કુટીલ કટાક્ષને બાણે મોહ્યાં વ્રજનારીરે. ૪૨
પંચ તરેહનું ચીતવન પંચસર[૩] કહીએ રે,
તે ચઢીયાં ભ્રકુટી ધનુષ ક્યાં જઇ રહીએરે. ૪૩
લર [૪]જલજ દામિની શ્રી ચંદ્રાવલી મહાલેરે.
પ્યારી ચરણ કમલ સમ તિલક છાપ છે ભાલેરે. ૪૪
પાઘ શ્રીયમુનાં [૫]વરહી ચંદ્રીકા પ્યારીરે,
મહારસ ઉદ્બોધ શ્રૃંગાર ધર્યો છે મુરારીરે. ૪૫
તરણી તનીયા શીશ ફુલ થઇ લોલેરે,
શ્રી દંપતી રહસ્ય લીલાએ દિનકર ડોલેરે. ૪૬
[૬]દધીસુત વરની શ્રીમુખ [૭]વિધુ અનુસારેરે,
પ્યારે શીર પૃષ્ટ ધરીયો ચાક થએ અમારે. ૪૭
[૮]બેય ચરણ કમલ વ્રષભાન નંદની કેરારે,
તે મુસ્તક ધરીઆ આપ વહાલ ઘણેરારે. ૪૮
[૯]બેજુગ દીશ ચાર યુથપતી બીચ પોતેરે,
તેનું પંચ શીખા છે નામ જગમગ જોતેરે. ૪૯

૧ મોતી. ૨ નાશ કરનાર. ૩ બાણ. ૪ મોતી. ૫ મોરપીંછ. ૬ ચંદ્ર. ૭ ચંદ્ર. ૮ બે. ૯ ચાર.

નખ શાખ સ્વરૂપે શ્રૃંગાર ભાવના ગાઉરે,
વસો નીજ સ્વરૂપે વાસ હૃદેમાં સદાઈરે. ૫૦
પ્રભુ તમ ઉપર હું તન મન પ્રાણને વારોરે,
મારો ચીર કાલનો સ્વરૂપ વિયોગ નીવારોરે. ૫૧
અનંત યુગથી ભૃત્યા છોટી વિયોગીરે,
શ્રી ગુરૂ વ્રજ રત્ના કૃપાએ કરો સંયોગીરે. ૫૨
હરત દૃષ્ટિ બુદ્ધ દોષ લેશો સુધારીરે;
સર્વે વૈષ્ણવજનને એહ વિનતી માહારીરે. ૫૩

પ્રકરણ ૬ ઠું.

રાસ પંચાધ્યાઇનાં ધોળ, ભ્રમરગીત (નંદદાસજી કૃત) ગોપીગીત, યુગલગીત વગેરે.

રાસ પંચાધ્યાઇનાં ધોળ. ધોળ ૧ લું.

સખી શરદ પૂનમની રાત જોઇ, વાહાલે રમવા કીધું મનરે;
વન ફુલ્યાં તે લીલા શકતે, તે મન ચંદ્ર જતન. હરિ રસ માતાંરે. ૧
વેણુ વગાડી ચિત્ત હર્યું, પ્રગટ્યું અંગે અનંગરે;
સાંભળતાં ગોપીજન આવ્યાં, કૃષ્ણ સમીપે સંગ. હરિ. ૨
વેણું સાંભળીને દોહવું મૂક્યું, દોહતાં મૂક્યાં વાસણરે;
ખીર ચઢાવી તેમજ મૂકી વાહાલા પાસે મન. હરિ. ૩
તાતાં દૂધ જમાવતાં, પતિ સેવા ભોજનરે;
લેપનતાં લોચન આંજતાં, વિપરિત આભ્રણ. હરિ. ૪

પતિઓનાં રોકયાં ના રહ્યાં, આત્મા હરિરસ માનરે;
કેટલાંએકને પતિએ રોકયાં, માધવ ચરણે ચિત્ત લગ્ન. હરિ. ૫
સહુથી આગળ તે જઈ પહોંચ્યાં, સગુણ મૂકી તનરે;
ત્યારે રાજાએ પૂછયું, એ કેમ પહોંચે જન. હરિ. ૬
શુકજી ત્યારે એમ ઉચ્ચર્યા, પહેલું કહ્યું તે સત્યરે;
દ્વેષ ભાવે શીશુપાળ ઉદ્ધાર્યો, એતો પ્રિયા જુગત્ય. હરિ. ૭
વ્રજ ભકતો આવ્યાં જાણીને પ્રભુજીએ કહ્યું વચનરે;
આવ્યાં તેતો સારૂં કીધું, કારણ કહો પ્રસંગ. હરિ. ૮
રજની આવી જંતુ ભયંકર, હમણાં જાઓ ઘેરરે;
માતા પિતા ને પુત્ર ભાંડેરૂં, શું છે તેની પેર. હરિ. ૯
વન દીઠું ચંદ્ર કરી શોભે, કાલિંદ્રી જળ તેમરે;
ઘેર જઇ પતિ સેવા કરો, પાળો બાળક જેમ. હરિ. ૧૦
જો માહારે પ્રેમે આવ્યાં છો, તોએ તે પણ જોયુંરે;
પતિને મૂકીને આવ્યાં, પતિવૃતા ધર્મ ખોયું. હરિ. ૧૧
ઘરડો મૂર્ખ રોગી એવો, તોય પતિ નવ તજીએરે;
નિંદા આવે સર્વે જુઓ, તેથી અન્ય નવ ભજીએ. હરિ. ૧૨
શ્રવણ કીર્તન ધ્યાને આવું, એમ નહિ કંઈ વહેલાંરે;
એવાં વચન સાંભળી ગોપી, વિહવલ થયાં સર્વે ઘહેલાં. હરિ. ૧૩
મુખ નીચું બીંબાધર સુકે, શોક કરી નિસાસેરે;
ચરણે ભૂમિ ખણીને માગે, અવની અવળ વિમાસે. હરિ. ૧૪
પ્રભુજીએ વાત કરી મન જોયું, એમ કહે શું વંઠેરે;
નયણે આંસુ ફેરવી લીધાં, બોલ્યાં ગદ ગદ કંઠે. હરિ. ૧૫

ન મૂકાય તે મૂકીને આવ્યાં, એહવું કહેવું નવ ઘટેરે;
જે બીજું કહ્યું તે જાણ્યું, ધર્મ કોણથી પ્રગટે. હરિ. ૧૬
ધર્મ રૂપ કરી તમને જાણ્યા, તમને ભજે સહુ વળશેરે.
મૂકી નિત્ય અનિત્ય શું ભજીએ, ચતુર થઇ ઓળખશો. હરિ. ૧૭
ઘણા દિવસના તાપ હુતા ત તમ વિના કોણ સમાવેરે;
જો કહેશે જે કહ્યું ન માન્યું, કહો કેમ ઘેર જવાયે. હરિ. ૧૮
ચિત્ત હર્યું ને કામ નવ સૂઝે, જ્યાં ચાલો ત્યાં જઇએરે;
અધરામૃત કરી વિરહ સમાવો, વિરહે અગ્નિ ઝરીએ. હરિ. ૧૯
નહિ સમે તો પદવી થાશે, ચરણ તમારાં છોઇએરે;
ચર્ણ રમાને દુર્લભ છેરે, તે અન્ય સમર્પણ ન હોયે. હરિ. ૨૦
વૃક્ષ:સ્થલમાં લક્ષ્મી બિરાજે, તો એ પદરજ ઇચ્છેરે;
સમર બાઢયો તમ દીઠા માટે, દાસી કરો સહુ ઇચ્છે. હરિ. ૨૧
અલકાવૃત શ્રીમુખ અવિલોકતાં થઇ અનુસરીયાં આજરે;
વેણું ગાન સાંભળતાં મોહી, ત્રૈલોક જુવતિ સમાજ. હરિ. ૨૨
ગો દ્વિજ દ્રુમ પુલકિત થયાં, બીજા શી વાતરે,
સ્તન મુસ્તક કર પંકજ ધરો, આર્તિ મોટો ગાત્ર. હરિ. ૨૩
ખેદ વચન સાંભળતાં પ્રભુએ, ગોપી સંગે રમણ કર્યાં;
ઉડુગણની વચ્ચે ચંદ્ર જેમ, તેમ ગોપી પ્રભુ ઠર્યાં. હરિ. ૨૪
શતનાં જુથ મલીને ગાયે, વ્રજમાં ફરવા લાગ્યાંરે,
યમુના પુલિને સહુ મળી આવ્યાં, કેવળ રસમાં પાગ્યાં. હરિ. ૨૫
આમાં અધિક કોણ અમવિના, એમ કર્યું મદ માનરે;
પ્રભુજીએ જાણી મનની વારતા, ત્યાં થયા અંતર્ધાન. હરિ. ૨૬

શ્રીવલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુજીની, કૃપા થઇ જુગ જામરે;
તેમનિજ દ્વારકેશ ઉર લાવી, લીલા વર્ણવી પ્રેમ. હરિ. ૨૭

ધોળ ૨ જું.

તમે ક્યાં ગયા વનમાળીરે, ગિરિધર શામળીઆ.
વ્રજભક્તે અંતર હેત જાણી, ક્લેશ ચિત્તમાં કીધું;
હાસ્ય વિલાસ વિહાર જોઈ જોઇ, મન હરિને લીધુંરે. ગિરિધર. ૧
હું છું કૃષ્ણ તમે છો કૃષ્ણ, વિરહે સહુ તન્મય થઇ;
વન વન ખોજે ઉંચે જોયે, અહીંયાં છે કે નથીરે. ગિરિધર. ૨
અશ્વત્થને જઇને પૂછું, નંદ સુવન કંઈ દીઠા;
વૃક્ષાદિકને તેમજ પૂછું, એમ ગયા છે મીઠારે. ગિરિધર. ૩
હે તુળશી હરિ ચરણ પ્રિયા છો, અલી તેં પ્રભુજી જોયા;
હેમ જુઈ મલ્લિકા માલતિ, તબ છોયા રસ મોહ્યારે. ગિરિધર ૪
હે રસાળ ઉપકારી છો, યમુના ઉપકંઠે વસીયાં;
હે ધરણી તમો તપ મોટાં છો, એમ ગયા છે રસિયારે. ગિરિધર.૫
હે મૃગ પત્ની દીઠા પ્રભુજી, પ્યારી સંગે રસ મીઠું;
કંદ પરાગે હે તરૂ સરવે, નમન, તમારૂં દીઠું રે. ગિરિધર. ૬
હે વેલડીઓ પ્રભુજી જોયા, દીસો છો રસ ભીનાં;
હું ઉન્મતે પુછું સરવેને, કરીએ પ્રભુજીની લીલારે. ગિરિધર. ૭
એક પુતના થઈ કૃષ્ણ એક, સ્તન પીધું તે રીત;
શકટે ચરણ લગાડયું તેમજ રીંગણ કીધું રીતેરે. ગિરિધર. ૮
એક રામ કૃષ્ણ ગોપી, અઘાસુર બક માર્યો;
ગાય ચારી મુખ વેણું વજાડી, ટેરી વદન નિહાળોરે. ગિરિ. ૯

એક બાહુ કંધ પર રાખી, કૃષ્ણ લલિત ગતી જુઓ;
એક હસ્ત અંચળ ઉંચો કરી, વરખા ભયમન ખુવેરે. ગિરિ. ૧૦
એક ચરણ તે મસ્તક મૂકી, કહ્યું દુષ્ટ ખળ ભીતાં;
દાવાનળનું પાન કરૂં છું. વેહેલાં આંખો મીંચોરે. ગિરિ. ૧૧
એક પુષ્પમાળથી બાંધ્યા; હસ્ત ઉખળ ભીતાં;
એમ લીલા કરી વનવન ચાલ્યાં, દીઠાં તે પદ ચીતાંરે. ગિરિ. ૧૨
નંદ સુવનનાં એ પદ નિશ્ચે, વજ્ર અંકુશ જત્ર લહીએ;
બીજાં જોડે ચરણ વિલોકીત, મન વિમાશી રહીએરે. ગિરિ. ૧૩
એ જોડે જુદાં પદ કહેનાં, જેમ હસ્તીનીને હસ્તી,
જુઓ એનું ભાગ્ય શું કહીએ, અમને મૂકીને વિલસી. ગિરિ. ૧૪
ચરણ રેણુની સ્તુતિ શું કરીએ, બ્રહ્મા ઈશ નિત્ય જાચે;
જે પદ જોયાં તે નત્ર દીઠાં, જાણું ખાંધે રાચેરે. ગિરિ. ૧૫
પુષ્પ વંચન થયું તે ઠામે, પદ અડધાં દેખાયાં;
અહીંઆં પુષ્પ કેશમાં ગુંથાયાં, અહીં બેશી નિશ્ચે થયાંરે. ગિ ૧૬
આત્મારામે રમણ કીધું, ત્યાં દીનતા જોઇ;
અમને સર્વને વન મુકીને, તેને ભજતાં જોઇએરે. ગિરિ. ૧૭
મુખ્ય સરવેમાં હું છું જાણ્યું, માન કર્યું તે રીતે;
મુજથી હવે ચલાય નહિ, વહાલા તમે મન ચિતોરે. ગિ. ૧૭
સ્કંધ ચઢો કહ્યું કૃષ્ણજી, વિપરિતે મન જાણ્યું;
ત્યાં થયા અંતર્ધાન વહાલાજી, વળી વળી વિલાપ વખાણ્યુંરે. ૧૯
જોતાં જોતાં આવ્યાં સરવે, એ પણ દુઃખે ભરીયાં;
એનાં મુખનાં વચન સાંભળી, વિસ્મે થઈ સહુ રહ્યાંરે. ગિં. ૨૦

ચંદ્ર પ્રકાશ ગયાં ત્યાં સૂધી, તમ જોઇ પાછાં ફરીયાં;
ભગવદ્ ગુણ અલાપે પ્રભુના, ગાઈ ગાઇ ઘર વિસરીયાં રે. ૨૧
યમુના પુલીને સહુ મળી આવ્યાં, કૃષ્ણ ગમન વિચારે;
દ્વારકેશ અનુચર જાણી, કૃપા કટાક્ષે વારીરે. ગિરિધર. ૨૨

ધોળ ૩ જું.

વ્રજ અતિ શોભીયું, જન્મ તવ કરી,
રમા શોભીયું, હો મળ્યા હરિ. ૧

વિખ જળ થકી, મૃત્યુ રાખીયું, ગિરિ કરે ધરે એહ જાણીયું. ૨
આનંદ ગોપીકા, અખિલ જીવને, બ્રહ્મપ્રાર્થના, જાદવકુળે થયું.૩
સંસાર ભય થકી, ચર્ણ શર્ણ છું, લક્ષ્મી કર ગ્રહો, તેજ કર ધરો.૪
શીકાર તો થશે, મુખ દેખાડીયું, સર્વ ભક્તનું, ગર્વ તે હર્યું. ૫
પ્રણીત જીવનું, પાપ છેદવું, ચર્ણ કમળથી કામ ભેદવું. ૬
મધુરવાણીએ, આનંદ જે થયું, એવા ભક્તને, અમૃત પાવવું.૭
તવ કથામૃત કરી, તૃપ્ત જીવને, શ્રવણ મંગળે, દુઃખ તે ગયું. ૮
હાસ્ય વખાણું હૃદે ધ્યાનથી, હૃદય છોડને, ચિત્ત ચોભીયું. ૯
ગાય ચારતાં, વ્રજ પધરાવું, લગતી ત્રણ શીલા ચિત્ત દુઃખહર્યું.૧૦
ઘોખા આવવા સમેં, વદન ગૌ રજિયું,
તે જોઈ પંચ શર, પ્રગટ તે થયું. ૧૧
નમે પામીયું, રમાએ રચ્યું, ધર્યા ભૂષણે, વજા પદ એવું. ૧૨
વેણુ નાદથી, શોક નાશીયું, અનન્ય મન જોઇ, અધર પાવવું.૧૩
ભ્રમણ વન કરો, નિમેશ જુગ થયું,વદન દેખતાં, પલક દુઃખ ગયું.૧૪

સર્વ મુકીને સમીપ આવીયાં, ગાન સાંભળી, કહો ક્યાં ગયાં. ૧૫
અતિ ઉદાર છો, ઇંદિરા ધવું, તે જોઈ વામાનું મન મોહીયું. ૧૬
સર્વ ભક્તના, વ્યક્ત રૂપ છો, જન હૃદયનું, કૃપણ ત્યાં જવું. ૧૭
વન ભ્રમણ કરો,પાષાણ ખુંચીયું, તજી હૃદે પદ ધરો, કહ્યું માનવું.૧૮
જુગલ ચર્ણની, રેણુ આપવું, દાસનો દાસ, દ્વારકેશ જાણવું. ૧૯

પદ ૪ થું.

સર્વ ગાઇને રહ્યાં ને, પ્રભુજીને આવ્યાં એમરે;
સુ સ્વરે કરી રૂદન કીધું, દુઃખ જે મનમાં તેમ.
કહીએ પ્રાણ નિધની વેલ. ૧
પ્રગટયા ત્યાંથી કૃષ્ણજી, ને મુખ શરદ અરવિંદરે;
પીતાંબર ધારીજ માળા, એહ ગોકુળચંદ. કહીએ. ૨
સર્વ ઉભાં થયાં ગોપી, કરી દ્રષ્ટ પ્રસન્નરે;
પ્રાણ આવ્યા, હાથ પગને, થયાં છે ઉભાં મન. કહીએ. ૩
કેટલાં અંજુલી, કર ગ્રહીને વદત પ્રસન્નરે;
ચંદન ચરચિત બાહુ લઇને, ધર્યું સરવે અંગ. કહીએ. ૪
કેટલાં અંજુલી કરીને ગ્રહ્યો છે તંબોલરે;
એક હસ્ત સરોજ લીધું, ધર્યું હૃદે અમુલ્ય. કહીએ. ૫
કેટલાં ભ્રકુટી કુટીલ રાખી, પ્રેમનો આવેશરે;
વક્ર દ્રષ્ટ કરીને જોયું, રસભર્યા આવેશ. કહીએ. ૬
એક એક દ્રષ્ટ જોઇ રહ્યાં, મુખ પાનથી ન અધાયરે;
નૈન દ્વારા હૃદેલાવી, નિમીષ નેન ભીડાય. કહીએ. ૭

સ્નેહ કરી પ્રભુજીને જોઇ રહ્યાં, આનંદ વિરહે સમાયરે.
વ્રજભક્ત હરિ સંવલીત છે, તે અધીક શોભા થાય. કહીએ. ૮
કાલિંદ્દી પુલિન સહુ આવ્યાં, હરખ મનમાં અપારરે;
ચંદ્ર કિરણે નિશા નિર્મળ, વળી ભોમી સમાર. કહીએ. ૯
અલ્હાદે કરી શ્રૃતિના મનોરથ, જયમ પુર્યો છે કામરે;
ઉત્તરીય વસ્ત્ર કુમકુમ અંકીત, પાથરીયાં તે ઠામ. કહીએ. ૧૦
ત્યાં બિરાજ્યા પ્રાણનિધિ, ગોપી સભા અરવિંદરે;
સ્પર્શ હસ્ત અનંગ દીપન, સ્મરણ ગોપી દ્દષ્ટ. કહીએ. ૧૧
ભજે તેને ભજે જે કોઇ, એક તેથી વિપરીત રે;
ભજે ન ભજે નહિ ભજે, કહો કયાંની એ રીત. કહીએ. ૧૨
પરસ્પરે ભજે જે કોઇ આપ આપણે અર્થે સત્યરે;
વિપરીતે ભજે છે, તે જાણજો જુગ ગત્ય. કહીએ. ૧૩
એક જોગી કામ પુરણ મુઢ ગુરૂ દ્રોહીષ્ટરે;
ચાર જણાની એક રીત છે, કહ્યું છે ગોપીશ. કહીએ. ૧૪
અમોનો ભજતાં નથી તે ધ્યાન છુટી જાય રે;
દ્રવ્ય પામેલું જાય ત્યારે, અધીક તનમય થાય. કહીએ. ૧૫
અમો ભજન પરોક્ષ કીધું, જાણજો એ સત્યરે;
તમે ભજયાનું શું કહું, કહેતાં ન આવે કૃત્ય. કહીએ. ૧૬
ચીરકાળનું આયુષ્ય લઈને, ઓશીંગણ કેમ થાઉંરે;
શ્રીદ્વારકેશ કહે છે છબિપર, નિરતર બલ જાઉં. કહીએ. ૧૭

ધોળ ૫ મું.

વાહાલા તાહારાં વચન સાંભળીને હરખ્યાં,
વાહાલા માહારા અડતાં આનંદ પરસ્યાં,

વાહાલા માહારા વિરહે તાપ અકર્ષા;
રાસ રમીશું શ્રીગોકુળચંદશુંરે લોલ. ૧
વાહાલા માહારા રાસ આરંભણુ કીધું,
વાહાલા માહારા બાહુ પરપસ્પર લીધું;
વાહાલા માહારા નૃત્ય ભેદ ગત સીધું. રાસ રમીશું. ૨
વાહાલા માહારા ઉચ્છવ રાસ અમૂલ્ય,
વાહાલા માહારા અનેક મંડલી ગોળ;
વાહાલા માહારા કૃષ્ણ આઠ ને ગોપી સોળ. રાસ રમીશું. ૩
વાહાલા માહારા દેવ સ્ત્રી દરશાવ્યાં,
વાહાલા માહારા ચઢી વૈમાન સહુ આવ્યાં;
વાહાલા માહારા સર્વસ્વ તે કહાવ્યાં. રાસ રમીશું. ૪
વાહાલા માહારા દેવ દુદુંભી વાજે,
વાહાલા માહારા ગાંધર્વ આનંદ રાજે;
વાહાલા માહારા પુષ્પ વૃષ્ટિ કરી સાજે. રાસ રમીશું. ૫
વાહાલા માહારા નૂપુર કિંકિણી વાજે,
વાહાલા માહારા મધ્ય હેમ મણિરાજે;
વાહાલા માહારા રાસ મંડળી રસ સાજે. રાસ રમીશું. ૬
વાહાલા માહારા શ્રમકણુ મુખપર અલકે,
વાહાલા માહારા ભ્રુવિલાસ ભુવિ લળકે;
વાહાલા માહારા તડિત મેઘ જળ ઝળકે. રાસ રમીશું. ૭
વાહાલા માહારા ઉંચે સ્વર તે ગાયે,

વાહાલા માહારા રાગ રંગ ત્યાં થાયે;
વાહાલા માહારા તે રસનું શું કહેવાયે. રાસ રમીશું. ૮
વાહાલા માહારા અધિક સર્વ કો નિરખી,
વાહાલા માહારા રૂડું કહેતાં હરખી;
વાહાલા માહારા સંગ સખી સહુ સરખી. રાસ રમીશું. ૯
વાહાલા માહારા રાસ શ્રમિત કોઇ કહીએ,
વાહાલા માહારા બાહુ કંઠ કર ગ્રહીએ;
વાહાલા માહારા મીલય વિકલ કલ હોઇએ. રાસ રમીશું. ૧૦
વાહાલા માહારા ચંદન ભુજને દીધું,
વાહાલા માહારા અતિ સુવાસ મન લીધું;
વાહાલા માહારા પુલકિત ચુંબન કીધું. રાસ રમીશું. ૧૧
વાહાલા માહારા નૃત્ય વિહ્વલ સરશે,
વાહાલા માહારા મુખ કપોળ કર પરસે;
વાહાલા માહારા ચર્વિત બિંદુ દરશે. રાસ રમીશું. ૧૨
વાહાલા માહારા નૃત્ય ગાન મન ઠરીયું,
વાહાલા માહારા નૂપુર કંકણુ રસીયું;
વાહાલા માહારા હસ્ત રૂદે પર ધરીયું. રાસ રમીશું. ૧૩
વાહાલા માહારા એકલાં પામ્યાં ગોપી,
વાહાલા માહારા કંઠ બાહુ આરોપી;
વાહાલા માહારા રંગ રેલી મન સોંપી. રાસ રમીશું. ૧૪
વાહાલા માહારા કર્ણ કમલ બિરાજે,

વાહાલા માહારા ધર્મ અલક સુખ લાજે;
વાહાલા માહારા ભ્રમર રાસ ગુણ રાજે. રાસ રમીશું. ૧૫
વાહાલા માહારા મનમાં ગમતી કેલી,
વાહાલા માહારા તેમ ગોપી રંગ રેલી;
વાહાલા માહારા બાળક દરપણ ખેલી. રાસ રમીશું, ૧૬
વાહાલા માહારા વ્યાકુળ રસ આનંદ,
વાહાલા માહારા કહેતાં ન આવે છંદ;
વાહાલા માહારા એ વૃંદાવન ચંદ. રાસ રમીશું. ૧૭
વાહાલા માહારા ખેચર સ્ત્રી રસ જોયું,
વાહાલા માહારા કામ દ્રષ્ટ મન મોહ્યું;
વાહાલા માહારા વરદાને રસ સોહ્યું. રાસ રમીશું. ૧૮
વાહાલા માહારા અતિ વિહાર રસ જાણી,
વાહાલા માહારા પ્રેમ સહીત સુખ આણી;
વાહાલા માહારા પુછન કીધું પાણી. રાસ રમીશું. ૧૯
વાહાલા માહારા સ્પર્શે આનંદ થાયે,
વાહાલા માહારા લીલા થઈ તે ગવાયે;
વાહાલા માહારા અમૃત દૃષ્ટિ જોવાયે. રાસ રમીશું. ૨૦
વાહાલા માહારા શ્રમીત સર્વેને જાણી,
વાહાલા માહારા ક્રીડા કરીને વખાણી;
વાહાલા માહારા જળ પ્રવેશ મન આણી. રાસ રમીશું. ૨૧
વાહાલા માહારા જળ ક્રિડાની રીત,

વાહાલા માહારા કહેતાં ન આવે પ્રીત;
વાહાલા માહારા થઈ પરસ્પર જીત. રાસ રમીશું ૨૨
વાહાલા માહારા જળથી ગમન કરીયું,
વાહાલા માહારા પુષ્પિત વન સંચરીયું;
વાહાલા માહારા તે જોઇ મન ઠરીયું. રાસ રમીશું. ૨૩
વાહાલા માહારા નવ રસ નાટક સાજે,
વાહાલા માહારા ચંદ્ર કિરણ અતિરાજે;
વાહાલા માહારા મદન જોઇને લાજે. રાસ રમીશું. ૨૪
વાહાલા માહારા રાજાએ પૂછયું એમ,
વાહાલા માહારા ધર્મ રીત તો તેમ;
વાહાલા માહારા અધર્મ પરશ્યો કેમ. રાસ રમીશું. ૨૫
વાહાલા માહારા ધર્મ સેતુ કરી સ્થાપે,
વાહાલા માહારા વક્રીત કૃત કેમ રાખે;
વાહાલા માહારા પરદારા કેમ ઝાંખે. રાસ રમીશું. ૨૬
વાહાલા માહારા પોતે પૂરણ કામ,
વાહાલા માહારા ઇચ્છિત કીધું કામ;
વાહાલા માહારા અભિપ્રાય કહો કેમ. રાસ રમીશું. ૨૭
વાહાલા માહારા શુકજીએ કર્યો ઉચ્ચાર,
વાહાલા માહારા પૂરણ એ અવતાર;
વાહાલા માહારા અનળ પડે સર્વ સાર. રાસ રમીશું. ૨૮
વાહાલા માહારા ઈશ્વર વચન પ્રમાણ,

વાહાલા માહારા આચર્ણ કરે અજાણ;
વાહાલા માહારા બુદ્ધિવાન તે જાણ. રાસ રમીશું. ૨૯
વાહાલા માહારા હરિરસ નીગમ વખાણે,
વાહાલા માહારા એ વીન કરે અજાણે;
વાહાલા માહારા જેમ રૂદ્ર વિખપાને. રાસ રમીશું. ૩૦
વાહાલા માહારા ઉચિત કરી સહુ વાણી,
વાહાલા માહારા ઉચિત વિગત સુહાણી;
વાહાલા માહારા વિહાર કરી જાણી. રાસ રમીશું. ૩૧
વાહાલા માહારા એવું કર્યું પ્રતાપે,
વાહાલા માહારા ઇશ્વર કરી સહુ જાપે;
વાહાલા માહારા ભક્ત મનોર્થ આપે. રાસ રમીશું. ૩૨
વાહાલા માહારા જેની પદરજ માગે,
વાહાલા માહારા બ્રહ્માદિક અનુરાગે;
વાહાલા માહારા કર્મ બંધ શું લાગે. રાસ રમીશું. ૩૩
વાહાલા માહારા ગોપી તપતી જાણી,
વાહાલા માહારા અંતર આત્મક માણી;
વાહાલા માહારા બાધક મન વખાણી. રાસ રમીશું. ૩૪
વાહાલા માહારા મનુષ્ય દેહ તે ધર્યું,
વાહાલા માહારા ક્રિડા કરીને ઉચરીયું;
વાહાલા માહારા ગુણ ગાઈ ભક્ત વરીયું. રાસ રમીશું. ૩૫
વાહાલા માહારા ગોપન મન મનાવ્યું,

વાહાલા માહારા યોગ માયા કરી છાયું;
વાહાલા માહારા પાસે હારા દેખાયું. રાસ રમીશું. ૩૬
વાહાલા માહારા બ્રહ્મ રાત્રી કરી જાણી,
વાહાલા માહારા તોએ તૃપ્તી ન માણી;
વાહાલા માહારા ઘેર ગયાં સહુ રાણી. રાસ રમીશું. ૩૭
વાહાલા માહારા એ લીલા જે ગાયે,
વાહાલા માહારા શ્રવણ રૂદે રસ લાવે;
વાહાલા માહારા ભક્તિ માહા ફળ પાવે. રાસ રમીશું. ૩૮
વાહાલા માહારા ધન્ય વ્રજ વનિતા ગોપી,
વાહાલા માહારા મન કરી સર્વે સોંપી;
વાહાલા માહારા ધન્ય જમુના રસ ઓપી. રાસ રમીશું. ૩૯
વાહાલા માહારા શ્રીમદ્ વલ્લભને ચરણે,
વાહાલા માહારા શ્રીવિઠ્ઠલેશને વરણે;
વાહાલા માહારા શ્રીદ્વારકેશ છે શરણે. રાસ રમીશું. ૪૦

રાસને ગરબો. ધોળ ૬ ઠું.

સરખી સાહેલી સહુ મળીને, નવસત આભ્રણ સજીયાંરે;
સાન કરીને વાહાલાને તેડો, લટકે ગરબે રમીયે.
ચાલો જમુને રે. ૧
શ્યામા શ્યામને મધ્ય બેસારી, તાળી બાંહે હાથેરે;
નીરખતાં વાહાલો રીઝેજી, જુએ કટાક્ષ સાથે. ચાલો. ૨
સપ્ત સ્વર એક વીસમું રચના, ગ્રામ ત્રણયને ભેદરે;
રાગણીઓ છત્રીસે મેળવી, ગાયે પ્રબંધ ભેદે. ચાલો. ૩

લાગ દાટને ઉરપતી રસ, સંગીત નૃત્ય ગતિ લીજેરે;
મુસકાઈ વહાલાએ જોયું, સર્વે રસમાં ભીંજે. ચાલો. ૪
શામળીએ ત્યારે ઉભા થઇને, વેણુ વાઇ કાંઇ કીધુંરે;
વિહ્વળ થયાં સાંભળી સર્વે, મન આકર્ષી લીધું. ચાલો. ૫
છુટા કેશ શ્વેત શ્રમ શ્રીકર, ભુજા બાંહ્યડી લટકેરે;
કરણફુલ નકવેસર ટીલડી, કંકણુ પહોંચી મટકે. ચાલો. ૬
બ્રહ્માનંદ થકી ઉગાર્યા, ભજનાનંદે લીધાંરે,
રાસ રમી જળક્રીડા કીધી, સર્વ મનોરથ સીધાં. ચાલો. ૭
બ્રહ્માદિક સનકાદિક શંકર, ચઢી વૈમાને જોયરે;
ગુણી ગાંધર્વ અપસરા કિન્નર, પુષ્પ વૃષ્ટિ ત્યાં હોયે. ચાલો. ૮
ધન્ય વિદ્યુતની પેરે સહુને, દરશન એણી રીતે આપેરે;
બ્રહ્મરાત્રીને લેખે કીધું, એણી પેરે સર્વે જીતે. ચાલો. ૯
ધન્ય ગોપી વ્રજ શ્રીયમુનાં ત્રટ, જ્યાં કૃષ્ણ રસ પાયરે;
શ્રીવલ્લભને ચરણ પ્રતાપે, દ્વારકેશ નિજ ગાયે. ચાલો. ૧૦

રાસનો ગરબો. ધોળ ૭ મું.

દીઠી શરદની રાત સોહ્યામણીજો, વહાલે રાસ રમવાની ઇચ્છા કરીજો.
વાહાલે વેણુ વગાડી વનમાંજો, સ્વર પૂર્યો સખીના કર્ણ હૃદયમાંજો.
નારી શ્રવણે સુણી સહુ નિસર્યાંજો, કુળની મર્યાદા સહુ વિસર્યાંજો ૩
તેણે તતક્ષણ ગૃહકાજ મેલીયાંજો, અંગે અટપટાં આભુષણ પહેર્યાંજો.
એમ આવતાં તે દીઠાં સુંદરીજો, ત્યારે ગમન વાક્ય બોલ્યા શ્રીહરિજો ૫
તમે શાને તે આવ્યાં સહુ મળીજો, તમો કુળવંત કહાના કામનોજો. ૬
એમ લોકમાંતે લાંછન લાગશેજો, તમારો પતિવ્રતા ધર્મ ભાગશેજો.૭

પતિવૃતા પતિને છોડે નહિ જો, પર પુરૂષ શું પ્રિત જોડે નહિ જો ૮
શ્રીમદનમોહનજી સ્વરૂપ ધરી જો, એ પાસે તે સોહીએ સ્વામિની જો. ૯
મધ્યરાજે શ્રીગિરિધર રાજીયાજો, પ્રભુ સાતે સ્વરૂપ બિરાજીયાજો. ૧૦.
પ્રભુ સાતે સ્વરૂપ લીલા કરેજો, એણી પેરે તે વ્રજમાં વિચરેજો ૧૧
ત્યારે સુંદરીને અભીમાન આવીયું જો,ભાગ્ય પોતાનું સરાવીયું જો.૧૨
ત્યારે અંતર્ધાન હવા શ્રીહરિજો, ઘણો વિલાપ કરે છે સુંદરી જો. ૧૩
શ્રીયમુનાંજી પુલિન આવી રહ્યાંજો,ત્યારે શ્રીનાથજીનેમનકરૂણાઆવીજો.
શ્રીગોકુલચંદ્રમાજી રૂપધરીજો,ત્યારે સુંદરીને દરશન આપ્યાં શ્રીહરિજો
દ્વારકેશ પ્રભુને જાઉં વારણે જો, ફરી વ્રજ પ્રગટયા અમ કારણે જો. ૧૬

॥ अथ श्रीगोपीगीत प्रारंभः

ललित वृत्तम्.

ગોપ્ય ઉવાચ

જયતિ તેઽધિકં, જન્મના વ્રજ: શ્રયત ઇંદિરા શશ્વદત્ર હિ;
દયતિ દૃશ્યતાં, દિક્ષુ તાવકાસ્ત્વયિ ધૃતાસવસ્ત્વાં વિચિન્વતે. ૧
શરદુદાશયે સાધુજાતસત્સરસિજોદર શ્રીમુષા દશા;
સુરતનાથ તેઽશુલ્કદાસિકા વરદ નિઘ્નતો નેહ કિં વધ: ૨
વિષજલાપ્યયાદ્વ્યાલરાક્ષસાદ્વર્ષમારુતાદ્વૈદ્યુતાનલાત્;
વૃષમયાત્મજાદ્વિશ્વતો ભયાદૃષભ તે વયં રક્ષિતા મુહુઃ ૩

ન ખલુ ગોપિકાનંદનો ભવાનખિલદેહિનામંતરાત્મદૃક્;
વિખનસાર્થિતો વિશ્વગુપ્તયે સખ ઉદેયિવાન્સાત્વતાં કુલે. ૪
વિરચિતાભયં વૃષ્ણિધુર્ય તે ચરણમીયુષાં સંસૃતેર્ભયાત્ ;
કરસરોરુહંકાંત કામદં શિરસિ ધેહિ નઃ શ્રીકરગ્રહમ્. ૫
વ્રજજનાર્તિહન્વીર યોષિતાં નિજજનસ્મયધ્વંસનસ્મિત;
ભજ સખે ભવત્કિંકરીઃ સ્મ નો જલરુહાનનં ચારૂ દર્શય. ૬
પ્રણતદેહિનાં પાપકર્શનં તૃણચરાનુગં શ્રીનિકેતનમ્ ;
ફણિફણાર્પિતં તે પદાંબુજં કૃણુ કુચેષુ નઃ કૃન્ધિ હૃચ્છયમ્. ૭
મધુરયા ગિરા વલ્ગુવાકયયા બુધમનોજ્ઞયા પુષ્કરેક્ષણ;
વિધિ કરીરિમા વીર મુહ્યતીરધરસીધુના પ્યાયસ્વ નઃ ૮
તવ કથાઽમૃતં તપ્તજીવનં કવિભિરીડિતં કલ્મષાપહમ્ ;
શ્રવણમંગલં શ્રીમદાતતં ભુવિ ગૃણન્તિ તે ભૂરિદા જનાઃ ૯
પ્રહસિતં પ્રિય પ્રેમવીક્ષણં વિહરણં ચ તે ધ્યાનમંગલમ્;
રહસિ સંવિદો યા હૃદિસ્પૃશઃ કુહક નો મનઃ ક્ષોભયંતિ હિ. ૧૦
ચલસિ યદ્વ્રજાચ્ચારયન્પશુન્ નલિનસુંદરં નાથ તે પદમ્ ;
શિલતૃણાંકુરૈઃ સીદતીતિ નઃ કલિલતાં મનઃ કાંત ગચ્છતિ. ૧૧
દિનપરિક્ષયે નીલકુંતલૈર્વનરૂહાનનં બિભ્રદાવૃતમ;
ધનરજસ્વલં દર્શયન્મુહુર્મનસિ નઃ સ્મરં વીર યચ્છસિ. ૧૨
પ્રણતકામદં પદ્મજાર્ચિતં ધરણિમંડનં ધ્યેયમાપદિ;
ચરણપંકજં શંતમં ચ તે રમણ નઃ સ્તનેષ્વર્પયાધિહન્. ૧૩
સુરતવર્ધનં શોકનાશનં સ્વરિતવેણુના સુષ્ઠુ ચુમ્બિતમ્ ;
ઇતરરાગવિસ્મારણં નૃણાં વિતર વીર નસ્તેઽધરામૃતમ્. ૧૪

અટતિ યદ્ભવાનન્હિ કાનનં ત્રુટિર્યુગાયતે ત્વામપશ્યતામ્;
કુટિલકુન્તલં શ્રીમુખં ચ તે જડ ઉદીક્ષતાં પક્ષ્મકૃદ્દશામ્. ૧૫
પતિસુતાન્વયભ્રાતૃબાંધવાનતિવિલંઘ્ય તે ઽન્ત્યચ્યુતાગતાઃ
ગતિવિદસ્તવોદ્ગીતમોહિતાઃ કિતવ યોષિતઃ કસ્ત્યજેન્નિશિ. ૧૬
રહસિ સંવિદં હૃચ્છયોદયં પ્રહસિતાનનં પ્રેમવીક્ષણમ્;
બૃહદુરઃ શ્રિયો વિક્ષ્ય ધામ તે મુહુરતિસ્પૃહા મુહ્યતે મનઃ ૧૭
વ્રજવનૌકસાં વ્યક્તિરંગ તે વૃજીનહંત્ર્યલં વિશ્વમંગલમ્;
ત્યજ મનાક્ ચ નસ્ત્વત્સ્પૃહાત્મનાં સ્વજનહૃદ્રુજાં યન્નિષુદનમ્ ૧૮
યત્તે સુજાતચરણાંબુરૂહંસ્તનેષુ ભીતાઃશનૈઃ પ્રિય દધીમહિ કર્કશેષુ;
તેનાટવીમટસિતદ્વ્યથતેનકિંસ્વિત્કૂર્પાદિભિર્ભ્રમતિધીર્ભવદાયુષાંનઃ

શ્રીશુક ઉવાચ

ઇતિ ગોપ્યઃ પ્રગાયંત્યઃ પ્રલપંત્યશ્ચ ચિત્રધા;
રૂરૂદુઃ સુસ્વરં રાજન્કૃષ્ણદર્શનલાલસાઃ ૨૦
તાસામાવિરભૂત્શૌરિઃ સ્મયમાનમુખાંબુજ;
પીતાંબરધરઃ સ્રગ્વી સાક્ષાન્મન્મથમન્મથઃ ૨૧

ઇતિ શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે દશમસ્કન્ધે ગોપીગીતમ્ઃ

॥ अथ श्रीयुगलगीत प्रारंभः ॥

શ્રી શુક ઉવાચ.

ગોપ્ય: કૃષ્ણે વનં યાતે તમનુદ્રુતચેતસ:
કૃષ્ણલીલાઃ પ્રગાયંત્યો નિન્યુર્દુઃખેન વાસરાન્.
ગોપ્યઉચુઃ વામબાહુકૃતવામકપોલો વલ્ગિતભ્રુરધરાર્પિતવેણુમ્ ;
કોમલાંગુલિભિરાશ્રિતમાર્ગં ગોપ્ય ઇરયતિ યત્ર મુકુંદઃ ૨
વ્યોમયાનવનિતાઃ સહ સિદ્ધૈઃ વિસ્મિતાસ્તદુપધાર્ય સલજ્જાઃ
કામમાર્ગણસમર્પણચિત્તાઃ કશ્મલં યયુરપસ્મૃતનીવ્યઃ ૩
હંત ચિત્રમબલાઃ શૃણુતેદં હારહાસ ઉરસિ સ્થિરવિદ્યુત્ ;
નંદસૂનુરયમાર્તજનાનાં નર્મદો યર્હિ કૂજિતવેણુઃ ૪
વૃંદશો વ્રજવૃષા મૃગગાવો વેણુવાદ્યહૃતચેતસ આરાત્ ;
દન્તદષ્ટકવલાધૃતકર્ણા નિદ્રિતા લિખિતચિત્રમિવાસન્. ૫
બર્હિણઃસ્તબકધાતુપલાશૈર્બદ્ધમલ્લપરિબર્હવિડંબઃ
કર્હિચિત્સબલ આલિ સ ગોપૈર્ગાઃ સમાહ્વયતિ યત્ર મુકુન્દઃ ૬
તર્હિ ભગ્નગતયઃ સરિતો વૈતત્પદાંબુજ રજોનિલનીતમ્ ;
સ્પૃહયતીર્વયમિવાબહુપુણ્યાઃ પ્રેમવેપિતભુજાઃસ્તિમિતાપ. ૭
અનુચરૈઃ સમનુવર્ણિતવીર્યઃ આદિપૂરૂષ ઇવાચલભૂતિઃ
વનચરો ગિરિતટેષુ ચરંતીર્વેણુનાઽઽહ્વયતિગાઃ સ યદા હિ. ૮
વનલતાસ્તરવ આત્મનિ વિષ્ણું વ્યંજયંત્ય ઇવ પુષ્પફલાઢયાઃ
પ્રણતભારવિટપા મધુધારાઃ પ્રેમહૃષ્ટતનવઃ સસૃજુઃ સ્મ. ૯

દર્શનીયતિલકો વનમાલાદિવ્યગન્ધતુલસીમધુમત્તૈઃ
અલિકુલૈરલઘુગીતમભીષ્ટમાદ્રિયન્યર્હિ કૂજિતવેણુઃ ૧૦
સરસિ સારસહંસવિહંગાશ્ચારૂગીતહૃતચેતસ એત્ય,
હરિમુપાસત તે યતચિત્તાઃ હંત મીલિતદૃશો ધૃતમૌના. ૧૧
સહબલઃ સ્રગવતંસવિલાસઃ સાનુષુ ક્ષિતિભૃતો વ્રજદેવ્યઃ
હર્ષયન્યર્હિ વેણુરવેણ જાતહર્ષ ઉપરંભતિ વિશ્વમ્. ૧૨
મહદતિક્રમણશંક્તિચેતાઃ મંદમંદમનુગર્જતિ મેઘઃ
સુહૃદમભ્યવર્ષત્સુમનાભિશ્છાયયા ચ વિદધત્પ્રતપત્રમ્ ૧૩
વિવિધગોપચરણેષુ વિદગ્ધો વેણુવાદ્ય ઉરૂધા નિજશિક્ષાઃ
તવ સુતઃ સતિ યદાધર બિમ્બે દત્તવેણુરનયત્સ્વરજાતીઃ ૧૪
સવનશસ્તદુપધાર્ય સુરેશાઃ શક્રશર્વપરમેષ્ટિપુરોગાઃ
કવય આનતકંધરચિત્તાઃ કશ્મલં યયુરનિશ્ચતતત્ત્વા. ૧૫
નિજપદાબ્જદલૈર્ધ્વજવજ્રનીરજાંકુશવિચિત્રલલામૈઃ
વ્રજભુવઃ શમયન્ખુરતોદં વર્ષ્મધુર્યગતિરીડિતવેણુઃ ૧૬
વ્રજતિ તેન વયં સવિલાસવીક્ષણાર્પિત મનોભવવેગાઃ
કુજગતિં ગમિતા ન વિદામઃ કશ્મલેન કબરં વસનં વા ૧૭
મણિધર ક્વચિદાગણયન્ગા માલયા દયિતગંધતુલસ્યાઃ
પ્રણયિનોઽનુચરસ્ય કદાંસે પ્રક્ષિપન્ભુજમગાયત યત્ર. ૧૮
ક્વણિતવેણુરવવંચિતચિત્તાઃ કૃષ્ણમન્વસત કૃષ્ણગૃહિણ્યઃ
ગુણગણાર્ણમનુગત્ય હરિણ્યો ગોપિકા ઇવ વિમુક્તગૃહાશાઃ ૧૯
કુન્દદામકૃતકૌતુકવેષો ગોપગોધનવૃતો યમુનાયામ્ ;
નન્દસૂનુરનઘે તવ વત્સો નર્મદઃ પ્રણયિનાં વિજહાર. ૨૦

મન્દવાયુરૂપવાત્યનુકૂલં માનયન્મલયજસ્પર્શેન:
બંદિનસ્તમુપદેવગણા યે વાદ્યગીતબલિભિ: પરિવવ્રુ ૨૧
વત્સલો વ્રજગવાં યદગધ્રો વંદ્યમાનચરણ: પથિ વૃદ્ધૈ:
કૃત્સ્નગોધનમુપોહ્ય દિનાંતે ગીતવેણુરનુગેડિતકીર્તિ: ૨૨
ઉત્સવં શ્રમરૂચાડપિ દશીનામુન્નયન્ખુરરજશ્છુરિતસ્રક્ ;
દિત્સયૈતિસુહૃદાશિષ એષ દેવકીજઠરભૂરૂડુરાજ: ૨૩
મદવિઘુર્ણિતલોચન ઇષન્માનદ: સ્વસુહૃદાં વનમાલી;
બદરપાંડુવદનો મૃદુગંડં મંડયન્કનકકુંડલલક્ષ્મ્યા. ૨૪
યદુપતિર્દ્વિરદરાજવિહારો યામિનીપતિરિવૈષ દિનાંતે;
મુદિતવક્ત્ર ઉપયાતિ દુરંતં મોચયન્વ્રજગવાંદિનતાપમ્. ૨૫

શ્રીશુક ઉવાચ

એવં વ્રજસ્ત્રિયો રાજન્કૃષ્ણલીલાનુગાયતી:
રેમિરેડહસ્સુ તચ્ચિત્તાસ્તન્મનસ્કા મહોદયા: ૨૬
ઈતિ શ્રીમદ્‌ભાગવતે મહાપુરાણે દશમસ્કંધે યુગલગીતમ્ સમાસમ્.

અથ નંદદાસજીકૃત ભ્રમરગીત. રાગ બિલાવલ.

ઉધ્ધોકો ઉપદેશ સુનો વ્રજ નાગરી.
રૂપશીલ લાવન્ય સબેગુણ આગરી,
પ્રેમ દેવજા રસરૂપની ઉપજાવન સુખપુંજ;
સુંદર શ્યામ વિલાસની વૃંદાવન નવકુંજ. સુનો વ્રજનાગરી. ૧

કહત શ્યામ સંદેશ એકહોં તુમપેં આયો;
કહિ ન સમય એકાંત કહું અવસર નહીં પાયો;
સોચતહી મનમેં રહ્યો કબપાઉં એક ઠાઉં;
કહિ સંદેશ નંદલાલકો હોં બહુર મધુપુરી જાઉં. સુનોવ્રજનાગરી. ૨
સુનત શ્યામકો નામ ગ્રામ ઘરકી સુધ ભૂલી;
ભર આનંદરસ હ્રદય પ્રેમવેલી દ્રુમ ફૂલી;
પુલિકરોમ સબ અંગ ભયે ભર આયે જલ નયન,
કંઠ ગદગદ વ્હે ગયેહો બોલે જાત ન વેન. વિવસ્થા પ્રેમકી. ૩
અર્ધ આસન બેઠાય ઔર પરિક્રમાકીની,
શ્યામ સખા નિજ જાન બહુરી સેવા બહુકીની;
પૂછન સુધ નંદલાલકી પ્રહસત મુખ વ્રજબાલ,
નીકેહેં બલવીરજૂ બોલત વચન રસાલ. સખા સુન શ્યામકે. ૪
કુશલ રામ અરૂ શ્યામ કુશલ સંગિ સબ વિનકે,
યદુકુલ સગરે કુશલ પરમ આનંદ હેં તિનકે,
પૂછન વ્રજ કુશલાતકોં હોં પઠયો તુમતીર,
મિલહેં થોરે દિનનમેં જિન જિય હોઉ અધીર. સુનોવ્રજનાગરી. ૫
સુન મોહન સંદેશ રૂપ સુમરણ વ્હે આયો,
પુલકિત આનન કમલ અંગ આવેશ જનાયો;
વ્હે વિહ્વલ ધરણી પરી વ્રજવનિતા મુરઝાય,
દે જલ છીંટ પ્રબોધહી ઉદ્ધવ બાત સુનાય. કહતહે જ્ઞાનકું. ૬
વે તુમ તેં નહીં દૂર જ્ઞાનકી આંખન દેખો,

અખિલ વિશ્વ ભરપૂર બ્રહ્મ સબરૂપ વિશેખો;
લોહ દારુ પાષાણુમેં જલ્ર થલમાંહિ અકાશ,
ચર અચર વર્તંત સબે જોતી બ્રહ્મ પ્રકાશ. સુનોવ્રજનાગરી. ૭
કોન બ્રહ્મકો જોતિ જ્ઞાન કાસેં કહો ઉદ્ધો,
હમારે સુંદર શ્યામ પ્રેમકો મારગ સૂધો;
નયન બેન મુખ નાસિકા મોહન રૂપ દિખાય,
સુધ બુધ સબ મુરલી હરિ પ્રેમ ઠગોરી લાય. સખા સુન શ્યામકે.૮
યહ સબ સગુણ ઉપાધિ રૂપ નિર્ગુણ હે ઉનકો,
નિર્વિકાર નિર્લેપ લગત નહીં તીનો ગુણકો;
હાથન પાયન નાસિકા નયન બેન નહીં કાન,
અચ્યુત જ્યોતિપ્રકાશહે અખિલ વિશ્વકે પ્રાન. સુનોવ્રજનાગરી. ૯
જો મુખ નાહિન હતો કહો કિન માખન ખાયો.
પાયન વિન કહો ગૌબન સંગ કો બન બન ધાયો;
આંખનમેં અંજન દિયો ગોવર્ધનલીનો હાથ,
નંદયશોદા પૂતહે કુંવર કાન્હ બ્રજનાથ. સખા સુન શ્યામકે ૧૦
જાય કહો તુમ કાન્હ તાય કોઉ પિતા ન માતા,
અખિલ અંડ બ્રહ્માંડ વિશ્વ ઉન્હીંતે જાતા;
લીલાગુણ અવતાર હેં ધર આયે તન શ્યામ,
યોગ યુક્તિહિ પાઈયે હો પરમબ્રહ્મ પુરધામ. સુનોવ્રજનાગરી.૧૧
તાહિ બતાવો યોગ યોગ યુક્તિ જહાં પાવો,
પ્રેમ સહિત હમપાસ નંદનંદન ગુણ ગાવો;

નયન બેન અરૂ પ્રાણુમેં મોહન ગુણુ ભરપૂર.
પ્રેમ પિયૂષહિં છાંડકે હો કોન સમેટે ધુર. સખા સુન શ્યામકે ૧૨
ધુર બુરી જો હોય ઇશકયોં શીશ ચઢાવે,
ધુર ક્ષેત્રમેં આય કર્મકર હરિપદ પાવે;
ધુરહીતેં યહ તન ભયા ધુર હીતે બ્રહ્માંડ,
લોક ચતુર્દશ ધુરતેં સપ્તદ્વીપ નવખંડ. સુનો વ્રજનાગરી. ૧૩
કર્મ ધુરકી બાત કર્મ અધિકારી જાને,
કર્મ ધુર કયો આન પ્રેપ અમૃતમેં સાને;
તબહી લગ સબ કર્મહે જબલગ હરિ ઉર નાંહિ,
કર્મબંધ સબ વિશ્વકે જીવ વિમુખ વ્હે જાહિં. સખા સુન શ્યામકે૧૪
તુમ કયોં નિંદોકર્મ કર્મ તેં સદગતે હોઇ,
કર્મ રૂપતેં બન્રી નાહિ ત્રિભુવનમેં કોઇ;
કર્મહિતે ઉત્પત્તિ હે કર્મહિતે સબ નાશ,
કર્મ કરે તે મુક્તિ હે પરમબ્રહ્મ પુરવાસ. સુનો વ્રજનાગરી. ૧૫
કર્મ પાપ અરૂ પુન્ય લોહ સોનેકી બેરી,
પાયન બંધન દોઉ કરેં માનો બહુતેરી;
ઉંચ કર્મ તે સ્વર્ગ હે નીચ કર્મ તે ભોગ,
પ્રેમવિના સબ પચમરે વિષય વાસના રોગ. સખા સુન શ્યામકે. ૧૬
કર્મ બુરે જો હોય યોગ કાહે કોં ધારે,
પદ્માસન સબ દ્વાર રોક ઇંદ્રિનકોં મારે;
બ્રહ્મ અગ્નિ જર સુદ્ધ વ્હે સિદ્ધ સમાધ લગાય,
લીન હોય સાયુજ્યમેં જોતહિ જયોતી સમાય. સુનોવ્રજનાગરી૧૭

યોગી યુક્તિ હી ભજે ભક્તિ નિજ રૂપહી જાનેં,
પ્રેમ પિયૂષે પ્રકટ શ્યામ સુંદર ઉર આને;
નિર્ગુણતેં ગુગુ પાઇયે લોગ કહત યે નાહિં,
ઘર આયે નાગ ન પૂજિયે વામી પૂજન જાય. સખા સુન શ્યામકે૧૮
જો હરિકે ગુણ હોય વેદ કયોં નેત વખાને,
નિર્ગુણ સગુણ આત્મા ચાર ઉપનિષદ સુખસાને;
વેદ પુરાણુન ખોજકે નહી પાયો ગુણ એક,
અગુણ તેં ગુણ ન્યારે ભયેહોકહિઆકાસકીટેક.સુનોવ્રજનાગરી. ૧૯
જો ઉનકે ગુણ નહીં ઔર ગુણ ભયે કહાતેં,
બીજ વિના તરૂ જમેં મોય તુમ કહો કહાંતે;
વા ગુણ કી પરછાહિંરી માયા દર્પણ બીચ,
ગુણ તે ગુણ ન્યારે ભયે અમલ વાર જયો કીચ. સખા સુનશ્યામકે. ૨૦
માયાકે ગુણ ઔર ઔર હરિકે ગુણ જાનો,
વા ગુણકો ઈન માંઝ આન કાહેકો સાનો;
જાકે ગુણ અરૂ રૂપ કો જાન ન પાયો ભેદ,
તાતે નિર્ગુણ બ્રહ્મકો હો વદત ઉપનિષદ વેદ. સુનો વ્રજ નાગરી. ૨૧
વેદહુ હરિકે રૂપ સ્વાસ મુખતે જો નિસરે,
કર્મ ક્રિયા આશક્તિ સબે પિછલી સુધ વિસરે;
કર્મ મધ્ય ઢુંઢે સબે કિન હું ન પાયો દેખ,
કર્મ સહિત નહીં પાઇયે તાતે પ્રેમ વિશેખ. સખા સુનશ્યામકે. ૨૨
પ્રેમ જો કોઉ વસ્તુ રૂપ દેખત લો લગે,

વસ્તુ દૃષ્ટિ બિન કહો પ્રેમી કાહે અનુરાગે;
તરણિ ચંદ્રકે રૂપ કો ગુણ નહિં પાયો જાન,
તો ઉનકું કહા જાનિયે ગુણાતીત ભગવાન. સુનો વ્રજ નાગરી. ૨૩
તરણિ આકાશ પ્રકાશ તેજમેં રહ્યા દુરાઇ,
દિવ્ય દૃષ્ટિહી ભલે રૂપ વહુ દેખ્યો જાઈ;
જિનકી વે આંખે નહીં કયોં દેખે વે રૂપ,
તિને વિશ્વાસ કયાં ઉપજે જે પરે કર્મ કે કુપ. સખા સુન શ્યામકે. ૨૪
જબ કરિયે નિત કર્મ ભક્તહુ તિનમેં આઇ,
કર્મ રૂપ તે કહો કોન પેં છુટયો જાઈ;
ક્રમ ક્રમ કર્મ કરે તે કર્મ નાશ વ્હે જાય,
તમ આત્મા નિશ કર્મ કર નિર્ગુણ બ્રહ્મ સમાય. સુનો વ્રજ નાગરી૨૫
જો હરિકે નહીં કર્મ કર્મ બંધન વ્હે આવે,
તો નિર્ગુણ વ્હે વસ્તુ માત્ર પરમાણ બતાવે;
જો ઉનકેં પરમાણ હે તો પ્રભુતા કછુ નાહીં,
નિર્ગુણ હે અતીત સોઇ સગુણ જગતકે માહિં. સખાસુનશ્યામકે૨૬
જો ગુણ આવે દૃષ્ટિ માંઝ નહીં ઈશ્વર મેં સારે,
ઇન સબહી તેં વાસુદેવ અચ્યુત હેં ન્યારે;
ઇન્દ્રી દૃષ્ટિ વિકાર તે રહત અધોક્ષજ જયોતિ,
શુદ્ધ સ્વરૂપીજાન જિય તૃપ્ત જો તાતે હોતિ. સુનોવ્રજનાગરી. ૨૭
નાસ્તિક હે જો લોગ કહા જાને તિન રૂપહિ,
પ્રકટ ભાનુકો છાંડ ગહે ફિર છાયા ધુપહિં;

હમારે બિન યહ રૂપ હી ઔર ન કછુ સુહાય,
જો કરતલ આભાષકો તુ કહિ બ્રહ્મ દિખાય. સખા સુન શ્યામકે.૨૮
એસે મેં નંદલાલ રૂપ નયનન કે આગેં,
આયગયે બિછાય વને પિયરે ઉર બાગે;
ઉદ્ધવ તે મુખ મોર કેં કહી કછુ ઉન તે વાત,
પ્રેમ અમૃત મુખ તે શ્રવે અંબુજ નયન ચુચાત. તર્કરસરીતકી. ૨૯
અહો નાથ અહો રમાનાથ યદુનાથ ગુસાંઇ,
નંદ નંદન વિડરાત ફિરત તુમ બિન સબ ગાઈ;
કાહે ન ફેર કૃપાલ હોઉ ગૌ ગ્વાલન સુખ દેહુ,
દુઃખ જલનિધ હમબુડહીં હોકર આલ બન લેહુ.નિઠુર૦હેકહાંરહે.૩૦
કોઊ કહે અહો દરશ દેત પુન લેત દુરાઈ,
યહછલ વિદ્યા કહો કોન પિય તુમહિં સિખાઇ;
હમ પરવશ આધીન હે તાત બોલત દીન.
જલબિન કહો કૈસે જિયે પ્રેમાતુર જો મીન. વિચારો શાવરે.૩૧
કોઉ કહે અહો દરશ દેહ પુન બેન બજાવો,
દુર દુર વનકી ઓટ કહાહિય લોન લગાવો;
હમકો તુમસે એક હેં તુમકો હમસી ક્રોર,
બહુત દિનનકી રાવરે પ્રીતિ ન ડારો તોર. એકહી વારમેં. ૩૨
કોઉ કહે અહો શ્યામ કહા ઇતરાય રહેહો,
મથુરાકો અધિકાર પાય મહારાજ ભયેહો;
એસી કછુ પ્રભુતા હુતી જાનત કોઉ નાહિં,
અબલાવધ સુંન ડર ગયે બલીડરે જગ માહિં. પરાક્રમ જાન કે.૩૩

કોઉ કહે અહોશ્યામ ચાહત મારન જો એસે,
ગોવર્દ્ધન કર ધાર કરી રક્ષા તુમ કૈસે;
વ્યાલ અનલ વિષ જ્વાલતેં રાખ લિયે સબ ઠોર,
અબ વિરહાનલ દહત હો હંસ હંસ નંદકિશોર. ચોર ચિત્તલેગયે ૩૪
કોઉ કહે યહ નિઠુર ઇન્કે પાતક નહીં વ્યાપે,
પાપ પુન્યકે કરનહાર યહ આપહી આપે;
ઇનકે નિર્દય રૂપમેં નાહિન કછુ બિચિત્ર,
પય પીવત પ્રાણુન હરે પૂતના બાલ ચરિત્ર. મિત્ર યે કોનકે. ૩૫
કોઉ કહેરી યે આજ નહિં આગે ચલિ આઇ,
રામચંદ્રકે ધર્મ રૂપમેં હીં નિઠુરાઈ;
યજ્ઞ કરાવન જાત હેં વિશ્વામિત્ર સમીપ,
મગ મેં મારી તાડિકા રઘુવંશી કુલદીપ. બાલહી રીત યે. ૩૬
કોઉ કહે યહ પરમ ધર્મ સ્ત્રીજિત પુરે,
લઘુ લાઘવ સન્ધાન કરે આયુધકે સૂરે;
સીતાજીકે કહેતે સૂર્પનખાપેં કોપ,
શ્રવણ નાસિકા કાટકે સૂર્યવંશ કિયો લોપ, કહા તાકી કથા. ૩૭
કોઉ કહેરી સુનો ઓર ઉનકે ગુણ આલી,
બલિ રાજાપેં જાય ભૂમ માગી વનમાલી;
માગી વામનરૂપ વ્હે નાંપત બઢાઇ કાય,
સત્ય ધર્મ દોઉ છાંડકે કિયો પીઠભર પાય. લોભકી નાવહે. ૩૮
કોઉ કહેરી કહા હિરણકશ્યપૂતે બિગર્યો,

પરમ ઢીઠ પ્રહ્‌લાદ પિતાકેં સન્મુખ ઝગયોં;
સુત અપને કો દેત હે શિક્ષા દંડ બતાય,
ઇન વપુધર નરસિંહકે નખન વિદાર્યો જાય. વિના અપરાધકે. ૩૯
કોઉ કહેરી ઇન પરશરામ વ્હે માતા મારી,
ફરસા કાંધે ધાર ભૂમી ક્ષત્રિન સંહારી;
શોણિત કુંડ ભરાયકેં પોષે અપને પિત્ર,
ઇનકે નિર્દય રૂપમેં નાહિન કછુ વિચિત્ર. વિલગ કહા માનિયે. ૪૦
કોઉ કહેરી કહા દોષ શિશુપાલ નરેશહિ.
બ્યાન કરન કાં ગયો નૃપત ભીષ્મકે દેશહિ;
દલ બલ જોર બરાતકોં ઠાઢોહે છબિ બાઢિ,
ઈન છલકર દુલહી હરી ક્ષુધિત ગ્રાસ મુખ કાઢી. આપનેસ્વાર્થી. ૪૧
યહ વિધિસોં આવેશ પરબ્રહ્મ પ્રેમ હીં પાગી,
ઔર રૂપ પિય ચરિત્ર તહાં તે દેખન લાગી;
રોમ રોમ રહ્યો વ્યાપકે જિનકે મોહન આપ,
જિનકે ભુત ભવિષ્યકો જાનત કોન દુરાપ. રંગીલી પ્રેમકી. ૪૨
દેખ ગોપિનકો પ્રેમ નેમ ઉદ્ધોકો ભાજ્યો,
તિમિર ભાવ આવેશ બહુત અપને મન લાજ્યો;
મનમેં કહે રજ પાયકેં લે માથે નિજધાર,
હોંતો કૃતકૃત વ્હે રહ્યો ત્રિભુવન આનંદવાર. વંદના યોગ્યય઼.૪૩
કબહુ કહે ગુણ ગાય શ્યામકે ઈનહિં રિઝાઉં,
તાતે પ્રેમ ભક્તિ શ્યામ સુંદરકી પાઉં;

જિહિ વિધિ મોપે રીઝહીં સોઇ કરો ઉપાય,
જાતે મોમન શુદ્ધ વ્હૈ દુવિધા જ્ઞાન મિટાય. પાયરસ પ્રેમકો. ૪૪
તાહી છિન એક ભ્રમર કહુંતે ઉડ તહાં આયો,
વ્રજવનિતાકે વૃંદમાંઝ ગુંજત છબિ છાયો;
બૈઠયો ચાહત પાંવ પે ચરણકમલસે જાન,
માનો મન ઉદ્ધવકો પ્રથમહીં પ્રકટયો આન, મધુપકો ભેખધર ૪૫
તાહિ ભ્રમરસોંકહે સબે પ્રતિ ઉત્તર બાતેં,
તર્ક વિતર્કન યુક્તિ પ્રેમરસરૂપી ઘાતે;
જિન પરસો મમ પાવકું તુમ માનત હમ ચોર,
તુમહીસે કપટી હતે મોહન નંદ કિશોર. યહાં તે દુર હો. ૪૬
કોઉ કહેરી મધુપ ભેષ બિનહીં કો ધાર્યો,
શ્યામ પીત ગુંજામણી કિંકિણી નૂપુર ઝનકાર્યો;
વાપુરકો રસ ચોરકે ફિર આયે ઇહિ દેશ,
ઇનકો જિનમાનો કોઊ યે કપટીકે વેશ. ચોરનિજ જાય કહુ. ૪૭
કોઉ કહેરી વિશ્વ માંઝ જેત હેં કારે
કપટી કુટિલ કઠોર ખરે માનષ મુસિ હારે;
એકશ્યામ તન પરસકે જરત આજલોં અંગ,
તા પાછેં યહ મધુપહુ લાયો યોગ ભુજંગ. કહાઇનકી કથા. ૪૮
કોઉ કહે અહો મધુપ કહા હરિકે ગુણ ગાવે,
હૃદય કપટ સો પરમ પ્રેમ નાહિન છબી પાવે;
જાનત હો યહ ભાંતકે સર્વસુ લિયો ચુરાય,
એસી નાહીં વ્રજવાસની કોઉ તુમહિ પત્યાય. લહે હમ જાનકે. ૪૯

કોઉ કહે અહો મધુપ કહેં અનુરાગી તુમકો,
કોને ગુણુ ધોં જાન ચહી અચરજહે હમકો;
કારોતન અતિ પાતકી મુખ પીરો જગ નિંદ,
ગુણુ ઓગુણુ સબ જાનકે આપહિ જાન મિલિંદ, દેખલ્લે હુઆરસીપ૦
કોઉ કહે અહો મધુપ કોન કહે તુમ મધુકારી,
લિયે ફિરત સુખ ચોગ ગાંઠ કટાવ કટારી;
અધર પાન કિયો બહુતકે અધર અરૂણુ રંગ રાત,
અબ વ્રજમેં આયે યહાં કરન કોનકો ઘાત. જાહુકિન પાતકી. ૫૧
કોઉ કહે અહો મધુપ કહા તુ રસહી જાને,
બહુત કુસમપર બેઠ સબે આપન સમ માને;
આપન સમ હમકું કિયો ચાહત હે મતિ મંદ,
દુબ્ધા જ્ઞાન ઉપજાયકેં દુષિત પ્રેમ આનંદ, કપટકે છંદસોં. પર
કોઉ કહેરી મધુપ જ્ઞાન ઉલટો લે આયો,
મુક્તિ પરે જે રસિક તિને ફિર કર્મ બતાયો;
વેદ ઉપનિષદ સાર જો મોહન ગુણુ ગહિ લેત,
તિનકો આત્મશુદ્ધકી ફિરકર સંથા દેત. ચોગ ચટ સારમેં. ૫૩
કોઉ કહેરી આજ ખટપદ પશુ દેખ્યો,
અબલોં યહિ દેશ નાહિં કોઉ અસ પેખ્યો;
દ્વે શૃંગ આનન ઉપરે કારે પીરે ગાત,
વિષ અમૃત સમ માનહીં અમૃત દેખ ડરાત. બાદ યહ રસિકતા. ૫૪
કોઉ કહેરે મધુપ નિરણય તુમહી બહુ જાન્યો,

તર્ક વિતર્કતા યુક્ત શાસ્ત્રહું બહુ વિધ આન્યો;
પેં ઇતનો નહીં જાનહો વસ્તુ વિના ગુણ નાહીં,
નિર્ગુણશકિત જુશ્યામકીસગુણસકલજગમાંહિ. જોતિજલબીચમેં ૫૫
કોઉ કહે અહો મધુપ લાજ નહીં તુમકું આવે,
સ્વામી તુહ્મારે શ્યામ કૂબરી નાથ કહાવે;
યહાં નીચી પદવી હુતી ગોપીનાથ કહાય,
અબ યદુકુલપાવન ભયે દાસી જુઠન ખાય. મારત કહા બોલકું. ૫૬
કોઉ કહે અહો મધુપ હોહિં તુમસે જો સંગી,
કયોં ન હોય તન શ્યામ સકલ વાતન ચૌરંગી;
ગોકુલમેં જોરી કોઇ પાઇ નાહિં તુહ્મારિ,
મદન ત્રિભંગી આપહિ કરી ત્રિવંકી નારી. રૂપ ગુણ શીલકી. ૫૭
કોઉ કહે અહો મધુપ શ્યામ યોગી તુમ ચેલા,
કુબ્જા તિરથ જાય કિયો ઇંદ્રિનકો મેલા;
મધુબન સિદ્ધ કહાયકેં આયે ગોકુલમાહિ,
હ્યાંતો પ્રેમી લોગહે ગાહક તુહ્મરો નાહિં. પધારો રાવરે ૫૮
કોઉ કહેરે મધુપ સાધુ સ્વધુવન તુમ જૈસે,
ઔર ઉહાંકે લોગ કહો ધોં કહિ હેં કેસે;
અવગુણ ગુણ કર લેત હરિ ગુણકો ડારત મેટ,
મોહન નિર્ગુણકો ગહે તુમ સાધનકો ભેટ. ગાંઠકો ખોયકેં. ૫૯
યહ વિવ સુમર ગોવિંદ કહત ઉદ્ધવ પ્રતિ ગોપી,
ભંગ સંજ્ઞા કર સકલ કુલકી લજ્જા લોપી;

તા પીછે એક નાર હો રૂદિત સકલ વ્રજનારિ,
હા કરૂણામય નાથ હો કેશવ કૃષ્ણ મુરારિ. ફાટ હિયરો ચલ્યો.૬૦
ઉમગી જો કોઉ સલિલ અસુઅન તે સિંધુ ભયો ધારન,
વા જલમેં વહિ જાત કંચુકી ભુષણ ધારન,
તાહિ પ્રેમ પ્રવાહમેં ઉદ્ધવ ચલે વહાય,
ભલી જ્ઞાનકી મેડહી વ્રજમેં તોરી જાય. કુલિશકો ત્રણ ભયો.૬૧
પ્રેમ પ્રશંસા કરત શુદ્ધ જો ભક્તિ પ્રકાશી,
દુબ્ધા જ્ઞાન ગ્લાનિ મંદતા સગરી નાશી;
કહત ભયો નિશ્ચય યહે હરિરસકે નિજ પાત્ર,
હોં તો કૃત્ય કૃત્ય વ્હે ગયો ઇનકે દરશન માત્ર. મેટ મત જ્ઞાનકો.૬૨
પુન પુન કહિ હરિ કહન વાત એકાંત પઠાયો,
હોં તો ઇનકો મર્મ જાન એકો નહીં પાયો;
હોં જો કહુ મયાદ કી જ્ઞાન કર્મ કોરોપ,
યે સબ પ્રેમાશક્તિહેં કુલ લજ્જા દઇ લોપ. ધન્ય યહ ગોપિકા.૬૩
જો એસે મર્યાદ મેંટ મોહન કોં ધાવે,
તો કાહે ન પરમાનંદ પ્રેમ પદવી છબિ પાવે;
જ્ઞાન યોગ સબ કર્મ તેં પરમ સનેહી સાચ,
પુનિ યોંહીં પટતર દેતહો હીરા આગે કાચ. વિષમતા બુદ્ધિકી.૬૪
ધન્ય ધન્ય યહ લોગ ભજેં હરિકોં જો એસેં,
ઔર કો ઇન વિના પ્રેમ રસ પરસત કેસેં;
મેરે યહ લઘુ જ્ઞાન કો ઉર મદ રહ્યા ઉપાધ,
અબ જાન્યો વ્રજ પ્રેમકો લહત ન આધો આધ, વ્રથા શ્રમકથકે.૬૫

પુનિ કહિ પરસત પાય પ્રથમ હોં ઇનહિં નિવાર્યો,
ભૃંગ સંજ્ઞા કર કહત નિંદ સબહી તે ડાર્યો;
અબ વ્હે રહોં વ્રજ ભૂમકી પગ મારગકી ધુર,
વિચરત મોપે પગ ધરે સબસુખજીવન મૂર. મુનિન દુર્લભયહ.૬૬
કૈસે હોહું દ્રુમલતા વેલિ વલ્લી વનમાહીં,
આવત જાત સુભાવ પરત મોહન પરછાહીં;
સોઉ મેરે વશ નહીં જો કછુ કરૂં ઉપાય,
મોહન હોય પ્રસન્ન જો યહવર માગોં જાય. કૃપાકર દેહોતો. ૬૭
પુન કહ્યો સબનતે સાધુ સંગત ઉત્તમ હે ભાઇ,
પારસ પરસે માત્ર લોહકંચન વ્હે જાઇ;
ગોપી પ્રેમ પ્રસાદ તે હું અબ શીખ્યો આય,
ઉદ્ધવતેં મધુકર ભયો દુબ્ધા જ્ઞાન મિટાય. પાય રસ પ્રેમકો.૬૮
યહ વિધ મન અભિલાષ કરત મથુરા ફિર આયો,
ગદ ગદ પુલકિત રોમ અંગ આવેશ જનાયો;
ગોપીગુણુ ગાવન લગ્યો મોહન ગુણુ ગયો ભુલ,
જીવનકો લે કહા કરે જો નહીં જીવનમૂલ. ભક્તિકો સારયહ.૬૯
એસે સોચત જહાં શ્યામ તહાં આયો ધાયો,
પરિક્રમા દંડોત પ્રેમ સોં બહુત જનાયો;
કછુ નિર્દયતા સ્યામકી કછુ રૂદન દોઉ નયન,
કછુ વ્રજ વનિતા પ્રેમકી બોલત તોતરે બેન. સુનો નંદ લાડલે.૭૦
કરૂણામય અરૂ રસિકતા તુમ્હારી સબ ઝુઠી,

જબહિલોં નહિંલખી તબહિલોં બાંધી મૂઠી;
મેં જાન્યો વ્રજ જાયકે નિર્દય તુમરો રુપ;
જે તુમકો અવલંબહી તિનકો મેલો કૂપ. કોન યહ ધર્મહે. ૭૧
પુન પુન કહિયોં ચલો જાય વૃંદાવન રહિયે;
પ્રેમ પુંજકો પ્રેમ જાય ગોપિન સંગ લહિયે;
ઓર કામ સબ છાંડકેં ઉન લોગન સુખ દેહ,
નાતર અબહી જાત હેં ડુબી સગરી નેહ. કરોગે ફિર કહા. ૭૨
સુનત સખાકે બેન નયન ભરઆયે દોઉ,
વિવસ પ્રેમ આવેશ રહી નાહીં સુધ કોઉ;
રોમ રોમ પ્રતિ ગોપિકા વ્હે ગઇ સગરે ગાત,
કલ્પતરૂ ભયો સાંવરો વ્રજ વનિતાભાઇ પાત. ઉલહ્યોઅંગઅંગતે.૭૩
હોં સચેત કહિ ભલો સખા પઠયો સુધ લાવન,
અવગુણુ હમરે લાય તહાંતે લગે દુખાવન;
ઉનમેં મોમેં અંતરો એકો પલહુ નાહિં,
જો દેખો મો માંહિવે તો મેં ઉનહી માંહિ. તરંગ નિવાર જયોં ૭૪
ગોપિન રૂપ દિખાય તબે મોહન વન વારી,
ઉદ્ધો ભ્રમહિ નિવાર મોહકી જારી ડારી;
અપરૂપ દિખાયકેં લીનો બહુર દુરાય,
નંદદાસપાવન ભયે જો યહ લીલા ગાય. પ્રેમરસ પુંજકી. ૭૫

ઇતિશ્રીનંદદાસજી કૃત ભ્રમરગીત સંપૂર્ણ.

પ્રકરણ ૭ મું.

વસંત, ધમાર, ડોલ, હોરી, રસીઆ, ખ્યાલ વગેરે.

વસંતનાં પદ.

રાગ વસંત પદ ૧ લું.

હરિ રિહ વ્રજયુવતી સત સંગે.
વિલસતિ કરણી ગણુ વૃત વારગુ, વરઈ વરતિ પતિ માન ભંગે. ધ્રુવ.

વિભ્રમ સંભ્રમ લોલ વિલોચન, સૂચિત સંચિત ભાવં;
કાપિ દગંચલ કુવલય નિકરૈ, રંચતિ તં કલરાવં. ૧

સ્મિત રૂચિ રૂચિર તરાનન કમલ, મુદીક્ષ હરે રતિ કંદં;
ચુંબતિ કાપિ નિતંબવતી, કરતલ ધૃત ચિબુકમ મંદં. ૨

ઉદ્ભટ ભાવ વિભાવિત ચાપલ, મોહન નિધુ વનશાલી;
રમયતિ કામપિ પીન ઘન સ્તન, વિલુલિત નવ વનમાલી. ૩
નિજ પરિરંભ કૃતે ન દ્રુતં, મભિ વિક્ષ હરિંસવિલાસં;
કામપિ કાપિ બલાદ કરો, દધેકુતુકેન સહાસં. ૪
કામપિ નીવી બંધ વિમોકસ, સંભ્રમ લજ્જિત નયનાં,
રમયતિ સંપ્રતિસુમુખિત, બલાદપિકરતલ ધૃત નિજ વસનાં.૫
પિય પરિરંભ વિપુલ પુલકાવલિ, દ્વિગુણિત સુભગ શરીરા,
ઉદ્ગાયતિ સખિ કાપિ સમંજસ, હરિણા રતિ રણુ ધીરા. ૬
વિભ્રમ સંભ્રમ ગલદંચલ, મલયાંચિત મંગ મુદારં;
પશ્યતિ સસ્મિત મતિ વિસ્મિત મનસા સુદશઃ સવિકારં. ૭
ચલતિ કયાપિ સમંસકરગ્રહ, મલસત રંગ વિલાસં;
રાધે તવ પૂરયતુ મનોરથ, મુદિત મિદં હરિ રાસં. ૮

પદ ૨ જું.

સાચી કહોં મન મોહન મોસોં, તો ખેલોં તુમ સંગ હોરી;
આજુકી રેની કહાં રહે મોહન, કહાં કરી બરજોરી. ૧
મુખપર પીક પીઠી પર કંકન હિયે હાર વિન ડોરી;
જિયમેં ઓર ઉપર કછુ ઓરે, ચાલ ચલત કછુ ઓરી. ૨
મોહિ બતાવત મોહન નાગર, કહા મોહિ જાનત ભોરી;
ભોર ભયે આયે હો લોહન, બાત કહત કછુ જોરી. ૩
સૂરદાસ પ્રભુ એસી ન કીજે, આય મિલો કહા ચોરી;
મન ભાયે ત્યોં કરત નંદસુત, અબ આઇ હે હોરી. ૪

પદ ૩ જું.

આજ સુભગ દિન વસંત પંચમી જસુમતિ કરત વધાઈ;
વિવિધ સુગંધ ઉવટિકે લાલકો, તાતે નીર ન્હવાઈ. ૧
બાંધી પાગ બનાય સ્વેત રંગ, આભૂષન પહુરાઈ;
તનક શીશ પર મોર ચંદ્રિકા, દિસ દાહિની ઢરકાઇ. ૨
ગૃહ ગૃહતેં વ્રજ સુંદરિ સબમિલી, નંદપોરિ પેં આઇ;
અંબ મોર કે પુષ્પ મંજુરી, કનિક કલશ બનાઇ. ૩
ચોવા ચંદન અગર કુકુમા, કેસર રંગ મિલાઇ;
પ્રમુદિત છિરકત પ્રાન પ્રિયાકો, અબિર ગુલાલ ઉડાઈ. ૪
બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ, ગાવત ગીત સુહાઈ;
તન મન ધન ન્યોછાવરિ કીનોં, આનંદ ઉર ન સમાઈ. ૫
શ્રીગિરિવરધર તુમ ચિરજીવો, ભક્તનકે સુખદાઇ;
શ્રીવલ્લભ પદરજ પ્રતાપતે, હરિદાસ બલજાઇ. ૬

પદ ૪ થું.

શ્યામ સુભગ તન શોભિત છીંટે, નીકી લાગી ચંદનકી;
મંડિત સુરંગ અબીર કુંકુમા, ઓર સુદેશ રજ વંદનકી. ૧
કુંભનદાસ મદન તન મન, બલિહાર કીયો નંદ નંદનકી;
ગિરિધરલાલ રચી વિધિ, માનો યુવતિ જન મન ફંદનકી. ૨

પદ ૫ મું.

ખેલત વસંત વર વિઠ્ઠલેશ, આનંદ કંદ ગોકુલ સુદેશ;
શ્રીગિરિધર ગોવિંદ સંગ, શ્રીબાલકૃષ્ણ લજ્જિત અનંગ. ૧

શ્રીગોકુલનાથ અનાથ નાથ, રઘુનાથ નવલ યદુનાથ સાથ;
શ્રીઘનશ્યામ અભિરામ ધામ, કલ્યાનરાય પરિપૂરણ કામ. ૨
મુરલીધર આદિ સમસ્ત બાલ, સેવક વિચિત્ર સેવા રસ લ;
તહાં બાજત તાલ મૃદંગ ચંગ, જહાં ઉડત ગુલાબ અબીર રંગ. ૩
શ્રીગિરિધરધારી જહાં ખેલન આય, તહાં લઘુ ગોપાલ બલિહારીજાય

પદ ૬ ઠું.

શ્રીગિરિધરલાલકી બાનિક ઉપર, આજ સખીત્રન ટુટેરી;
ચોવા ચંદન અગર કુંકુંમા, પિચકાંઇન રંગ છુટેરી. ૧
લાલકે નેના રગમગે, દેખિયત રંગ અનગન લુટેરી;
કૃષ્ણદાસ ધન્ય ધન્ય રાધિકા, અધર સુધારસ ઘૂંટેરી. ૨

પદ ૭ મું.

લાલ ગુપાલ ગુલાલ હમારી, આંખિનમેં જીન ડારે જૂ;
વદન ચંદ્રમા નેંન ચકોરી, ઈન અતર જીન પારોજૂ. ૧
ગાઓ રાગ વસંત પરસ્પર, અટપટે ખેલ નિવારો;
કુંકુમ રંગસે ભરી પિચકારી, તકિ નેનન જીન મારો. ૨
વંક વિલોકન દુખકે મોચન, ભરી કે દૃષ્ટિ નિહરો;
નાગરિ નાયક સબ સુખદાયક, કૃષ્ણદાસકો તારો. ૩

ધમારકે પદ. રાગ રામકલી. પદ ૮ મું.

દેખો દેખો હો વ્રજકી વીથન વીથન, ખેલત હે હરિ હોરી,
ગીત વિચિત્ર કુલાહુલ કૌતકિ, સંગ સખા લખ કોરી. ૧
આઈ ઝુમિ ઝુમિ ઝુંડન જુરી, અગનિત ગોકુલ ગોરી,
તીનમેં જુવતિ કદંબ શિરોમનિ, શ્રીરાધાજૂ નવલ કિશોરી. ૨
છીરકત ગ્વાલ બાલ અબલન પર, બુકા બંદન રોરી;
અરૂન અકાશ દેખ સંધ્યા ભ્રમ, મુનિ મનસા ભઇ બોરી ૩
રપટ ચરન કીચ અરગજાકી, કેસર કુમકુમ ઘોરી;
કહિ ન જાત ગદાધરપેં કછુ, બુધ બલ મતિ ભઇ બોરી. ૪

રાગ બીલાવલ. પદ ૯ મું.

ઘોષ નૃપતિ સુત ગાઈયે, જાકે વસિયે ગામ. લાલ બલિ ઝુમીકાહો.
બહોરિ સુહાગિન ગાઇયે, જાકો શ્રીરાધા નામ. લાલ.
ચલીહેં સકલ વ્રજ સુંદરિ, નવસત સાજિ સિગાર;
ગાવત ખેલત તહાં ગઇ, જહાં ઘોષરાય દરબાર. લાલ. ૧
જાય નેન ભરી દેખીયે, સુંદર નંદકુમાર;
નીલ પીત પટ મંડિતા, ઉર ગજ મોતિન હાર. લાલ. ૨
સખાસંગ અતિ રસ ભરે, પેહેરે વિવિધ રંગ ચીર;
ગીત વિચિત્ર કોલાહુલા, ઔર વ્રજવાસિન ભીર. લાલ. ૩
ડિમી ડિમી દુંદુભી ઝાલરી, રૂંજ મુરજ ડફ તાલ;
મદન ભેરિ રાય ગિડી ગિડી, વિચવિચ વેન રસાલ. લાલ. ૪
અતિ રસ ભરી વ્રજ સુંદરી, દેત પરસ્પર ગારી;
અંચલ પટ મુખ દે હસી, મોહન વદન નિહારી. લાલ. ૫

પેહેલો ઝુમક તાહીકો, જાકો શ્રીમોહન પૂત;
દેખી પરે સિર મોહની, યુવતિ જન મન ધુત. લાલ. ૬
દુસરો ઝુમક તાહીકો, જાકી શ્રીરાધા નારિ;
પિય પ્યારી રોકે ગહે, મનમેં ચોંકિ વિચારી. લાલ. ૭
જુવતિ કદમ શિરોમની, શ્રીરાધાવર સુકુમારી;
ઉત વ્રજ શિશુગન નાયકા, બલિ ઓર ગિરિવરધારી લાલ. ૮
એકન કર બુકા લીયે, એક ગુલાલ અબીર;
પ્રમદા ગનપર બરખહી, કુકેં દેત અહીર. લાલ ૯
રત્ન ખચિત પિચકાઇયાં, નવ કુમકુમ જલસોં ઘોરિ;
પિય સનમુખ વ્હે છિરકહી, તકિ તકિ નવલ કિશોરી. લાલ ૧૦
શ્યામ સુભગ તન સોહહી, નવકેસરિકે બિંદુ;
જ્યોં જલધરમેં દેખિયે, માનો ઉદિત બહુ ઇંદુ. લાલ. ૧૧
યુવતિ યુથ મિલ ધાઇયો, પકરે બલિ મોહન જાઇ;
નવકેસર મુખ માંડિકે, છાંડે આંખિ અંજાઇ. લાલ. ૧૨
યહવિધિ હોરી ખેલહી, જ્ઞાતિ બંધુ સંગલાય;
પૂરન શશિ નિસ ડહડહી, પૂન્યો હોરી લગાય. લાલ. ૧૩
પરિવા સકલ ઘોષજન, ભાન સુતા ચલે ન્હાન;
અરગજા અંગ ચઢાઇયોં, વિમલ વસન પરિધાન. લાલ. ૧૪
દુતિયા વંદન બાંધિયો, સિંઘાસન યુવરાજ;
છત્ર ચંવર ગોવિંદ ગહે, શ્રીવલ્લભ કુલ શિરતાજ. લાલ. ૧૫

પદ ૧૦ મું.

શ્રીલક્ષ્મન કુલ ગાઇયે, શ્રીવલ્લભ સુવન સુજાન.
લાલ મનમોહના હો.

સોમવંસ સુખદેનકું પ્રકટે દ્વિજકુલ ભાન,
ગુણનિધિ શ્રીગોપીનાથજી, નિર્ગુન તેજ નિધાન. લાલ. ૧
પુરુષોત્તમ આનંદમે, શ્રીવિઠ્ઠલ વ્રજકે ભૂપ;
કોટિ મદન વિધુ વારને, મુખ શોભા સુખરૂપ. લાલ. ૨
ભૂતલ દ્વિજ વપુ ધારિકે, શ્રુતિ પથકિયો પ્રચંડ;
માર્ગ પુષ્ટિ પ્રકાશકે, માયામત કિયો ખંડ. લાલ. ૩
શ્રીગિરિધર ગુન આગરે, પૂરન પરમાનંદ,
રાજ શિરોમણિ લાડીલે, કરૂનામય શ્રીગોવિંદ. લાલ. ૪
શ્રીબાલકૃષ્ણ મુખચંદ્રમા, પંકજ નેન બિસાલ;
શ્રીવલ્લભ ગોકુલનાથજી, પ્રિય નવનીત દયાલ. લાલ. ૫
શ્રીપતિ શ્રીરઘુનાથજી, જગજીવન અભિરામ;
રૂપ રાસિ યદુનાથજી, કમલા પૂરન કામ. લાલ. ૬
નવ કિશોર ઘનશ્યામજી, અંગ અંગ સુખદાય;
બાલક સબ બ્રહ્મ જાનકે, વેદ વિમલ જશ ગાય. લાલ. ૭
વૃંદાવિપિન સુહાવનો, વ્રજ લીલા સુખસાર;
માનિકચંદ પ્રભુ સર્વદા, શ્રીગોકુલ કરત વિહાર. લાલ. ૮

રાગ બીલાવલ. પદ ૧૧ મું.

ચલરી સખી શ્રીવૃંદાવન જઈએ, ગોવિંદ ખેલે હોરી.
બાલક યુથ સખા સંગલીયે, હરિ હલધર જોરી. ૧

ચોવા ચંદન બુકા બંદન, કેસર ભરી કમોરી;
ગારી ગાવત ભરત ભરાવત, સીંચત વ્રજકી ખોરી. ૨
સુની સબ વ્રજ દેખનકો ઉમગ્યો, ભવન રહ્યો નહિ કોરી;
બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ, મધુર મુરલી ધુની થોરી. ૩
સુર વિમાન સબ કૌતુક ભૂલે, મુની મનસા ભઇ બોરી;
આસકરન પ્રભુ મોહનકે સંગ, વિલસત રાધા ગોરી. ૪

રાગ આસાવરી. પદ ૧૨ મું.

ધન્ય ધન્ય નંદ જસોમતિ હો, ધન્ય શ્રીગોકુલ ગામ;
ધન્ય કુંવર દોઉ લાડિલે, બલ મોહન જાકો નામ.છબીલે હો લલના;
શ્રીવલ્લભ રાજકુમાર, છબીલે હો લલના;
શ્રીગિરિવરધારીલાલ, છબીલે હો લલના;
તુમ યા ગોકુલકે ચંદ, છબીલે હો લલના વ.
સખા નામ લે બોલીયા, સુબલ તોક શ્રીદામ;
શ્રવન સુનત સબ ધાઇયો, બોલત સુંદર શ્યામ. છબીલે. ૧
ભેખ વિચિત્ર બનાઇયો, ભુખન વસન સિંગાર;
મંદિર તેં સબ સજી ચલે, બાલક બલિ બનવારી. ૨
ગિરિવરધર અતિ રસ ભરે, મુરલી મધુર બજાય;
શ્રવન સુનત સબ વ્રજ વધુ, જહાં તહાં તેં ચલિ ધાય. ૩
રુંજ મુરંજ ડફ ઝાલરી, બાજે બહુ વિવિ સાજ;
વિચ વિચ ભેરિજુ બાજહી, રહ્યો ઘોષ સબ ગાજ. ૪
પીચકાઇ કર દનરકી, અરગજા કુમકુમ ઘોરિ;

પાન પ્રિયાકો છિરકહી, તકિ તકિ નવલ કિશોરિ. ૫
એક ઓર જુવતી ભઇ, એક ઓર બલવીર,
કમલન માર મચાઇયો, રૂપે સુભટ રણધીર. ૬
ઉલટિ આઈ ઠાડી ભઇ, અપને અપને ટોલ;
ઝુમકચે તબ ગાવહી, બિચ બિચ મીઠે બોલ. ૭
હસત હસત સબ આઇયો, લીનો સુબલ બુલાય;
હા હા કાહુ ભાંતિસોં નેક, મોહનકો પકરાય. ૮
બોહોરિ સિમિટ સબ ધાઇયો, મોહન લિને ઘેરિ,
નેનન અંજન આંજીકે; હસત બદન તન હેરિ. ૯
યહવિધિ હોરી ખેલહી, સકલ ઘોષ સંગલાય;
ગોવર્દ્ધન ધર રૂપપેં, ગોવિંદ બલ બલ જાય. ૧૦

પદ ૧૩ મું.

યા ગોકુલકે ચોહટે, રંગ રાચિ ગ્વાલ;
મોહન ખેલત ફાગ, નેન સલોનરી રંગ રાચિ ગ્વાલ,
નરનારી આનંદ ભયો, રંગ; સામલકે અનુરાગ; નેન.
દુંદુભી બાજે ગહેગહે, રંગ; નગર કુલાહલ હોય; નેન. ૧
ઉમડયો માનસ ઘોખકો, રંગ; ભવન રહ્યો નહિ કોય; નેન.
ડફ બાંસુરી સુહાવની, રંગ; તાલ મૃદંગ ઉપંગ; નેન. ૨
ઝાંઝ ઝાલરી કિન્નરી, રંગ; આવજ કર મુખચંગ; નેન.
ઉતહિ સમાજ ગોપાલકો, રંગ; બલિ જુત નંદકુમાર; નેન. ૩
ઉત ગોપી નવ જોબના, રંગ; અંબુજ લોચન ચાર; નેન.
ગારી દેત સુહાવની, રંગ; પ્રમુદિત ગોપ કદંબ; નેન. ૪

યુવતિ યુથ એકત્ર ભયે, રંગ; ગાવત મદન વિટંબ; નેન.
રતન જટિત પિચકાઇયાં, રંગ; કરલિયે ગોકુલનાથ; નેન. ૫
તકિ છિરકે વનિતાવૃંદકો, રંગ; જે રાધાકે સાથ. નેન.
કેસુ કુસુમ નિચોઇકિ, રંગ; ભરત પરસ્પર આન; નેન. ૬
મૃગમદ ચોવા કુમકુમા, રંગ; ચારૂ ચતુર સબ સાનિ; નેન.
સુરંગ ગુલાલ ઉડાવહી, રંગ; છુકા બંધન ધુલિ; નેન. ૭
ચઢી વિમાન સુર દેખહિ, રંગ; દેહ દશા ગઈ ભૂલી; નેન.
ખલ મચ્યો અતિ ગહ ગહ્યો,રંગ; ચિતવત વ્રજ વધુ ધાય;નેન ૮.
રાધા રસિક ગોપાલકી, રંગ; આસકરન બલ જાય; નેન. ૯

પદ ૧૪ મું.

બરસાનેકી નવલ નાર મીલ, હોરી ખેલન આઇહો;
વરવટ ધાય જાય યમુના તટ, ઘેરે કુંવર કન્હાઇ હો. ૧
અતિ ઝીની કેસર રંગ ભીની, સારી સુરંગ સુહાઈ;
કંચન બરન કંચુકી ઉપર, ઝલકત જોબન ઝાંઈ. ૨
કેસર કસ્તુરી મલયાગર, ભાજન ભરી ભરી લાઈ;
અબીર ગુલાલ ફેંટ ભરી ભામીની, કરન કનક પિચકાઈ. ૩
ખેલત ખેલત રસિક શિરોમની, રાધાજી નિકટ બુલાઇ;
ઋષીકેશ પ્રભુ રીઝી શ્યામ ઘન, બનમાલા પહરાઇ. ૪

રાગ ધનાશ્રી. પદ ૧૫ મું.

બરસાને તેં સજી ચલિ, રંગ ભીની ગ્વાલ;
ફાગ ખેલન હરિ સંગ, હોરી રંગ રહ્યો, રંગ ભીની ગ્વાલ.
કરી સોલે શૃંગાર સબેં, રંગ; ભરિ ભરિ સેંદુર માંગ; હોરી રંગ. ૧

ગૃહ ગૃહ તેં સબ નીકસી, રંગ; અપને અપને રંગ. હોરી રંગ.
બહુ વિધ વાજે વાજહી, રંગ; તાલ મુરજ ડફ ચંગ; હોરી રંગ. ૨
મધ્ય હેં ગોરી રાધિકા, રંગ; અલિયન વૃંદન માંહ; હોરી રંગ.
ફુલનકી છરી હાથ લે, રંગ; ગહી લલિતાકી બાંહ; હોરી રંગ. ૩
કંચન ઘટ કુમ કુમ ભરે, રંગ;ચોવા અગર અબીર; હોરી રંગ.
બાંધે ફેંટ ગુલાલકી, રંગ; કેસુ કેસરિ નીર; હોરી રંગ. ૪
ગાવત ગાવત તહાં ગઈ,રંગ;જહાં ઘોષ રાયજુકી પોરી;હોરી રંગ.
સુનત કુંવર કોલાહલા, રંગ; આયે હેં ગિરિધર દોર, હોરી રંગ. ૫
પિચકાઈ સોંધે ભરી, રંગ; કર લીયે મદન ગુપાલ; હોરી રંગ.
તકિ તકિ તિનકો છીરકહીં; રંગ;જે મૃગનયની બાલ. હોરી રંગ ૬
ઈત ખિલાર બલ મોહના, રંગ; લરિકા ગોપ કુમાર; હોરી રંગ.
ઉત લલિતા ચંદ્રાવલિ, રંગ; રાધા ગોપી અપાર; હોરી રંગ. ૭
અંચલ ઓટ ફુરાવહી, રંગ; ભરી ભરી કનક કચોલ; હોરી રંગ;
પ્યારે કે શીશ નવાવહી, રંગ; હો હો હો કર બોલ; હોરી રંગ. ૮
કાજર નયનન આંજકે, રંગ; મંડીત કરહી કપોલ; હોરી રંગ;
ફીર ફીર શ્રીમુખ દેખહી, રંગ; કુલન કરહી કલોલ; હોરી રંગ. ૯
ફગુવાકો પટ એંચહી, રંગ; લીને હાર ઉતાર; હોરી રંગ
પ્યારીકોં પહરાવહી, રંગ; હસત દે દે કર તાર; હોરી રંગ.૧૦
કમલન માર મચાવહી, રંગ; ભીજી રહે રસ રંગ. હોરી રંગ,
ખેલતહે નંદ લાડોલો, રંગ; વૃખભાન લડેતી કે સંગ. હોરી રંગ.૧૧
સીથીલ ચીર કટિમેખલા, રંગ; ગયે કંચુકી બંધ ટુટી;હોરી રંગ,

ગલીત કુસુમ કબરીન તેં, રંગ; ગઈહે બેની છુટી; હોરી રંગ.૧૨
આનંદ સીંધુ મગન ભયે, રંગ, દેહ દશા ગઇ ભૂલ; હોરી રંગ.
ઉદય ચંદ ગોવિંદહે, રંગ; યુવતી કુમુદની કુલ. હોરી રંગ. ૧૩
રસ ગિરિધારીસોં વિલસહી,રંગ;બાઢયો હૃદય અનુરાગ. હોરી રંગ
કૃષ્ણદાસ પ્રભુ અધરકી, રંગ; પીબહી સુધા બડભાગ; હોરી રંગ.૧૪

રાગ સારંગ. પદ ૧૬ મું.

હોં સનાયક ખીલવાર હોરીકી, કર લીયે ડફહી બજાવે હો;
પાન ભરે મુખ ચમકત ચોકા, ઓર દીયે બેંદી રોરીકી. ૧
તન સુખ સારી રાતો લહેંગા, કહા કહોં છબી ગોરીકી;
નીવી ગઢજુ રહી નાભીપર, ઓર કસગાંઠ દઇ ડોરાકી. ૨
ચોવાકી બેંદી તોયન પર, ઓર અગ્રરા ઢીંગ થોરીકી;
ઉસરત અંગીયા કઠન કુચન પર, આય મનોરથ જોરીકી. ૩
જોબન રૂપ બની સુ બનો માનોં હે વૃષભાનકી ઓરીકી;
નંદલાલકો ગારી દેતહેં. ગ્વાલીન સોં ગઠ જોરીકી. ૪
ભરત ન ડરત આંખી આંજતહે, કરત ઢુહાઈ કીશોરીકી;
હો હો હો કહો સુધરરાય પ્રભુ, નયન સેન ચીત ચોરીકી. ૫

રાગ સારંગ. પદ ૧૭ મું.

શ્યામ છબીલે મન હર્યો, શ્રીવૃંદાવનકે ચંદ. લલના. ધ્રુવ.
મોહન મેરે દ્વારહે, ઉઝક ચલે જબ ભોર. લલના.
ઝલકત શ્રીમુખ દેખીયે, ચિતે લીયો ચિત્ત ચોર. લલના.
મસ્તક પંખ મયુરકે, ગરે ગુંજા કે પુંજ. લલના.

વેણુ બજાયો હો સખી, નાગર નવલ નિકુંજ. લલના.
સુંદર શ્યામ સુહાવનો, ઓર સુંદર વનમાલ. લલના.
ઓઢે સુંદર પટ પીયરો, સુંદર નયન વિશાલ. લલના.
હિય પરી જો તાલાવેલી. સુન મુરલીકીઘોર. લલના.
ચલ સખી દેખન જાઇયે, નાગર નવલ કીશોર. લલના.
મન ન રહે કયોં રાખીયે, રાખત નહિ રહાય. લલના.
કોટિ યત્ન જો કીજીયે, જહાં પ્રીતમ તહાં જાય. લલના.
કૈસે રાખોં કયોં રહે, કૈસે કે બનજાય. લલના.
કૈસે કે ગિરિધર મિલે, સો મિસ કોન કરાય. લલના.
કૈસે સંગમિલ ખેલીયે, સાસ સસુરકી લાજ. લલના.
લાજ કીયે દુઃખ પાઇયે, બિનમિલે હોય અકાજ. લલના.
ઉચે જો ગિરિધર વસે, જો નીચે ઘર હોય. લલના.
વિના બુલાયે બોલીયે, નયન નિરખ સુખ હોય. લલના.
વન વપુરી હરની ભલી, અપને પતિન સમેત. લલના.
નિશદીન શ્રીમુખ દેખહી, નયનનકો ફલ લેત. લલના.
લટકન લટકે કુલકે, ઘુંઘરવારે કેશ. લલના.
ગાય ગોપકે વૃંદમે, બલિહારી યહ વેશ. લલના.
સાંજ સમે ઘર આવહી, મુદિત સકલ વ્રજબાલ. લલના.
મનમોહન કે વારને, બલ બલ દાસ ગોપાલ. લલના.

પદ ૧૮ મું.

કાંકરી કાન્હ મોહી મારે.
ટેઢી ચીતવન મો તન ચીતવત, લોટ પોટ કર ડારે. ૧

હોં ગુરૂજનકી લાજં કરત સખી, નીકસત નીપટ સવારે;
બરજ્યો ન માને નંદકો, કોઉ કહી પચીહારે. ૨
કહા કરૂં કીત જાઉં સખીરી, કો યહ ન્યાવ વિચારે;
રસીકરાય પ્રીતમકી બાતે, ઇતની કોન સહારે. ૩

પદ ૧૯ મું

સુરંગી હોરી ખેલે સાંવરો, વ્રજ વૃંદાવન માંઝ. સુરંગી. ધ્રુવ.
વ્રજકી નવલવધુ નાગરી, ઘિર આઇ સબ સાજ. સુરંગી. ૧
સરસ વસંત સુહાવનો, ઋતુ આઈ સુખદેન, સુરંગી;
માતેં મધુપા મધુપની, કોકિલ કુલ કલબેન. સુરંગી. ૨
ફુલે કમલ કલિંદજા કેસુ કુસુમ સુરંગ, સુરંગી;
ચંપક બકુલ ગુલાબકે, સોંધે સિંધુતરંગ, સુરંગી. ૩
સુબલ સુબાહુ શ્રીદામા, પઠયો સખા પઠાય, સુરંગી;
બાજે સાજે નવરંગી, લીને મોઇ મઢાય. સુરંગી ૪
ઝાંઝ મુરંજ ડફ બાંસુરી, ભેરિનકી ભરપૂર. સુરંગી;
ફુંકન ફેરી ફેરી કે; ઉંચી ગઇ શ્રુતિ દૂર. સુરંગી. ૫
વ્રજકો પ્રેમ કહા કહું, કેસરસોં ઘટપૂર. સુરંગી;
કંચનકી પીચકાઇયાં, મારત હેં તક દૂર. સુરંગી. ૬
આંધી અધિક અબીરકી, ચોવાકી મચી કીચ. સુરંગી;
ફેલી રેલ ફુલેલકી, ચંદન બંદન બીચ. સુરંગી. ૭
વ્રજકી નવલવધુ નાગરી, સુંદર સુર ઉદાર. સુરંગી;
મોહન આઇ સબે જુરી, શ્રીરાધાકે દરબાર. સુરંગી. ૮

ફુલ ડંડાગહી હાથસોં; મારત બાંહુ ઉઠાય, સુરંગી;
ચંચલ અંચલ ફર હરે, પેને નયન ચલાય. સુરંગી. ૯
શ્રીરાધાકી પ્રિય સખી, લલિતા લોલ સુભાય, સુરંગી;
છલ કરી છેલેં છિરકીકેં, હસિ ભાજી ડહકાય. સુરંગી. ૧૦
નારીકો ભેખ બનાયકેં, પઠયો સખા શિખાય, સુરંગી;
અતિહી અધિક કહાવતી, લલિતા ભેટી જાય. સુરંગી. ૧૧
ગેંદુક કીની ફુલકી, દીની શ્રીરાધા હાથ, સુરંગી;
આય અચાનક ઓચકા, તક મારે વ્રજનાથ. સુરંગી. ૧૨
વ્રજકી વિથનિ સાંકરી, ઉત યમુનાકો ઘાટ, સુરંગી;
બલદાઉકો બોલકેં, દીને ગાઢે કપાટ, સુરંગી. ૧૩
હલધર હેજુ મહાબલી, સાંચે હે બલ રાસ, સુરંગી;
બલિકો બલ જો કહા ભયો, ગહિબાંધે ભુજ પાસ. સુરંગી. ૧૪
નેનન અંજન આંજકે, સોંધો ઉપર ડારી, સુરંગી;
પાય હરિ દ્વારે પટદિયે, રસકી રાસ વિચાર. સુરંગી. ૧૫
ફિર ભાજી સબ દે દગા, આનન દીને ઓર, સુરંગી;
મદનગુપાલ બુલાયકે, ગહિલાઈ બર જોર. સુરંગી. ૧૬
ગિરિધાયેી કર વામસોં, ખર માર્યો ગહિપાય, સુરંગી;
તિનકો ભાર કહા ભયો, લલિતા લેત ઉઠાય. સુરંગી. ૧૭
ઘરમેં ઘેર સબે ચલિ, શ્રીરાધાકો સંગ લેત, સુરંગી;
દોઉજને એંચ મિલાયકે, નયનનકો સુખ દેત. સુરંગી. ૧૮
તબ લલિતા હસી યોં કહ્યો, શ્રીરાધાકો સિરનાય, સુરંગી;
નીલાંબરસો ઢાંપકે, મુખ મુંઘો મુસકાય. સુરંગી. ૧૯

ઉત શ્રીદામા અચગરો, ઇત લલિતા અતિ લોલ, સુરંગી;
બિચ વિશાખા શાબદે, મુરલી માગત બોલ. સુરંગી. ૨૦
વ્રજવાસી વ્રષભાનકો, મદન સખા વાકો નામ, સુરંગી;
શ્યામ મતેકો મિલનીયાં, વસકીનો સબ ગામ. સુરંગી. ૨૧
પઠયો મદન વસીઠઇ, ઢીઢ મહા મદ લોલ, સુરંગી;
છિન ઓરે છિન ઓર વ્હે, છાકયો છેલ દુછેલ. સુરંગી. ૨૨
મદનામદન ગુપાલકોં, હલધરકોં લે આય, સુરંગી;
શ્રીરાધાકી દિશ જાયકેં, ચાંપતહેં હસિપાય. સુરંગી. ૨૩
શ્રીદામા હસિ યોં કહ્યો, મેવા દેહુ મગાય, સુરંગી;
નેક હમારે શ્યામકો, આનનકે મધુ ખ્યાય. સુરંગી ૨૪
ભાગ સુહાગ સબે બઢયો, ખેલત ફાગ વિનોદ, સુરંગી;
રાધા માધો બેઠારે, વ્રજરાનીકી ગોદ. સુરંગી. ૨૫
ભૂષણ દેત યશોમતી, પોહોંચી પાન પછેલ, સુરંગી;
ટીકો ટીકી ટીકાવલી, હીરા હાર હમેલ, સુરંગી; ૨૬
શ્રીવિઠ્ઠલ પદ પદ્મકી, પાવન રેણુ પ્રતાપ, સુરંગી;
છીતસ્વામી ગિરિધર મિલે, મેટે તનકે તાપ. સુરંગી. ૨૭

પદ ૨૦ મું.

એસો ખેલ હોરીકો, જહાં રહત નહિ કછુ કાન;
જહાં કહીયત પરમ વખાન, જહાં મીન્નવેકી અકુન્નાન,
જહાં બોલત જાન અજાન, જહાં ખેલતમેં અઘાત,
જહાં પરત નહિ પહેંચાન, જહાં રૂપ ભેખ ઉલટાન,

જહાં પરમનિર્લજ જીતા બાન, જહાં ખેલનકી રહઠાન,
જહાં અતિ આનંદ બઢાન, જહાં રહત સબે ઋતુમાન,
જહાં ખેલ લરાઇ ઠાન, જહાં તન મન ધન વિસરાન, ધ્રુવ.
કર શીંગાર ઘરનનતેં નીકસી, દ્વારે ઠાડી આય;
ખેલનકો નંદલાલસોં, વ્રજ યુવતિ સહજ સુભાય. એસો. ૧
ગાવત ગીત સુહાવને, ઉંચે સ્વર પીયહી સુનાય;
સુનત શ્રવણ લે સખનકોં, આયે વ્રજભુખણુ ધાય. એસો. ૨
મોહન મન વશકરણકોં, વ્રજયુવતિન રચ્યો ઉપાય;
નાચત ગાવત રસ ભરે, અરૂ બાજે વિવિધ બજાય. એસો. ૩
વદન વિલોકયો લાલકો, હસ ઘુંઘટ પટ સરકાય;
ઉર આનંદ અતિહી બઢયો, મન ભાવન યહ વીધપાય; એસો. ૪
મોહનકે સીંગારકો સબ, લીનો સાજ મંગાય;
ચોવા ચંદન અરગજા, ઓર સુગંધ ગુલાલ ભરાય. એસો. ૫
લયે સેનદે વાતકે મીસ, મોહન નિકટ બુલાય;
પરસ કપોલન પ્રેમસોં, પિયહીને અંગ લગાય. એસો. ૬
વસન નયે લે આપને, પ્રિતમકો સબ પહરાય;
આભુષણ બહુ ભાંતકે, પહરાયે દેખ બતાય. એસો. ૭
પ્રથમ કપોલન છીરકકેં, લે ચંદન બીંદુ બનાય;
સુરંગ ગુલાલ અબીરસોં, કર ચીત્ર રહત સુસીક્યાય. એસો. ૮
પગીયા પેચન છીરકકેં, વાગો ઇજાર છીરકાય;
શોભા ચિત્ર વિચિત્રકી, નયનન નહિં પરત લખાય. એસો. ૯

અધીક ગુલાલ ઉડાયકેં, સબહીનકી દ્રષ્ટી બચાય;
મન ભાયો પિયસોં કરે, પ્રતિ અંગન અંગ મિલાય એસો. ૧૦
મંડલ મધ્ય પીય રાખકે, મીલ નાચત અતિ સરસાય;
ગાવત ગીત આનંદસોં, પિય છીન છીન હ્રદો અઘાય. એસો. ૧૧
ખેલ રચ્યો વ્રજલાડીલે, વ્રજયુવતીન પાસ સહાય;
દૂર ભયે ગુણ ગાવહી, સબ ગોપ શબ્દ ઉઘટાય. એસો. ૧૨
રસ રસિકન મન અતિ બઢયો હો, તીહું લોક રહ્યો છાય;
શ્રીવલ્લભપદ કમલકી, જન રસિક સદા બલ જાય. એસો. ૧૩

પદ ૨૧ મું.

મોહન ખેલત હોરી. ધ્રુવ.
બંસીબટ યમુનાતટ કુંજન તર ઠાડે બનવારી;
ઉતહી સખીનકો મંડલ જોરે, શ્રીવૃષભાન દુલારી,
હોડા હોડી કરત પરસ્પર, દેત હેં આનંદ ગારી;
ભરે ગુલાલ કુમકુમ કેસર, કરન કનક પિચકારી. મોહન. ૧
બાજત બેણુ બાંસુરી કિન્નરી, મહુવર ઓર મુખ ચંગ;
આવજ અમૃત કુંડલી અઘવટ, તાતે સરસ ઉપંગ,
તાલ મૃદંગ ઝંઝ ડફ બાજત, સુરકે ઉઠત તરંગ;
નાચત ગાવત કરત કુતુહલ, કેસર છિરકત અંગ. મોહન. ૨
તબહિ શ્યામ સબ સખા બુલાયે, સબહિન મતો સુનાયો;
અરે ભૈયા તુમ ચોકશ રહીયો, મતકોઉ પાય ગહાયો,
જો કાહુકો પકર પાયહેં, કરહેં મનકો ભાયો;
તાતેં સાવધાન વ્હે રહીયો, મેં તુમકો સમુઝાયો. મોહન. ૩

તબહી કીશોરી રાધા ગોરી, મનમેં મતોજુ કીનો;
એક સખી તહાં બોલ આપની, લેખ સુબલકોં દીનોં,
તાકો મિલન ચલે ઉઠ મોહન, સખા ન કોઉ ચીનો;
નેકસી બાત લગાય લાલકો, પાછે તેં ગહિલીનો. મોહન. ૪
આઇ સિમિટ સકલ વ્રજ સુંદરિ, મોહન પકરે જબહી,
માગત હુતી યહી વિધનાપેં, દાવ જો પાયો અબહી;
તબ તુમ વસન હરેજુ હમારે, હા હા ખાઈ સબહી;
અબ હમ વસન છીનકેં લેહેં હા હા ખેહો તુમહી. મોહન. ૫
એક કહે નેક વદન ઉઘારો, હમ હુ દેખન પાવેં,
એક કહે મુખમાંડ શ્યામકો, માથે બેંદા લાવે;
શ્રીમુખ કમલ નયન મેરે મધુકર, તિનકી તૃષા બુઝાવે,
એક કહે નેક ઇનહીં નચાવો, હમ સબ તાલ બજાવે. મોહન. ૬
એક સખી મધુરે સ્વરગાવેં મુખતેં ગારી ભાખે;
એકજુ હસત દૂર ભઈ ઠાડી, ઘુંઘટ પટ મુખ ઢકે;
એક સખી હરિકો મુખ ચિતવત, તીનકી દશા ન તાકે;
શ્રીહરિ ચરિત્ર અંતકોપાયે, સબ હિનકી દિશા ઝાંકે. મોહન. ૭
એક સખીજુ આય પાછે તેં, મોર પીંછ ગહી લીનો;
એક અચાનક આય લાલકો, પીતાંબર ગહિ છીનો,
એકન આંખ આંજ મુખ માંડયો, ઉપર ગુલચા દીનો;
માનત કોન ફાગમેં પ્રભુતા, મન માન્યો સો કીનો. મોહન. ૮
એક કહે બોલો બલભૈયા, તુમહી આન છુડાવે;

સખા એક પઠવો તુમ ઘરલોં, જસુમતિકો લે આવે.
છલ બલ સોં છુટગો ચાહતહો, ગહેન છુટ ન પાવે;
શ્રીરાધાજીકી કરો વિનતિ, સો તુમ ભલે છુડાવે. મોહન. ૯
દૂરહીંતે દેખે બલ આવત, એક સખી ઉઠ ધાઇ,
છલ બલ કર જેસે તેસે કર, ઉનહુંકો ગહિ લાઈ.
આન પકર ઇકઠોરે કીને, હરિ હલધર દોઉ ભાઈ;
ઉનહુંકી આંખ આંજ મુખ માંડયો, શ્રીરાધાજી સેન બતાઇ. ૧૦
કર જોરે હરિ હલધર ઠાડે, આજ્ઞા હમકો કીજે;
જો કછુ ઇચ્છા હોય તુમારી, ફગુવા હમસોં લીજે;
હસ હસ બાત કહત મન મોહન, બોલત સુખ કે બીજે.
કરો વિદા જાય અપને ઘર, પીતાંબર મેરો દીજે. મોહન. ૧૧
દેખ દેખ બ્રહ્મા શિવ નારદ. મનહીં મન પછિતાઇ;
એ બડભાગી સકલ વ્રજવનિતા, હમ મુખ કહી ન જાય.
જા કારણ હમ ધ્યાન કરતહેં, ધ્યાનકુ આવત નાંહી;
સો દેખો વ્રજયુવતિન આગે, ઠાડે જોરે બાંહી. મોહન. ૧૨
તબહી શ્યામ સબ સખા બુલાયે, ફગુવા બહુત મગાયો;
જો જાકે જેસો મન માન્યો, સો તાહિ પહરાયો;
શ્રીજગન્નાથરાય ચિરજીયો, સબકો ભલો મનાયો;
બાઢયો વંશ નંદબાબાકો, માધોદાસ જશ ગાયો. મોહન. ૧૩

પદ ૨૨ મું.

અરે કારે પ્યારે રતનારે ભોરા વદન કમલકે લોભી;
ફિરત પરાગ હેત તબહીતે, ઉપજત કલિકા ગોબી. ૧

ફુલ રહે દ્રુમ ડાર ડાર ઝુક ભાર કુસુમ મકરંદ;
તાહિ છાંડ પીયો ચાહત તુમ, સુધા કિરણુ મુખ ચંદ. ૨
જો તુ હોહી તૃષા આતુરતો રહીવ અલક લર લાગ;
પુનિ વિશ્રામ કીયો ચાહેતો ચિબુક ગાડ ખગ ખાગ. ૩
જો ઉન્મત્ત ગાન કરહેં તો શ્રુતિ પથ લગ ગુંજાર;
કયોં ભટકે વ્રજ વન વન વિથન, યહુ નિશ્ચય ઉરધાર. ૪

રાગ કાફી. પદ ૨૩ મું.

હો મેરી આલી ભાનુ સુતાકે તીર, અબીર ઉડાવહી;
મીલી ગોપી ગોપ કુમાર, મધુર સ્વર ગાવહી. ૧
બાજત મધુર મૃદંગ, વેનુ સુહાવની,
આવજ સરસ ઉપંગ, ચંગ મન ભાવની. ૨
નાચત ગોપી ગ્વાલ, તાલ બજાવહી;
મધુર ભામતી ગારી, સબે મીલી ગાવહી. ૩
ભાલ સુભગ મધ્ય વિશાલ, ગુલાલ બિરાજહી,
ચીબુક ચારૂ અબિર, અધીક છબી છાજહી. ૪
કૃષ્ણાગરકો પંક, વદન લપટાવહીં;
સુરંગ ગુલાલ ઉડાય, ગગન સબ છાવહીં, ૫
કેસર ભર પિચકારી; પરસ્પર મારહી,
કેસુ કુસુમ નિચોય, શીશપર ઢારહી. ૬
પીયકે શીશ શહેરો, સબ મીલી બાંધહી;
ચપલ નયનકી ચોટ, મેન સર સોંધહી. ૭

પ્યારીકોં ઉવટ ન્હવાય, બસન પહરાવહી,
મધુર વ્યાહકે ગીત, સંગે મીલ ગાવહી. ૮
કરત વ્યાહકો ખેલ, સકલ મીલ ભામિની;
ત્રિવિધ સુગંધ ઉડાય, કીયે। દિન યામિનિ. ૯
દુલ્હે દુલહની જોડ, બની મન ભામિની;
રાજત મંડલમાંજ, પરમ સુહાવની. ૧૦
યહ વિધિ નિત વ્રજમાંજ, પરમ સુખ વરખહી;
વ્રજ યુવતીન મુખ નિરખ, અધિક મન હરખહી. ૧૧

રાગ કાફી. પદ ૨૪ મું.

તુમ આવોરી તુમ આવો, મોહનજીકો ગારી સુનાવો;
હોરી રસ રંગ બઢયોરી. ધ્રુવ.
હરિ કારોરી હરિ કારો, યહ દ્વે બાપન બિચ બારો. હોરી.
હરિ નટવારી હરિ નટવા, રાધાજીકે આગે લટુવા. હોરી. ૧
હરિ મધુકરરી હરિ મધુકર, રસ ચાખત ડોલત ઘર ઘર હોરી;
હરિ ખંજનરી હરિ ખંજન, રાધાજીકે મનકો રંજન. હોરી. ૨
હરિ રંજનરી હરિ રંજન, લલિતા લે આઈ અંજન. હોરી.
હરિ નાગરરી હરિ નાગર, યાકો બાવા નંદ ઉજાગર. હોરી. ૩
હમ જાનેરી હમ જાને, રાધા ગહિ મોહન આને, હોરી.
મુખ માંડોરી મુખ માંડો, હરિ હા હા ખાય તબ છાંડો. હોરી ૪
હમ ભરહેંરી હમ ભરહેં, કાહુતેં નેક ન ડરહેં. હોરી.
હરિ હોરી હો હરિ હોરી, શ્યામાજુ કેસરિ ઢોરી. હોરી. ૫

હરિ ભાવેરી હરિ ભાવે, રાધા મન મોદ બઢાવે; હોરી.
રંગ ભીનોરી રંગ ભીનો; રાધા મોહન વશકીનો. હોરી. ૬
હરિ પ્યારોરી હરિ પ્યારો, રાધા નયનનકો તારો; હોરી.
હમ લેહેંરી હમ લેહેં, ફગુવા લે ગારી ન દેહેં. હોરી. ૭
યહ જસ પરમાનંદ ગાવે, કછુ રહસિ વધાઈ પાવે. હોરી. ૮

પદ ૨૫ મું.

મિલ ખેલે ફાગ વનમેં વલ્લભ બાલા.
સંગખરે રસ રંગ ભરે, નવરંગ ત્રિભંગી લાલા. મિલ. ૧
બાજત બાંસુરી ચંગ ઉપંગ, પખાવજ આવજ તાલા;
ગાવત ગારી દે દે વ્રજનારી, મનોહર ગીત રસાલા. મિલ. ૨
કંચન વેલી કરે જાને કેલિ, પરે બિચ શ્યામ તમાલા;
ધાઈ ધરેં હસી અંક ભરે, છુટે કેસ ટુટી ઉરમાલા. મિલ. ૩
સીંચત અંગન રંગ ભરે, બાઢયો પ્રેમ પ્રવાહ રસાલા;
મેન સેન ખુર રેણુ ઉડી, નભ છાયો અબીર ગુલાલા. મિલ. ૪
દેખી થકી ભંવરી સબરી, મૃગી મોરી ચકોરીન જાલા;
રાધાકૃષ્ણુ વિલાસ સરોજ, ગદાધર મંન મરાલા. મિલ. ૫

પદ ૨૬ મું.

એરી સખી નિકસેહે મોહનલાલ,
ખેલન વ્રજમેં ફાગરી રંગ હો હો હો હો હોરીયાં. ધ્રુવ.
એરી સખી ધુમડયો અબીલ ગુલાલ, માનો ઉનયોં અનુરાગરી.રંગ.
એરી સખી શોભીત મદન ગોપાલ, કટિ બાંધે પટ સોહની. રંગ.
„ કાછની કાછે લાલ, લાલ નિચોય રંગી માનો. રંગ.

એરી સખી મોર મુકુટ છબિ દેત, બંકદ્રગન હસિ દેખનો. રંગ.
,, સબહીકો મન હરલેત, એન મેન માનો પેખનો. રંગ.
,, પટહુ આવજ સુર બીન, અના ધાત ગતિ ગાજહી. રંગ.
,, તાલ મૃદંગ ઉપંગ, રૂંજ મુરજ ડફ બાજહી. રંગ.
,, ઘિર આઈ વ્રજનારિ, મૃગનયની ગજગામની. રંગ.
,, રોકેડે સાંવરેલાલ, ઘન ઘેર્યો માનો દામીનિ. રંગ.
,, છિરકત પિય નંદ નંદ, ત્રિયપટ ઓટ બચાવહી. રંગ.
,, માનો ઘન પૂરનચંદ, દૂરિ નિકસે પુનિ આવહી. રંગ.
,, બનેહેં ત્રિયનકે અંગ, છીરક છીંટ છબી છેલકી. રંગ
,, માનો ફુલી રંગ રંગ, લલિત લતા જાનો પ્રેમકી. રંગ.
,, બાઢયો પરસ્પર રંગ, ઉમગ ઉમગ રસ ભરનમેં રંગ.
,, નિરખ ભઇ મતિ પંગ, પીતાંબર ફરહરનમેં. રંગ.
,, જબ ગહિ રંગન ભરે, મોહન મૂરતિ સાંવરે. રંગ.
,, હર હર હર હસિપરે, મુનિ મન વ્હે ગયે બ્હાવરે રંગ.
,, ભઇ સરસ્વતિ મતિ બોર, ઓર ખેલ કહોંલોં કહો. રંગ
,, રસભરે સાંવલ ગોર, નંદદાસકે હિયે રહે. રંગ.

પદ ૨૭ મું.

એરી સખી નિકસી વૃષભાન કુમારી, હોરી ખેલન શ્યામસોં
રંગ હો હો હો હો રંગ હોરીયાં. ટેક.

એરી સખી ઉડત અબીર ગુલાલ, કટી પીચકાઇ ભામસોં. રંગ. ૧
એરી સખી શોભીત રાધા બાલ, સબ સુંદરીનમેં સોહની; રંગ.

શોભીત લહેંગાલાલ, મોહનકો મન મોહની. રંગ. ૨
એરી સખી ઝુમક સારી પીત, અંગીયા કુચન પર રાજહી. રંગ.
સોહે નકવેસર આડ, પાયલ રૂન ઝુન બાજહી. રંગ. ૩
આભુષણ બહુ સાર, મન્મથ કોટિ લજાવહી; રંગ.
રાધાવદન ચંદ દેખ, યુવતી નક્ષત્ર છબી પાવહી. રંગ. ૪
આવત બલ નંદનંદ, ચહું ઓર ડફ બાજહી;
ઉડત ગુલાલ સુરંગ, સુબલ તોક મધ્ય ગાવહી. રંગ. ૫
કેસરકે ભર માટ, પીચકાઇ ઇત ઉત ચલી, રંગ.
ચોવા મૃગમદ સાન, બલ મોહનકે મુખ મલી. રંગ. ૬
સબકો મન હરલેત, ગજગતી ચાલ ચલનમેં; રંગ.
જયોં ઘન પૂરનચંદ, રાધા સખીયન દલનમે. રંગ. ૭
ફુલ દંડા ગહી હાથ, મારત સબહીન ભાલસોં; રંગ.
જયાં મૃગસેના દેખ, લપટી શ્યામ તમાલસોં. રંગ. ૮
ઘેરલીયે નંદલાલ, ઘન ઘેર્યો માનો દામીની, રંગ.
મુરલી પીતાંબર છીન, ચલી લલિતા ગજ ગામીની. રંગ. ૯
ચંદ્રાવલી ચલી જાય, દોઉ દ્રગન અંજન કીયો; રંગ
પુષ્પન ગેંદ ચલાય, દોઉન મુખ બીરાદીયો. રંગ. ૧૦
બાજત તાલ મૃદંગ, મુરલી વેણું સુહાવની; રંગ.
હો હો હો સબ બોલ, બલ મોહનકો નચાવહી. રંગ. ૧૧
ઝુમક ખેલ મચાય સબહીનકોં બેઠારકેં; રંગ.
બંસલીયે કર ધાય, સખાદીયે સબ મારકે. રંગ. ૧૨

દુંદુભી દેવ બજાય, ફુલન બરખત આયકેં; રંગ.
સુર લલના ભઈ ચુર, શ્રીમુખ દેખે જાયકે. રંગ. ૧૩
દેવ મુની મન પંગ, ખેલ ફાગ મનનેં લહેં; રંગ.
છબી દેખત કૃષ્ણુદાસ ખેલ ફાગકો કહા કહે. રંગ. ૧૪

પદ ૨૮ મું.

શ્રીગોકુલ રાજકુમાર, લાલ રંગ ભીને હેં,
ખેલત ડોલત ફાગ, સખા સંગ લીને હેં, ૧
ચિત્ર વિચિત્ર સુદેશ સબે અનુકુલે હેં;
રાજત રંગ વિરંગ સરોંજસેં કુલે હેં. ૨
એકનકે કર કંકણુ જેરી જરાયકી;
એકનકે પિચકાઈ સુ હેમ ભરાયકી. ૩
કુંકુંમ ઘોર ભરે ઘટ હાટકે ઘને,
પંકજ પુંજ પરાગ સુ મૃગમદ સોં સને. ૪
ઢાલકી ઢાલ નિશાન મુરજ ડફ બાજહી,
મેનકે મેઘ માનોં રસ વૃષ્ટિસોં ગાજહી, ૫
ધુનિ સુનકે અકુલાઈ ચલી નવનાગરી,
એકતેં એક મહા ગુણુ રૂપકી આગરી. ૬
રાધાકે સંગ સુહાઈ અનેક સહેલી હે,
કામકે કાનનકી માનોં કંચન વેલી હે, ૭
ભેખ બનાયે કેઇ ભાંતિ ન જાત વખાની હેં.
જેતી તેતી ઉપમા મનમેં બિલખાની હેં. ૮

કોયલ કર કહા સુર ભેદહિ જાનહી,
કુંજર કાયર કોન કહા ગતિ ઠાનહી. ૯
કેરનકોજુ સુભાવ પર્યો અતિ કંપકો,
હેમલિયો હઠ નેમ સુ પાવક ઝંપકો. ૧૦
ખંજન કંજસેં લાગિ રહે ગતિ લાસતેં.
કેહરિ કંદર મંદિરમેં ફર્યો ત્રાસતેં. ૧૧
પંકમેં પંકજ મૂલ રહ્યા છિપિલાજતેં,
નિત્ય પ્રકાશ વિલાસ મિટ્યો દ્વિજરાજતેં. ૧૨
તાલ પખાવજ આવજ બાજે જંત્ર હેં,
ગાન મનોહર મેનકે મોહન મંત્ર હેં. ૧૩
સો ઇતકો ઉતકી ધુનિ લાગે સુહાઇહેં,
માનોં અનંગકે આંગન બાજે બધાઇહેં. ૧૪
ગોકુલ ગોરિન ખોરિન ખેલ મચાયો હેં,
રંગ વિરંગ અબીરસોં અંબર છાયોહેં. ૧૫
લાલ ગુલાલકી ધુધરમેં મુખ યોં લસેં,
પ્રીત પતંગ પ્રભાબિચ કંચન કંજસેં. ૧૬
દ્રષ્ટિ કરી પિચકારી ભરી અનુરાગસોં,
જાય લગી વ્રજરાજ લલા બડભાગસોં. ૧૭
ઉજ્વલ હાસ કપુરકી ધુર ઉડાવહી,
સુંદર શ્યામ સુજાન સોં નયન જુડાવહી. ૧૮
ગાવત ગારિન નારિ સબેં ઝુક પ્રીતકી,
બાત બનાવત અપની આપની જીતકી. ૧૯

ઘિરિ આઈ અબલા સબ લાલ ગોપાલસોં,
હેમ લતા લપટિ માનો શ્યામ તમાલસોં. ૨૦
કોઉ ગહે પટપીત કોઉ વનદામકો,
કોઉ નિશંક વ્હે અંકભરે ઘનશ્યામકોં. ૨૧
શ્યામકે શીશ તં શ્યામાજુ કેસર ઢોરી હેં,
દે કરતારી કહે સબ હો હો હોરી હેં. ૨૨
એસોઇ ધ્યાન સદા હરિકો જીય જો રહે,
તાપેં ગદાધર યાકે ભાગ્યકી કો કહે. ૨૩

પદ ૨૯ મું.

આયો ફાગુન માસ કહે સબ હોરી હોરા.
એક ઓર વૃષભાન નંદિની, એક ઓર હરિ હલધર જોરા. ૧
વ્રજનારી ગારી દેવેકો, ભજી ભજી આવત જીત જીખોરા;
જાન ન દેહોં પકરોરી શ્યામકો, સબેં ધરત જોબનકો તોરા. ૨
રહી ન શકત અપને ઘર કોઉ, માનો કામકો ફીર્યો ઢંઢેરા;
કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસોં, હોતહેં ઝક ઝોરી ઝોરા. ૩

પદ ૩૦ મું.

માઈ સમધાને તેં બ્રાહ્મન આયો, ભર હોરીકે બીચ ભરૂવા;
ઘેરલીયો ઘરમાંજ લુગાઇન, મુંડ લગાઇ કીચ ૧
કાહુ લઈ ખસકાય પરદની, કાહુ કીયો કજરારો;
પીસી પીઠી ગોંછન લપટાઇ, બ્રાહ્મનકો કહા ચારો. ૨
કાહુ ગુદ્રી ઝગુલા પહરાયો, કાહુ ગુલરી માલા;
તારી દે દે મહીગન ગાવે હસી હસી વ્રજકી બાલા. ૩

જસુમતી લીયો બચાય બાપરો, નીરમલ નીર ન્હવાયો;
નયે વસન પહરાયે ગુદીતે, ઝગુલા આની છીડાયો. ૪
તબ બ્રાહ્મણુ નિધરક વ્હે બેઠયો, પહરી ઉજરે કપરા;
એક ગ્વાલીનને આની ઉલેડયો, સરી કાચકો ખપરા, ૫
દેખ વિમલ ગહ્યો ચતુરંગનમેં; ભલે ભલે કરી ગાવે;
અતિ ખીલવાર મોધુવા પાંડે, ખેલેહી સુખ પાવે. ૬
પેજ બાંધી જો સુરપતિ નાચે તો, એસીફાગન માચે;
પેટ કુલાય બદન ટેઢોકર, બીફર્યો બ્રાહ્મન નાચે. ૭
ગેહને જોઈ માઇ દે પંડે, હમતો ફગુવા ચાહેં;
એકન કાન પકર ગુલચાયો, કાહુ એંઠી બાંહે ૮
જાની સાસુરેકો યે બ્રાહ્મણુ, મોહન કછુ બન કહહી;
કૃષ્ણુજીવન લછીરામકે પ્રભુ હરિ, સકુચ સકુચ જીય રહહીં. ૯

પદ ૩૧ મું.

વાઘાંબર ઓઢે સાંવરો હો, યામેં જોગી કોહુ નર કોન. વ.
શંખ શબ્દ ધ્વનિ સુનિ જીત તિતતેં ધિરિ આંઇ વ્રજનાર;
વદન વિલોકી કુંવરિ રાધેકો, બેઠેહેં આસનમાર. ૧
હસિ બુઝત વૃષભાન નંદિની, રાવલ ઉત્તર દેહ,
કારન કોન રૂપ તપસિકો, વન તજ ઢુંઢત ગેહ, ૨
કોન દેશતેં આયેહો રાવલ, કહાં તેરી મનસા જાય;
આપુન સાધિ મૌન ધરિ બૈઠે દક્ષન દિશ બતાય. ૩
સીંગી પત્ર વિભૂતિન બટુવા, સિર ચંદનકી ખોર;
મેરે જીય એસી આવતહેં શંકર વિસારી ગોરી. ૪

ચુટકી વિભૂતિ દઈ રાધાકો, ચલે હે વાઘંબર ઝારી;
મન હરિ લિયો તનક ચિતવનમેં ગોહુન લાગિ સુકુમારી. ૫
નગર નગર પ્રતિ ભવન ભવન પ્રતિ, નિશદિન ફીરત ઉદાસ
નયન ચકોર ભયે રાધાકે, હરિ દરશનકી પ્યાસ. ૬
અતન જતન કર મન મોહ્યોહે, નિરખ નયનકી કોર;
જગન્નાથ જીવન ધન માધો, પ્રીતિ લગી હું ઓર. ૭

રાગ ગોરી. પદ ૩૨ મું.

શ્રીવલ્લભકુલ મંડન પ્રગટે શ્રીવિઠ્ઠલનાથ,
જે જન ચરણુ ન સેવત તિનકે જન્મ અકાથ; ૧
ભક્તિ ભાગવત સેવા નિશદિન કરત આનંદ;
મોહન લીલા સાગર નાગર આનંદ કંદ. ૨
સદા સમીપ બિરાજેં શ્રીગિરિધર શ્રીગોવિંદ;
માનિની મોહ બઢાવે નિજ જનકે રવિ ચંદ. ૩
શ્રીબાલકૃષ્ણુ મનરંજન ખંજન અંબુજ નેન;
માનિની માન છુડાવે બંક કટાક્ષન સેન. ૪
શ્રીવલ્લભ જગ વલ્લભ કરૂણાનિધી રઘુનાથ;
ઓર કહાં લગિ બરનો જગવંદન યદુનાથ. ૫
શ્રીઘનશ્યામલાલ બલ અવિચલ કેલિ કલ્લોલ;
કુંચિત કેશ કમલ મુખ જાનોં મધુપનકે ટોલ. ૬
જો યહ ચરિત્ર વખાને શ્રવન સુને મન લાય;
તિનકે ભક્તિજુ બાઢે આનંદ ઘોસ વિહાય. ૭

શ્રવણ સુનત સુખ ઉપજત ગાવત પરમ હુલાસ;
ચરણકમલ રજ પાવત બલિહારી કૃષ્ણદાસ. ૮

પદ ૩૩ મું.

પ્રથમ શીશ ચરણન ધર વંદો શ્રીવિઠ્ઠલનાથ;
દશધા ભક્તિ ઓર ચાર પદારથ જાકે હાથ. ૧
ભૂતલ દ્વિજ વપુ ધાર્યો, ત્રિભુવન પતિ જગદીશ;
ઉપમાકો કોઉ નહિ જય જય ગોકુલકે ઇશ. ૨
કલિકે જીવ ઉદ્ધારે નિજ જન કીયે સનાથ;
ભવસાગર તેં બુડત રાખે અપને હાથ. ૩
નામદેય શીર કરધર સકલજુ ટારે પાપ;
સેવા રીતિ બતાઇ સેવક વ્હે કે આપ. ૪
શય્યા ભૂષણ વસ્રન સિંગાર રચે હેં બનાય;
નંદ નંદન અપને મુખ ભોજન કરતહેં આય. ૫
માયાવાદ નિવારે થાપે પૂરણ બ્રહ્મ;
મારગ પુષ્ટિ પ્રકાશે ઓર રાખે સબ કર્મ. ૬
શ્રીગિરિધર ગુણ સાગર મહિમા કહી ન જાય;
શ્રીગોવિંદ કરૂણાનિધિ ક્રીડત અપને ભાય. ૭
શ્રીબાલકૃષ્ણ અતિ સુંદર શોભાકો નહિ પાર;
જગવંદન ગોકુલપતિ નિજ જનકે ઉરહાર, ૮
શ્રીપતિ શ્રીરઘુનાથજી દેત અભય વરદાન;
મહારાજ શ્રીયદુનાથજી કરત મધુર સ્વર ગાન. ૯

શ્રીઘનશ્યામ સદા સુખદાયક કરોં પ્રણામ;
સબમિલ ખેલત હરખત વ્રજજન મન અભિરામ. ૧૦
શ્રીવૃંદાવન અતિ શોભીત યમુના પુલિન તરંગ;
લસત પરસ્પર કુંમકુમ કેસર છિરકત અંગ. ૧૧
શ્રીગિરિધર સંગ ખેલત ઉર આનંદ ન સમાય;
બાજત તાલ પખાવજ યુવતિન મંગલ ગાય. ૧૨
સુર કુસુમન વરખા કરે બોલત જય જયકાર;
માણિકચંદ પ્રભુ યહ વિધિ ગોકુલ કરો વિહાર. ૧૩

રાગ રાયસો. પદ ૩૪ મું.

સકલ કુંવર ગોકુલકે, નિકસે ખેલન ફાગ;
હરિ હલધર મધ્ય નાયક, અંતર અતિ અનુરાગ. ૧
ઓલન બુકા બંદન, રોરી હરદ ગુલાલ;
બાજત મધુરે મહુવર, મુરલી ઓર ડફ તાલ. ૨
કનક કલશ કેશર ભરે, કાવર કિંકર કંધ;
ઓર કહાં લગ કહીયે, ભાજન ભરેહેં સુગંધ. ૩
હસત હસાવત ગાવત, છિરકત ફિરત અબીર;
ભીજ લગે તન શોભિત, રંગ રંગ રંજીત ચીર. ૪
પુલનકી કર ગેંદુક, કરત પરસ્પર માર;
છુટત ફેંટ લટપટી, વિખિર પરત ઘન સાર. ૫
કોલાહલ ગ્વાલનકો સુન, કોપી ગોપિકા અપાર;
ટોલન ટોલન નિકસી, કર સોલહે સિંગાર. ૬

રૂપ માધુરી જીનકી, કવિપેં બરણી ન જાય;
તિન્હે સચી રતી રંભા, પગહુ પરત લજાય. ૭
અતિ સરસ સ્વર ગાવત, કોઉ મીલે કોઉ ઘોર;
તિન્હે સુન્યો નહીં ભાવત વીના નાદ કઠોર. ૮
લલિત ગલી ગોકુલકી, હોત વિવિધ વિધકેલ;
અગર સહિત કુમકુમકી, ચલી ધરણીપર રેલ. ૯
ગયા ગુલાલ ગગન ચઢ, ભયે સુર સદન સુરંગ;
માનો ખુર ખેરઉડીહે, સેના સજી અનંગ. ૧૦
બન્યો વનિતા કે વદન પર, કૃષ્ણાગરકો પંક;
પરિપૂરણ ચંદન તેં માનોં, ચુપ ચઢ્યો કલંક. ૧૧
છિરકત હરિ નાનારંગ, શોભિત ગોપિન ગાત;
માનો ઉમગ્યો અંતરતે, અંચલ પ્રેમ ચુચાત. ૧૨
બોલે ગ્વાલ બરાતી, હમારે હરિકો બ્યાહ;
દુલહનિ ગોપ કિશોરી, મોહન સબકો નાહ. ૧૩
યહ સુન ગોપી કોપી, હલધર પકરે જાય;
અંજન દે દ્રગ છાંડે, મૃગમદ મુખ લપટાય. ૧૪
બહોર સિમિટ સબ સુંદરી, ઘેરે મદન ગોપાલ;
કનક કદલી મંડલમેં, શોભિત તરૂણ તમાલ. ૧૫
તબ વૃષભાન કિશોરી, હરિ ભર લીને અંક;
કહિ ન જાત તા સુખકી, માનોં નિધિપાઈ રંક. ૧૬
બરનશકે કો હરિકે, અગણિત ચરિત્ર વિચિત્ર;
જીહીં તીહીં ભાંત ગદાધર, રસના કરો પવિત્ર. ૧૭

પદ ૩૫ મું.

મિલજુ દંડા રસ ખેલહી, નંદરાયજુકી પોર;
આનંદસોં મન ભર રહ્યો, નવલ કીશોરી કીશોર. ૧
લટકત ફિરત રગ મગે, ઈત ગોપી ઉત ગ્વાલ;
માનો છુટી મદનકી, મત્ત ગજનકી ઢાલ. ૨
ગારી દેત સુહાવની, ઈત સબ ગોપીનાર;
ઉત સબ હોલેં બોલેં, બાલક નંદકુમાર. ૩
બાજે બહુ વિધ બાજે, તાલ મૃદંગ ઉપંગ;
ઝાંઝ ઝાલરી કિન્નરી, મુરલી ડફ મુખ ચંગ. ૪
ચોવા ચંદન છિરકહીં, અબીલ ગુલાલ સુરંગ;
ખેલત ખેલ ગહુ ગહ્યો, લાડલી લાલન સંગ. ૫
મૃગમદ કેસર ઘોરકેં, લીને કર લપટાય;
ઓચકા આવત દૂરતેં; ભાજત મુખહિ લગાય. ૬
તબ વૃષભાન દુલારી, પકરે મદન ગોપાલ;
માનો કંચન વેલી, લપટી શ્યામ તમાલ. ૭
ઝુમ રહી ચહું દિશતેં, નેક ન રાખત લાજ;
માનો ભૂતલ ઉદયો, નક્ષત્ર સહિત ઉડુ રાજ. ૮
કાજર લોચન આંજકેં, કટિપટ લેહિ ઉતાર;
આલિંગન તબ દેતહેં, યે સબ વ્રજકીનાર. ૯
ગિરિધર અધર સુધાકોં, કોઉ પીવત ન અઘાય;
હા હા ખાઉતો છાંડો, પ્યારીકો સિરનાય. ૧૦
ઝટક ગહિ મોતિનલર, બુઝત ચિબુક ઉઠાય;

મન માન્યો ફગુવાલીયો, પીતાંબર દીયો આય. ૧૧
શ્રીગોકુલગામ સુહાવનો, કીને બહુ વિધ કેલિ;
ચિરજીયો દુલ્હે દુલ્હનિ, મિલ મન્મથ દલ પેલિ. ૧૨
સિમિટ સકલ વ્રજવાસી, સૂર સુર સુતા ચલે ન્હાન;
વિમલ વસન તન પહેરે, દેત વિપ્રન બહુ દાન. ૧૩
કુસુમ વૃષ્ટિ સુરપતી કરે, લીલા દેખે આય;
શ્રીવલ્લભ ચરણ પ્રતાપતેં, કૃષ્ણદાસ મુખ ગાય. ૧૫

રાગ કલ્યાણ. પદ ૩૬ મું.

શ્રીગોવર્દ્ધનરાય લાલા, પ્યારે લાલ તિહારે ચંચલ નયન વિશાલા;
તિહારે ઉર સોહે વનમાલા, યાતેં મોહિ રહી વ્રજબાલા. ધ્રુવ.
ખેલત ખેલત તહાં ગયે જહાં પનિહારીનકી વાટ;
ગાગર ઢોરેં શીશતેં કોઉ ભરન ન પાવત ઘાટ. ૧
નંદરાયકે લાડિલે બલ એસો ખેલ નિવાર;
મનમેં આનંદ ભર રહ્યો, મુખ જોવત સકલ વ્રજનાર, ૨
અરગજા કુમકુમ ઘોરિકેં, પ્યારી લીનો કર લપટાય;
અચકા અચકા આયકેં ભાજી ગિરિધર ગાલ લગાય. ૩
યહ વિધિ હોરી ખેલહી વ્રજવાસિન સંગ લગાય;
ગોવર્દ્ધનધર રૂપપર જન ગોવિંદ બલ બલ જાય. ૪

રાગ જેજેવંતી. પદ ૩૭ મું.

માઇ આજતો મોહન સંગ રંગ ભરી ખેલોંગી,
લોક લાજ પાયનસોં, પિછોડી પેં લોંગી. ૧
ન ડરોંગી આરજ પંથ, ન ડરોંગી વેદ ગ્રંથ,
રહે નિડરક અંકવારી પિયકોં ભરોંગી. ૨

કેસરકે રંગ છીરકી, રંગીલો કરોંગી;
વેસરકે મોતી કાજે, ફગુવાકોં આરોંગી. ૩
લલિત ત્રિભંગી રસ ઢરન ઢરોંગી;
રતિ પતિ રણુ વ્રજપતિ સોં લરોંગી. ૪

અથ ડોલનાં પદ.

રાગ દેવગંધાર. પદ ૧ લું.

મનમોહન અદ્દભુત ડોલ બની,
તુમ ઝુલો હોં હરખ ઝુલાઉં, વૃંદાવનચંદ ધની, ૧
પરમ વિચિત્ર રચ્યો વિશ્વકર્મા, હીરાલાલ મની;
ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધરન લાલ, છબિ કાપેં જાત ગની. ૨

પદ ૨ જું.

મદન ગોપાલ ઝુલત ડોલ.
વામ ભાગ રાધિકા બિરાજત, પહેરેં નીલ નિચોલ. ૧
ગોરી રાગ અલાપત ગાવત, કહત ભામતે બોલ;
નંદનંદનકો ભલો મનાવત. જાસોં પ્રીતિ અતોલ. ૨
નીકો ભેખ બન્યો મનમોહન, આજ લઇ હમ મોલ;
બલિહારી મનમોહન મૂરતિ, જગત દેહું સબ ઓલ. ૩
અદ્દભૂત રંગ પરસ્પર બાઢયો, આનંદ હૃદય કલોલ;
પરમાનંદદાસ તિહિં ઓસર, ઉડત હોલિકા ઝોલ. ૪

રાગ જેતશ્રી. પદ ૩ જું.

શોભા સકલ શિરોમણીહો, દંપતી ઝૂલે ડોલ. મોહનરાય ઝુલહિ.
કનક ખંભ મરકત મણિ, હીરા ખચિત અમોલ;
ચોકી પન્ના પાંચ ાપરોજા, રચી રત્નનકી પાંતિ. ૧
મુક્તામાલ સુહાવની, કહા બરનોં બહુ ભાંત;
ઝુલે દુલહાન રાધિકા, દુલ્હે નંદકુમાર. ૨
રતિ રસ કેલી બિરાજહી, બાઢયો રંગ અપાર;
તાલ પખાવજ આવજ, ઝાંઝ ઝનક સહુનાય. ૩
વીણા વેણુ રબાબ કાન્નરી, મધ્ય મુરલીકા ભાય;
સખા મંડલી શોભિત ગાવત, ફાગ ધમાર. ૪
ઇત શોભિત વ્રજસુંદરી, ગાવત મીઠી ગાર;
ઝકઝોરેં પિચકા ચલે, કહા બરનો યહ બાન. ૫
ચોવા ચંદન છિરકહી, ગોપી ગોપ સુજાન;
જખ કદમ ઉર માંડતા, ઉડત ગુલાલ અબીર. ૬
કરત વિનોદ કુતુહલા, રાજત અતિસેં ભીર;
ખેલત વલ્લભ વલ્લભી, પ્રતિ છિન નવ અનુરાગ. ૭
કમલ ખંડ કેસર મધુપ ગણુ, ગુંજત પોત પરાગ;
સિથિલ વસન કટિમેખલા, રહી અલક લર છુટ. ૮
એક એક મિલ ધાવહી, ગઇ મોતિન લર ટુટ;
ચિરંજીયો સુંદર વર પ્યારો, સકલ ઘોષ સિરતાજ; ૯
નંદ જસોદાકે સુકૃત ફલ પ્રકટ ભયો હે આજ;
સુર કુસુમ બરખા કરેં, લીલા દેખેં આય.
આસકરન પ્રભુ મોહનકો યશ, રહ્યો સકલ જગ છાય. ૧૧

રાગ સારંગ. પદ ૪ થું.

ડોલ દેખ વ્રજવાસી ફુલે, ગોપી ઝુલાવે ગોવિંદ ઝુલે,
નંદ ચંદ ગોકુલમેં સોહે,મુરલી મનોહર મન્મથ મોહે. ૧
કમલનયનકોં લાડ લડાવે, પ્રમુદિત ગીત મનોહર ગાવે;
રસિક શિરોમણિ આનંદ સાગર, રામદાસ પ્રભુ મોહન નાગર. ૨

પદ ૫ મું.

ડોલ ઝુલતહેં પિય પ્યારી, નંદ નંદન વૃષભાન દુલારી;
કમલ નયનપર કેસર ડારી, અબીર ગુલાલ કરી અંધિયારી. ૧
ઝુલે શ્યામ ઝુલાવત નારી, હસ હસ દેત પરસ્પર તારી;
ગાવત ગીત દે દે કર તારી, બાજત વેણુ પરમ રુચિકારી. ૨
ભીજ લગી તન તન સુખ સારી, ખેલ મચ્યો વૃંદાવન ભારી;
રસિક શિરોમણિ કુંજબિહારી, કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિવરધારી. ૩

રાગ કલ્યાણ. પદ ૬ ઠું.

ડોલ ઝુલતહેં, પ્યારો લાલ બિહારી બિહારણ એ રાગ રમ રહ્યા.
કાહુકે હાથ અઘોટા કાહુકે બીન, કાહુકે મૃદંગ કો ઝપલે તાલ;
કાહુકે અરગજાહો છિરકત રંગ રહ્યો. ૧
ડાંડીછર ખેલ મચ્યો જો પરસ્પર, નહિ જાનિયત પગકયોં રહ્યો;
હરિદાસકે સ્વામી શ્યામા કુંજબિહારી, ઉનકો ખેલ કિન્હુનલહ્યો.

પદ ૭ મું.

ડોલ ચંદનકો ઝુલત હલધર વીર.
શ્રીવૃંદાવનમેં કાલિંદીકે તીર. ૧

ગોપી રહી અરગજા છિરકત, ઉડત ગુલાલ અબીર;
સૂરનર મુનિ જન કૌતુક ભૂલે, વ્યોમ વિમાનન ભીર, ૨
વામ ભાગ રાધકા બિરાજત, પહરે કસુંભી ચીર.
પરમાનંદ સ્વામી સંગ ઝુલત, બાઢયો રંગ શરીર.

હોરીનાં પદ.

પદ ૧ લું.

સાંવરાસું મેં ખેલું ન હોરી;
મેં નીકસી ઘરતેં દધિ બેચન, મીલ ગયો સાંકરી ખોરી;
આય અચાનક પકરી મોકું, મહીકી મટુકી ઢોરી;
લાલ મેરી બૈયાં મરોરી, સાંવરા. ૧
અબીલ ગુલાલ આંખનમેં ડાર્યો, હસત હસત મુખ મોરી;
ઘુંઘટ ખોલદેગુલચાશીર,કેસર ગાગર ઢોરી;ચુનરીયાંરંગમેંબોરી.૫
ગાવત ગારી દેંદેકર તારી, બૈયાં પકર ઝક ઝોરી;
કુંચુકી ખેંચ દીયો કર ઉપર, મોતન માલા તોરી;
બોલે મુખ હો હો હોરી. સાંવરા. ૩
કહાકરૂં કીત જાઉં મોરી સજની, લાજ ના ગઈ કછુ થોરી;
મનભાયો સો કીયો મન મોહન સોમેં સબહી સહોરી;
એસી મેંતો મનકી ભોરી. સાંવરા. ૪
યા વ્રજમેં કહો કેસે રહીયે, નિર્લજ નંદ કીશોર;
ગિરિધરપ્રભુકેનેનરસીલે, ચિતવતલેતચિતચોરીનહિયાજુગમેંજોરી.

પદ ૨ જું.

રાધેકે મંદિર આયો.

જો તુમ આયે હમારે મંદિરસેં, સંગ સખા કયોં ન લાયો;
વે દિનકી તુમ ભુલ ગયેરી, અબ તુને કોન શીખાયો;
અરી તેંતો વીજયા ખાયો. રાધેકે. ૧

વે દિનકી તુમ બાત કહોરી, તેરો મેં કહા ચુરાયો;
ઓર કહા તેરા તોડ લીયો હે, અબહી તેરો કહા ખાયો,
નાહક મોયે દોષ લગાયો. રાધેકે. ૨

પહેલે ફાગ મેરો ચીર લીયોહે, છલ્લા એક ચુરાયો;
જાય કહો સબ સખીયન આગે, અબ તોહે પકર મંગાયો;
મોરલીયાં તો કરસેં છુડાયો. રાધેકે. ૩

જાઓ લલા તુમ અપને દ્વારકો, નાહક રાર મચાઓ;
સુરદાસ ગુણ જ્ઞાનકો ઝઘડે, સુનત ચરણ ચિત્ત લાયો;
બહુરી એસો સુખ પાયો. રાધેકે. ૪

પદ ૩ જું.

સાંવરો હોરી ખેલન આયો. ટેક.

મેં દધી બેચન ગઇતી બ્રીંદ્રાબન, મારગ આડો પાયો;
મહીમાટ મેરો સઘરો ઢોલાયો, માખન લુંટી લુંટી ખાયો;
એ જસોદાજીકો જાયો. સાંવરો. ૧

વંદ્રાવનકી કુંજ ગલનમેં, ખેલ ભારી મચાયો;
લાલ ગુલાલ અબીર ઉડાયો, મુઠી ભરભર ધાયો,
સાંવરે બાદલ છાયો. સાંવરો. ૨

સબ સખીયન મીલ મોહન ઘેર્યો, રંગદે કરને રીઝાયો;
સુરશ્યામ પ્રભુ તિહારે મિલનકું, ચરણુ કમલ ચિત્ત લાયો,
સખી મેને મહા સુખ પાયો. સાંવરો. ૩

હોરીના રસીયા તથા ખ્યાલ.

પદ ૧ લું.

ફગુવાદે મોહન મતવારે. ટેક.
વ્રજકી નારી ગાવે ગારી, દો બાપનકે બીચ ડોલે. ફગુવાદે. ૧
નંદજુ ગોરે જસોદા ગોરે, તુમ કહાંતે હો કારે. ફગુવાદે. ૨
પુરુષોત્તમ પ્રભુ જુવતીનહેતે,ગોપભેખલીયોઅવતારે. ફગુવાદે. ૩

પદ ૨ જું.

કહાના ધર્યોર મુગટ ખેલે હોરી.
કહાં તેરે હાર કહાં નકવેસર, કહાંમોતીયનકી લર તોરી. કહાના. ૧
ગોકુલહાર મથુરાં નકવેસર, વૃંદાવનમેં લર તોરી. કહાના. ૨
કૃષ્ણજીવનલછીરામકે પ્રભુસોં, ફગુવા લીયે ભરભર ઝોરી.કહાના. ૩

પદ ૩ જું.

બરસાને મહેલ લાડલી કે. ટેક,
આસપાસ વાકે બાગ બગીચા, બીચ પેડ માહાધુરીકે. બરસાને. ૧
ખીલ્યો બાગ ગુલાબ મોગરો, છુટી સુગંધ ચંબેલીકે. બરસાને. ૨
નંદગામતેં મોહન આયે, સંગ સખાહે બરાબરકે. બરસાને. ૩
પુરુષોત્તમ પ્રભુકેસંગ ખેલત, એસે ખેલ ખીલાઈકે.બરસાને. ૪

પદ ૪ થું.

બરસાને ખેલે હોરી. ટેક.
ઉંચો ગામ બરસાનો કહીયે, ઝુંડન ઝુંડન આઇ ટોરી. બરસાને. ૧
પાંચ વરસકે કુંવર કન્હૈયા, સાત વરસ રાધા ગોરી. બરસાને. ૨
ચોવા ચંદન ઓર અરગજા, કેસર ગાગર ભર ઢોરી. બરસાને. ૩
ઇત ગોકુલ ઉત મથુરાં નગરી, બીચ બહે યમુના ઘેરી. બરસાને. ૪
કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસોં,ફગુવાલીયોભરભરઝોરી.બરસાને. ૫

પદ ૫ મું.

દરશનદે મોર મુગટવારે. ટેક.
અરૂ કટી રાજત સુભગ કાછની, ફરકત પીરે પટવારે. દરશનદે. ૧
વૃંદાવનમેં ધેન ચરાવે, બાજત બંસી બટવારે. દરશનદે. ૨
પુરુષોત્તમ પ્રભુકે ગુણ ગાયે, શેષ સહસ્રમુખરટહારે. દરશનદે. ૩

પદ ૬ ઠું.

દરશનદે નિકસ અટામેંતે. ટેક.
મન મોહન ઠાડે ચિત્તવતહેં, નીકસ્યો ચંદ ઘટામેંતે. દરશનદે. ૧
સતીરતિરંભા ઓર સાવિત્રી, નીકસ્યો તેરી છટામેંતે. દરશનદે. ૨
પુરુષોત્તમ પ્રભુકીછબીનીરખત,માખનનીકસ્યોમઠામેંતે.દરશનદે. ૩

પદ ૭ મું.

ઠાડી રહે ગ્વાલન મદમાતી. ટેક.
યહ અવસરહોરીકો હેરી, હમ તુમ ખેલે સંગ સાંતી. ઠાડી રહે.૧
ભૂલ ગયો ઘર ગેલ હમારી, લે લગાઇ અપુની છાતી. ઠાડી રહે.૨
પુરુષોત્તમપ્રભુહસતહસાવત,વ્રજવનિતાસબગુણગાતી. ઠાડી રહે.૩

પદ ૮ મું.

ચલ્યે. આરે શ્યામ મેરી પલકનમેં. ટેક.

આત્ર નિશંક શંક જીનમાનો, પ્યારે નથ ઉરઝાવું તેરીઅલકનમેં. ૧

તુમ રીઝે મેરે નવલ જોબન, મેરે જીયાહે તેરે તિલકનમેં. ૨

વૃંદાવનહીત રૂપ માધુરી, સબ ગ્વાલનકે લરકનમેં. ૩

પદ ૯ મું.

મેંતો મલુંગી અબીર તેરે ગાલનમેં.

મલ ગુલાલ આંખ આંજુગી, ચોટી ગુંહુંગી બાલનમેં. ૧

આજ કસર સબ દિનકી નીકસી, બેંદી તેરે ભાલનમેં ૨

પુરુષોત્તમ તોય પકર મગાઉં, મીર બનું વ્રજબાલનમેં; ૩

પદ ૧૦ મું.

વ્રજકી તોયે લાજ મુકુટવારે. ટેક.

ચંદ સુરજ તેરો ધ્યાન ધરતહે, ધ્યાન ધરત નવલખ તારે. ૧

ઈંદ્રને કોપ કીયો વ્રજ ઉપર, તબ ગિરિવર કરપર ધારે;

પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નિરખત, ગાય ગોપકે રખવારે. ૨

પદ ૧૧ મું.

બન આયો છેલા હોરીકો,

મહ્લકાછ સીંગાર ધર્યોહે, વાકે ફેંટા શિશ મરોરીકો. ૧

યાકે સાંધે ભીનો ઉપરેના સોહે, યાકે માથે બેંદા રોરીકો;

પુરુષોત્તમ પ્રભુ કુંવર લાડીલો, યહુતો રસીયા યા ગોરીકો. ૨

પદ ૧૨ મું.

આજ યાંહી બસ છેલ હમારી નગરી. ટેક.

વ્રજનારી તેરે હે બહુ તેરી, સો તો દેખ સાંત મોય જરે ગગરી.૧

પુરુષોત્તમ પ્રભુ મોય નીટ મીલેહો, તોહી નહિ જાને દેઉંગી
આજ રેન સગરી. ૨

પદ ૧૩ મું.

રસીઆ રસ લે ફાગકો. ટેક.
ઉધરી પરેંગી પ્રિત નંદકે, યહ દિન હે અનુરાગકો ૧
લોગ ચવાવ કરત ઘર ઘર પ્રતિ, યહ દિનહે અનુરાગકો;
પુરુષોત્તમ પ્રભુસાં મીલ ખેલો, માનુંગી ભાગ સોહાગકો. ૨

પદ ૧૪ મું.

મૃગનેની નાર નવલ રસીયા. ટેક.
બડીબડીઅખીયાં નેનુમેં સુરમાતેરી ટેડીચિત્તવનમેરેમનવસીયા ૧
અતલસકાં યાકે લેહેંગા સોહે, પ્યારી ઝુમક સારીમેરેમનવસીયા,
છોટી અંગુરીનમુદરીસોહે, યાકે બીચ આરસી મન વસીયા; ૨
યાકે બાંહ બડા બાજુબંધ સોહે, યાકે હઇડેહાર દીપત છતીયા;
રંગ મહેલમેં સેંજ બીછાઇ,યાકે લાલ પલંગ પચરંગ તકીયા;
પુરુષોત્તમ પ્રભુ દેખ વિવસભય,સબે છોડ વ્રજમાં વસીયા. ૩

પદ ૧૫ મું.

ગહેરે કર યાર અમલ પાની ટેક.
ચલ બરસાને કરે મીજબાની, તેરી ભાંગ મીરચકી મેં ના જાની ૧
તોહી કરેંગે હોરીકો રસીયા, હમ હોયગે તેરે અગબાની;
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નિરખત, તેરે મનકી હમ જાની. ૨

પદ ૧૬ મું.

ગોકુલકો ઠાકુર હો, ખેલ હોરીયાં. ટેક.
લલિતાકો વાગોહો, બિરાજે કેસરીયાં. ૧

શિર ધરી મટુકીયાં હો, ઉરપર દોહનીયાં. ૨
દધિ દાન દીયે ઘર જાવોરે, લંગર ગ્વાલનીયાં. ૩
દાધ્ય દાનજુ કેસો હોયરે, સુનો મન મોહનીયાં. ૪
મેરા ફગુવા દેહું ગમાર, માગે ગ્વાલનીયાં. ૫
ધન સુરદાસ બલ જાય, બજાવે કોહનીયાં. ૬

પદ ૧૭ મું.

હોરી ખેલુંગીશ્યામસંગજાયહો,સજનીભાગીનતેંફાગુનઆયો;ટેક.
ઓ ભીંજવે મેરી સુરંગ ચુનરીયાં, મેં ભીંજવું વાકી પાગ. ૧
ચોવા ચોવા ચંદન ઓર અરગજા, રંગકી ફરત કુંવાર. ૨
લાજ નીગોડી રહોં ચા'ય જાવો, મેરો હીયરો ભરો અનુરાગ.૩
આનંદ ઘન ખેલો સુઘડબાલમસોં,મેરા રહીયોહે ભાગ સુહાગ.૪

પદ ૧૮ મું.

મેંતો ચોંક ઊઠી ડફ બાજનસોં. ટેક.
સોવતહી અપને આંગનમેં, જાગી ગારી ગાજનસોં. ૧
દેખું તો દ્વારે મોહન ઠાડે. સજે છેલ સબ છાજનસોં;
પુરૂષોત્તમ મેરે નામ લે લે લીન, ગારી દઈ બીન લાજનસોં.૨

પદ ૧૯ મું.

મોપેં જાત ન બરની યહુ છબી,
શ્રીગોવરધનકી આસપાસ સબ, ફુલ રહી સબ અરની. ૧
શ્રીમદનમોહન પ્રિય ખેલન નીકસે, સંગ શ્યામ મનહરની;
કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર, ધન ધન વ્રજકી ધરની. ૨

પદ ૨૦ મું.

મારૂં મન મોહ્યું રે શ્રીગિરિધરલાલને લટકે,
લટકે ને વળી મટકે મારૂં મન. ૧

મોર મુગટ મકરાકૃત કુંડલ, પીતાંબરને પટકે. મારૂં મન. ૨

વેણું વગાડી વહાલે વશ કરી લીધાં, વેંત વાંસલડીને કટકે. ૩

વલ્લભના સ્વામિ સંગ રંગભર રમતાં, ઘર ખોયું નવ ખટકે. ૪

પદ ૨૧ મું.

નેનનહીકો નિકો, મીલવો નેનનહીકો નીકો,
નંદકીશોર હમારે જીવન, ઓર એ જગત સબ ફીકો. ૧

વેદ પુરાન ભાગવત ઓર ગીતા, ઓર જ્ઞાન પોથીકો;
ખાટી છાશ પીયે રસનાવત, સુર ખવૈયો ઘીકો. ૨

પદ ૨૨ મું.

લટકાળો શ્રીગિરિવરધારી,
ગિરિવરધારી કુંજબિહારી, મને મારી નેન કટારીરે. ૧

કાલ મળ્યા હતા મને જમુનાની તીરે, રૂપ રસિક છબી ભારીરે. ૨

મોર મુગટ મકરાકૃત કુંડલ, બંસી બજાવે પ્યારીરે. ૩

પુરુષોત્તમ પ્રભુ પ્રાણુ સનેહી, તેરે ચરણુકમલ ચિત્ત વારીરે. ૪

પદ ૨૩ મું.

આજ ગઇતી કાલદ્રીને તીરરે ભરવા પાણીરે,
તીરે ઊભા છે હલધર વિરરે સારંગપાણીરે.
શોભે ફુલડાનો તોરો શીશરે કસુંબલ ફેંટોરે,
ઉભો ડોલરીઓ દીલદાર રંગીલો ઓઢે રેટોરે.
કર્યાં તિલક કેસરનાં ભાલરે ફુલડાંની માળરે,

વહાલો ચાલે છે ગજગતિ ચાલરે દીસે છે રૂપાળોરે.
શોભે સરવે ગોવાળોની સાથે ઉભા અલબેલા રે,
જેણે જોયો હયાનો નાથરે રસ રૂપ રેલોરે.

પદ ૨૪ મું.

ઝૂલે ઝૂલેરે જસોદા મેયા તેરો લલના,
તેરો લલના, મેયા ઝુલે પલના, ઝૂલે ઝૂલે. ૧
કાહેકોરે બન્યો તરોરે પાલનો, કાહેકી દોરી લગે ફુદના. ઝૂલે.
અગર ચંદનકો બન્યોરે પાલનો, રેશમકી દોરી લગે ફુદના. ઝૂલે.
બહાર દેખું તો બાર વરસકો, ઘરમેં દેખું તો ઝૂલે પલના. ઝૂલે.
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત, બીન દેખે ના પરે કલના. ૧

પદ ૨૫ મું.

કાન કુંવર સંગ ગોપી મધુવનમેં,
ગોવરધનધર શ્યામચંદ્રમા, ગોપી તે દામની ઓપી મધુવનમેં. ૧
રમણ કરતાં માળા વીલુલીત સમ, ઝલકત તન ગોપી. ૨
શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુ અંતરજામી, દૂરી ધરી ટોપી ધોતી. ૩

પદ ૨૬ મું.

ખ્યાસે હમારે નેનાં દરશ વિનાં ખ્યાસે હમારે નેનાં.
વૃંદાવનકી કુંજગલનમેં, રાધે જુ કરગઈ સેના. ૧
નેન કમાન બાણુ સમ ભ્રકુટી, મારત પરત નહીં ચેના. ૨
મોર ચકોર કોકીલા બોલે, બોલત શુક પીક મેના. ૩
કુસુમીત ફુલ ફલીત દ્રૂમ ઉપર, પવન ચલત સુખદેના. ૪
સારી સુરંગ પર રતન ખ્યારી, ઉરકંચુકી કુચમેના. ૫

બાંહે બાજુબંધ બેરખા સોહીયે, ગલે માલ સબ ગહેના. ૬
મુક્તા માલ માગ મોતીનકી, ચંદ્ર ચકોર મધ વીના. ૭
શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુ બંસી બજાઇ, મીઠ્ઠીકે અધર રસલેના. ૮

પદ ૨૭ મું.

અપની ડગર ચલ્યો જા વ્રજવાસી.
મેં અપને મારગમેં ઠાડી, દેખેંગે લોક કરેંગે મેરી હાંસી. ૧
તુમ વ્રજવાસી અપને ગરજકે,લગાય ગયો નેના ગરે ડારગયો ફાંસી.
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નિરખત, તુમ મેરે ઠાકુરમેં તેરી દાસી ૩

પદ ૨૮ મું.

બાંસુરી બજાઇ આજ રંગસેં મુરારી.
બંસીકી ધુની સુની શંકરકીતારી છુટી;
વેદ પઢત ભુલ ગયે બ્રહ્મા બ્રહ્મચારી. બાંસુરી. ૧
જળ થળકે જીવ મોહે, મોહે મોહે પંછી સારી;
ગોકુલકી ગ્વાલ મોહી, મોહી વ્રજનારી. ૨
જમુનાજળ થકીત ભયો, સુધ ન સંભારી;
સૂરદાસ મદન મોહન, તીન લોક વારી. ૩

પદ ૨૯ મું.

દીલદાર યાર છેલાસેં નેના લગાયગેં, (૨)
નેના લગાયગેં સેનાતો લગાયગેં. (૨) દીલદાર. ૧
યાર મેરા આલા જોબન મેરા બાલા;
સુરતવાલી સૈયાંકો દીલકો નીભાયંગે. (૨) દીલદાર. ૨

બાત મોરી ભોરી, ઉમર મોરી થોરી;
આંખ માર ગભરૂંસે નેના લગાયંગે. (૨) દીલદાર. ૩

પદ ૩૦ મું.

મારા છેલ ગુમાની, શ્યામ પ્યારા, પાલવ મુકોની.
સાખી–સાસુ મોરી ખીજશે વાહાલા, નણુદી દેશે ગાળ;
વાટે ને ઘાટે રોકી રહ્યા છો, પરણ્યો ચડાવે આળરે.મારા ૧
સાખી–ખાટું ગોરસ આજનું વાહાલા, મીઠું લાવીશ કાલ;
સંગની સાહેલા ઘેર ગઇ પ્યારા હું છું નાનું બાળરે. મા ૨
સાખી–પ્રિત પ્રકટ ન કરીએ વાહાલા, લોક બોલે છે ગાળ;
નીજજનના નાથ વિના, બીજે ન આવે વહાલરે. મારા. ૩

પદ ૩૧ મું.

જસોદાને કારી અંધેરીમાં જાયો, યાતેં કાળો કૃષ્ણ કહેવાયો. જસોદા
પ્રીરતગોદ ગોપાલ લીએ મુખ, ચુંબન મોદ બઢાયો;
કરમકી રેખા મીટત નહીં સજની, ભાગ્ય લીખ્યો સોઇ પાયો. ૧
રસ સિંચતહે ઘર ઘર ભીતર, દામરી હાથ બંધાયો;
તનક દહીં કે કારન કાના, માખન ચોર કહેવાયો; જસોદા. ૨
ભર ભાદોંકી આઠેં અંધેરી, ચમકત વીજ સોહાયો;
લે વસુદેવ ગયે ગોકુલમેં. નંદભુવન પહોંચાયો, જસોદા. ૩
કો વસુદેવ સુને નહી શ્રવન, વાસુદેવ કેહેતે આયો;
રૂપકી રાસ ને ચંદ મુખી, મેરી રાધાકો રૂપ લજાયો. જસોદા. ૪
નામ અનંત સુતકે ઘનશ્યામકે ગર્ગન ભેદ બતાયો;
સુરદાસ ગુણુ કહાં લગી વરનું, શેષ હુ પાર ન પાયો. જસોદા. ૫

પદ ૩૨ મું.

આજ જસોદાપેં ચલો સબ ગોરી.
એસો સુત તેંનેં જાયોરી જસોદા, અબહી બની હે તું ભોરી.૧
નંદ નંદન સખી હમારે ભવનમેં, આને કરત હેં ચોરી. ૨
વૃંદાબનકી કુંજ ગલનમેં, મહીકી મટુકીયાં ફોરી. ૩
પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત, હસકર ભૈયાં મરોરી. ૪

પદ ૩૩ મું.

સખી નંદલાલ આવન નહિ પાવે.
ભિતર ચરન ધરન મત દીજે, ચાહે જીયા લલચાવે. ૧
એસેનકો વિશ્વાસ કહા સખી, કપટકી બાત બનાવે.
નાગરીયા એક હમારે ભવન બીના, અન્ય ચહાય જ્યાં જાવે.૩

પદ ૩૪ મું.

ગારી મત દીજો મો ગરીબનીકો જાયો હે.
તેરો બિગાડ કીયો સોતો મોસુંઆની કહો,
મોતેં કાહુ બાતન કહો નાહી ન રીસાયોહે. ૧
દધીકી મથની ભરી આંગનમેં આની ધરી;
તોલી તોલી લીજો માટ, જાકો જેસો ખાયો હે. ૨
સૂરદાસ પ્રભુ પ્યારે પલક ન હુજો ન્યારે,
કાન્હુડાસોં બુજત મેં તો પૂરે પૂન્યન પાયો હે. ૬

પદ ૩૫ મું.

તુમ વીના મેરી કોન ખબર લે શ્રી ગોવરધન ગિરિધારીરે,
ઓરનકું તો ઓર ભરૂંસો અમને આશ તુમારી રે. ૧

મોર મુગટ શીર છત્ર બિરાજે કુંડલકી છબી ન્યારીરે. ૨
શ્રી યમુનાકે નીરેતીરે ધેનુ ચરાવે બંસી બજાવે રંગ પ્યારીરે. ૩
શ્રીવૃંદાવનકી કુંજ ગલનમેં સોહત રાધે પ્યારીરે ૪
સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકું ચરણ કમલ બલીહારીરે. ૫

પદ ૩૬ મું.

શ્રીકૃષ્ણ ચંદ્ર મથુરાં જઇ વસિયા, ગોકુલ આના છોડદીયા.
કંસકુ મારી ભયે જબરાજા, પનઘટપર આના છોડ દીયા. ૧
મેવા મિસરી ભોગ લગાવે, માખન ખાના છોડ દીયા. ૨
તાલ મૃદંગ ઝાંઝ બજાવે, બંસીકુ બજાના છોડ દીયા. ૩
કુબજા સંગ વિહાર કરતહે, રાધાઘર આના છોડ દીયા. ૪
વ્રજકી લતા સબ સુકાય ગઇ હે, વ્રજવાસીન અન્ન છોડ દીયા. ૫
વૃંદાવનકે પશુ પક્ષી સબ, દાના પાની છોડ દીયા. ૬
સૂરશ્યામ પ્રભુ નિઠુર ભયેહે, વ્રજ ગોકુલ આના છોડ દીયા. ૭

પદ ૩૭ મું.

મોહની મેંતો જાની વ્રજભૂમિ.
મોહન કાન્હ મોહન શ્રી વૃંદાવન, મોહન જમુના પાની;
મોહની નાર સકલ ગોકુલકી, બોલત અમૃત બાની. ૧
મોહન સૂરદાસકો ઠાકુર, મોહની રાધા રાની.

પદ ૩૮ મું.

ચંચલ ચપલ ચાલ સંગ, એકલી ન જાઉં;
એકલી ન જાઉં હાં હાં, એકલી ન જાઉં. ચંચલ૦ ટેક
છેલ છબીલા મદમાં છાકયા, જોઇને શરમાઉં;
કુટીલ છે કટાક્ષ એની, નેન નીચાં નાઉં. ચંચલ૦ ૧

લાગી તનમાં બંસી ડંસી, તાપ કેમ સમાઉં;
લાજ લજ્જિત જીવ મારો, આતુર હું થાઊં. ચંચલ૦ ૨
મનની તનની તુજને કહું, કહ્યાં લગી તન તાઉં;
શ્યામ સ્નેહી મારા જીવન, ગુણ તાહારા ગાઉં. ચંચલ૦ ૩
કંધ બાંહે હૃદે ધરી, કહી કહી સમજાઊં;
પ્યારી તું છે પ્રાણ માહારી, તુજથી શ્યામ પાઉં. ચંચલ૦ ૪
ગ્વાલ બાલ સંગે લાલ, હોય કેમ બોલાઉં;
પ્રથમ પ્રીત રીત રોમ, રોમમાં કંપાઉં. ચચલ૦ ૫
રસના સાગર નંદના નાગર, પાલવ કેમ સ્પર્ઉં;
નિજજનના નાથ જોઈ, જોઇને લલચાઉં. ચંચલ૦ ૬

પદ ૩૯ મું..

એરી યહ ગોપ કુંવર બલવીર, ઠાડે કાલિંદીકે તીર.
કાલિંદી ત્રટ બહુત મનોહર, મંદ સુગંધ સમીર;
નવ નિકુંજ ગુંજત હે અલિગન, મોર કોકિલ કીર. ઠાડે૦ ૧
સુંદર શ્યામ સોહાવને, ગાવે ગુણ ગંભીર;
મુરલી બજાવે મન લલચાવે, હોં શુદ્ધ બુદ્ધ ભૂલી શરીર. ઠાડે૦ ૨
નેન રસીલે બેન રસીલે, સેન રસીલી બીર;
ભાંહ સોહત લલિત ત્રિભંગી, હરત મદન તન પીર. ઠાડે૦ ૩
ભૂષન બસન અનુપમ રાજે, મણિ માણેક નંગ હીર;
મંદ હસત દમકત દશનાવલિ, રતિ પતિ હોત અધિર. ઠાડે૦ ૪
મોર મૂગટ બનમાલ ધરેરી, સંગ સુરભીનકી ભીર;
મદન મોહન પ્રિય નિજજનકે પ્રભુ, રાસ રમણ રતિ ધીર. ઠાડે૦ ૫

પ્રકરણ ૮ મું.

વૈષ્ણવ માહાત્મ્યનાં પદ અને ધોળ.

હરિદાસવર્ય (શ્રીગિરિરાજજી) નાં પદ.

પદ ૧ લું.

હાં હરિદાસ વર્યપેં વારી,
શીતલ ઝરના ઝરત નીરંતર, મંદ સુગંધ પવન સુખકારી. ૧
નંદ નંદન ક્રિડત નીશવાસર, સંગ શોભિત શ્રીભૃખુભાન દુલારી,
નિત્ય શ્રીવલ્લભ વિઠ્ઠલ રાજત, કોટિક કલા પ્રગટ અવતારી. ૨
ભજનાનંદ દેત નીજ દાસન, પુરન કામ ત્રય તાપ નિવારી;
જે જન ક્ષણુ ભર રહેત તરહેટી, જાકી કથા કો કહે વિસ્તારી. ૩
જ્ઞાન વૈરાગ્ય તાકી રાજ ચાહત, સંગ ડાલતહે મુક્તિ બિચારી;
દયા કરી ભુવ મંડલ પ્રગટે, પુરન ભાગ પુલીંદિનકે ભારી. ૪

વિમલ કથા શુક વ્યાસ ઉચ્ચારત, ગાવત વેદ પુકારી;
રસીક દાસ જન યહ માગત હે, જનમ જનમ ઈનકો અનુચારી. ૫

પદ ૨ જું.

હરિદાસવર્ય સુખ રાસી,
નંદનંદનકો પરમ રમણ સ્થળ, ભક્ત જનનકે પ્રેમ પ્રકાશી. ૧
પુરન ભાગ પુલીંદિનકે ભયે, અકથ કથા ગુણ સકલ નીત્રાશી;
શ્રાવલ્લભી શ્રીવલ્લભ નિત્ય ક્રીડત, રસીક દાસ જન દરશન પ્યાસી.૨

પદ ૩ જું.

યહ તુમસોં માંગો હંડોતી.
શ્રીગિરિરાજ તરહેટી વસવોનિત નિરખોં શ્રીવલ્લભ ગોતી. ૧
નિત્ય સુખ અનલ વિમલ છોંકરતર હરિદાસન સંગ પ્રેમ ઉદ્યાતી;
રસિકદાસ જનકી પ્રતિજ્ઞા, હંસા માન સરોવર મોતી. ૨

પદ ૪ થું.

યહ તુમસોં માંગો ગિરિરાય.
જન્મહી જન્મ તરહેટી વસિવો, વ્રજ રજ તજ ચિત્ત અનત ન જાય.૧
હરિસેવા રસ પાન કરોં નિત્ય, શ્રીભાગવત રસના મુખ ગાય;
રસિકદાસ જનકી પ્રતિજ્ઞા, શ્રીવલ્લભકુલ સિરનાય. ૨

પદ ૫ મું.

રહે મન શ્રીગોવર્દ્ધન છાંય.
ભોજન સીલા શ્રીમુખ નિજ બેઠક, શ્રીવલ્લભ ગુણ ગાય. ૧
શાક બેર ટેંટીકો મેવા, પ્રેમહીત દે ખાય,

ગોવિંદકુંડ ઐરાવત કુંડકો, પુનિ પુનિ જલ અચવાય. ૨
નિત પ્રતિ કરી પ્રણામ દંડવત્, આનંદ સિંધુ બઢાય;
રસીકદાસ જન વાગધીશ પ્રભુ, રાખેંગે અપુનાય. ૩

પદ ૬ ઠું.

ધન્ય ધન્ય હરિદાસ રાઇ.
સાનિધ્ય સેવા કરત સકલ અંગ, તાતેં મોહન જીય ભાઈ. ૧
કંદમૂલ ફ્લ ફુલ ભેટ ધર, શીલા સિંઘાસન રૂચીર બનાઇ;
કોમલ તૃણુ ગાયન ચરવેકું સીતલ જલકે ઝરના વહાઇ. ૨
વિવિધકેલ ક્રિડત સખા સંગ, છિનુ ઉતરત છિનુ ચઢત હેં ધાઇ;
રામકૃષ્ણુકે ચર્ણુસ્પર્શ કરી, પુલકિત રહેત સદાઇ. ૩
ઇનકો ભાગ્ય કહાં લગી બરનુ, કોમલ કરપેં લીયોહે ઉઠાઈ;
પ્રેમ મુદિત વ્હે કહત ગોપિકા, ગોવિંદ બલ બલ જાઇ. ૪

પદ ૭ મું.

જે જે શ્રીગિરિરાજ દેવ, દરશન નિત્ય પાવે;
ગોપી ઓર ગ્વાલ બાલ, ગોઅન સંગ ધાવે,
નંદકે કુમાર જો હે બાંસુરી બજાવે. ૧
મોર મુકુટ લકુટ લીએ, કુંડલ ઝલકાવે;
પીતાંબર કછની કાછ, શ્યામ રંગ ભાવે. ૨
રાધાકુંડ ઓર કૃષ્ણુકુંડ, માનસી ગંગા નહાવે;
સંત સાધ ભક્તિ ભાવ, દીપ દાન આવે. ૩
જાદોંદાસ જન્મો જનમ, જમના જલ પાવે;
ગોવરધન ધરે ધ્યાન, વ્રજરજ લપટાવે. ૪

પદ ૮ મું.

તરહેટી શ્રીગોવર્દ્ધનકી રહીયે.

નિત પ્રતિ મદન ગોપાલ લાલકે, ચરણ કમલ ચિત લૈયે. ૧

તન પુલકીત વ્રજ રજમેં લોટત, ગોવંદ કુંડમેં ન્હૈયે;

રસિક પ્રિતમ હીત ચિત્તકી બતીયાં, શ્રીગિરિધારીજીસું કહીયે. ૨

પદ ૯ મું.

તરહેટી શ્રીગોવર્દ્ધનકી રહીયે.

કુંજ સદન વાસર નીત લીલા, સખી પરસ્પર કહીયે. ૧

પુષ્પ મધુર ફલ ખ્યારે કારણ, કેલિ યહિ નિત દૈયે;

અનન્ય હોય ગિરિરાજ ધરનકે, વ્રજાધીશ ચિત્ત લૈયે. ૨

ધોળ ૧૦ મું.

ગદાધરદાસ કપિલ કડા માંહે ખરા,

ક્ષત્રી કોસડના પ્રોહિત તે જાણજો;

શ્રીવલ્લભ શરણ થઇને સુખ પામ્યા ઘણું,

અવ્યાવ્રત રહીને સેવ્યા રસ મન જો. ગદાધર. ૧

જે આવે તે સરવે સમર્પે શ્રીનાથને,

ઘરમાં રહી શ્રીકૃષ્ણ મુખેથી ભાખેજો;

કોઇ સમે વળી વળતી કોઇ આવે નહી,

સરવે ભોગમાં જલ છાની સમરપણ કીધાં જો. ગદાધર. ૨

મધ્ય રાત્રે યજમાને આવી આપીયું,

લાવી જલેબી તે ધરાવી દીધી જો;

પ્રસાદ લેતાં વૈષ્ણવ બહુ પ્રસન્ન થયા,
એવો સ્વાદતો અમે નથી કાંઇ ચાખ્યો જો. ગદાધર. ૩
જેવી લાવ્યા તેવી ફત પોતે કહી,
સત્ય વચન તે મુખથી પોતે ભાખે જો;
માધવદાસ વિષયી ભાજી લાવીયા,
આરોગ્યા તે પ્રભુજી પૂરણ પ્રિતે જો. ગદાધર. ૪
મુખથી આશિર્વાદ પ્રસન્ન થઇને કહ્યું,
હરિ ભક્તિ દૃઢ રંગની રીતે જો;
એવો જશ ભગવદીનો પોતે કર્યો,
શ્રીવલ્લભ પ્રભુ કૃપાથકી સહુ જાણજો. ગદાધર. ૫
માટે સહુ શ્રીવલ્લભપદ સેવા કરો,
વૈષ્ણવ ઉપર વહાલ ઘણું તે આણજો;
ગદાધરદાસ કપિલ કડા માંહે ખરા. ગદાધર. ૬

શ્રી ચોરાશી વૈષ્ણવનું ધોળ.

*ધોળ ૧૧ મું.

શ્રીવિઠ્ઠલવર નીત પ્રતી ગાઉં,
જાહી વિધિ શ્રીવૃંદાવન પાઉં;
શ્રીવલ્લભ પ્રભુકો કરૂં પ્રણામ,
સુમરો શ્રીગિરિધર ધર નામ; ટેક.
સુમરો શ્રીગિરિવર ધરણ વર નિત શરણ શ્રીવલ્લભહરિ,
શ્રીવિઠ્ઠલેશ કૃપાલ સાગર ચરણ રજ મસ્તક ધરિ. ૧
અબ ગાયહો નિજ જનકે ગુણ સૂચિપત્ર પ્રગટ કરો,
નિજભક્ત ચોરાશી ભયે અબ નામતિનકો ઉચ્ચરો. ૨
અબ હરસાની [૧]દાસદામોદર કહો હું એક પ્રથમહી,
[૨]કૃષ્ણદાસ મેઘન ગાય કે સુખ પાયકે આનંદ સહી. ૩
કનોજમેં એક [૩]દાસદામોદર સંભલવારહિ સુખ લહો,
એક [૪]પદ્મનાભ વિશાલ પ્રતિ કવિ કૌન કો સમતા કહો. ૪
[૫]રઘુનાથ [૬]તુલસા [૭]પાર્વતીકે ગુણ કહો ચિત્ત લાયકે,
એક [૮]રામદાસજી બડે ભિતરીઆ લસત [૯]રજો ચાયકે. ૫
તહાં શેઠ [૧૦]પુરૂષોત્તમ કહો [૧૧]ગોપાલ બેટા [૧૨]રૂકમણી,

---

*આ ધોળ શ્રીગુસાંઇજીના ૨૫૨ વૈષ્ણવો પૈકી અલીખાન પઠાણનું બનાવેલું છે. ૨૫૨ વૈષ્ણવમાં તેમની વાર્તા ૧૭ મી છે.

તહાં સારસ્વતએક [૧૩]રામદાસજી કહો [૧૪]અમા ક્ષત્રાણિ. ૬
સુમરો [૧૫]ગદાધરદાસ [૧૬]વેણીદાસ [૧૭]માધવદાસકો,
[૧૮]હરિવંશપાઠકજાનીયે [૧૯]ગજનધાવન [૨૦]ગોવિંદદાસકો. ૭
જહાં બ્રહ્મચારી [૨૧]દાસનારાયણ શ્રી મહાવનમેં વસે,
તહાંશેઠ [૨૨]દીનકરદાસ કાયસ્થ [૨૩]દાસદિનકર જગલસે. ૮
કાયસ્થ [૨૪]મુકુંદદાસ સુમરીએ જુ મુકુંદ સાગર જીનકીયો,
કહિયે જલોટા [૨૫]પ્રભુદાસહિં એક મન નિશ્ચે દીયો. ૯
સિંહાનંદ વાસી ભક્ત ઉત્કટ ભાટ એક [૨૬]પ્રભુદાસહે,
ક્ષત્રી જુ [૨૭]પુરૂષોત્તમદાસ શોભિત રાજઘાટ નિવાસહે. ૧૦
કાયસ્થ બરનો [૨૮]ત્રિપુરદાસહિં ભક્ત રતન ઉદારહે,
જેબલ [૨૯]પૂરણમલ્લ શોભિત [૩૦]યાદવેન્દ્રદાસ કુંભારહે. ૧૧
કહે ભટ્ટ [૩૧]માધો કાશ્મિરી લીખી જિન સુબોધિનિ,
બરનો [૩૨]ગુસાંઈદાસ કે ગુણ દયાસાગર વર્દ્ધિની. ૧૨
[૩૩]પદ્મા જુ રાવલ બરનેહો જોશી કહો [૩૪]પુરૂષોત્તમ,
[૩૫]જગન્નાથ જોશી સુમરિહો શ્રી [૩૬]રામદાસજી ઉત્તમ. ૧૩
[૩૭]ગોવિંદ દુવે ખેરાલુકે [૩૮]કૃષ્ણદાસ અધિકારી કહો,
પ્રોહિતજુ મીરાંબાઈકો ભજ [૩૯]રામદાસહિં સુખલહો. ૧૪
[૪૦]બુલાજુ મિશ્ર સારસ્વત એક [૪૧]રામાનંદ પંડિત ભનો,
એક [૪૨]વિષ્ણુ [૪૩]વેણિદાસછીપા [૪૪]જીયાદાસ કૃપા ઘનો. ૧૫
[૪૫]ભગવાનદાસ સિધોતરા [૪૬]કવિરાજ ભાટબડે ભયે;
લઘુ એક [૪૭]પુરૂષોત્તમ મહામતિ ધીરજ અનવસર સયે. ૧૬

અબ કહો [૪૯]શ્રીગોપાલદાસજી નરોડા જાકે છંદ હે,
ઓર ક્ષત્રી એકજુ શેઠ ચોપડા જનાર્દન આનંદ હે. ૧૭
એક ભાટ [૫૦]નારાયણ કહો મથુરાં વસે આનંદ ભરે;
શ્રીમદનગોપાલ પ્રગટ નારાયણ સદનહિમેં અવતરે. ૧૮
[૫૧]ગરૂડ સ્વામિ પરમ કહિયે [૫૨]દેવાકપુર બિરાજહી,
લલિતલાલ ત્રિભંગ મૂર્તિ મોદસોં જહાં રાજહી. ૧૯
ક્ષત્રી [૫૩]કનૈયાલાલ નરહરિદાસ બ્રાહ્મણ વરનિયે,
શ્લોક [૫૫]ઉત્તમદાસ કહિ [૫૬]હરિદાસ પુષ્કરણા કહિયે. ૨૦
સુનો અબ ચોહાણ બડે એક [૫૭]રામદાસ કહવાવહિ,
પ્રથમ બાદા [૫૮]બાદરાયણ ભટ્ટ [૫૯]મોહન ભાવહિ. ૨૧
[૬૦]રાજા હુવે [૬૧]માધો હુવે દ્વે વિપ્ર ઉનકે સંગ વસે,
વ્યાસ [૬૨]રાણાદાસ પીતાંબર મુકુટ મણિ રસમય રસે. ૨૨
[૬૩]ગોપાલદાસ વ્રજવાશી જટાધારી મહા અનુભવ ભરે,
[૬૪]ગોરજા સમરાઈ કહો નંદલાલજીન રસમય ઢરે. ૨૩
કહી [૬૫]સૂર [૬૬]પરમાનંદ છકડા [૬૭]વસુદેવ વખાણિયે,
બાબાજુ [૬૮]વેણી [૬૯]કૃષ્ણ [૭૦]જાદવદાસ કે ગુણ ગાઈયે. ૨૪
ભાગોજુ ક્ષત્રાણી કહો એક [૭૨]અચ્યુત [૭૩]આનંદદાસહે,
હુજોજી [૭૪]અચ્યુતદાસ દ્વિજવર હારગરગુ વિશ્વાસહે. ૨૫
[૭૫]આનંદ [૭૬]વિશ્વંભરદાસ [૭૭]શ્યામ સુનારકે ગુણ ગાઈયે,
વાસી અડેલ સદા નિરંતર સુંદર હરિ મન લાઈયે. ૨૬
દીવાન ઠકુરકો [૭૮]નારાયણદાસ પ્રગટ લુહાણુકે,

માતા કહિએ સિહાનંદ [૭૯]ક્ષત્રાણિ પુત્ર વત્સલ ગાનહે. ૨૭
કહે [૮૦]સંતદાસ મહા વિરક્ત આસક્ત નિત્ય ગિરિધરનસો,
[૮૧]આનંદ [૮૨]જગતાનંદ દ્વિજવર દીન કુલ હરિ શરણસો. ૨૮
[૮૩]કુંભનદાસ મહા રસમત્ત જીન પ્રભુસોં સચી,
[૮૪]કૃષ્ણદાસ ગોવાળ કહીયે જીન ગૌ નાહરતેં બચી. ૨૯
એ ભક્ત ચોરાશી ભજો તબ શ્યામ શ્યામા ગાઇયે,
વિનંતિ સુની અલિખાનકી વ્રજવાસ કબધોં પાઇયે. ૩૦
અબ જાત દીન બીતે સબેં મેરી આશ કબધોં પૂરહી,
કે દીન આ જગમાંઝ નિશદિન ત્રાસહિં મેઘુમહીં. ૩૧
યે ભક્ત જનસો હેત તુમસોં તાહિ છિન પ્રભુ જાનહો,
જબ દિનકો ગિરિરાજ વૃંદા વિપુનકે સુખ સાનિહો. ૩૨

શ્રી ચોરાશી વૈષ્ણવનું ધોળ.

ધોળ ૧૨ મું.

શ્રીગુરૂ યુગ પદ કમળ રજ, હું વંદુ નિત્ય ધરી નેમ;
દુઃખ હરણ સુખ શ્રેય નિધિ, ફળદાયક ભક્તિ પ્રેમ. ૧
શ્રીવલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલપ્રભુ, શ્રીકૃષ્ણ પૂરણ કામ;
ચોરાશી મહાભક્ત તેહનાં કરૂં વર્ણન નામ. ૨
જેનું સ્મરણ કર્યા થકી, અઘ દુઃખ કલેશ પળાય;
પુષ્ટિ પંથ પ્રભુ પ્રસન્ન હોય મહા પતિત પાવન થાય.

મનવાંછિત ફળ શીઘ્ર પામે, ગાતાં એ અભિધાન;
શ્રીમહાપ્રભુજી નિજાનંદનું, કરે તેહને દાન. ૪

ઢાળ.

શ્રીદામોદરદાસ હરસાનીરે, કૃષ્ણદાસ મેઘન વદે વાણીરે. ૧
સંભરવાળા દામોદરદાસરે, જેનો કનોજ મધ્યે નિવાસરે. ૨
પદ્મનાભદાસ હરિભક્તરે, તુલસા પ્રભુ પદ આસક્તરે. ૩
વધુ ત્હેની કહીએ પારવતીરે, સુત રઘુનાથદાસ સુમતિરે. ૪
રજોબાઈ વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણીરે, સેવ્યા શ્રીવલ્લભ રતિ આણીરે. ૫
વૈષ્ણવ શેઠ પુરૂષોત્તમદાસરે, જેનો કાશીપુરીમાં નિવાસરે. ૬
બાઈ રૂક્ષ્મણિ પુત્રી તેહનીરે, સેવા અતુલિત કહીયે તેહનીરે. ૭
શેઠના સુત ગોપાળદાસરે, સેવા સ્મરણમાં હુલ્લાસરે. ૮
રામદાસ હરિ રંગ રાતારે, ગદાધરદાસ જગ વિખ્યાતરે. ૯
વેણીદાસ માધવદાસ બે ભાઈરે, હરિવંશ પાઠક સુખદાઈરે. ૧૦
વૈષ્ણવ કહીએ અમ્મા ક્ષત્રાણિરે, ગોવિંદદાસ ભલ્લા દયો વખાણીરે
ગજનધાવને સેવ્યા મુરારિરે, દાસ નારાયણ બ્રહ્મચારીરે. ૧૨
મહાવનની વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણિરે, જીયાદાસ સુરીદયો જાણીરે. ૧૩
ક્ષત્રી વૈષ્ણવ દેવાકપૂરરે, શેઠ દિનકર પ્રેમી ઊરરે. ૧૪
મુકુંદદાસ મહા વૈષ્ણવ મ્હોટારે, ક્ષત્રી પ્રભુદાસ જલોટારે. ૧૫
પ્રભુદાસ ભાટ હરિજનરે, દાસ પુરૂષોત્તમ ધન્ય ધન્યરે. ૧૬
ત્રિપુરદાસ વૈષ્ણવ કાયસ્થરે, પૂરણમલ રસિક રસમસ્તરે. ૧૭
યાદવેંદ્રદાસ પ્રજાપ્રત્યરે, ગુસાંઈદાસ સેવ્યા હરિ અત્યરે. ૧૮

માધવભટ્ટ કાશ્મીરમાં વાસરે, વાંસવાડાના ગોપાળદાસરે. ૧૯
પદ્માવતી અતિસેવારે, પુરૂષોત્તમ જોષી તેવારે. ૨૦
જગન્નાથ જોષી તેના ભ્રાતારે, વળી વૈષ્ણવ તેમની માતારે. ૨૧
જોષી નરહરિ હરિનાં દાસરે, ગામ ગોધરે રાણા વ્યાસરે. ૨૨
વૈષ્ણવ રજપૂતાણી હરિની દાસીરે, રામદાસ ગુજરાતના વાસીરે.
હવે ગોવિંદ હરિ રસ માતારે, રાજા માધવ દુવે બેઉભ્રાતારે. ૨૪
ઉત્તમ શ્લોકદાસ સેવા ભારીરે, સેવક શ્રીજીના કહેતા મેહેતારીરે.
ઇશ્વરદાસ હવે રસ મગ્નરે, હરિ હરિજનશું ચિત્ત લગ્નરે. ૨૬
વૈષ્ણવ છકડા વાસુદેવદાસરે, સેવા અર્થે રહેતા પ્રભુ પાસરે. ૨૭
કૃષ્ણદાસ ઘઘરી સુખ કંદરે, બાબા વેણુ રહિત દુઃખ દ્વંદરે. ૨૮
એ બેઉનો એક ખવાસરે, તેનું નામ તે જાદવદાસરે. ૨૯
થાનેશ્વરના વિપ્ર જગતાનંદરે, સેવ્યા શ્રીહરિ અતિ આનંદરે. ૩૦
બ્રાહ્મણી અડેલની વૈષ્ણવ બાઇરે, આનંદદાસ વિશ્વંભરદાસ બેભાઇરે
વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણી પ્રભુપદ પ્રીતરે, રામદાસ મીરાંના પ્રોહીતરે. ૩૨
કૃષ્ણદાસી ખવાસણી જાણીરે, જેની વાણી શ્રીવલ્લભે માનીરે. ૩૩
બુલામીશ્ર શ્રીવલ્લભવરનારે, રામાનંદ પંડિત થાનેશ્વરનારે. ૩૪
વિષ્ણુદાસ છીપા રસ પૂરરે, જીવણદાસ ક્ષત્રિ કપૂરરે. ૩૫
સારસ્વત દ્વિજ ભગવાનદાસરે, જેનું ચિત્ત સદા પ્રભુ પાસરે. ૩૬
વૈષ્ણવ ભગવાનદાસ ભીતરીયારે, શ્રીજીની સેવામાં ઠરીયારે. ૩૭
અચ્યુતદાસ સનોડીયા કહીયેરે, ગોડ વિપ્ર અચ્યુતદાસ લહિયેરે.
સારસ્વત દ્વિજ અચ્યુતદાસરે, નારાયણદાસ અંબાલે વાસરે. ૩૯

નારાયણદાસ ભાટ મથુરાંનારે, નારાયણદાસ લુવાણા ઠઠ્ઠાનારે. ૪૦
ક્ષત્રાણી ગોદજાને સમરાઇરે, સાસુ વહુ બે વૈષ્ણવ બાઇરે. ૪૧
સીંહનંદના ક્ષત્રી સારરે, વૈષ્ણવ અડેલના એક સુતારરે. ૪૨
એક વૈષ્ણવ હરિગુણ ગાતારે, દામોદરદાસની માતારે. ૪૩
સીંહનંદ ક્ષત્રાણીનો વાસરે, કવિ લઘુ પુરૂષોતમદાસરે. ૪૪
કવિરાજ ભાટ ગુણ ગાવેરે, ગોપાળદાસ ઇટોલાના કહાવેરે. ૪૫
જનાર્દનદાસ વૈષ્ણવ ક્ષત્રીરે, ગરુડ સ્વામી બ્રાહ્મણ હરિની મૈત્રીરે.
કનૈયાલાલ ક્ષત્રી પ્રકાશરે, વિપ્ર ગોડીઆ નરહરિદાસરે. ૪૭
બાલકૃષ્ણ બાદરાયણદાસરે, સેવા સ્મરણનો અભ્યાસરે. ૪૮
વૈષ્ણવ રામદાસ ચોહાણરે, સેવા સ્મરણ માંહે સુજાણરે. ૪૯
માણેકચંદ સહુપાંડે ભવાનીરે, નરોબાઈ હરિમન માનીરે. ૫૦
નરહર સંન્યાસી હરિના ભક્તરે, જેની હરિપદ નીર્મળ મત્યરે.૫૧
ગોપાળદાસ કહીયે જટાધારીરે, વસી વ્રજમાં સેવ્યા ગિરિધારીરે.
સંત પોષ્યા સત ના કી નારીરે, કૃષ્ણદાસે સોંપી પરને પ્યારીરે.
આગ્રે ચોપરા સંતદાસરે, સુંદરદાસે સેવ્યા અવિનાશરે. ૫૪
પટેલ માવજી વિરજો સાહિતરે, પાત પતિન પ્રભૂપદ ચિત્તરે. ૫૫
ગોપાળદાસ નરોડાના કહાવેરે, સેવે શ્યામને હરખે હુલરાવેરે.૫૬
સૂરદાસ શિરોમણી ભક્તરે, ગાયા શ્રીગિરિધર જાણે જગતરે. ૫૭
સર્વોપરિ દાસ પરમાનંદરે, ગાયા ગુણનિધિ બાલમુકુંદરે. ૫૮
કુંભનદાસ મહારસ કંદરે. સખા ભાવે સેવ્યા શ્રીગોવિંદરે. ૫૯
સુત કૃષ્ણદાસ દૃઢ એવારે, છોડયા પ્રાણ ન છોડી ગૌસેવારે. ૬૦

કૃષ્ણદાસ કહીયે અધિકારીરે, ગાયા સેવ્યા શ્રીરાસ બીહારીરે. ૬૧
ગાયા વૈષ્ણવ એ ચોરાશીરે, શ્રીવલ્લભ પદ નિકટના વાશીરે. ૬૨

વલણ.

સકળ તત્ત્વનું તત્ત્વ છે એ સારમાં એ સાર,
પાઠ કરતા માત્રમાં વશ થાય શ્રીનંદકુમાર;
શ્રીવલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુને જે પ્રસન્ન કરવા ચહાય.
નથી અવર ઉપાય બીજો હરિ ભક્તના ગુણ ગાય,
શ્રીઆચાર્યજી શ્રીમહાપ્રભુજીના અંતરંગ એ ભક્ત,
મુજ ઉપર કરૂણા કરો શ્રીવલ્લભપદ આસક્ત;
એ વૈષ્ણવ પદ રજરતીની છે ઘણી મુજને આશ;
ગાય ગુણ હરિદાસના દયારામદાસનો દાસ.

ઇતિ શ્રીચોરાશી વૈષ્ણવનું ધોળ સંપૂર્ણ.

ભક્તિનો મહિમા.

કવિત. પદ ૧૩ મું.

જમદૂતન જાઈ પુકાર કીયો, ધર્મરાય સુનો એક બાત હમારી;
શ્રીવલ્લભ કુલમેં પ્રગટે સો, આનંદ કંદ વિનોદ વિહારી. ૧
સો જીનકે શીર હાથ ધરે, તિનસું ન ચલે કુછ રીત હમારી;
આગે કહો ન પાછે પ્રસિદ્ધ, ચલેગી કેસે તિહારી. ૨

પદ ૧૪ મું.

હરિજન સંગ છિનક જો હોઈ.
કોટી સ્વર્ગ સુખ કોટી મુક્તિ સુખ, તાહિ બરાબર લહે ન કોઇ. ૧
ભુરી ભાગ્ય પૂરન ફલ સંચિત, કૃષ્ણ કૃપા હોય જાકે;
સૂરદાસ હરિજન પદ મહિમા, કોન કહી સકે તાકે. ૨

પદ ૧૫ મું.

જાકું નેક કૃષ્ણકો બાહાનો.
તાકે નિકટ ન જાય જનકોઉ, કહા રંક કહા રાનો. ૧
માલા કંઠ તિલક બિરાજત; અરૂ ચંદન લપટાનો;
શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ બિરાજત, સો કહા રહેગો છાનો. ૨
રાવ સુત કહેત પુકાર પુકારી; સુનકેં દુત અકુલાનો;
સૂરદાસ કહત યહહિતકો, સમજ સોચ જીય જાનો. ૩

પદ ૧૬ મું.

પોકારે ઠાડોહી ધર્મરાજ,
ડંડ ફાંસી પ્રભુ ધરો જુ ભંડારે, ભવન નહી કછુ કાજ. ૧

શ્રીવિઠ્ઠલ વલ્લભજુકે નંદન, દશધા ભક્તિ પ્રકાશી;
અધમ ઉદ્ધાર કીયો કલિયુગમેં, કોઉ ન પરે જમ ફાંસા.
ઘર ઘર ભજન ભાગવતકી સેવા, નિશદિન હરિગુણ ગાવે;
શ્રીકૃષ્ણનામ એહી વચનકું, શ્રીહરિ આપ શિખાવે.
જહાં તહાં દૂત જાય હે મેરો, તહાંતે ફીર પાછો આવે;
પ્રબલ પ્રતાપ બઢયો દ્વિજવરકો કહું ઓંખન નહિ પાવે.
આ જુગમાંહી પ્રગટ હોય કેં, જો ઇનકુ નહી જાને;
સૂર કહે વે નરક નિવાસા અન્ય ભજનકો આને. ૫

પદ ૧૭ મું.

મિલે કબ વે મનકે અનુરાગી.
શ્રીવલ્લભ વચનામૃત પીવત, જયું ચકોર લવ લાગી.
તીનકે નામ સંબંધ માત્ર તેં, જાય અવિદ્યા ભાગી,
આનંદ રોમ રોમ ભર આવત, સુખ ઉપજાવત સાગી.
જાકે પીછે ડોલત ગિરિધર, પ્રેમ પુંજરસ પાગી;
રસિકદાસ જનકો કૃષ્ણ સંગ, સોઇ દાસ બડભાગી. ૩

પદ ૧૮ મું

મીલે કબ શ્રીવલ્લભકે પ્યારે,
જાકે હાવ ભાવ પ્રીતિ રસ, તીહું લોકતેં ન્યારે.
કૃપા સમુદ્ર ભરે અંગ અંગમેં, ઉછલીત રસકી ધારે;
માલા તિલક બીરાજત અદ્ભુત, કરૂણામય અનુહારે, ૨
કોટી જનમકે તમ દુઃખ ભાજત; હૃદય કરત ઉજીયારે;

પુલકીત પ્રેમકંઠ ભર આવત, સુખ ઉપજાવત ભારે. ૩
જાપેં કૃપા કરત શ્રીગિરિધર, તબ ઈનકે અનુચારે,
રસિકદાસ જન કો વિધિ પઇયત, દોઉ નેનનકે તારે. ૪

પદ ૧૯ મું.

આયે મેરે શ્રીવલ્લભ નામ ઉપાસી.
માલા તિલક ગોપિજન મુદ્રા, કોટિક ચંદ્ર પ્રકાશી.
ભગવતકથા શ્રવણ પુટભાવત, પુરણ પ્રેમ નિત્રાશી;
દરશન ભયો લહે સબહીસુખ, તત્ક્ષણ આનંદ રાશી. ૨
પુષ્ટિ ભક્તિકો દાંન કરત નીત્ય, વિષય ન શોક ઉદાસી;
રસિકદાસ જન સો બડભાગી, ઇનકો સંગ સુવાસી. ૩

પદ ૨૦ મું.

શ્રીબલ્લભ જનકી યહ પેહેચાન.
મીલત હરત દુઃખ જન્મ જન્મકે, સહેજ પડી યહ બાન. ૧
સદશ કરત આપ એક છીનમેં, હૃદે પડી રસ ખાન;
રામદાસ શ્રીવલ્લભ ચરન કૃપાતેં, દેત અભેપદ દાન, ૨

પદ ૨૧ મું.

હરિજનકું હરિ નામ બડો ધન હરિજનકું હરિનામ;
બીન રખવાલે ચોર કહિ ચોરત, સોવત હે સુખધામ. બડોધન. ૧
દિન દિન હોતે સવાઇ ઢેરી, ઘટત નહિં કછુ દામ. બડોધન. ૨
સુરદાસ પ્રભુ સેવા જાકી, પારસસું કહાકામ. બડોધન. ૩

પદ ૨૨ મું.

હરિદાસન તેં ગર્વ ન કરવો.

યહ અપરાધ પરમ પહહું તે ઉતર નરકમેં ગારવો.

હું ધનવંત કુલવંત યહ ભિક્ષુક, યહ કબહુ મનમેં નહિ ધરવો;

ગજ સિંહાસન અશ્વ પાલખી, ભવસાગર નહિં તરવો. ૨

ખાનપાન એડાય ચલતહે, ઐસે કારજ કબહુ ન સરવો;

સુરદાસ યહ સત્ય કહતહું, ભક્તન સંગ ઉબરવો. ૩

પદ ૨૩ મું.

મોહિ બલહે દોઉ ઠોરકો.

એક બલ મોયે હરિ ભક્તનકો, દૂજો નંદકિશોરકો. ૧

મનસા વાચા ઓર કર્મણા; નાહિ ભરૂસો ઓરકો;

છિતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ શ્રીવલ્લભકુલ શિર મોરકો. ૨

પદ ૨૪ મું.

કરો મન હરિ ભક્તનકો સંગ.

જીનકે સંગતે સુમતિ ઉપજતહેં, બઢત ભજનમેં રંગ. ૧

ઉગ્ર સ્વભાવ શ્રીકૃષ્ણુપદ સેવા જેસે જલમેં ગંગ;

ધ્યાન ધરત શ્રીગિરિવરધરકો, મનમેં બઢત તરંગ. ૨

સુર વિમાન સબ કોતુક ભુલે; ક્રિડત ગોપીન સંગ;

સુરદાસ વ્રજવાસ કીયેતેં. મનમેં બઢત તરંગ. ૩

પદ ૨૫ મું.

જો જન અષ્ટછાપ ગુણ ગાવત.

ચિત્ત નિરોધ હોત તાહિ ક્ષણુ, હરિ લીલા દરશાવત. ૧

સુર સુરજ સહુદે પ્રકાશત, પરમાનંદ બઢાવત;
છિતસ્વામી ગોવિંદ યુગલ બસ, તન પુલકીત જલ આવત ૨.
કુંભનદાસ ચત્રુભુજદાસ, ગિરિધર લીલા પ્રગટાવત;
તરૂણુ કિશોર રસિક નંદ નંદન, પૂરણુ ભાવ જનાવત. ૩
નંદદાસ કૃષ્ણુદાસ રાસ રસ, ઉછલિત અંગ અંગ ન માવત;
રસિકદાસ જન કહાંલોં બરનો, શ્રીવલ્લભ મન ભાવત. ૪

પદ ૨૬ મું.

ભક્તિ લજાવન શરન પડયો હુતો,
ઉંચો મારગ હરિ ભક્તિનકો, તા મારગમેં પાઉં ધર્યો. ભક્તિ. ૧
કહ્યો કછુ ઓર નચ્યો કછુ ઓર, તાતેં તીહારે ચિત્ત ઉતયો;
ઈંદ્રી નેન નાસિકા જીભ્યા, તાકે વશ હોય ખીસલ પડયો. ભક્તિ. ૨
ઓર પતીત ભયે બહોતેરે, તાકી છોરન મોહે ઘડયો;
સુર પતિ તુમ પતીત ઉદ્ધારન, બીરદકી લાજ કરો. ભક્તિ. ૩

પદ ૨૭ થું.

એ સબ જાને ભક્તકે લક્ષણુ,
કોઉ નિંદો કોઉ વંદો, કોઉ માર લે જાઓ ધન ગચ્છન. એ. ૧
કોઉ આન લે ચંદન ડારો, કોઉ મારો ધુળ લે ભચ્છન;
કોઉ કહે એ મુરખ અજ્ઞાની, કોઉ કહે એ બડો વિલક્ષણુ. એ. ૨
ભલી બુરી કછુ મનમેં ન લાવે, કૃષ્ણુ ચરણુ રતી તરણુ એક ક્ષણુ;
સુર સુખદુઃખ બ્યાપે નહિ તા તન, યાહીતેં ગિરિધરમીલે તતક્ષણુ. ૩

પદ ૨૮ મું.

નેક કૃષ્ણુકો બહાનો જાકું, નેક કૃષ્ણુકો બહાનો
તાહીકે ઘર મત જાઓરે જમરા, રંક હોય કે રાણો. ૧
તુલસીકે આભુષણ પહરે, અંગ ચંદન લપટાણો;
છાપાં તિલક ઓર માલા બનીહે, સો કયોં રહેગો છાનો. ૨
કહે રવિનંદન યમદૂતનસું, યમ રાજા મુસકાનો;
પરમાનંદદાસકો ઠાકોર, ભક્તનકે હાથ બિકાનો. ૩

પદ ૨૯ મું.

બહાનું બળીયુંરે શ્રીકૃષ્ણુરાધાવરનું,
અધમને ઉંચુ પદ આપે, કાપે દુઃખ પરપરનું. ૧
ભગવદ ભક્ત નારાયણદાસ ઘેર, ઠગ વૈષ્ણુવ ચાર આવ્યા;
પ્રેમ ધરીને પાસે રાખ્યા, બહાનાને નવ ડુભાયા. ૨
માલ પીયારો ખાય રસ માતો, કૃત વિષે ના કરતો;
ચકરાકૃત દેખી સૌ કંપે, હીંડે નિરભય ફરતો. ૩
ઉદર પરાયણ દયે ભવૈયે, વૈષ્ણુવનું બાનું લીધું,
હત્યા ચાર દૂર ગઈ તતક્ષણુ, સરવે કાર્ય સિધું. ૪
સત્ય અસત્ય ધર્મ અંતરનો અંતર્યામી જાણે;
છાપાં તિલક માલા દેખીને, સૌ જન ભક્ત પ્રમાણે. ૫
કપટ સહિત જેનાં કારજ સિધાં, તો સાચે શું નવ થાયે;
અરે દયાતું પ્રભુને મૂકી, એળે શીદ અથડાયે. ૬

[1]અષ્ટસખાનાં ઘોળ.

સુરદાસજીનું ઘોળ ૩૦ મું.

સુરદાસ સાગર સહુ શીરોમણી, બાલપણે વૈરાગ્ય વિનોદ અપારજો;
ગાતા ગુણ તે જ્ઞાન ગુણ વૈરાગનાં રહ્યા દૂરતે ઘર મૂકીને બહારજો. ૧

વલી સ્વામી થઇને સેવક પોતે બહુ કર્યા,
થયા સહુમાં મોટા બહુ પ્રકાશજો;
વલતી થયા શરણ શ્રીવલ્લભનાથને,
ત્યારે સરવે મનની પહોચી આશજો. ૨

અનુક્રમણીકા કહી પોતે કરૂણા કરી,
પ્રેમલક્ષણા પુરણ થઇ પ્રકાશજો;
ગાઇ વધાઈ જન્મ સમે જે ત્યાંહાં થઇ
જાણે પોતે ઉભાછે તે પાસજો. ૩

સરવે લીલાનો સાર શ્રીસુબોધીનિ,
થયો પોતાને તેનો તે પ્રકાશજો;
સરવે લીલા કરતા શ્રીવલ્લભ કહ્યા,
દ્વીધા ભાવનો પોતે કીધો નાશજો. ૪

---

૧ આ અષ્ટસખાનાં ઘોળ અમને દેવગડ—બારીયાના વૈષ્ણવ શ્રી. માસ્તર. નરોત્તમદાસ ગોવરધનદાસ તથા બક્ષી. મગનલાલ હરિલાલે આ દાસ ઉપર કૃપા કરી મોકલ્યાં છે તે અત્રે આપ્યાં છે.

કૃષ્ણદાસજીનું ધોળ ૩૧ મું.

કૃષ્ણદાસ અધિકારી અધીક સોહામણા,
જેણે કીધો મહા મોટો અધિકારજો;
બંગાલીને બહાર કર્યા મંદીર થકી,
તે માંહે તે ક્ષણુએ ન લાગી વારજો. ૧
છોકરી એક અનોપમ એક વેશ્યા તણી;
લાવી કરાવી તેને અંગીકારજો;
ગાયા ગુણ તે શ્રીગોવર્દ્ધન નાથના,
લીલા માંહે રાસલીલા વિસ્તારજો. ૨
અધીકારી માટે અહંતા મનમાં કરી,
સ્વામી સાથે દ્વેષ કર્યો અપારજો;
માટે સદ્ગતિ પોતાની થઇ નહિ,
જાણી વલ્લભ દાસ કર્યા અંગીકાર જો. ૩

પરમાનંદદાસજીનું ધોળ ૩૨ મું.

પરમાનંદદાસ પ્રેમ આનંદમાં.
બાલપણેથી ગાવાનો અભ્યાસજો,
તેથી સ્વામી થઇને સેવક પોતે કર્યા;
માટે જગતમાં ગુણી થયા પ્રકાશજો. ૧
પણ ગાતા હતા ગુણ સરવે વિયોગના,
વળતી વૈષ્ણવ કપુર મળ્યા તે જાણજો;
ત્યારે પ્રભુજીએ પ્રેમ કરી બોલાવીયા,
આજ સાંભળી તહારી તો મેં વાણીજો. ૨

વળતી શરણે થયા શ્રીવલ્લભ દેવને,
અનુક્રમણીકા કહી સુણાવી જ્યારે જો;
તેથી સર્વે લીલા શ્રીસુબોધીનિ,
બાળલીલાથી સરવે પોતે જાણ્યું જો. ૩
વળતી વિનતિ કરી સુણાવી શ્રીનાથને,
જોવાને શ્રીવ્રજ વૃંદાવન ભૂપજો;
તે જાણી શ્રીવલ્લભ તેડી લાવીઆ,
દરશાવ્યું શ્રીગોકુલનું નીજ રૂપજો. ૪
વલતી નયણે નીરખ્યા તે શ્રી નાથજી,
ત્યારે સરવે મનની પહોંચી આશજો;
ગાયા ગુણ તે પુરણ અતિ ઉત્સાહમાં,
સદા રહ્યા શ્રીવલ્લભ ચરણ નીવાસજો. ૫

કુંભનદાસજીનું ધોળ ૩૩ મું.

કુંભનદાસ કૃપાલ કૃપાનિધિ ઘણા.
વૈષ્ણવ જનને કીધો બહુ ઉપકારજો,
અસુજમાં દરશન કોઈને થાએ નહિ;
એવું મનમાં જાણ્યું તે નીરધારજો. ૧
દુઃખ મીશ કરી મુરછીત થઇ પોતે પડયા,
એટલે સરવે ધાઇ આવ્યા લોકજો;
વાત કરે છે લૌકીકના વિયોગની,
જોવા મળીયા સરવે થોકા થોકજો. ૨

એવી વાત સુણી શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી,
પોતે જાણ્યું દાસપણાનું હાર્દ જો;
આતુર થઇ પાસે આવી ઉભા રહ્યા,
કહી કાનમાં વાણી એવી સઘળે. ૩
તમને દરશન દેશે તે શ્રીનાથજી.
સુણી વચનને તરત ઉઠી ઉભા થયા;
વૈષ્ણવ જનનું રૂપ જગતમાં જણાવીઉં,
માટે કરો શ્રીવલ્લભ પ્રભુ પદ સેવજો. ૪

ચત્રુભુજદાસજીનું ધોળ ૩૪ મું.

ચત્રુભુજદાસ સદા સખા શ્રીશ્યામના,
બાર દિવસમાં શરણ થયા તે આવી જો;
ત્યારે કૃપા કરી શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી,
મંદીર માંહે નીજ લીલા દરશાવી જો. ૧
ત્યારે કીરતન કરી સુણાવ્યું તે શ્યામને,
પ્રભુજી પ્રસન્ન થયા તે એવું જાણીજો;
ગાયો ચરાવવા વનમાં સાથે આવજો,
એવું બોલ્યા શ્રીમુખથી તે વાણી જો. ૨
માખણ ચોરી કરવા પ્રભુ પોતે ગયા,
ત્યાંયે પણ સાથે તેડી લીધા જો;
ખાઇ કરીને પોતે તો નાશી ગયા,
એમણે ઉભા રહી માર બહુ ખાધો જો. ૩

કોઈ સમયેવલી વચન કહ્યું શ્રી ગુસાંઈજી,
રામદાસને તેડાવ્યા નિરધારજો;
સઘન કુંજને દ્વારે દરશન આપીયું,
યુગલ સ્વરૂપ નિશ્ચે ઉરમાં ધરવા જો. ૪
હાંસી કરવા સારૂ ફરી લગ્ન કરાવીયું,
ભગવદી રાઘવદાસનું પ્રાગટ કરવા જો;
કુંભનદાસના સંગ થકી સુખ પામીઆ,
લીલારસતે શ્રીવલ્લભ ઉર ભરવાજો. ૫

નંદદાસજીનું ધોળ ૩૫ મું.

નંદદાસ આનંદ સદા મનમાં ઘણું,
બાલપણામાં વિદ્યા તે બહુ ભણીયા જો;
વળતી સ્વરૂપાશાક્ત કરીને તેડીયા;
શ્રીગોકુલમાં આવીને અનુસરીયા જો. ૧
ત્યારે કૃપા કરી શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી,
શરણ લઈને પોતે સનમુખ કીધા જો;
નિજ લીલા દરશાવી તે દયા કરી,
વળતી ભક્તી રસ ભાવ કરીને પીધો જો. ૨
ભાઇ પોતાના હેત જાણીને ત્યાંહાં આવીઆ,
તેના સામું જોયું નહિ લગારજો;
કહેવું નોધારૂં તે કાગલમાં લખ્યું,
શ્રીકૃષ્ણ પૂર્ણ સમર્થ તે અવતાર જો. ૩

ભાષ્ય કર્યું શ્રીદશમ સ્કંધ નીરોધનું,
પુરાણીએ આવી કર્યો પોકારજો;
પ્રભુ આજ્ઞા પ્રમાણે તેટલું રાખીયું,
બીજું સરવે પધરાવ્યું શ્રીયમુના ધારા જો. ૪
એવા સદા સખા શ્રીનંદકુમારના,
પ્રગટયા આવી શ્રીપુરૂષોત્તમ સાથે જો;
એમના ગુણ તે શા શા કહી સંભારીએ,
વલ્લભદાસના સ્વામી શ્રીવલ્લભનાથજો. ૫

છીતસ્વામીનું ધોળ ૩૬ મું.

છીતસ્વામી ચોબા તે પ્રપંચે ભર્યા.
પાંચ સખામાં પોતે તે સરદારજો,
છલ કરવા સારૂ શ્રીગોકુલ આવીઆ;
શ્રીવિઠ્ઠલવર તો પોતે પરમ ઉદાર જો. ૧
દરશન કરતાં દીઠા તે શ્રીનાથજી,
લજ્જીત થઇને સંકોચાયા મન માંહેજો;
થો થો ખોટો રૂપીઓ ખરો થયો,
એવું જાણી શરણ થયા વલી ત્યાંહેજો. ૨
વલતી ભેદ મટયો તે રૂદીઆ માંહ્યથી,
શ્રીવિઠ્ઠલ ને શ્રીગિરિધર તે એક જો;
વરસોંદી લેવા સારૂ પોતે ગયા,
તે છોડીને આવ્યા એવી ટેક જો. ૩

ગુણ ઘણા ગાયા શ્રીવિઠ્ઠલનાથના,
એ શ્રીગિરિધર પોતે નીશ્ચે જાણી જો;
બીજા એમના ગુણને હું શા શા કહું,
વલ્લભદાસતે બોલ્યા મુખથી વાણી જો.

ગોવિંદદાસજીનું ધોળ ૩૭ મું.

ગોવિંદસ્વામી સદા સખા શ્રીનાથના,
લીલા માંહે સુદામા સુખ સારજો;
યુગલ સ્વરૂપે ગુણ ગાન કરે હુલ્લાસમાં;
ત્યાંહાં પણ પ્રભુ સાંભલતા રહી પાસ જો. ૧
વલતી આવી વિપ્ર કુલમાં જન્મીયો,
સ્વામી થઇને સેવક કર્યાં નિરધારજો;
પણ નિજ દરશનની આરત મનમાં રહે ઘણી,
ગાતા કીરતન પોતે કરીને સારજો. ૨
પછી વૈષ્ણવ જન સાથે થઇને શરણ થયા,
ગોસ્વામી શ્રીવિઠ્ઠલવર વ્રજ ભૂપ જો;
પોતાના જન જાણીને દયા કરી,
દરશાવી તે નિજ લીલા રસ રૂપજો. ૩
ત્યારે દાસ થઈને મૂક્યું સ્વામીપણું,
જ્ઞાન કલામાં ચીત્ત ચોટયું કરી વાસ જો;
ઘોડા કરીને ચઢતા શ્રીગોવરધનનાથજી,
એ સુખ કહી ના શકે વલ્લભદાસજો. ૪

પ્રકરણ ૯ મું.

ચિંત્વનનું ઘોળ, વૈરાગ્ય શતક, સૂરસાઠી, સૂરપચિસી,

અથ શ્રીસુંદરવહુજીકૃત ચિંત્વનનું ઘોળ.

નંદનંદન સખી સુંદર વહાલો, ચિંતન તેનું કરિયેજી;
ત્રિવિધ તાપ વામેં સંસારી, લોક લાજ નવ ધરિયે. ચિંતન. ૧
શ્રીગોવર્દ્ધન વૃંદાવન યમુના, પુલિન કુસુમ દ્રુમ ફુલ્યાંજી;
સુંદર કુંજ બહુત વનવેલી, ફલ ભારે સહુ ઝુલ્યાં. ચિંતન. ૨
કોયલડી કુહુ કુહુ રસમાતી, હંસમોર સહુ ટોળાંજી;
કુસુમ કુસુમ પ્રતિ મધુકર ગુંજે, ગાન મધુર સ્વર બોલ્યાં ચિં. ૩
જલતરંગે શ્રીયમુનામાતા, ફુલ્યાં કમલ અનંતાં જી;
સીતલ પવન સૌરભ સુખકારી, ત્રિવિધ વાયુ વહંતાં. ચિંતન. ૪
ચહુંદિશ અંબ કદંબ જાુ શાખા, બહુવિધ વેલી લાંબી જી;
નૂતન પાન કુસુમ પરવાલી, લટક રહી બહુ આંબી. ચિંતન. ૫
કેતકી ચંપક ગુલાબ માધવી, વેલી સકલ વન છાઈ જી,
મણિ માણિક મય ભુમિ બિરાજે, અદ્દભુત કુંજ બનાઈ. ચિંતન. ૬

તકિયા ગાદી સેજ દુલીચા, ફુલ તણા તહાં સોહે જી;
ફુલ તિબારી ચોક ચંદ્રવા, મધુપ ગંધ રસ મોહે. ચિંતન. ૭
રૂપ અનૂપમ વ્રજની નારિ, સોળે શૃંગારે સારી જી;
નાના કેલિ કરે રસમાતી, સંગે લાલ બિહારી. ચિંતન. ૮
બહુવિધ નારિ રંગ રંગ સારી, અંગ વીજલી ચમકે જી;
ચરણા ચોલી ભૂષણ ભારી, લટકે ઝાંઝર ઝમકે. ચિંતન. ૯
કુંજ તિબારી નવલ વિહારી; રાધા મોહન સોહે જી;
લલિતાજી ત્યાં પાન ખવાડે, નિરખી નિરખી મન મોહે. ચિં. ૧૦
એક મુઠા એક વિજણા ઢોરે, એક તો કુસુમ બનાવે જી;
એક કુસુમ લે હાર બનાવે, અપને હસ્ત પહેરાવે. ચિંતન. ૧૧
ત્યાં એક સુંદરી ચરણ તલાસે. ખોળા માંહે લીધા જી;
નખમણીને અજવાળે દીઠાં, સાલે ચિન્હ પ્રસિદ્ધ. ચિંતન. ૧૨
પ્રથમ દક્ષણ ચરણ વિચારી ધ્વજ અંકુશ નિહાળે જી;
પ્રફુલ્લિત કમલ રસભર્યાં દીસે, વ્રજ દુઃખ સર્વે ટાળે. ચિંતન. ૧૩
સાથીડો મંગલ સુખકારી, અષ્ટકોણ ઐશ્વર્યદાતા જી;
જવ ઉર્ધ્વરેખા કલશ ભર્યા, રસ નિરખ નિરખ સહુ માતા. ચિં. ૧૪
ત્યાર પછી સખી વામ ચરણનાં, ચિન્હ નિરખવા લાગી જી,
પ્રથમ ગોપદ જાંણુ દેખીને, મચ્છ તણી લેહ લાગી. ચિંતન. ૧૫
દીઠું ધનુષ જગત જયકારી, પાછલથી ત્રિકોણ જી;
અર્ધચંદ્ર સીતલ સુખકારી. મોક્ષદાયી વ્યોમાન. ચિંતન. ૧૬
નવસત ચિન્હ ચરણતલે શોભા, રકતવરણ રસ ભારી જી;
દશ નખચંદ્ર મણીની શોભા, કોટિ ચંદ્ર દ્યુતિ હારી. ચિંતન ૧૭

નખમણિ જોત હ્રદયમાં આવે; કોટિ તિમિર અઘ કાપેજી;
પુષ્ટિ પ્રકારે અનુભવ પાછે, અધરામૃત હરિ આપે. ચિંતન. ૧૮
ઉપર ભાગે કુંકુમ શોભા, તુલસી સૌરભ ખાણી જી;
ઉંચેથી વનમાલા સુંદર, ચરણ કમલ પરસાણી. ચિંતન. ૧૯
દિવ્ય કનકમણિ માણિક હીરા, રત્ન જટિત છબિ રાજે જી;
જેમ જેમ પ્રભુજી ચરણ ચલાવે; નુપુર કિંકણી વાજે. ચિં. ૨૦
જંઘા ઘુટુરૂણ ઉરૂ દે શોભા, કદલીસ્થંભ સમાને જી;
પૃષ્ઠ ભાગતે ભારી દીસે, નિતંબ અતિરસ દાંને. ચિંતન. ૨૧
કટિતટ પીતાંબરની શોંભા, દિવ્ય કનક છબી રાજે જી;
ચંચલ થાયે વાયુવશથી, ચમક દામિની લાજે. ચિંતન. ૨૨
રસનાવલિ રસિક મન મોહે, રૂપ અનુપમ દીસેજી;
કટિતટ ઉપર શોભા નવલી, ભુષણ સકલ વિશેષે. ચિંતન. ૨૩
નૃત્યસમેં ત્યાં રૂણઝુણ વાજે, શોભા તે શી કેહેવાયજી;
ઘુઘરડી એ કામણગારી, નિરખ ચકિત મન થાયે. ચિંતન. ૨૪
નાભી ગંભીર ને કટિ પાતલડી, સિંઘ બાપડો લાજેજી;
અંગઅંગ શ્યામ સુભગતા સીમા,ચંદન લિપ્ત બિરાજે. ચિંતન.૨૫
નાભી હ્રદય રોમાવલિ રાજે, નાના અલિગણ પંકતીજી;
પીન વિશાલ ઉરસ્થલ શોભા,કૂચ કુંકુમની સંગતી. ચિંતન. ૨૬
તે ઉપર વૈજયંતી માલા, કંઠથી કટિલગી આવીજી;
દિવ્ય કનક નવરત્ન જડિત, સુજશ સકલ સુછાઇ. ચિંતન. ૨૭
તારાગણ મોતીની માલા, મધ્યતે ફુગફુગી મોઈજી;

સોનાની નિર્મિત મણિમાલા, ગુંજામાલા સોઈ. ચિંતન. ૨૮
ઉપર શ્રીવત્સલાંછન સોહે, તેતો લક્ષ્મી ધામજી;
સોના સુત્રે મણી પરોયો, કૌસ્તુભ તેનો નામ. ચિંતન. ૨૯
કંઠે પંહેરી ઉરપર સોહે, રાતા રંગે વાંનેજી;
જોતિ અનુપમ મધુર રસાલી, રવિશશિ કોટિ સમાને. ચિંતન. ૩૦
ત્રિવલિ કંઠ કનકની દુલરી, શોભા રસિક બિરાજેજી;
કુંદ કુસુમનિ માલા પહેરે, રાજિત ભક્ત સમાજે. ચિંતન. ૩૧
બાંહે બાજુબંધ દિવ્ય કનકના, કુમકડા ત્યાં લલકેજી;
કર કંકણુ મોતીના બેરખા, પોહોંચી હીરા ઝલકે. ચિંતન. ૩૨
બીજી દશનખ જોત રસાલી, હસ્તતલી તે લાલજી;
મુરલી સુંદર સપ્તરંધ્ર સ્વર, બાજે પરમ રસાલ. ચિંતન. ૩૩
બાહુ આજાનુ સ્કંધ અતિ સુંદર, પીતપિછોડી ઓઢીજી;
સુંદર નારી શ્યામ નિહારે, ભવદુઃખ લજ્જા છોડી. ચિંતન. ૩૪
ચિબુક વજ્ર ભૂષણુ અતિ ઝલકે, અધરબિંબ રસ રાતાંજી;
દંતપંક્તિ તે કુંદકલીસી, મંદહાસ્ય રસરાતા. ચિંતન ૩૫
નાસા સુંદર ચાંચ સુડાની, નકવેસર નંગ ઝલકેજી;
ગજમોતી તે અદ્ભૂત દીસે, અધરબિંબ પર લલકે. ચિંતન ૩૬
ગંડ તે સરસ વિશાલ મનોહર, ચંદન ચિત્ર લખાવ્યાંજી;
શ્રમજલ કણિકા અલક મધુપસમ,કાજળ સરસ શોભાવ્યાં. ૩૭
મકર મનોહર કુંડલ કાને, જોતી ઝલક રવિ લાજેજી;
સાંખ્યયોગ તે બેઉ જાણો, માણિક રત્ન બિરાજે. ચિંતન. ૩૮

મોર મુકુટ શિર દિવ્ય કનકના, નંગ અમોલિક ઝગકેજી;
અર્ધચંદ્ર આકારે દીસે, મોતી બાજુ લલકે. ચિંતન. ૩૯
ચિત્ર કપોલ તિલક છબિ રાજે, અલકાવલી અતિ ભારીજી;
ભ્રકુટી ઇંદ્રધનુષસી દીસે, કંદર્પમાન નિવારી. ચિંતન. ૪૦
નયનકમલ તે અતી રસભીના, દીર્ઘ કમલ સમાનજી;
અતિ ઘુણુત અતિ લોહિત લોને, કીકી કરે સનમાન. ચિંતન ૪૧
પ્રેમસમુદ્ર કૃપારસ ભીની, રસબસ ચંચલતાઇજી;
સુંદર મુરલી સુધારસ પૂરે, મધુરે મધુર બજાઇ. ચિંતન. ૪૨
તેવી સુંદરી સંગે રાધા, રૂપ માધુરી સોહેજી;
સુંદર દાસી ચરણ તલાંસે, નિરખિ નિરખી મન મોહે. ચિં. ૪૩
અંગ સૌરભ તુલસીની માલા, લીલા કમલ ફિરાવેજી;
સૌરભ રસથી મોહ્યા અલિગણુ, ગુંજત અંગ લપટાવે. ચિં. ૪૪
ચરણકમલ તે લોહિત વરણે, અંગતે કનક સમાનેજી;
નવ ષટ ચિન્હ નિહાલે રસસું; ત્યાર પછી નખ બાંને. ચિં. ૪૫
અણુવટ વિછિયા નુપુર સોહે, કુસુંબી કોરે સાડીજી;
નીલાંબર તન રાતા ચરણા, શ્યામ કંચુકી ગાઢી. ચિંતન. ૪૬
જંઘા ઊરૂ છે કદલી જેવી, પુષ્ટિનિતંબ છબિ ભારીજી.
નાભિ ગંભીર ને કટિ કેસરીની, કિંકિણિની છબિ ન્યારી. ચિં. ૪૭
મુક્તામાલ દુગદુગી ચોકી, રત્ન ખચિત બહુ હારજી;
ઉર વિશાલ પયોધર ભારી, દુલરી તેજ અપાર. ચિંતન. ૪૮
કાલીગાંઠી તિનમની શોભા, કંઠ કુસુમની માલાજી;

કૂચ કુંકુમ અતિ સુંદર લીપ્યા, મૃગમદ પત્ર રસાલા. ચિં. ૪૯
બાજુબંધ રત્ન સુખકારી ચુરી કંકણુ સોહેજી;
પોહોંચી વીંટી ને હાથ સાંકલાં, અંગુઠડી મન મોહે. ચિંતન. ૫૦
બંધુક વરણે અધર રસાલ, દંત તે દાડિમ બીજજી;
નકવેસરનું મોતી ઝલકે, મંદહાસ તે બીજ. ચિંતન. ૫૧
કરણુ કુલ તે કાને સોહે, ચિત્રિત ગંડ વિશાલજી;
ચંચલ નયન કમલે રંગીલી, મોહ્યા ગિરિધરલાલ. ચિંતન. ૫૨
મૃગમદ આડ લલાટ બિરાજે, ભ્રકુટી ધનુષ સમાનજી;
કાજળ નયન ચિકુરલર લટકે, ટીલડી તેજ નિધાન ચિંતન ૫૩
શીશફુલ સેંથો રાખલડી, માથે કુસુમ ભરાવ્યાંજી;
બહુદિશ દામિની રત્નજડિત, સુ પીઠ ગોફણા ફાવ્યા. ચિંતન. ૫૪
કંઠ હાથ મોહનજી મહેલી, ચાલી ચરણને ચાલેજી;
સુંદર શ્યામ અધરરસ ભોગી, રસવશ ચકિત નિહાલે. ચિં. ૫૫
દાસી સુંદરિ ચરણે લાગી, એ સુખ નિરખુ ને ગાઉંજી;
વારંવાર જોઇને રીઝુ, વલિ વલિ વારણે જાઉં. ચિંતન. ૫૬
કુંજભુવનની કોમલ ભુમિ, છાયા સરસ રસાલજી;
જલતરંગે યમુના ઘેહેરી, રાધા મોહનલાલ. ચિંતન. ૫૭
ક્રીડારસ વશ શ્યામ પધાર્યા, સંગે સર્વ વ્રજનારીજી;
નાચે ગાવે ભાવ દેખાડે, વિલસે લાલબિહારી. ચિંતન. ૫૮
હાથ નચાવે ચરણુ ચલાવે, કટિની મોહન મીઠીજી;
નયન ચલાવે તાલ મિલાવે, અદ્‌ભૂત ગતિ મેં દીઠી. ચિં. ૫૯
રાધા નાચે મોહન નાચે નાચે સઘળી નારીજી;

થેઇ થેઇ બોલે તાલ વજાડે, ક્રિડારસ વશ ભારી. ચિંતન. ૬૦
કંકણુ વાજે કિંકિણી વાજે, નૂપુર સકલ સમાજેજી;
તાલ મૃદંગ વિવિધ રસ વાજે, સંગિતે સૂર સાજે. ચિંતન. ૬૧
ક્ષણુ એક આલિંગન દે ભાજે, ક્ષણુ એક વદન નિહાળેજી;
ક્ષણુ એક અધર સુધારસ પાયે, ક્ષણુ એક અંતર ટાળે. ચિં. ૬૨
એકની ચોલી ચરણા તાંણે, એકને આંખ મિચાવેજી;
તતક્ષણુ છમકલડો કરી નાસે, તતક્ષણુ આવી મનાવે. ચિંતન. ૬૩
એક સખીના પાંણી ગ્રહીને, કુંદડી ભ્રમર ભમાવેજી;
પીન પયોધર ઉરસું ભીડી, તનના તાપ સમાવે. ચિંતન. ૬૪
કુલ્યાં કુલ્યાં કમળ ઉછાળે, કંદુક માર ચલાવેજી;
પીતાંબર લઈ માથે મૂકે, નાના નાચ નચાવે. ચિંતન. ૬૫
ક્ષણુ એક કુંજ મુની થઇ બેસે, સાથ સકલને ખિલાવેજી;
પાછળથી ઉર અંતર ભીડી, ચુંબન કરી રિઝાવે. ચિંતન. ૬૬
ક્ષણુ એક અંબ કદંબ ચઢીને, શાખા ડાળ ઝુલાવેજી;
ક્ષણુ એક બીજી ડાળ ગૃહીને, વનચર સકલ ખિજાવે. ચિંતન ૬૭
ક્ષણુ એક ધાઈ પાછલથી આવે, ક્ષણુ એક આંખ મિચાવેજી;
ક્ષણુ એક મધ્ય સભામાં આવી, શ્રીહસ્ત કંઠ ધરાવે. ચિંતન. ૬૮
સપ્તસુરન ધુની મુરલી વજાડે, અધર સુધારસ પાયેજી;
મધુર રાગ કેહારો આલાપે, નિજજન સર્વ વશ થાયે. ચિં. ૬૯
તાન બંધાન વિવિધ રસ સીંચે, સુખનાં તરંગ ચલાવેજી;
મોહ્યા નિજજન પ્રીતમ ઉપર, રસના ઓઘ ઠલાવે. ચિંતન. ૭૦

મોહ્યા પંખી મૌન થઇ બેઠાં, તરૂ મધુધારા વરખેજી;
ઝરે પાષાણુ જલ સ્થિર થાયે, મૃગગણુ એકટક નિરખે. ચિંતન. ૭૧
રાસ રચ્યો રસકેલિ મનોહર, તાનમાન બંધાન જી;
તાંડવ તાન ઉરપ લેઈ નાચે, બિચબિચ મધુરે ગાન. ચિંતન. ૭૨
નવ નવ રાગ રંગ રસ જામે, નુપુર કિંકણી વાજે જી;
તા તા થેઇ થેઇ થેઇઆ નાચે, રસ સંગીતે સાજે. ચિંતન. ૭૩
કુંડલ લોલ નયનના ચાળા, બંધ કંચુકી ટુટેજી.
સિથિલિત હાર ચીરમણિમાલા, કુસુમહાર કચ છુટે. ચિંતન. ૭૪
આલિંગન ચુંબન રસક્રીડા, રાસ વિલાસે થાયેજી
કુચ કઠોર શ્રીહસ્તે ભીડીને અધર સુધારસ પાયે. ચિંતન. ૭૫
કુંજ નિકુંજ સેજ સમારી, કુસુમ પ્રવાલ સુધારે જી;
સ્થલ સુંદર સંજોગ કરીને, રાધા સંગ પધારે. ચિંતન. ૭૬
રતિરસ દાન કારણુ મનમોહન, કુસુમ સેજપર રાજે જી;
ષટઋતુ સુખદ સમીપે સેવે, પવન ત્રિવિધ સુખ સાજે. ચિંતન ૭૭
છોડે બંધ વસન બહુ ટાલે, રતિરસ આતુર થાયે જી;
ગાઢાલિંગને અંગોઅંગ ભીડીને, અધર સુધારસ પાયે. ચિં. ૭૮
તરલિત અંગ રંગરસ વસથી નુપુર કિંકણી વાજે જી;
ઉરજ ઘાત નખપાત રદનકર, રતિરસ કેલિ બિરાજે. ચિંતન. ૭૯
વિપરિત ભાંતિ વિવિધરસ ક્રીડા, કુંજરંધ્ર સખિ પેખેજી;
નિરખિ નિરખિ સુખ અતિરસ પામે જન્મ સફલ કરિ લેખે. ચિ.૮૦
પદરજ વંદે સુંદર દાસી, ચરણુ હૃદયમાં ધારેજી;
કૂચ કઠોરશું ભીડે નારી, હૃદય તાપ નિવારે. ચિંતન. ૮૧

મંજન ચરણુ કરે નિજ દાસી, સુંદર પાન ખવાડે જી;
અરસપરસ ખાયે ખવરાવે ચરવિત સખિ મુખ ધારે. ચિંતન. ૮૨
અરસપરસ શૃંગાર કરાવે, ભુષણુ વસન સમારે જી;
રતીસમે જાણી સુંદર વહાલો, યમુનાજલ પાઉં ધારે. ચિંતન. ૮૩
નવલકિશોર નવલ વ્રજ નારી; જલક્રીડારસ રીઝે જી;
માંહોમાંહે પ્રેમ મગનસું, છાંટે રંગરસ ભીજે. ચિંતન. ૮૪
એક સીંચે એક સેન બતાવે, એક તે પ્રેમ નિહાળે જી;
છુટે બંધ વછુટે સાડી, લીલા અંબુ ઉછાળે. ચિંતન. ૮૫
છુટે કેસ વસન જલધારા, ધાઇ ધાઇ અંગ લપટાવે જી;
રસવશ થઈ અંગોઅંગ ભીડી, અધર સુધારસ પાવે. ચિંતન. ૮૬
છુટે હાર ચીર બંધ છુટે, ચોલી બંધ નીવારે જી;
અંગોઅંગ અમિત રસ ભીને, શ્યામા શ્યામ બિહારી. ચિં. ૮૭
ફુલી નિકુંજ સમિપે પધાર્યા, ફરી શૃંગાર કરાવે જી;
વસન આભૂષણુ કુંકુમ કેરસું, માથે કુસુમ ભરાવે. ચિંતન. ૮૮
શ્યામા શ્યામ શૃંગાર કરીને, ચંદન ચિત્ર બનાવ્યાં જી;
મુખ તાંબુલ મધુર રસ ભીના, યુવતિ યૂથ સંગ ભાવ્યાં. ચિં. ૮૯
એકતો નયન માધુરી નિરખે એકતો વદન નિહાલે જી,
એકતો અધરસુધારસ ચાખે, ચાખી ઉર છબિ સાલે. ચિંતન ૯૦
નવ તરૂણી જોબન મદમાતી, ચંચલ નયન વિશાલે જી,
વલ્લભ વલ્લભીસું પ્રેમ જણાવે, કંઠ બાંહેલડી ઘાલે. ચિંતન. ૯૧
મંદ મરાલચાલ ચાલે મોહન, ગજ ગતિ ચાલે ગોપીજી,
કરીણીયયૂથ મહામત હાથી, નંદ કુંવર સંગ ગોપી. ચિં. ૯૨

લલિત ત્રિભંગી નવ નવરંગી, રસિક શિરોમણી રાધાજી;
સંગ નિકુંજ સમીપેં પધાર્યા, વધ્યો રંગ અગાધા. ચિંતન, ૯૩
સખી એક છાક લઇ આવી, બહુવિધ મેવા લાવી જી;
નાનાવિધ પકવાન મીઠાઇ, શ્રીહરિને મન ભાવી. ચિંતન. ૯૪
આરોગે પ્રભુ અતિશે પ્રીતે, વ્રજનારીનેં સંગેજી;
એક એકને ખાય ખવરાવે, ક્રિડા ઉદિત અનંગે. ચિંતન. ૯૫
લીલા લલિત મન ગાઈ વિચારે, અંતર અનુભવ કરીએજી,
પ્રથમ શ્રીવલ્લભ ચરણુ રેણુની, આશા મનમાં ધરીએ. ચિં. ૯૬
કામ ક્રોધ મોહ મદ મચ્છર, લોભ લાલસા તજીએ જી,
સમાધિ ભાષા નિત્ય વિચારી, શ્રીવલ્લભ પદ ભજિયે. ચિંતન ૯૭
સેવા સ્મરણુ કથા વાર્તા, વૈષ્ણવજનસું પ્રીતેજી;
નિત્ય ગોષ્ટિ વૈષ્ણવસુ વહાલી, પ્રેમરંગની રીત. ચિંતન. ૯૮
સ્તુતિ નિંદા બે ત્યાગ કરીને, અસત્ય સંગ નિવારોજી;
હરખ શોક ટાળો મનમાંથી, ચરણુ કમલ ચીત્ત ધારો. ચિં. ૯૯
વિષયવાસના મૂલ ન કરીયે, સંગ અનોખો ટાળોજી;
રાગદ્વેશ મનમાં નવ ધરિયે, શ્રીહાર નિત્ય નિહાળો. ચિંતન. ૧૦૦
જુઠું કટુક વચન નહિ બોલો, સુખ દુઃખ સમકરી રાખોજી;
કપટ કલેશ મૂખરતાવાણી, માન અપમાન સૌ સાંખો. ચિં. ૧૦૧
શ્રીવલ્લભપદ કમલ વિચારો, આજ્ઞા રંચક ન ટાળોજી;
મારગ રીતે તત્પર રહીને વચન પ્રભુજીનાં પાળો. ચિં. ૧૦૨
સત્ય વચન મુખ માધુરી વાણી, પ્રેમ નિરંતર રાખોજી;
સીતલ ભાવ સંતોષે રહેવું, કઠિણુ વચન નવ ભાખો. ચિં. ૧૦૩

વિવેક વિચારો દીનતા રાખો, ધીરજ કરિ દુઃખ સહેવું જી;
વ્યાપક સર્વે કૃષ્ણ વિચારો, સાક્ષીવત્ થઈ રહેવું. ચિંતન. ૧૨૪
પુષ્ટિ પ્રકારે સેવા કરિએ, ભજન ભાવસૂં કીજે જી.
વૈષ્ણવજનસું પ્રીત ઘણેરી, કૃષ્ણ કથા રસ પીજે. ચિંતન. ૧૦૫
નખ સિખ રૂપ વિચારે ગાવે, અનુદિન ચીંતન કરિયે જી;
વિગત રાગ સંસાર ભૂલાવે, લીલામાં ચિત્ત ધરીયે. ચિંતન. ૧૦૬
અષ્ટોત્તરશત પદ તે મણિકા, નિશદિન મુખશું ફેરો જી;
રાધા મોહન ગોપી સંગે, ક્રીડા અનુદિન હેરો. ચિંતન. ૧૦૭
દાસી સુંદરી જાય બલિહારી, પ્રેમ હરખ સુખ ગાયે જી;
શ્રીવલ્લભપદકમલ કૃપાથી, આનંદ પુલકિત થાયે. ચિંતન. ૧૦૮

ઇતિ શ્રીસુંદરવહુજીકૃત ચિંત્વનનું ધોલ સમાપ્ત.

અથ વૈરાગ્ય શતક.

શ્રી વલ્લભકુલદીપ મણિ, શ્રી પુરુષોત્તમ નામ;
સુમિર સદા જે કૃષ્ણ જન, કર વારંવાર પ્રણામ. ૧
વરણુ વિમળ વૈરાગ્ય શત, સુનિ ઉપજે વૈરાગ્ય,
વિન વૈરાગ્ય ન પાઇએ, ગિરિધરકો અનુરાગ. ૨
છાયા સૂરજ પ્રાયહે, માયા અરૂ ભગવાન;
દૃષ્ટ દેઈ જબ એકકે; તબ દેખે એક પ્રમાણ. ૩

જબલગી માયા દુષ્ટ પથ, તબલગી પ્રભુ રહે દૂર;
દૃષ્ટ હિએ પ્રકટ નિકટ, રહે નયન ભરપુર. ૪
કનક કામની અંગ હે, માયા કે જામાહિ;
જબલગી ઈનિસોં હેતહે, તબલગા હરિ હિતુ નાહીં. ૫

કામ ક્રોધ મદ લોભ ભ્રમ, મોહ ક્ષોભ અહંકાર;
કનક કામિની સોં લગે, પ્રકટ હોત સંસાર. ૬
જો ચાહત ગિરિધરનકો, તો સાચી કહી એહ;
ત્યાગ દેઉ જે કૃષ્ણજન, કનક કામિની નેહ. ૭

નામ માત્ર હૈ કનક ફૂલ, ખાત ભરેં ભ્રમ ભોંન;
જિનકો મનહેં કનકમેં, તિનકિ કહેસો કોન. ૮
જિનકે ગુનહે જગતમેં, અરૂ જિતનોહે નેહ;
તે સબ લાગે કનકસો, તનક નાહિં સંદેહ. ૯

જેતે લાગે કનકસો, તેતે સબ ઠગ લેખ;
હરિ હિતકે સંગી નહીં, જન જે કૃષ્ણ સુદેખ. ૧૦
કારી નાગનતેં અધિકહે, વિષ કામિની માંહી;
વહુવિષ ઉતરે યતનસોં, યહ મરેહું ઉતરત નાહિં. ૧૧

હાડ માંસ વસ રૂધિરમેં, બની સુરંગી દેહ;
હરિ હીરા ક્યોં પરિહર્યો, તાસોં બાંધ સ્નેહ. ૧૨
નારિ નિશાવે પરમ સુખ, હરિકો પારે રેહ;
તાસોં બાંધી સ્નેહરો, કહા ગમાવે દેહ. ૧૩

દેહ દેહ બહુ લાવણ્યતા, વરનત કામકો અંધ;
હાડ માંસકા કોઠરી. ભીતર ભરી દુર્ગંધ. ૧૪
નયન શ્રવણુ મુખ નાસિકા, પૃથક્ શ્રવત મળમંદ;
તાકો વર્ણત અંધ કવી, જૈસેં પુરણચંદ, ૧૫
કુચ કઠોર કંચુકિ લખેં, ભૂલે કહા ગમાર;
રૂધિર માંસ તામેં ભર્યો, કયોં નહિ કરત વિચાર ૧૬
શ્રીમુખ શ્રીભગવાન કહ્યો, સત્ય બચન નહિ અન્ય;
મમ મારગકે ઠગ દ્વેય, સ્રી ઓર હિરણ્ય. ૧૭
સ્રીકો જે જે ભજે, રંગે તેહિ દિનરેન;
જો ચાહતહો લાલકો, ઇનસોં કહો ન બેન. ૧૮
કામીકી સંગતિતેં, ઉપજત કામ સનેહ;
ભૂલી જાય વૈરાગ્યતા, હરિ હિત પારે રેહ. ૧૯
કામિનિ કરણુહેં પારધી, મોહત મન મૃગ આંહિ
કામિની નયન કટાક્ષ શર, લગતન આવત આહી. ૨૦
મન વિચાર સંસારકે, જીવત સુખદ સ્નેહ;
તે સબ દુઃખકે મુલહેં, અરે જિન ખોહે દેહ. ૨૧
મનુષ્ય જન્મ પાયો નિર્મળ, જો તવ વાંછિત દેવ;
સુફળ કરન જે કૃષ્ણુજન, કર ગિરિધરકી સેવ, ૨૨
સત્ય સ્નેહી સાંવરો, ઓર ન દુજો કોય;
રે મન તાસોં પ્રીતિ કરી, ઓર સકલ ભ્રમ ખોય. ૨૩
વેદ કહ્યો સ્મૃતિ કહ્યો, કહ્યો પુરાનન એહ;
યેહસાર સંસાર એક, નંદ સુવનસોં નેહ. ૨૪

પાનીમેં જયોં બુદ બુદા, એસી યહ હે દેહ;
વિનસ જાય પલ એકમેં, યામેં નહિં સંદેહ. ૨૫
દ્વારે દુંદુભી બાજહી, ભીતર ભોગ સમાજ;
અંતકાલ નંદલાલ વિન, કોઇ ન આવે કાજ. ૨૬
નિધરક ભુગતત ભોગ કહા, સુમરણસો મન લાવ;
અંજુલી કેસે નીરજયોં, છિન છિન છીજત આવ. ૨૭
સ્વાસા ચલત કુઠારહે, કાટત તરૂવર આબ;
હોય સચેત જે કૃષ્ણજન, ગિરિધર લાડ લડાવ. ૨૮
ફિર ફિર માનુષ દેહ નહી, ભાગ્યન પાઈ એહ;
કરહુ સુફલ જે કૃષ્ણજન, કરિ ગિરિધરસોં નેહ. ૨૯
અમિત દ્રવ્ય ખરચે જે કોઉ, તો માનુષ જન્મકો સ્વાસ;
મિલિત નાહિંસો ખોવત કયોં, મિથ્યા વિષય વિલાસ. ૩૦
ઉદય ભયો અસ્ત હોયગો, ફુલ્યો સો કુમલાય,
જન્મ લિયોસો જાયગો, યહ નિશ્ચય સતભાય. ૩૧
કાલસય નિત આયહે, તું વિષય રસ લીન;
જયોં અહિ દાદુર કું ભખે, દાદુર જયોં ન મલીન. ૩૨
બાલ અચેતહિંમે ગયો, તરૂણાઇ ત્રિયહેત;
અબ છિનછિન ગ્રસત જરા, કયોં નહિ હોત સચેત. ૩૩
દંતગયે દ્રગજોતિ ગઇ, ચંચલતા ગઇ અંગ;
રહી બુરાઇ હૃદય દુર, તજયો ન મન કુસંગ. ૩૪
હિયે દુરાસા સ્વપચની, સ્વપચ લોભ તિંહિ સંગ,
બાહિર જપતપ નેમ કીયે, શુદ્ધ હોત કયોં અંગ. ૩૫

મિશ્રિત પાયસ વિષજ્યોં, ત્યોં વિષયા રસ ભોગ;
તનકસોં સુખ દુઃખ સોગુનો, તજી મનહો હરિ યોગ. ૩૬
ચિંતા મનકી ટોકની, અમૃત અદહનડાર;
ક્યોં ઓટત મન મૂઢ નર, સીતલ મલય પ્રચાર. ૩૭
જન્મ મરન દેખત સૂનત, ચિંતત હું મનમાંહિ;
તું જાનત રહિયે સદા, એસેહી જગમાંહી. ૩૮
અહો રાત્રી કરવતહેં, રવિ શિશ દોઉ આર;
કાટત તરૂવર આવકો, ચેતત નાહિં ગમાર. ૩૯
જ્યોં જ્યોં ગ્રહ ઉદ્યમ લગ્યો, કરત કર્મ નિશ્ચિત;
ભજે ન હાર જે કૃષ્ણજન, ત્યોં ત્યોં કાલ હસંત. ૪૦
જન જે કૃષ્ણ વિચારકે, તજ વિષયા રસચાવ;
આયો દ્વારે ખાટકકે તાપ સુકેતક આવ. ૪૧
વાતેં રસ ખોયો દિવસ, નિશા ગમાઇ સોય;
ભજ્યો નહીં હરિ દુઃખ હરન, ચલ્યો ખડો ધન ખોગ. ૪૨
અપને અપને સ્વાર્થકો, કરત મિત્રતા આય;
તેરો સંગી કોઇ નહીં, વિના એક હરિરાય. ૪૩
ગર્ભવાસ અતિ ત્રાસમેં, રાખલિયો તિહિં ઠોર;
બહુરિ જન્મ દે સુખ દિયો, ભજ મન તિહિ નિશ ભોર. ૪૪
જન્મતેં પહેલેં જીવીકા, કરી સ્તનન માંહી;
એસે દિનદયાલ પ્રભુ, ધિક્ક મન સુમિર્યો નાહીં. ૪૫
સમય સમય કરત સોઇ, અસન વસન નિરધાર.
એ મન તું અબ સુખ ચહત એસે પ્રભુહિ વિસાર. ૪૬

અપની સેવાકોં રચી, નાથ માનવી દેહ;
ભયો વિશ્વાસઘાતસોં, તેં કિયો ઓરસોં નેહ. ૪૭
ગહુરી દે દે નીચ ભુવ, કીનો વિવિધ આવાસ,
પર્યો મરઘટ જાઈકે, ઉપર જામી ઘાસ. ૪૮
આગે દુંદુભી બાજ હે, સંગ સેવક અસવાર;
અંત ચલે યમદૂત લે, કાહુ ન કરી સંભાર. ૪૯
તાત માત સુત વિત્ત ત્રિયા, સ્વજન કુટુંબસો ધામ;
અંત ચલે જમદૂત લે, કોઉ ન આયો કામ. ૫૦
ભૂલ્યો જૈસે કામ હે, તૈસે વિષય લુભાય.
દેન લગે જમદૂત દુખ, કો તહાં તોહે છુડાય. ૫૧
દેખ્યોં નહીં જો દેખવો, નહીં કહ્યો દેખ્યો સોઇ;
પર્યો અંત જમ ફંદમેં, અબ કહા સોચેં હોઇ. ૫૨
સુનન કહ્યો સો ના સુન્યો, સુનેવિષયકે છંદ;
સો સુપનો સો હોઇ ગયો, પર્યો કાલકે ફંદ. ૫૩
દેન કહ્યો તહાં નહિં દિયો, દિયો વિષયકે હેત;
જન્મ ગમાયો બાદહી, પાયો નરક નિકેત. ૫૪
જાન કહ્યો તહાં નહિં ગયો, ગયો જહાં કહ્યો નાહિં;
લગ્યા તહાં પછિતાન મન, પર્યો નરકકે માહિં. ૫૫
બાલપન ગયો ત્યાગકે, તરૂણાઇ ગઇ ત્યાગ;
અબહું ચેત આઇ જરા, હરિચરણન અનુરાગ. ૫૬
ખાય ગયે ખગ ખેત સબ, રહ્યો સોઇ અબ રાખ;
ભજ હરિચરણ સરોજ સો, સબ સંતનકી સાખ. ૫૭

ચલત વિષય વ્યોહારમેં, નેક ન પાંવ પિડાત;
આલસ આનત લાજકર, હરિમંદિરમેં જાત. ૫૮

જીહિં દેખત વિષ ઉપજે, પરસત તન સુખ ચાહિ;
તેહિ ભુક્તત હેં નારી નર, નિશદિન ચિત લલચાહિ. ૫૯

પ્રગટજુમલ ભાજન યહે, ભરીજુ બહુ દુર્ગંધ;
વર્ણંત બડે ઉપમાન દે, વિષયી કવી જે અંધ. ૬૦

ખટરસ ભોજન ભોગકે. સોયો સેજ બિછાય;
જન્મ ગમાયો એસેં હી, યમ દિયો દમામા આય. ૬૧

હાહા માનો કહત હોં, કર ગિરધર સોં નેહ;
બહુર ન એસો પાઇયે, ઉત્તમ માનસ દેહ. ૬૨

દિન વીતે રજની ભઈ, રજની ગઇ ભયો ભોર;
આય જાય એસેં હિ, આયુષ્ય બલકો ઓર. ૬૩

કહા સોવત હે સુખ ભર્યો, નિશવાસર અસરાર;
જાગ જાગ સુખ પાયગો, ભજલે નંદકુમાર. ૬૪

હોય નિશ્ચિંત સોવત કહા, પલ પલ વીતત આય;
ચેત મૂઢ હોં કહેતહું, હરિચરણ ન ચિતલાય. ૬૫

કહા સોચ મનમેં કરેં, સુમર સદા વ્રજનાથ;
પરતજુ આંખન કો પલક, સોઈ પરાયે હાથ. ૬૬

બાલપનો ખેલત ગયો, તરૂણાઇ ત્રિયનેહ;
અજહું સુમર હરિકેચરણ, મતખોવેં નરદેહ. ૬૭

દેહ દેખ સુરંગ યહ, મતભૂલે મનમાહિં;
ભજ ગિરિધર જે કૃષ્ણજન, એ તેરી સંગનિ નાહિં. ૬૮

તેરી સંગન દેહ નહિં, યાકે રંગન ભૂલિ;
અંત તુહીં દુઃખ પાયહેં, યહ તુર્ત મિલેગી ધુલિ. ૬૯
પંગુ જો પર્વતકું ચઢે, કાહુ ગને નહિં ઓર;
પલક ન લગી તે કૃષ્ણજન, ભએ કાલકે કોર. ૭૦
સહસ્રબાહુસે ભૂપ બહુ, રાવણસે નરપાલ;
પલ ન લગી ત જાન જગ, કાલ કિયે તંહિ કાલ. ૭૧
તિનકા તોરે વજ્રકું, મશક વિદારે મેર;
એસી લીલા કૃષ્ણકી, તનક ન લાગે બેર. ૭૨
જાકી બંદ સુરપતિ રહ્યો, કહો ઓર કેહિમાંહિ;
કપિજીતે તા રાવણહિં, વિલંબ લગી કછુ નાહિં. ૭૩
એસી લીલા પ્રબલ હૈ, અનહોનીં હું હોય;
હોતીહું મિટ જાયહે, વિલંબ ન લાગે કોય. ૭૪
હરિકી ઓર નિહાર મન, અપનો કર સબ ત્યાગ;
નેક કૃપા કરિ દેખિહે જોજેંહેં સબ ભ્રમ ભાગ. ૭૫
કોઊ અધર્મસેં લગે, કોઊ ધર્મકે ગ્રંથ;
હરિ હિત બિન છુટે નહીં, જન્મ મરણકો પંથ. ૭૬
સુખ દુઃખ સંપત્તિ વિપત્તિ પુન, જો કછુ હોતહિં જાત;
અબ અદષ્ટ ગતિ જાહિલે, તેરે હાથ ન બાત. ૭૭
તેરે હાથ ન બાતહે, કયોં સોચ સુકાવત ગાત;
ભજ હરિ ચરણ સ્નેહસોં, આયુષ વૃથા વિહાત. ૭૮
સોચતહી સબ દિન ગયો, આય ગયો દિન સોઈ;
કાલ અચાનક લે ચલ્યો, કિયો કામ નહિં કોઇ. ૭૯
ચંતામણિ હરિ નામહે, ચિંતિત સબ સુખ દેત;

ત્યજ ચિંતા જે કૃષ્ણજન ક્યોં ન કરે હરિ હેત. ૮૦
ઉઠેજુ પાંઉં ભૂમિતેં, ફેર ભૂમિ ઠેહેરાય;
જ્યોં માયાકે છુયતેં, માયાહિમેં જાય. ૮૧
માયા ત્યજ વૈરાગ્ય લિયો, ભાવત ગેહ ન કોઇ;
એસો હે મન મસકરા, ફિર ચાહન લાગ્યો સોઈ. ૮૨
જેસો માયા મન રંગ્યો, યોંજુ રંગે હરિનેહ;
તો હોઈ જીવનમુક્ત જગ, તો ભવસાગર ખેહ. ૮૩
મિથ્યા સુખ દુખ જગતકે, અરૂ મિથ્યા યહ દેહ;
તામેં અરૂઝિ વૃથા મચ્યો, કિયો ન હરિસોં નેહ. ૮૪
તેરે સંગી કોઉ નહીં, સબ સ્વારથકે મીત;
મતિ અરૂઝે પછિતાઈગો, ભજ હરિ કર પરતીત. ૮૫
કારજ જો કરવો ચહે, સો કર છાંડ વિકાર;
બહુરિ ન ઐસી પાઈહે, ઉત્તમ દેહ સંસાર. ૭૬
નયન બૈન ચારૂ રત્ન, અમોલિક ઐન;
અર્પિકે હરિહિ રિઝાઇયો, ત્યજ વિષયા રસ બૈન. ૮૭
હરિલાયક યહ રત્ન હે, ઝગમગાઈ રહિ દેહ;
ઈનહીં ખરચ ક્યોં લેતહે, વિષય બાટકી ખેહ. ૮૮
યહ તન કુંભ અલ્પ પર્યો, વિનસત નાહિંન વાર;
સુમર શ્રી ગિરિધર લાલકોં, યહ નિશ્ચય નિરધાર. ૮૯
કાગદકીજો નાવ જગ. એસો યહ તન જાન;
ધુલજાય યહ પલકમેં, ભજલે શ્રી ભગવાન. ૯૦

બેઠ રહ્યો જા ગેહમેં, પંચ ચોર દશ દ્વાર;
જાગ જાગ હરિ નામલે, રાખ સુધન ભંડાર. ૯૧
તનગઢ વાસિસોં મિલિ ન કર નેક વિશ્વાસ;
હરિમિલ થાનો રાખ દઢ, સત સંતોખ પ્રકાસ. ૯૨
કાયાગઢ નિર્ભય ન રહે, ઘેરેગો યમરાવ;
વિલંબ ન કરિ હરિ પ્રેમકોં, થાનો દઢ બેઠાવ. ૯૩
કાયાશહેર સુહાવનો, જહાં ઝવેરી નેન;
હરિ હીરા લે હેતસોં, બોલ બોલ મૃદુબેન. ૯૪
એક ચલે એક ચલતહેં તુંભી ચલને હાર;
કર સોદા જે કૃષ્ણજન, મુંઘો ચાહત બજાર. ૯૫
યહ દેહી તેરી નહીં, કહા લડાવે લાડ;
ગનિકા કીસી મિત્રતા, અંત હોઈગો ભાડ. ૯૬
અપની જાન નિજ દેહકું, મતિ લોભેં તું સુખ;
યહ નહીં સંગ સિધારહીં, તું પાવેગો દુઃખ. ૯૭
યહ દેહી ઠગની અહો, ઠગે બહુતહીં લોગ;
બચેજુ હરીચરણ રચે, તજે વિષય-રસભોગ. ૯૮
જો ચાહે ગિરિધરનકું, તો હિયતેં છાંડ મનોજ;
સકલ મનોરથ સિદ્ધ કરન, ભજ હરિ ચરણસરોજ. ૯૯
જો કોઉ યહ વૈરાગ્યશત, પઢે સુને સુખપાય;
જનજે કૃષ્ણ લહે સુ હરિ, મન નિર્મળ હોય જાય. ૧૦૦

ઇતિ કૃષ્ણજન કૃત વૈરાગ્ય શતક સમાપ્ત.

સુરસાઠી પ્રારંભ.

—○—

રાગ સારંગ.

કૃષ્ણ સુમર તન પાવન કીજે, જો લોં જગ સ્વપનાસોં જીજે. ૧
અવધિ ઉસાસ ગણુત સબ તેરે, સોવીતતભઈ આવત નેરે. ૨
જો યે સ્વપ્ને ન્યાય વિચારે, કબહું જન્મ વિષય લગહારે. ૩
ગહીં વિવેક બીજ જો બોવેં, કબહું ન જઠર અગ્નિમેં સોવે. ૪
વારં વાર તોકું સમઝાવે, જો છિન જાયસો બહોરિ ન આવે. ૫
ઠગનિ વિષય ઠગોરી લાઇ, ઘટિકા ઘટત જો છિન છિન જાઇ. ૬
ગનતહિં ગણુન અવધિ ને શની, છાંડ ચલ્યો નીધી ભઈ બિરાની. ૭
હોત કહા અબકે પછતાનેં, તરૂવર પત્ર ન મિલેં પુરાને. ૮
પવન ઉડેસો બહુરી ન આવેં, કર્ત્તા ઓર અનેક બનાવેં. ૯
જલસ્થલ પશુ પંછી સૂકરક્રિમિ, માંનસતનું થાઓ સબ જગભ્રમી.
કબહું નીકે નાથ ન ગાયો, એક મદન દશદિશહીં ભ્રમાયો ૧૧
સોતનું તું ખોવેં રતિ વિગતનિ, કાચ ગહેં છોડી ચિંતામનિ. ૧૨
મનહી મન માયા અવગાહત, નાયક ભયો તિહું પુર ચાહત. ૧૩
સ્વર્ગ રસાતલ ભૂરજધાની, તોઉ ન તૃપ્ત ભયો અભિમાની. ૧૪
એસેહિ કરત અવધિ સબ બીતી, ગહ્યો ન જ્ઞાન રહ્યો મદરીતી. ૧૫
કબહું સજન મિલિ કરત બડાઇ, કબહું લલના લલિત લડાઈ. ૧૬
કબહું હય હાથી રથ આસન, કબહું પલકા સુખદ સુવાસન. ૧૭
કબહું ચમર છત્ર શિર ઢોરે, કબહું સુભટ પશુન ચઢિ દોરે. ૧૮

કબહુ તોરણુ છત્ર બનાવે, કબહું મદગજ યૂથ લડાવે ૧૯
નોબત દ્વારપર બજતહીં ઠાડી, ત્યોં ત્યોં તૃષ્ણા શતગણિ બાઢી. ૨૦
દિવ્ય વસન ફૂલફુલ સુવાસી, નવ યોવન અબલા સુખરાસી. ૨૧
દ્વાર કપાટ સહસ્ત્ર એક લાગેં, સુભટ પેહેરૂવા ચહુ દિશ જાગેં. ૨૨
રમણી રમત ન રજની જાની, માયા મદ પીયો અભિમાની. ૨૩
સુત વીત વનિતા હેત લગાયો; તબ ચેત્યો જબકાલ ચિતાયો. ૨૪
જુઠો નાટક સંગ ન સાથી; નોબત દ્વારન હય રથ હાથી. ૨૫
ભૂપ છિનકમેં ભયો ભિખારી, કયોં કૃત સૂલ સહેં અબ ભારી ૨૬
ભયો અનાથસનાથ ન બાંધ્યો,ત્રિજગ સુલશર સન્મુખ સાંધ્યો.૨૭
મનુષ્ય દેહ ધરી કર્મ કમાયો, તે તિરછે દુઃખ દારૂણ આયો. ૨૮
જેહિ તનકાજ જીત્ર વધ કીંને, રસના રસ આમિષ રસ લીનેં. ૨૯
સોતન છુટત પ્રેતકરિ ડાર્યો, ભૂત પ્રેત કહી નગર નિકાર્યો. ૩૦
હિંસા કર પાલન કરિ જાકી, વિષ્ટા ક્રીમિ ભસ્મ ભઈ તાકી. ૩૧
રોગ ભોગઅરૂ વિષયભયાનક, હરિપદવિમુખ વિષયરસ પાનક. ૩૨
જાગ જાગ રે યહાંકો તેરો, માયા સ્વપ્ન કહેત સબ મેરો. ૩૩
કૃષ્ણ વિના તોહિ કોન છુડાવે, કો કરૂણામય બિર્દ કહાવે. ૩૪
અન્ય દેવકો નહીં ભરોંસો, બાત ન ખટ રસલાખ પરોસો. ૩૫
જે જન કહ્યો નૃપતિકિ ન્યાંઇ, મૃગ તૃષ્ણા કરિ કોન અધાઇ. ૩૬
એસે અન્ય દેવ સુખદાયક, હરિ વિણુ કો છુડાવન લાયક. ૩૭
ધર્મરાજ સુનિ કૃતિ તિહારી, તૂં વિષયન રત સુરત વિસારી. ૩૮
ગર્ભ અગ્નિ રક્ષા જિનકીની, સંકટ મેટિ અભયતા દીની. ૩૯
હસ્ત ચરણ લોચન નાસા મુખ, રૂધિર બુંદતેં લહ્યો અધિકસુખ. ૪૦

સો સુખતેં સ્વપને નહિં જાન્યો,પ્રાણુનાથનિકટ ન પહિચાન્યો.૪૧
કિત યશ શુલ સહેં અપરાધી, મમ શિખતે એકો નહિ સાધી. ૪૨
કોટિવાર માનસ તનુ પાયો, હરિ પથ છોડ અપથકું ધાયો. ૪૩
સમય ગયે અસમય પછતૈયે, માનસ જન્મ બહુરિ કિત પૈયે. ૪૪
પારસ પાય જલધિમેં બોરેં, પુન શુન સુનત કપાલહિં ફોરેં. ૪૫
ચિંતામણિ કોડી લે દીની, સુનિ પરમિત કરૂણા અતિ કીની ૪૬
ઝુઝત સામેં પીઠદે ભાગે, પુન પુરૂષારથ કહે નહિં લાગે. ૪૭
પાય કલ્પતરૂ મુલ છિદાવે, સો તરૂ પુન કૈંસે તૂં પાવે. ૪૮
મધુ ભાજન પૂરણુ વિધિ દીનો, સો તેં છાંડ હલાહલ પીનો, ૪૯
કામધેનુ ત્યજ અજા બસાઈ, હરિબલ છાંડ વિષય અવગાહી. ૫૦
યહ નર દેહ શ્યામ બિન ખોઇ, કહિ કૌતુક લોં બાધિ બિગોઈ. ૫૧
કાહે ન કર્મ કિયો તેં એસો, ધ્રુવ શુક સનક સનંદન જેસો. ૫૨
સુરનર નાગ અસુર મુનિ દેવક, હરિ પદ ભજત સબે વ્હૈ સેવક. ૫૩
પ્રદક્ષિણા દે શીશ નમાવેં, મનસિજ તોહિન પરસન પાવે. ૫૪
જાકે ભજત એતો સુખ લહિયે, સુન શઠ સો કેસે વિસરૈયે. ૫૫
અગણિત પતિત નામ નિસ્તારે, જન્મ મરણુ સંતાપ નિવારે. ૫૬
નિશ્ચય હોય ભક્તિ નિધિ પાઈ, કબહું કાલ વ્યાલ નહિં ખાઈ. ૫૭
સબ સુખ જીવનકૃષ્ણુ નામપદ, ભવજલ વ્યાધિ ઉપાય પરમગદ ૫૮
શ્રી ભાગવત પરમ હિતકારી, દ્વાર રટન હરિ સુર ભિખારી. ૫૯
પરમ પતિતકું શરણુહિ લીજે, પદરજ દાન અભયતા દીજે. ૭૦

ઇતિ સુરસાઠી સંપૂર્ણ.

અથ. સૂરપચિશી પ્રારંભ.

મનરે તું કર માધોસોં પ્રીત,
કામ ક્રોધ મદ લોભ માયા છાંડ સકલ વિપરીત. ૧
ભોંરા ભોગી વન ભ્રમેરે, મોદ ન માને માપ;
સબ કુસુમનકું નિરસ કરેરે, કમલ બંધાવે આપ. ૨
સુન પરમિત પ્રિય પ્રેમકી રે, ચાતક ચિતવે વાર;
ઘન આશા સબ દુખ સહેરે, અનત ન યાચે દ્વાર. ૩
દેખો કરની કમલકીરે, કીનો રવિસોં હેત,
પ્રાણ તજે પ્રેમ ના તજેરે, સૂકયો સરહિ સમેત. ૪
દીપક પીર ન જાનહીરે, પાવક પરત પતંગ;
તનતો તિન જ્વાલા જયોરે, ચિત્ત ન ભયો રસ ભંગ. ૫
મીના વિયોગ ન સહિ સકેરે, નીર ન બુઝે વાત;
દેખ તું તાકી ગતિરે, રતિ ન ઘટે તન જાત. ૬
પર ન પરેવા પ્રેમકીરે, ચિત્તલે ચઢત અકાશ;
તહાં ચઢ તાહિ જુ દેખહીરે, ભૂપર તજત ઉસાસ.
સુમિર સનેહ કુરંગકોરે, શ્રવણ ન રચ્યો રાગ;
ધર ન શકયો પગ પિછમ નોરે, શર સનમુખ ઉરલાગ. ૮
દેખ જડતા જડનારિકીરે, જરત પ્રેતકે સંગ;
ચિંતા ન ચિત્ત ફીકો ભયોરે, રાચી પિયકે રંગ. ૯

લોક વેદ વરજે સબેંરે, નયર્ન ન દેખે ત્રાસ;
ચોર ન જીયે ચોરી તજેંરે, સબ ઉરસહેત વિનાશ. ૧૦
સબરસકો રસ પ્રેમ હૈરે, વિષઈ ખેલે સાર;
તન મન ધન જોબન ખસ્યોરે, તોઉ ન માની હાર. ૧૧
તેં તો રત્ન પાયો ભલોરે, જાન્યો ન સાધન સાજ;
પ્રેમકથા અનુદિન સુનીરે, તોઉ ન ઉપજી લાજ. ૧૨
સદા સંગાતી આપુનેરે, જીયેકે જીવન પ્રાણ;
સો વિસાર્યો તેં સહજહીરે, હરિ ઇશ્વર ભગવાન. ૧૩
વેદ પુરાણ સ્મૃતિ સબેરે, સુર મુનિ સેવે જાહિ;
મહા મોહ અજ્ઞાનમેંરે, કયોંન સંભારે તાહિ. ૧૪
ખગ મૃગ મીન પતંગલોંરે, મૈં સોધે સબ ઠોર;
જલ થલ જીવ જિતે કિતેંરે, કહું કહાં લગિ ઓર. ૧૫
પ્રભુ પૂરણ પાવન સખારે, પ્રાણનહીકે નાથ;
પરમ કૃપાલ દયાલ દયાનિધિ, જીવન જાકે હાથ. ૧૬
ગર્ભવાસ અતિ ત્રાસમેંરે, જહાં ન એકો અંગ;
સુન શઠ તેરે પ્રાણપતિરે, તહાં ન છાંડયો સંગ. ૧૭
દિન રાત પોખત રહેંરે, જૈસેં તંબોલી પાન,
વા દુઃખ તેં તોહિ કાઢિકેંરે, ગહિ દીનો પયપાન. ૧૮
જિહિં જડ તેં ચૈતન્ય કિયોરે, રચ્યો ગુણ તત્વનિધાન;
ચરણ ચિકુર કર નખ દિયેરે, નયન નાસિકા કાન. ૧૯
અસન વસન બહુ વિધિ દિયેરે, ઐસર ઐસર આન;
માત પિતા ભૈયા મિલેરે, નઇ રૂચિ નઇ પહિચાન ૨૦

સજન કુટુંબ પર કર બઢયોરે, સુત દારા ધન ધામ;
મહામોહ વિષઇ ભયોરે, ચિત આકર્ષ્યો કામ. ૨૧

ખાન પાન પરધાનમેંરે, જોબન ગયો સબ વીત;
જયોં વીટ પરત્રિય સંગ વસ્યોરે, ભોર ભયેં ભયભીત ૨૨

જૈસેં સુખહી ધન બઢયોરે, તૈસેં તનહિ અનંગ;
ધુમ બઢયો લોચન ખસ્યોરે, સખાન સૂઝયોસંગ. ૨૩

જમ જાન્યો સબ જગ સુન્યોરે, બાઢયો અયશ અપાર;
વીચન કાહુ જબ કિયોરે, યમદૂતન દીની માર. ૨૪

કોજાને કેવાર મુઓરે, એસો કુમતિ કુમીચ;
હરિસોં હેત વિસારિકેંરે, સુખ ચાહતહેં નીચ. ૨૫

જોપેં જીય લજ્યા નહીંરે, કહા કહું સો વાર;
એકો અંગ ન હરિ ભજોરે, સુન શઠ સુર ગમાર. ૨૬

ઇતિ સુરપચિશી સમાપ્ત.

પ્રકરણ ૧૦ મું.

દિનતા આશ્રયનાં પદ.

પદ ૧ લું.

હું સેવું ગિરિધરન છબીલો, શ્રી મોહનલાલ રંગીલો શ્યામ;
ઓર અનેક અવતાર ધરેહેં, વાસું નહિ મેરે કછુ કામ. હું. ૧
જાકી જનની જસોદા પીતા નંદજુ, બડો ભૈયા જાકો બલરામ;
જાકી ત્રિયા વૃષભાનુ નંદિની, શ્રી રાધાજુવાકો નામ. હું. ૨
જાકે ગિરિગોવર્દ્ધન મથુરા નગરી, વ્રજ વૃંદાવન શ્રીગોકુલ ગામ;
માણેકચંદકું એહી કૃપાફલ, નિત્ય પ્રતિ દર્શન વ્રજમેં ઠામ. હું. ૩

પદ ૨ જું.

તુમ ગોપાલ મોસોં બહોત કરી.
નરદેહી સમરણકો દીની, મો પાપી સોં કછુ ન સરી. તુમ. ૧
ગર્ભવાસ અતિ ત્રાસ ઉંધે મુખ, તાહુ તે મેરી શુદ્ધ વીસરી;
જઠરાગ્ની જવાર તેં રાખ્યો, કમલનસે મેરી દેહ ધરી. તુમ ૨

કહા બરનોં અપરાધી જનમકો, આદિ અંત તુમસોં બીગડી;
સુરદાસ પ્રભુ પતિત પાવનહોં, બીરદકી લાજ ગ્રહી. તુમ ૩

પદ ૩ જું.

શ્રી વલ્લભ પ્રભુજીકે શરણુ ન આયો, જન્મ અપનો ખોયોરે.
બ્યાગે તો તેં કછુ ન વિચાર્યો, અબ કાયકું રોવેરે. શ્રીવલ્લભ. ૧
અમૃત રસકી છાયા ન જાણી, મન પાખંડે મોહ્યોરે;
સુરદાસ કહે અબ મેં ચેત્યો, ઉદર ભરભર સોયોરે. શ્રીવલ્લભ ૨

પદ ૪ થું.

શ્રી વલ્લભ વિઠ્ઠલ હરિ ન જાણ્યા, તણે સર્વસ્વ ખોયુંરે.
શું લાવ્યા શું લઈને જાશો, વારંવાર વહેવાયારે. શ્રી વલ્લભ.
પુષ્ટિમાર્ગમાં જે જન આવ્યા, વિશ્વાસે ના વળગ્યારે;
સાધન સર્વે છુટી જાશે, હરિથી રહેશો અળગારે. શ્રી વલ્લભ.
સેવાનું ફળ સેવા થાશે, ઋતુ પ્રમાણે મેવારે;
સેવા કરશે ને પાખંડ ધરશે, તે અથડાતા મરશેરે. શ્રી વલ્લભ
ભાવ વિનાની ભક્તિ કરશે, તે પથ્થર કેમ તરશે રે;
મીઠું બોલે ને આચરણુ ખોટાં, તેને તો ખર કહીએરે.
માધવદાસ તો એટલું માગે, તેનો સંગ ન કરીએરે. શ્રી વલ્લભ.

પદ ૫ મું.

સબતેં શ્રી વલ્લભ નામ ભલો.
લીજે લીજે લીજે નાંતર કલિયુગ કરત છલો. ૧
સિદ્દ મહદ્દ તિર્થ સઘન શ્યામ ઘન તિર્થ વૃથાચલો,
કહત દાસ વલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલ રિદ્ધિ સિદ્ધ પ્રબલો. ૨

પદ ૬ ઠું.

હમારે તિર્થ કોન કરે.
ઘટમેં ગંગા ઘટમેં યમુના ભટકત કોન ફીરે. ૧
ઘટમેં બસી સાંવરી મૂર્તિ યમતેં કૌન ડરે,
ભજ કૃષ્ણદાસ શ્રી વલ્લભ શ્રી વિઠ્ઠલ સબ કછુ અર્થ સરે. ૨

પદ ૭ મું.

જે જન શરણ આયે તેહિ તારે.
દીન દયાળ પ્રગટ પુરુષોત્તમ શ્રી વિઠ્ઠલરાજ દુલારે. ૧
જીતનિ રવિ છાયાકી કનિકા તિતને દોષ હમારે,
તુમારે ચરણ પ્રતાપ તેજતેં તેહું તતક્ષણ ટારે. ૨
માલા કંઠ તિલક માથે ધરી શંખ ચક્ર બલ ધારે,
માનિકચંદ પ્રભુકે ગુન એસે મહાપતિત નિસ્તારે. ૩

પદ ૮ મું.

ભક્તિ બીનુ સુકર કુકર જેસે.
બીગુ બગુલા અરૂ ગીધ ધુધુઆ આય જનમ લિયો તેસે ૧
જયોં લોમરી બિલાઉં મોર વૂક ઝોરત રહત અન્દરની વેસે,
નાહિન અવધિ ન સુતદારા વે ઉને ભેદ કહો કૈસે. ૨
જીવ મારિકે ઉદર ભરત હે રહત અશુદ્ધ અનૈસે,
સૂરદાસ ભગવંત ભજન બિનું જૈસે ઉંટ ખર ભૈંસે. ૩

પદ ૯ મું.

મોહે શ્રી વલ્લભહીકો ભરોંસો.
અન્ય દેવકો જાનોં ન માનોં ઇનકો આશરો ખરોસોં. ૧

કહુક બિચાર સમજ મન મેરે વારંવાર કહો તો સોં,
રસિક સુધા સાગરકોં તજકે કયોં પિવત જલ ઓસો. ૨

પદ ૧૦ મું.

મારે સર્વસ્વ શ્રી વલ્લભવર, હું છું એઉની દાસીરે;
બીહું નહિ હું બીજા કોઈથી, લોક કરે કોન હાંસીરે. મારે૦ ૧
એઉને ચરણે પ્રિત બંધાણી, તોડાવી નવ તુટેરે;
બાંધેલી એ પટોળે ગાંઠી, છોડાવી નવ છુટેરે. મારે. ૨
લોપી લાજ લોક કુળની મેં, ભલી બુરી હું તો એઉનીરે;
કહે હરિદાસ જે એઉના, ચરણ રેણું હું તો એઉનીરે. મારે. ૩

પદ ૧૧ મું.

શ્રી વલ્લભ ભલે બુરે તો તેરે.
તુમહી હમારી લાજ બઢાઈ, બિનતી સુનો પ્રભુ મેરે. ૧
અન્યદેવ સબ રંક ભિખારી, દેખે બોહોત ઘનેરે,
હરિ પ્રતાપ બલ ગહત ન કાહું, નિડર ભયે હમ ચેરે. ૨
સબ તજ તુમ શરણાંગત આયે, દ્રઢ કર ચરણ ગહેરે,
સુરદાસ પ્રભુ તુમ્હારી કૃપાતેં, પાયે સુખ જુ ઘનેરે. ૩

પદ ૧૨ મું.

શ્રી વલ્લભ ચાહે સોઈ કરે.
જો ઇનકે પદ દ્રઢ કર પકડે, મહા ભવસિંધુ તરે. ૧
વેદ પુરાન સુઘડતા સુંદર, ઇન બાતે ન તરે,
શ્રી વલ્લભ શ્રી વિઠ્ઠલપદ તજકે, ભવ સાગરમેં પડે. ૨

નાથકે નાથ અનાથકે બંધુ, અવગુન ચિત્ત ન ધરે,
પદ્મનાભકો અપનો જાનકે, બુડત કર પકડે. ૩

પદ ૧૩ મું.

ભરોંસો શ્રી વલ્લભજીકો રાખો.
સગરે કાજ સરેગો છિનમેં ઈનિહીકે ગુણ ભાખો. ૧
નિશદિન સંગ કરો ભકતનકો અસમર્પિત નહિં ચાખો,
શ્રીવલ્લભ શ્રીવલ્લભ પદ રજબિન ઓર તત્વ સબ નાખો. ૨

પદ ૧૪ મું.

કલિમેં એક બડો આધાર.
શ્રી વલ્લભ ગ્રહે પ્રગટ ભયેહે, શ્રી વિઠ્ઠલ અવતાર. ૧
પૂરન ચંદ્ર નરાકૃતિ સોહત, ખેલત આંગન દ્વાર;
માધો ચરણ શરણ જે આવે, તે ઉતરે ભવપાર. ૨

પદ ૧૫ મું.

હમારે શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ધણી
ભવસાગરતેં કાઢિ મહા પ્રભુ, રાખો શરણ અપની. ૧
જીનકો નામ રટત નિશિવાસર, શેષ સહસ્ત્ર ફની.
રસિક શિરોમણી શ્રી વિઠ્ઠલ પ્રભુ, ત્રિભુવન મુકુટ મની. ૨

પદ ૧૬ મું.

શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ઉપાસી, હમતો શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ઉપાસી.
સદા સેવું શ્રી વલ્લભનંદન, કહા કરૂં જઈ કાશી. ૧
ઈનકોં છાંડિ ઓર કોં ધાવે, સો કહીયે અસુરાસી;
છીતસ્વામિ ગિરધરન શ્રી વિઠ્ઠલ, વાની નિગમ પ્રકાશી. ૨

પદ ૧૭ મું.

જોપેં શ્રી વિઠ્ઠલનાથહીં ગાવે.
દિશ દશ વિદિશ રસાતલ ભૂતલ, કિત કોઉ દુઃખ પાવેં. ૧
કાહેંકોં ત્રય તાપ રહે નિત, કિત ફિર ફિર હ્યાં આવેં;
મન ક્રમ વચન ચરણારવંદ કી, મહિમાજો ઉર લાવે. ૨
યોગ જપ તપ તીર્થ વ્રતકો, વિધિ ભેદ બતાવે,
વિષ્ણુદાસકોં યહી કૃપાફલ, શ્રી કુંજ શિર નાવેં. ૩

પદ ૧૮ મું.

જે શ્રી વલ્લભ દેવકી, જે પ્રાણ પ્યારેકી, જે શ્રી વલ્લભ નંદકી. ટેક
પ્રાકૃત ધર્મ રહીત મહાપ્રભુ, અપ્રાકૃત વપુ જાણ;
શ્રીહરિ અનલ પ્રગટશે, શ્રીવલ્લભ રૂપ વખાણ. ૧
શ્રીહરિ આજ્ઞા પાલકે, ભૂતલ પ્રગટયો આય;
દૈવી જીવ અર્પણ કીયો, નિજ મન મંત્ર સુનાય. ૨
શ્રીવિઠ્ઠલ પદ પરસકે, હોત સરસ સુજ્ઞાતા;
અધર રટત આનંદમેં, કરત અમીરસ પાન. ૩
શ્રીમદ્ વલ્લભ રૂપકો, કો કરી શકે વખાન;
ગુઢ ભાવ નિજ સ્વામિની, પ્રગટ કૃષ્ણ સુજાન. ૪
શ્રીગિરિધર ગોવિંદજી, શ્રીબાલકૃષ્ણ ગોકુલેશ;
શ્રીરઘુપતિ યદુપતિ ઘનશ્યામજી, બાળક સબ ભુમેશ; ૫
પ્રૌઢ ભાવ ગિરિવર ધરે, શ્રીનવનીત પ્રિયાજી બાળ;
શ્રીમથુરાંનાથ નીકુંજમેં, શ્રીવિઠ્ઠલેશ રસાળ. ૬

શ્રીદ્વારકેશ તત્વ ભાવમેં, શ્રીગોકુલ શ્રીવ્રજભૂપ;
અદ્ભુત ગોકુલ ચંદ્રમા, શ્રીમદન મોહનસ્વરૂપ. ૭
ઝુલત પલનામેં મોદશું, શ્રીબાલકૃષ્ણ રસ રાય;
માર સકટ ઉંધો કીયો, રસ બસ દીયો ગિરાય. ૮
માટ લીયો માખન લીયો, નેપુર બાજત પાય;
નિરખત નટવરલાલજી, ત્યાં હરખત જસોદા માય. ૯
ગોપીયો એહી જગ્તમેં ચલત ઉલટી રીત;
તીનકે પદ વંદન કીયે, બઢત કૃષ્ણ પર પ્રીત. ૧૦
ધન્ય ધન્ય ગિરિરાજજી, હરિદાસનમેં રાય;
સાનિદ્ધ સેવા કરત હે, તુમ બલ મોહનરાય. ૧૧
મણિ ખચીત કંચન મય, શ્રીવૃંદાવનકી ભોમ;
કલ્પ સુધી ભૂતળ બહે; ત્યાં ફળ ફળનકી જોમ. ૧૨
ઉભય નિજ કુલ ખંભ દોઉ, તરંગ સીડી જાન;
શ્રીયમુનાજી વૈકુંઠકા, કરી કયમ કરૂં બખાન. ૧૩
સુરદાસ કૃષ્ણદાસજી પરમાનંદ કુંભનદાસ;
ચત્રુભુજ નંદદાસજી, છીતસ્વામી ગોવિંદદાસ. શ્રીવલ્લભ. ૧૪

પદ ૧૯ મું.

જય શ્રીવલ્લભ જય શ્રીવિઠ્ઠલ, જય જમુના શ્રીનાથજી;
કલજુગના તો જીવ ઉદ્ધાર્યા, મુસ્તક ધરીયા હાથજી. ૧
મોર મુગટ ને કાને કુંડળ, ઓર વૈજંતી માલાજી;
નાસિકા ગજમોતી સોહીયે, એ સુખ જોવા જઇએજી. ૨

આસપાસ તો ગૌ બીરાજે, ગ્વાલ મંડલી સાથજી;
અધર પર મોરલી બેન બજાવે, તે સુખ જોવા જઈએજી. ૩
વલ્લભ દુર્લભ જુગમેં કહીયે. તો ભવસાગર તરીએજી;
માધવદાસતો એટલું માગે, શ્રીગોકુલમાં અવતરીએજી. ૪
જય શ્રીગિરિધર જય શ્રીગોવિંદ, જય શ્રીબાલકૃષ્ણજી;
જય શ્રીગોકુલપતી જય શ્રીરઘુપતી,
જય શ્રીજદુપતી જય શ્રીઘનશ્યામજી. ૫
શ્રીગોકુલવારે નાથ, મેરી દોરી તુમારે હાથજી;
જય જમુનાં શ્રીગોવર્દ્ધન નાથ, મહાપ્રભુ શ્રીવિઠ્ઠલનાથ. ૬
જય જય શ્રીગોકુલેશ, લેશ ના રહે કલેશ;
શ્રીવલ્લભ જુગ જુગ રાજકરો, શ્રીવલ્લભ જુગ જુગ રાજકરો. ૭
શ્રીવલ્લભ વિઠ્ઠલ ગોપીનાથ, દેવકી નંદન શ્રીજદુનાથ,
જસોદા નંદન નંદ કિશોર, શ્રીમુરલીધર માખણ ચોર. ૮
સુરદાસ કૃષ્ણદાસજી, પરમાનંદ કુંભનદાસજી;
ચત્રુભુજદાસ નંદદાસ, ચિત્તસ્વામી શ્રીગોવિંદ. ૯
શ્રીવલ્લભ દેવકી જય, ચોરાશી વૈષ્ણવકી જય,
બસેંબાવનકી જય, દેશી પરદેશી વૈષ્ણવકી જય. ૧૦
ગ્વાલ મંડલીકી જય, પ્રાણ પ્યારેકી જય;
શ્રીગોવર્ધન નાથકી જય; શ્રીયમુના મૈયાકી જય. ૧૧

અપને અપને શ્રીગુરૂદેવકી જય.

॥ श्रीवल्लभोजयति ॥

* શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી તથા શ્રી ગુસાંઇજીના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીનાં સ્વરૂપે ક્યાંથી પ્રગટ થયાં, કોના સેવ્ય, પ્રથમ કોણે સેવા કરી, હાલ ક્યાં ને કોને માથે બિરાજે છે, વગેરે હકિકત જાણવાનો કોઠો.

નંબર	શ્રી ઠાકોરજીનાં નામ.	પ્રગટ થયાનો પ્રકાર.	કોના સેવ્ય	પ્રથમ કોણે સેવા કરી.	હાલ ક્યાં બિરાજે છે.	કોને માથે બિરાજે છે
૧	શ્રી નાથજી	શ્રી ગીરિરાજજીમાંથી	મ	રામદાસ ચોહાણ	શ્રીજીદ્વાર	ટ કેત શ્રી ગોવર્દ્ધન લાલજી
૨	શ્રી મદનમોહનજી.	શ્રી યમુનાજી	,,	અચ્યુતદાસ	,,	,,
૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી.	,,	,,	અડેલની ક્ષત્રાણી	,,	,,
૪	શ્રી નવનીત પ્રિયાજી.	,,	,,	ગજન ધાવન ક્ષત્રી	,,	,,

* સ્થળ સંકોચના લીધે "કોના સેવ્ય" એ ખાનામાંની સંજ્ઞાએ નીચે પ્રમાણે વાંચવું. જ્યાં "મ" હોય ત્યાં શ્રી મહાપ્રભુજી, "ગુ" ત્યાં શ્રી ગુસાંઇજી, "ગિ" ત્યાં શ્રી ગિરિધરજી, "દિ" ત્યાં શ્રી દિક્ષીતજી, "ગો" ત્યાં શ્રી ગોકુલનાથજી, "રૂ" ત્યાં શ્રી રૂઘનાથજી, "ઘ" ત્યાં શ્રી ઘનશ્યામજી, "ક" ત્યાં શ્રી કલ્યાણરાયજી, "ય" ત્યાં શ્રી યદુનાથજી, એ પ્રમાણે વાંચવું.

૫	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	મ	અમાક્ષત્રાણી ચાંપાબાઇ	,,	,,
૬	શ્રી મદન મોહનજી	૦	ગુ	ભંડારી	,,	,,
૭	શ્રી લાલજી	૦	,,	શંકરભાઇ અધિકારી	,,	શ્રીનવનીતલાલજીના રસોઇ ઘરમાં
૮	શ્રી વિઠ્ઠલનાથજી	શ્રી ગંગા-જીમાંથી	મ	શ્રી મહા પ્ર-ભુજી.	,,	શ્રી ગોપેશ્વરલાલજી
૯	શ્રી સ્વામીનીજી	શ્રીયમુના-જીમાંથી	ગુ	,,	,,	,,
૧૦	શ્રી વૃંદાવનચંદ્રજી	૦	મ	પુરૂષોતમદાસ ક્ષત્રી આગરા	,,	,,
૧૧	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	મ	રાણાવ્યાસ	,,	બલદેવમુખીયાજી.
૧૨	શ્રી દ્વારકાંનાથજી	૦	મ	અંબરીષરાજા	શ્રી કાંકરોલી	શ્રી બાલકૃષ્ણલાલજી
૧૩	શ્રી મથુરેશજી	શ્રી યમુના-જીમાંથી	મ	ગોવીંદદાસ ભલ્લા	,,	શ્રી ગોપાલલાલજી.
૧૪	શ્રી શ્યામસુંદરજી	સ્વપ્નેચ્છાથી	મ	વિષ્ણુસ્વામી	ઉદેપુર	શ્રીગોપીકાલંકારજી
૧૫	શ્રી વૃંદાવનચંદજી	૦	ગુ	તાજબીબી	,,	,, [શ્રીમદ્દુજી]
૧૬	શ્રીબાલકૃષ્ણજી	શ્રી યમુના જી	મ	કટહરીયા ક્ષત્રી	જોધપુર	શ્રી વ્રજાધીશજી મહારાજ
૧૭	શ્રી મુરલીમનોહરજી	૦	ધ	૦	,,	,,
૧૮	શ્રી મદનમોહનજી	શ્રી ગંગા-જીમાંથી	મ	શેઠ પુરૂષો-તમદાસ	,,	શ્રી ગિરિધરલાલજી

૧૯	શ્રી શ્યામમનોહરજી	૦	મ	બડે સુર-દાસજી	ચાપાસેની	
૨૦	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	હરિદાસની બેટીજસોદા	,,	,,
૨૧	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	શ્રી સત્ય-ભામા બેટીજી	,,	,,
૨૨	,,	૦	ગુ	જેમલ સંગ રાજાની બહેન	,,	,,
૨૩	શ્રી મુરલીધરજી	૦	ગિ	૦	,,	,,
૨૪	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગિ	૦	,,	,,
૨૫	શ્રી ગોપાલલીલાજી	૦	ગુ	લાડીબાઇ	બુંદી	શ્રીદામોદરલાલજી
૨૬	શ્રી મથુરેશજી	શ્રી યમુનાજી	મ	પદ્મનાભદાસ	કોટા	શ્રી રણછોડલાલજી
૨૭	શ્રી છોટામથુરેશજી	સ્વઇચ્છાથી	મ	બેટીતુલસા	,,	શ્રી મુરલીધરજી
૨૮	શ્રી નવનીતપ્રિયાજી	શ્રીગંગાજીમાંથી	મ	હરિવંશપાઠક	,,	
૨૯	શ્રી મદન મોહનજી	૦	ગુ	સહેજપાલદે	,,	,,
૩૦	શ્રી ગોકુલનાથજી	૦	ગુ	હરિદાસખવા	,,	શ્રી ગોપાલલાલજી
૩૧	શ્રી વ્રજેશ્વરજી (સ્વામિનીજીસહીત)	૦	ગુ	સુરત શાહુકારનીબેટાની વહુ	,,	શ્રી કન્હૈયાલાલજી
૩૨	શ્રી મદન મોહનજી	૦	ગુ	તીવરા કેશવ ભટ્ટજી	,,	શ્રી કમલાબેટીજી
૩૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	વાગરોધી કાશીભટ્ટ	,,	ઉપાધીયા. વામનજી મગનજી
૩૪	,,	૦	ગુ	હરિકૃષ્ણભટ્ટ	,,	શ્રી ચંદ્રાબેટીજી.

૩૫	શ્રી કુલબિહારીજી	૦	૦	૦	,,	શ્રી ગોકુલેશજી
૩૬	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	કાશીબાઇ	,,	શ્રી જમુનાબેટીજી
૩૭	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	મોહનદાસ	કૃષ્ણગઢ	શ્રીવલ્લભજીમાહારાજ
૩૮	શ્રી કલ્યાણરાયજી	૦		સ્વરૂપસીંહજી	,,	રાજા પૃથુસીંહજી
૩૯	શ્રી મહાપ્રભુજી	પ્રાચીનચિત્રજી	૦	૦	,,	,,
૪૦	શ્રી ગોકુલનાથજી	૦	મ	શ્રીમહાપ્રભુ જીનાસસરાના	શ્રીગોકુલ	શ્રીવલ્લભલાલજી
૪૧	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગો	ગોકુલનાથજી	,,	,,
૪૨	શ્રી નવનીતપ્રિયાજી	(રાજાઠાકોર કહેવાયછે તે	મ	રામદાસ સારસ્વત	,,	શ્રી પુરુષોત્તમજી
૪૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	૦	,,	,,
૪૪	,,	૦	મ	લડુવાવાળી ડોકરી	,,	શ્રી વ્રજપતિજી
૪૫	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	પુરવનારાજા	,,	,,
૪૬	,,	વૃંદાવનના વૃક્ષમાંથી	મ	પ્રભુદાસજલોટ	,,	શ્રીકાકાજીમહારાજ
૪૭	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	મ	૦	,,	શ્રી ગોપાલલાલજી
૪૮	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગો	૦	,,	શ્રી ગોવર્દ્ધનલાલજી
૪૯	,,	૦	ગુ	હરજી કોઠારી	,,	,,
૫૦	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગ	૦	,,	શ્રી નથુજી
૫૧	શ્રી ગજરાયજી	૦	ગુ	૦	,,	શ્રીજીવણલાલજી પોર-
૫૨	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	૨	૦	,,	૦ (બંદરમાં
૫૩	શ્રી મદનમોહનજી	૦	૨	૦	,,	૦
૫૪	શ્રી દ્વારકાનાથજી	૦	૨	૦	,,	૦

૫૫	શ્રી મદનમોહનજી (સ્વામીનીજી સહીત)	શ્રી યમુનાજી	ગુ	ઋષીકેશ	મથુરાં	શ્રી ગોપાલલાલજી
૫૬	,,	શ્રી શાલીગ્રામ માંથા	ગુ	આગ્રાનાકનો જયા બ્રાહ્મણ ધણીધણીયા.	,,	,,
૫૭	શ્રી દ્વારકાંનાથજી		ગુ	હરિદાસમેડતા વારે		શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી તથા શ્રીપુરૂષોત્તમલાલજી
૫૮	શ્રી મથુરાનાથજી	૦	ગુ	ગોકુલ ભટ્ટજી	,,	,,
૫૯	શ્રી અદ્દભૂત રાયજી	શ્રીનાથજીનાપ્રસાદીચંદનમાં	ગુ	શ્રીગુસાંઇજીતા શ્રીગોકુલનાથ	,,	,,
૬૦	શ્રી મદનમોહનજી	૦	મ	જગતાનંદ	શ્રી ગિરિરાજ-	શ્રી મટુલાલજી
૬૧	શ્રી ,, (છોટા)	૦	ગો	૦	,, જી	,,
૬૨	શ્રી ગોકુલચંદ્રમાજી	શ્રી યમુનજી	મ	નારાયણદાસ બ્રહ્મચારી.	શ્રી કામવન	શ્રી વલ્લભલાલજી
૬૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	ધણીધણીયા.	,,	,,
૬૪	શ્રી મદનમોહનજી	૦	મ	નરહરજોશી	,,	,,
૬૫	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	રૂ	૦	,,	,,
૬૬	શ્રી મદનમોહનજી	અગ્નિ કુંડમાંથી	મ	યજ્ઞનારાયણ ભટ્ટ	,,	શ્રી ગોપાલલાલજી
૬૭	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ધ	૦	,,	,,
૬૮	શ્રી મદનમોહનજી	૦	મ	લઘુપુરુષોત્તમ દાસ	,,	
૬૯	શ્રી મુકુંદરાયજી	૦	મ	રામદાસ ભીતરીયા	કાશી	શ્રીગિરિધરલાલજી

૭૦	શ્રી ગોપાલલાલજી	○	ગુ	ધારની બાઇ	,,	,,
૭૧	શ્રી ગોપીનાથજી	○	ગુ	શ્રીયમુના બેટી	,,	,,
૭૨	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	○	ગુ	થાનેશ્વરના વૈષ્ણવ	સીંહનંદ	વૈષ્ણવ
૭૩	,,	○	મ	રજોક્ષત્રાણી	મુંબાઇ	શ્રી ગોકુલનાથજી
૭૪	શ્રી નવનીતપ્રિયાજી	○	ગુ	ત્રાધાજીરજપૂત	,,	,,
૭૫	શ્રી મદનમોહનજી	●	ગુ	શેઠ આગરાઇ	,,	,,
૭૬	શ્રી મોહનજી	○	ગુ	આશકરણરા	,,	,,
૭૭	શ્રી નવનીતપ્રિયાજી	●	મ	રાજાદવે, માધવદુવે	,,	શ્રી રણછોડલાલજી
૭૮	શ્રી દ્વારકાનાથજી	○	ગુ	શ્રીશોભા બેટી	,	શ્રી વાગીશલાલજી
૭૯	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	○	ગુ	બે ભાઇપટેલ	,,	,,
૮૦	,,	○	મ	ગોપાલદાસ જટાધારી	,,	,,
૮૧	,,	○	ગુ	ગોપાળદાસ	,,	,
૮૨	,,	○	ગુ	વિશનગરના રામદાસવાણી	,,	,,
૮૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	○	ગુ	એક ડોકરી	મુંબાઇ	શ્રીદ્વારકેશલાલજી
૮૪	,,	●	ગુ	ગુસાંઇદાસ સારસ્વત બ્રાહ્મણ	,,	,,
૮૫	,,	○	મ	ગોવદદાસ સાચોરા	,,	,,
૮૬	શ્રી લાલજી (ચરણ ચોકી ઉપર બિરાજે છે	શ્રી સરસ્વતીમાંથી	મ	સીંહનંદની ક્ષત્રાણી	,,	શ્રીગોવર્ધનલાલજી

૮૭	શ્રી ત્રીભંગીરાયજી	મહાવનમાંથી	ગુ	અલીખાન નીપુત્રી	,,	,,
૮૮	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	૦	,,	,,
૮૯	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	૦	,,	,,
૯૦	,,	૦	ગિ	ગોપાળદાસ	,,	,,
૯૧	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	અલીખાનપઠા	,,	,,
૯૨	,,	૦	ગુ	૦	,,	,,
૯૩	શ્રી ચંદ્રમાજી	૦	ગુ	તાજબીબી	,,	શ્રી ગિરિધરલાલજી (સુરતવાળા)
૯૪	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	મણેકચંદઆગ્રા	,,	,,
૯૫	,,	૦	મ	દિનકરદાસ	,,	,,
૯૬	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગો	૦	,,	,,
૯૭	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	મહીધરજીને કુલબાઇ	,,	શ્રી ચંદા બેટીજી (કોટમાં)
૯૮	શ્રી નટવરજી	૦	ક	૦	,,	શ્રી ગંગા બેટીજી (કોટમાં)
૯૯	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	શ્રી યમુનાજી	મ	૦	સુરત	શ્રીવ્રજરત્નલાલજી
૧૦૦	શ્રી નવનીત પ્રિયાજી	૦	ગુ	જીવાપારેખ	,,	શ્રી વલ્લભલાલજી
૧૦૧	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	૦	નંદરબાર	વૈષ્ણવ વલ્લભદાસ
૧૦૨	શ્રી કલ્યાણરાયજી (કડા-માણેકપુર ગામ)	પૂર્વમાં તળાવ ઉપરથી	મ	બાબાવેણુ, કૃષ્ણદાસ ધ-ધરી યાદવ ખવાસ	વડોદરા	શ્રી ગિરિધરલાલજી

૧૦૩	શ્રી કપુરરાયજી	૦	મ	દામોદર દા-સનીમાતા	,,	,,
૧૦૪	શ્રી ગોપીનાથજી	૦	ગુ	૦	,,	,,
૧૦૫	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ય	૦	,,	,,
૧૦૬	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	વાગરોધી કાશીભટ્ટ	નડીઆદ	શ્રી અનિરૂદ્ધલાલજી
૧૦૭	શ્રી મદનમોહનજી	૦	મ	ગોપાળદાસ વાંસવાડા	,,	,,
૧૦૮	શ્રા નવનીત પ્રિયાજી	૦	ગુ	કહાંનબાઇ	,,	,,
૧૦૯	શ્રી લાલજી	૦	ગુ	ભોળીવહુ	,,	,,
૧૦૦	શ્રી મદનમોહનજી	૦	મ	વિરક્તવૈષ્ણવ	,,	,,
૧૧૧	શ્રી રૂપાલાલજી	૦	ગો	૦	,,	,,
૧૧૨	શ્રી નટવરલાલજી	શ્રીમથુરેશ-જી સાથે	મ	શ્રીગુસાંઇજીને ખેલવાના	અમદાવાદ	શ્રી રણછોડલાલજી
૧૧૩	શ્રી સ્યામલાલજી	૦	મ	ગોપાળદાસજી (નરોડાવાળા)	,,	,,
૧૧૪	શ્રી ચંદ્રમાલાલજી	૦	ગુ	રાજામાન-સીંગ	,,	,,
૧૧૫	શ્રી ગોપાલલાલજી	૦	ગુ	દક્ષિણના વૈ-ષ્ણવ	,,	,,
૧૧૬	શ્રી બાળકૃષ્ણજી	૦	ગુ	ભાઇલા કો-ઠારી	,,	,,
૧૧૭	શ્રી ચત્રભુજરાયજી	૦	ગુ	૦	,,	સાચોરાચુનીલાલ
૧૧૮	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	મુરારીઆચાર્ય	,,	,, મ ાણેકલાલ.

૧૧૯	શ્રી ગોપાલલાલજી	०	ગુ	જેસીંગ-રાજાના પુરોહીત	કડી	શ્રી ગોવર્દ્ધનેશજી
૧૨૦	શ્રી ગિરિધારીજી	०	ગિ	०	ભરૂચ	०
૧૨૧	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	०	મ	જગન્નાથ જોશી	એરાલુ	કાળીદાસ જોશી
૧૨૨	શ્રી નાગરજી	०	ગુ	આશકરણ રાજા	ધોળકા	વૈષ્ણવ સમસ્ત
૧૨૩	શ્રી અષ્ટ ભુજાજી	ત્રવેણીમાંથી	મ	પદ્મારાવળ	વિરમગામ	શ્રી જયદેવલાલજી
૧૨૪	શ્રી રસિકરાયજી	०	ગુ	માધવદાસ દલાલ		,,
૧૨૫	શ્રી દ્વારકાનાથજી	०	ગુ	શ્રીશોભાબેટી	મુંબાઇ	શ્રી વાગ્ધીશલાલજી
૧૨૬	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	०	ગુ	એ ભાઇ પટેલ	०	,,
૧૨૭	શ્રી મુકુંદરાયજી	०	મ	०	ધારી	ઔદીચ બ્રાહ્મણ
૧૨૮	શ્રી લાડલેશજી	શ્રીયમુનાજી	મ	જીયદાસ ક્ષત્રી	વેરાવળ	શ્રી ગોવર્દ્ધનલાલજી
૧૨૯	શ્રી મદનમોહનજી	०	ગુ	એક પટેલ	,,	,,
૧૩૦	,,	०	મ		જુનાગઢ	શ્રી વ્રજવલ્લભજી
૧૩૧	,,	०	ગુ	દયા ભવૈયા	,,	,,
૧૩૨	શ્રી દામોદરજી	દામોદરકુંડ	મ	ગોરજાસમરથ	,,	,,
૧૩૩	શ્રી મદનમોહનજી	०	મ	નારાયણદાસ (દદ્દાવાલા)	પોરબંદર	શ્રી જીવણલાલજી
૧૩૪	,,	०	ગુ	જેમલસંગ	,,	શ્રી દ્વારકેશલાલજી

૧૩૫	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	ગુ	કૃષ્ણભટ્ટજી	રાજકોટ	કૃષ્ણ ભટ્ટજી
૧૩૬	શ્રી મદનમોહનજી (સ્વામીનીજી સાથે)	ત્રવેણીમાંથી	મ	ગદાધરદાસ	જામનગર	શ્રી વ્રજનાથજી
૧૩૭	શ્રી નવનીતપ્રિયાજી	૦	ગુ	એક ડોકરી	,,	,,
૧૩૮	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	પુરશોતમદાસ (પુષ્કરણા)	,,	,,
૧૩૯	,,	૦	ગ્રિ	પુરસોતમદાસ ના બેટા	,,	,,
૧૪૦	શ્રી મદનમોહનજી	૦	ગુ	ભૈયારૂપમુરારી	માંડવી	શ્રી પન્નાલાલજી
૧૪૧	,,	૦	ગુ	એક વૈષ્ણવ	,,	,,
૧૪૨	શ્રી નટવરલાલજી	૦	ગુ	શ્રીગિરિધરજી ને ખેલવાના	,,	,,
૧૪૩	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	મ	પુષ્કરણાબાલ કૃષ્ણદાસ	ભુજ	મંજુ જોશી
૧૪૪	શ્રી મહાપ્રભુજીનાં ચરણચિન્હચંદનનાં	૦	૦	૦	,,	,,
૧૪૫	શ્રી બાલકૃષ્ણજી	૦	મ	મુસાબીલાઇ વારી ડોકરી	બેટશંખોદ્ધાર	શ્રી પ્રદ્યુમ્નલાલજી
૧૪૬	શ્રી વ્રજનાથજી	૦	ગુ	●	,,	,,
૧૪૭	શ્રી નટવરગોપાલ	શાલીગ્રામ-માંથી	મ	રામદાસ સા-ચોરા	અમદાવાદ	સાચોરા
	પ. ભ. સુરદાસજી	નું પ્રાચીન	ચિત્ર		કીસનગઢ	માણેકલાલ જેકીશનદાસ

કુલ સ્વરૂપો ૧૪૭ છે તે ક્યાં ને કેટલાં બિરાજે છે તેની વિગત.

૧૧	શ્રીજીદ્વાર	૧	સીહનંદ	૧	ધારી
૨	કાંકરોલી	૨૬	મુંબઈ	૨	વેરાવળ
૨	ઉદેપુર	૨	સુરત	૩	જુનાગઢ
૩	જોધપુર	૧	નંદરબાર	૨	પોરબંદર
૬	ચાપાસેની	૪	વડોદરા	૧	રાજકોટ
૧	બુંદી	૬	નડીઆદ	૪	જામનગર
૧૧	કોટા	૮	અમદાવાદ	૩	માંડવી
૩	કૃષ્ણગઢ	૧	કડી	૨	ભુજ
૧૫	શ્રી ગોકુલ	૧	ભરૂચ	૨	બેટશંખોદ્ધાર
૫	શ્રી મથુરા	૧	ખેરાલુ		
૨	શ્રીગિરિરાજજી	૧	ધોળકા	૧૪૭	
૭	શ્રી કામવન	૨	વિરમગામ		
૩	કાશી	૨	અમરેલી		

ક્યા બાળકનાં કેટલાં સેવ્ય સ્વરૂપ તેની યાદી.

૫૨ શ્રી મહાપ્રભુજીના સેવ્ય		૨ શ્રી ઘનશ્યામજી	સેવ્ય
૭૨ શ્રી ગુસાંઇજી	,,	૧ શ્રી કલ્યાણરાયજી	,,
૬ શ્રી ગિરિધરજી	,,	૧ શ્રી યદુનાથજી	,,
૧ શ્રી દિક્ષીતજી	,,	૨ નામ વગર	,,
૫ શ્રી ગોકુલનાથજી	,,	૧ શ્રી માહાપ્રભુજીના ચિત્રજી	
૪ શ્રી રૂઘનાથજી	,,		
		૧૪૭	

વૈષ્ણવ ભાઇઓને વિનંતિ કે બનતા પ્રયાસે આ યાદી તૈયાર કરી છે. પણ તેમાં કદાચ ભુલ તો હશેજ માટે કોઇ ભગવદી કૃપા કરી ચોક્સ જણાવશો તો હવે પછીની આવૃત્તિમાં સુધારો કરી શકાશે.

શ્રીગોકુલનાથજીકે વચનામૃત વ્રજકે માસસું દેખનો. તીજ તેરસ ઓર પાંચમ પુનમ એક. ચૌદસ અમાવાસ તજની. યા વચનામૃતપેં વિશ્વાસ રાખિકેં પ્રયાણ કરે તો મનોર્થ સિદ્ધ હોય.

પો.	મા.	ફા.	ચૈ.	વૈ.	જે	અ.	શ્રા.	ભા.	આ.	કા.	મા.	
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	બહોત સુખ હોય, કલેશ ન હોય, અર્થ પૂર્ણ હોય.
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	મહાભારત હોય, અશુભ. જીવનાશ હોય.
૩		૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	અર્થ પૂર્ણ હોય, મનોરથ સિદ્ધ હોય, કામના પૂર્ણ હોય.
૪	૫	૬	૭	[illegible]	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	કલેશ હોય, જીવનાશ હોય, કુશલસૂં ઘર નહિ આવે.
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	વસ્તુલાભ હોય. મિત્ર મિલે, વ્યાધિ મટે, લાભ હોય.
૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	મહાચતા હોય, વિયોગ હોય, કદાચિત્ ઘર આવે.
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	સૌભાગ્ય પાવે, રત્નસહિત ભલીભાંતિસૂં ઘર આવે.
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	મિલવો ન હોય,બહોતબુરોહોય, જીવનાશહોય, દુઃખપાવે.
૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	આશા પૂર્ણ હોય, સૌભાગ્યપાવે, કામના સિદ્ધ હોય.
૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	સૌભાગ્ય પાવે, દિન બહોત લગે, કુશલસું ઘર આવે.
૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	કલેશ હોય, જીવનાશ નહિ, સૌભાગ્ય પાવે નહિ.
૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	માર્ગમેં સિદ્ધિહોય,મિત્રમિલે,વિઘ્નમિટે,ધનકોશિઘ્રલાભહોય

નિજવાર્તા, ઘરૂવાર્તા, તથા બેઠક ચરિત્ર.

આ ગ્રન્થમાં શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીની નિજવાર્તા, ઘરૂવાર્તાના ૫૨ પ્રસંગની વાર્તા તથા શ્રી આચાર્યશ્રીએ પોતે ત્રણ વખત પૃથ્વિપરિક્રમા કરી, દિગવિજય કરી, ભકિતમાર્ગ–પુષ્ટિમાર્ગની સ્થાપના કરી દૈવીજીવોને શરણે લેઇ જે જે અલૌકિક ચમત્કારો જણાવ્યા ને પોતાની ૮૪ બેઠકો સ્થાપિત કરી તે બેઠકોનું સવિસ્તર વર્ણન તથા તેવીજ રીતે શ્રીમત્પ્રભુચરણ શ્રીગુસાંઇજી, જ્યેષ્ટલાલજી શ્રીગિરિધરજી, ચતુર્થલાલજી શ્રી ગોકુલનાથજી (માળાપ્રસંગ વાળા) પંચમલાલજી શ્રીરઘુનાથજી તથા મહાનુભાવી શ્રીહરિરાયજી (મહાપ્રભુજી) શિક્ષાપત્ર આદિ અનેક ગ્રન્થોના કર્તા) આદિ બાળકોએ પણ પૃથ્વિ પર્યટન કરી, દૈવી જીવોને શરણે લેઇ, સ્વધર્મનાં તત્વો સમજાવી, ધર્મનું પોષણ કરી, માર્ગનો પ્રકાશ કરી, પોતાની બેઠકો સ્થાપિત કરી તેનું ચરિત્ર–સવિસ્તર વર્ણન, તથા શ્રીનાથજીની ચરણચોકી તથા બેઠકોનું ચરિત્ર વગેરે પ્રાચિન અને અપ્રસિદ્ધ હસ્ત લીખીત ગ્રન્થોમાંથી શોધન કરી એકત્ર કરી આ ગ્રન્થ

(अक्षर आ लाइन जे[illegible]ज मोटा अक्षरथी)

છપાવ્યો છે. મોટી સાઇઝનાં ૬૫૦ પૃષ્ટનો ગ્રન્થ છે. છતાં ન્યો. ૩–૮–૦ સાડાત્રણ રૂપીઆ રાખી છે માટે તરતજ મંગાવી વાંચો.

અમારે ત્યાં મળતા ઉત્તમ ફોટાઓ.

શ્રીમહાપ્રભુજી, શ્રીયમુનાજી, શ્રીગુસાંઇજી, સાતલાલજી, શ્રીહરિરાયજી, શ્રીપુરુષોત્તમજી, શ્રીકન્હૈયાલાલજી, શ્રીવલ્લભલાલજી, વગેરે પ્રાચીન તેમજ અર્વાચીન ઘણા બાળકોના ઉત્તમોત્તમ ફોટાઓ મળે છે. દરેકની ન્યો. ૦–૬–૦

॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

આખા હિન્દુસ્તાનમાં આવેલાં વૈષ્ણવ સમ્પ્રદાયનાં સઘળાં સ્થળોની
સમ્પૂર્ણ માહીતીવાળું અતિ ઉત્તમ ને ઉપયોગી પુસ્તક

" તીર્થયાત્રાનો હેવાલ. "

(ખાસ પુષ્ટિમાર્ગીય વૈષ્ણવોને માટે)

સમસ્ત આર્યાવર્ત (ભારતવર્ષ–હિન્દુસ્તાન)માં આવેલાં વૈષ્ણવ સમ્પ્રદાયનાં સઘળાં તીર્થયાત્રાનાં સ્થળોનું વર્ણન, ત્યાં ઉતરવાનું સાધન, રેલ્વે સ્ટેશન, સ્ટીમર, પગ રસ્તાની માહીતી, ત્યાં યાત્રાનાં સ્થળો, મંદિરો કેટલાં છે. ક્યાં ક્યાં છે તેની હકીકત, શાસ્ત્રો–પુરાણોમાં આપેલું તેનું માહાત્મ્ય, પ્રાચીન ઐતિહાસિક ને પૌરાણિક હકિકત, હાલની જાણવા જેવી માહીતી. તીર્થોનાં ચમત્કારિક વૃતાન્ત, ત્યાં મંદિરોમાં બિરાજતા શ્રીઠાકોરજી ક્યાંથી પ્રાપ્ત થયા, કોણે સેવ્યા, કોણે સેવા કરેલી, કોને માથે બિરાજે છે, ત્યાં શ્રીમહાપ્રભુજી, શ્રીગુસાંઇજી આદિની બેઠકો છે તેની સમ્પૂર્ણ માહીતી, યાત્રાળુઓને માટે પ્રત્યેક સ્થળમાં કેટલી સગવડ છે, પડતી અગવડ માટે શું ઉપાય શોધવા, ત્યાં ગયા પછી યાત્રાળુઓનું કર્ત્તવ્ય, ચોબા–ગોર–બ્રાહ્મણો સાથે કેવી રીતે વર્તવું ખાસ કરીને વૈષ્ણવ બન્ધુઓનો **શ્રીનાથજી અને વ્રજચોરાશી કોશની પરિક્રમા કરવાનો હેતુ,**

વ્રજયાત્રા, ૮૪ કોશની પરિક્રમાનાં સઘળાં નાનાં મોટાં તીર્થો, સ્થળો–કુંડો વગેરેની ઉત્પત્તિ–માહાત્મ્ય, ભાવના વગેરે સમ્પૂર્ણ માહીતી અમોએ ત્રણ વખત વ્રજ પરિક્રમા કરી શોધન કરી દાખલ કરી છે.

આ પુસ્તકમાં નીચે મુજબ પ્રકરણો રાખવામાં આવ્યાં છે.

મંગલાચરણમાં–બોધદાયક ભક્તિની વૃદ્ધિ–પ્રીતી ઉત્પન્ન થાય તેવા શ્રીમદ્ભાગવત, ગીતા, પુરાણોમાંના શ્લોકો તેની ટીકા સાથે આપ્યા છે.

પ્ર. ૧ ભારતવર્ષની રૂપરેખા, પ્ર. ૨ યાત્રાનો ઉદ્દેશ ને તેના હેતુ, પ્ર. ૩ યાત્રાળુઓને ખાસ ઉપયોગી સુચના, પ્ર. ૪ શ્રીમદ્

વલ્લભાચાર્યજીનું ટૂંક જીવન વૃતાન્ત, પ્ર. ૫ મુંબઇથી આણુંદ અને વડોદરાથી ગોધરા સુધી, પ્ર. ૬ આણુંદથી અમદાવાદ, કપડવણુજ, પ્ર. ૭ અમદાવાદથી વિરમગામ, પ્રાંતીજ, શ્રીકોટયર્કજી, શ્રીસ્યામળાજી, ધોળકા. પ્ર. ૮ આણુંદથી માવલી-ડાકોર, અલીણા, ગોધરા, ચીતોડ, માવલી. પ્ર. ૯ શ્રીનાથદ્વાર, કાંકરોલી, ઉદેપુર, શ્રીએકલીંગજી, (મેવાડ) પ્ર. ૧૦ અમદાવાદથી અજમેર (કડી, વિસનગર, ખેરાળુ, સિદ્ધપુર, આબુ) પ્ર. ૧૧ માવલીથી મથુરાં (પુષ્કરરાજ, કીસનગઢમાં શ્રીમહાપ્રભુજીના પ્રાચીન ચિત્રજી બિરાજે છે તેનો ઇતિહાસ) પ્ર. ૧૨ કાઠીયાવાડ અને કચ્છ. પ્ર. ૧૩ ઉજ્જન, બુંદી, કોટા, જોધપુર, બિકાનેર, જેસલમેર, સિંધ, પંજાબ ને હરદ્વાર. પ્ર. ૧૪ મથુરા-વ્રજપરિક્રમા-વ્રજભુમીનો ભાવ, શ્રીહરિરાયજી વિરચિત **बहिर्मुखत्व निरूपणग्रन्थ** ટીકા સાથે " **बहिर्मुखत्वनिवृत्तिः** ટીકા સાથે, વ્રજયાત્રાનું માહાત્મ્ય, ૮૪ કોશ પરિક્રમાનાં ધામો. ગિરિરાજ, કામવન, બરસાના, નંદગામ, વૃન્દાવન, શ્રીદાઉજી, શ્રીગોકુલ વગેરે દોઢ મહીનાની પરિક્રમા કરવામાં આવતાં તમામ સ્થળોની સંપૂર્ણ માહીતી. પ્ર. ૧૫ ઉત્તર હિન્દુસ્તાનની યાત્રા. પ્ર. ૧૬ મથુરાથી કાશી, અયોધ્યા અને કલકત્તા. પ્ર. ૧૭ મુંબાઇથી નાશક, ત્રંબક, શ્રીચંપારણ્ય થઇ શ્રીજગન્નાથપુરી. પ્ર. ૧૮ શ્રીજગન્નાથજીથી રામેશ્વર. પ્ર. ૧૯ રામેશ્વરથી મુંબાઇ. તામ્રપર્ણી, તોતાદ્રિ, પદ્મનાભ, જનાર્દન, મલયાચલ, શ્રીરંગજી, પંપાસરોવર, વિદ્યાનગર, કૃષ્ણાનદી, પંઢરપુર, શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી, પુના, મુંબાઇ. પ્ર. ૨૦ ઉપસંહારમાં યાત્રાનાં સ્થળોએ જવાને માટે રેલ્વે સ્ટેશનનો રસ્તો જંકશન વગેરેની સમ્પૂર્ણ માહીતી આપી છે.

આ ગ્રન્થ લગભગ ૬૦૦ પૃષ્ઠનો તેના લેખક **ઠાસરાનિવાસી ચંદુલાલ કેશવલાલ શાહ. બી. એ.** એ પણ પોતે મુસાફરી કરી બને તેટલી હકીકત શોધી દાખલ કરી છે. સઘળાં તીર્થોની માહીતીવાળો અપૂર્વ ગ્રન્થ આવા પ્રકારનો આ એકજ છે. માટે દરેક વૈષ્ણવ બન્ધુઓએ અવશ્ય ખરીદી લેવા ચુકવું નહિ. ઉપરાંત શ્રીમદ્‌વલ્લભાચાર્યજીનો ઉત્તમ ફોટો પણ આપ્યો છે. છતાં કીંમત રૂા. ૩-૦-૦ ત્રણ રૂપીઆજ રાખી છે.

શ્રીમદ્ ગોસ્વામી શ્રીગોકુલનાથજી (માળાપ્રસંગવાળા) વિરચીત.

॥ " भावसिन्धु " ॥

આ ગ્રન્થમાં શ્રીમહાપ્રભુજી તથા શ્રીગુસાંઈજીના નિજ અંતરંગ કૃપાપાત્ર ભગવદિયો ૮૪ અને ૨૫૨ વૈષ્ણવો પૈકી મહાનુભાવી એવા માત્ર ૨૨ વૈષ્ણવોની વાર્તાના ભાવ શ્રીગોકુલેશજીએ આધુનિક જીવો ઉપર કૃપા કરી જણાવ્યા છે. હાલ ૮૪ અને ૨૫૨ વૈષ્ણવોની વાર્તા આપણે વાંચીએ છીએ તે વાર્તાઓ પણ આ શ્રીગોકુલેશજીએજ પ્રકટ કરી છે. આ બધી વાર્તાઓમાં મુખ્ય અને જેના ભાવ અતિ ગુઢ છે, જેના સ્નેહની પરિસીમા નથી, જેઓ કોટિમાં વિરલા ગણાયા છે એવા ભગવદીઓની વાર્તાના ભાવ શ્રીગોકુલેશજીએ જણાવ્યા છે. તે ઉપરાંત કેટલીક શોધ કરી બીજી વધુ માહિતી પણ આપી છપાવ્યું છે. કીં. ૧-૪-૦ સવા રૂપીઓ.

पंचामृत.

મહાન્ અનુભવી પરમ ભગવદીય "વ્યાસદાસ" કૃત અનુભવૈકગમ્ય મહાન ગુઢ વિષયો, ભક્તિ, નીતિ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય, મનને શિખામણ, દીનતા, આશ્રય. વગેરે વિષયોનું ગાવાના રાગમાં—દોહા, ચોપાઇમાં પંચામૃત—પાંચ અમૃત ૧ શિક્ષામૃત, ૨ દૈન્યામૃત, ૨ સ્નેહામૃત ૪ સ્વમસાર, ૫ ધનચાત્રક. આ પાંચ અમૃતદ્વારા વૈષ્ણવોને શ્રીઠાકોરજી, શ્રીમહાપ્રભુજી, શ્રીવલ્લભકુળનો દઢાશ્રય, ધૈર્યનું અનુપમ વર્ણન, કરી સ્પષ્ટ સમજાવ્યું છે. ખાસ મનન કરવા જેવો આ ગ્રંથ છે. કીં. રૂ. ૦-૮-૦ આઠ આના.